

გამოცდების ეროვნული ცენტრი
ქართული ენისა და ლიტერატურის ჯგუფი

როგორ მოვემზადოთ პედაგოგთა
სასერტიფიკაციო გამოცდისათვის

ქართული ენა და ლიტერატურა
(V შეესებულებული გამოცემა)

2015

საგამოცდო კრებული წარმოადგენს „შეფასებისა და გამოცდების ეროვნული ცენტრის“ საკუთრებას და დაცულია საქართველოს კანონით – „საავტორო და მომიჯნავე უფლებების შესახებ“. „შეფასებისა და გამოცდების ეროვნული ცენტრის“ ნებართვის გარეშე დაუშვებელია ტექსტში რაიმე ცვლილების შეტანა, რეპროდუქცია, თარგმნა და სხვა საშუალებებით (როგორც ბეჭდვითი, ასევე ელექტრონული ფორმით) გავრცელება, აგრეთვე იკრძალება საგამოცდო კრებულების გამოყენება კომერციული მიზნებისათვის.

შ ე ს ა გ ა ლ ი

საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების სამინისტროს გადაწყვეტილებით გრძელდება ქართული ენისა და ლიტერატურის მასწავლებელთა სასერტიფიკაციო გამოცდების პროცესი, რაც პედაგოგთა კვალიფიკაციის შემოწმებასა და შესაბამისი სერტიფიკაციის გაცემას გულისხმობს.

წინამდებარე კრებულის დანიშნულებაა გააცნოს საშუალო და საბაზო სკოლის ქართული ენისა და ლიტერატურის პედაგოგებს სასერტიფიკაციო გამოცდის მოთხოვნები, საგამოცდო პროგრამა და ტესტურ დავალებათა ნიმუშები.

გამოცდების ეროვნული ცენტრის ქართული ენისა და ლიტერატურის ჯგუფმა შექმნა ტესტურ დავალებათა ბაზა, რომლის დიდმა ნაწილმაც გაიარა შემოწმება საქართველოს სხვადასხვა რეგიონში. კრებულში შეტანილი დავალებების ნიმუშები შეირჩა არაერთი აპრობაციის შედეგების ანალიზის საფუძველზე და საკონსულტაციო ჯგუფის წევრებთან შეთანხმებით. გარდა ამისა, კრებულში შეტანილია ტესტურ დავალებათა შეფასების სქემები, კანდიდატთა მიერ შესრულებული საინტერესო ნამუშევრების ნიმუშები და ცალკეულ დავალებებთან დაკავშირებული რეკომენდაციები.

სასერტიფიკაციო გამოცდაზე შემოწმდება:

- ეროვნული სასწავლო გეგმის ძირითად მოთხოვნათა ცოდნა;
- საგნის სწავლებისათვის აუცილებელი ლინგვისტური და ლიტერატურული მასალის ცოდნა;
- გაკვეთილის დაგეგმვისა და წარმართვის უნარი;
- სწავლების მეთოდის ცოდნა და პრაქტიკული გამოყენების უნარი;
- შეფასების სხვადასხვა მეთოდის გამოყენება სასწავლო პროცესის უზრუნველსაყოფად;
- უცნობი ტექსტის გააზრებისა და რეზიუმირების უნარი;
- კრიტიკული აზროვნების უნარი;
- წერის კულტურა.

ვფიქრობთ, ამ კრებულში გამოქვეყნებული მასალა ქართული ენისა და ლიტერატურის პედაგოგებს სათანადო დახმარებას გაუწევს სასერტიფიკაციო გამოცდისათვის მომზადებაში.

გისურვებთ წარმატებას!

საგამოცდო პროგრამა

ა) ქართული ენა

I. შესავალი

1. ქართული ენა როგორც ქართველი ერის საერთო ეროვნული ენა და საქართველოს სახელმწიფო ენა. ქართული ენის ადგილი მსოფლიო ენათა შორის. ქართველური ენები. ქართული ენის როლი და მნიშვნელობა ქართველური ტომების ეროვნული და სახელმწიფოებრივი ჩამოყალიბების პროცესში.
2. ქართული სალიტერატურო ენის დასაბამი და მისი განვითარების ძირითადი ეტაპები. ქართული დამწერლობის ჩამოყალიბებისა და მწიგნობრობის განვითარების ძირითადი ეტაპები. ქართული სალიტერატურო ენის განვითარების პერიოდებად დაყოფის პრობლემა. ანტონ I და ქართული სალიტერატურო ენა. სამოციანელთა როლი ახალი ქართული სალიტერატურო ენის დამკვიდრების საქმეში; თაობათა და შეხედულებათა ბრძოლა სალიტერატურო ენის განვითარების საკითხებზე.
3. თანამედროვე სალიტერატურო ქართული როგორც მრავალფუნქციური სახელმწიფო ენა – სრულფასოვანი კომუნიკაციის, მწერლობისა და მეცნიერების ენა.
4. ქართული სალიტერატურო ენა და ეროვნული ენა. ქართული ენის დიალექტები და სხვა ენობრივი ქვესისტემები – ქართული სალიტერატურო ენის გამდიდრების წყარო და ენობრივ ვარიანტულობათა ძირითადი მიზეზი. ნორმათა დადგენის პრინციპები. ნორმატიული მუშაობის დღევანდელი მდგომარეობა.

II. ფონეტიკა-ფონოლოგია

5. თანამედროვე ქართული სალიტერატურო ენის ფონემური სტრუქტურა. ბგერა და ფონემა. ანბანი. ხმარებიდან გასული ასოები. ხმოვნები და თანხმოვნები. ხმოვანთა კლასიფიკაცია. თანხმოვანთა კლასიფიკაცია.
6. მარცვალი. ღია და დახურული მარცვალი. დამარცვლის საფუძველი და გადატანის წესები ქართულში.
7. ძირითადი ფონეტიკური მოვლენები.
8. სიტყვისა და ფრაზის მახვილის საკითხი ქართულ სალიტერატურო ენაში.

III. მორფოლოგია

9. სიტყვა. სიტყვა მორფოლოგიური თვალსაზრისით: ფორმაცვალებადი და ფორმაუცვლელი სიტყვები. სრულმნიშვნელოვანი და დამხმარე სიტყვები. გრამატიკული კატეგორიის რაობა. სიტყვის მორფოლოგიური აგებულება: ძირი, ფუძე, მორფემა (აფიქსები). აფიქსთა კლასიფიკაცია.
10. მეტყველების ნაწილების კლასიფიკაცია.
11. არსებითი სახელი. არსებით სახელთა დაჯგუფება შინაარსის მიხედვით. არსებით სახელთა ბრუნება. ბრუნვები და მათი ნიშნები. ბრუნვათა რიგი. ბრუნების ტიპები და მათი გამოყოფის საფუძველი. საკუთარ სახელთა ბრუნება. თავისებურად ბრუნებადი არსებითი სახელები. თანდებულიანი ბრუნვები. ადგილობითი (ლოკალური) ბრუნვების საკითხი. ნაწილაკიანი ბრუნვები.
12. არსებითი სახელის ბრუნებასთან დაკავშირებული მართლწერის საკითხები.
13. ზედსართავი სახელი. ვითარებითი და მიმართებითი ზედსართავი სახელი. თანხმოვანფუძიანი და ხმოვანფუძიანი ზედსართავი სახელის ბრუნება ცალკე და არსებით სახელთან ერთად პირდაპირი და შებრუნებული წყობით. ნათესაობითში დასმული სახელის ბრუნება არსებით სახელთან ერთად პირდაპირი და შებრუნებული წყობით.
14. ზედსართავი სახელის ბრუნებასთან დაკავშირებული მართლწერის საკითხები.
15. რიცხვითი სახელი. რაოდენობითი, რიგობითი და წილობითი რიცხვითი სახელები. რაოდენობითი რიცხვითი სახელი შედგენილობის მიხედვით. რიცხვითი სახელის ბრუნება ცალკე და არსებით სახელთან ერთად. ნაწილაკიანი რიცხვითი სახელი და მისი ბრუნება.
16. რიცხვით სახელთან დაკავშირებული მართლწერის საკითხები.
17. ნაცვალსახელი. ნაცვალსახელთა ჯგუფები. ნაცვალსახელთა ბრუნება ცალკე და არსებით სახელთან ერთად. ნაწილაკიან ნაცვალსახელთა ბრუნება.

18. ნაცვალსახელთან დაკავშირებული მართლწერის საკითხები.
19. ზმნა. ზმნის კატეგორიები. პირისა და რიცხვის ასახვა ზმნაში. პირის რომლობა, როგორობა. პირთა რაოდენობა ერთ ფორმაში. სუბიექტური და ობიექტური პირის ნიშნები. სუბიექტური და ობიექტური წყობა. ინვერსია და მისი საფუძველი. ზმნისწინი. მისი ადგილი და ფუნქციები. ზმნისწინის მარტივი და რთული სახეები. ზმნისწინის ძველი სახით ხმარება. უზმნისწინო ზმნები. დრო. გეზისა და ორიენტაციის საკითხი. კილო. ასპექტი. გზისობა. გარდამავლობა. დინამიკურობა-სტატიკურობა. გვარი. კონვერსია. ქცევა. გარდამავლობა და ქცევა. ქცევა-ნაკლი ზმნები. კონტაქტი. კონტაქტი და გარდამავლობა. მწკრივი. მწკრივთა რაოდენობა და კლასიფიკაცია სერიათა მიხედვით. სერიებად დაყოფის საფუძველი. ზმნის ძირი, ფუძე და თემა. თემის ნიშნები. ერთთემიანი და ორთემიანი ზმნები. ფუძედრეკადი (ხმოვანმონაცვლე) ზმნები. თავისებური ზმნები. ზმნის უღვლილება.
20. ზმნის ფორმაწარმოებასთან დაკავშირებული მართლწერის საკითხები. შუალობითი კონტაქტის ფორმათა მართლწერა.
21. სახელზმნა: საწყისი და მიმდებარე. საწყისის (მასდარის) წარმოება. მიმდებარეთა წარმოება. საწყისში და მიმდებარეში შემავალი ზმნის კატეგორიები. საწყისი და მიმდებარე როგორც სახელი.
22. ზმნიზედა. ზმნიზედათა დაჯგუფება ფუნქციისა (ადგილისა, დროისა, ვითარებისა, მიზეზისა, მიზნისა) და ფორმის მიხედვით. ზმნიზედის მართლწერა.
23. თანდებული. ცალკე მდგომი და სახელთან შერწყმული თანდებულები. ზმნიზედა თანდებულის მნიშვნელობით.
24. კავშირი. კავშირის სახეები. მაერთებელი და მაქვემდებარებელი კავშირები.
25. შორისდებული. შორისდებულთა ჯგუფები.
26. ნაწილაკი. ნაწილაკთა ჯგუფები.

IV. სინტაქსი

27. წინადადება როგორც სინტაქსური ერთეული.
28. სინტაგმის ცნება. სიტყვათა სინტაქსური შეკავშირების სახეები: შეთანხმება, მართვა, მირთვა. მართვისა და შეთანხმების სპეციფიკურობა ქართულში.
29. წინადადების მთავარი წევრები:
 - ა) შემასმენელი. შემასმენლის კითხვები. მარტივი და შედგენილი შემასმენელი.
 - ბ) ქვემდებარე. სინტაქსური ურთიერთობა ქვემდებარესა და შემასმენელს შორის.
 - გ) პირმიმართი დამატებები. პირდაპირი და ირიბი დამატება და მათი სპეციფიკურობა ქართულში. სინტაქსური ურთიერთობა პირმიმართ დამატებებსა და შემასმენელს შორის.
30. წინადადების მეორეხარისხოვანი წევრები:
 - ა) უბრალო დამატება. უბრალო დამატების ბრუნვები (უთანდებულო და თანდებულებიანი). უბრალო დამატების სინტაქსური ურთიერთობა წინადადების სხვა წევრებთან.
 - ბ) განსაზღვრება. შეთანხმებული, მართული და მართულ-შეთანხმებული განსაზღვრებები. არსებითი სახელის გამოყენება განსაზღვრებად (ადიექტივაცია) და პირუკუ, ზედსართავისა – ქვემდებარედ (სუბსტანტივაცია).
 - გ) გარემოება. გარემოებათა კლასიფიკაცია: დროის, ადგილის, ვითარების, მიზეზისა და მიზნის გარემოებები. ბრუნვის ფორმები (უთანდებულო და თანდებულებიანი), როგორც გარემოების გადმოცემის საშუალებები.
31. წინადადების ტიპები მოდალობის მიხედვით: თხრობითი, კითხვითი, ძახილისა, ბრძანებითი და კითხვა-ძახილისა. მათი გამოხატვის საშუალებანი: ინტონაცია, სიტყვათა წყობა, დამხმარე სიტყვები და ნაწილაკები.
32. წინადადების ტიპები აგებულების მიხედვით: მარტივი, შერწყმული და რთული.
33. მარტივი წინადადება. მარტივი წინადადების ტიპები წევრთა შემადგენლობის მიხედვით.
34. ერთშემადგენლიანი წინადადება. ერთშემადგენლიანი წინადადების ტიპები. არასრული წინადადების გარჩევა ერთშემადგენლიანი წინადადებისაგან. სახელდებითი წინადადება.
35. შერწყმული წინადადება. შერწყმული წინადადების ტიპები. ერთგვარ წევრთა შეერთების საშუალებანი: უკავშირო და კავშირიანი შეერთება. შემასმენლის შეთანხმება რიცხვში ერთგვარ ქვემდებარებულთან. ქვემდებარის ბრუნვა სხვადასხვა გვარის ზმნით გადმოცემულ ერთგვარშემასმენლიან წინადადებაში.
36. სიტყვათა წყობა წინადადებაში. სიტყვათა წყობის მნიშვნელობა სტილისტიკისათვის.
37. განკერძოებული სიტყვები და გამოთქმები.

38. წინადადებასთან გრამატიკულად დაუკავშირებელი სიტყვები. მიმართვა, შორისდებული, მიგებითი ნაწილაკები. ამ სიტყვებთან სასვენი ნიშნების გამოყენების წესები.
39. რთული წინადადება. თანწყობა (პარატაქსი) და ქვეწყობა (ჰიპოტაქსი).
40. რთული თანწყობილი წინადადება. შეერთების საშუალებანი (ინტონაცია, მათრებელი კავშირები). თანწყობილ წინადადებათა აზრობრივი ურთიერთმიმართება. სასვენი ნიშნები რთულ თანწყობილ წინადადებაში.
41. რთული ქვეწყობილი წინადადება. დამოკიდებული წინადადების გარეგანი და შინაგანი ნიშნები. კითხვის დასმა, მაქვემდებარებელი კავშირები და სიტყვები. საკორელაციო სიტყვა მთავარ წინადადებაში. დამოკიდებულ წინადადებათა კლასიფიკაცია ადგილის, კავშირისა და ფუნქციის მიხედვით.
42. რთული ქვეწყობილი წინადადება ერთი ან რამდენიმე დამოკიდებული წინადადებით. ქვეწყობის სახეები.
43. სიტყვათა წყობა მთავარსა და დამოკიდებულ წინადადებაში. კავშირთა და საკორელაციო სიტყვათა ადგილი მთავარსა და დამოკიდებულ წინადადებაში. სასვენი ნიშნების სახეები და ადგილი რთულ ქვეწყობილ წინადადებაში.
44. შერეული სახის რთული წინადადება.
45. დამოკიდებული წინადადების წევრ-კავშირთა შეხამების ზოგი საკითხი მთავარი წინადადების ასახსნელ წევრთან.
46. სხვათა სიტყვა. პირდაპირი და ირიბი ნათქვამი. სხვათა სიტყვის ნაწილაკები. პირდაპირი და ირიბი ნათქვამის მნიშვნელობა სტილისტიკისათვის. სასვენი ნიშნის სახეები და ადგილი სხვათა სიტყვასთან. სხვათა სიტყვის მართლწერა.
47. მიზეზისა და მიზნის გარემოებითი დამოკიდებული წინადადებების აღრევის შემთხვევები.

V. ლექსიკოლოგია

48. ლექსიკოლოგიის საგანი, მისი ადგილი სხვა საენათმეცნიერო დისციპლინებს შორის. ენობრივი ნიშნის პრობლემა. ლექსიკური ერთეული. ლექსიკა. ლექსიკური ფონდი. ლექსიკოგრაფია.
49. სიტყვა მნიშვნელობის თვალსაზრისით. სიტყვის გამოყენება ძირითადი და გადატანითი მნიშვნელობით. სიტყვის მნიშვნელობის ცვლა ისტორიულად. მნიშვნელობის გაფართოება, დავიწროება და „პოლარიზაცია“. სიტყვის პოლისემიურობა. პოლისემია და ომონიმია. სინონიმია, ანტონიმია.
50. ფრაზეოლოგიზმები და იდიომები.
51. დიალექტიზმები, პროფესიული ლექსიკა, ჟარგონი, ბარბარიზმები, ნეოლოგიზმები, არქაიზმები.
52. ახალ სიტყვათა წარმოქმნის ძირითადი საშუალებანი. სიტყვაწარმოება როგორც ლექსიკოლოგიის საგანი. ძირეული და წარმოქმნილი სახელები. აფიქსური სიტყვაწარმოება. წარმოქმნილ სახელთა ჯგუფები მაწარმოებელი აფიქსებისა და შინაარსის მიხედვით. ფორმამაწარმოებელი აფიქსები სიტყვაწარმოებითი ფუნქციით. ბრუნვისა და თანდებულის ბრუნვის ფორმათაგან წარმოქმნილი სახელები. ნასესხები აფიქსები.
53. თხზვა (კომპოზიცია) როგორც ლექსიკის გამდიდრების საშუალება. ფუძეგაორკეცება (რედუქციაცია). კომპოზიტები ფუძეთა შემადგენლობის მიხედვით. ერთცნებიანი და ორცნებიანი კომპოზიტები.
54. კომპოზიტების მართლწერის საკითხები.

VI. სტილისტიკა

55. სტილისტიკა როგორც ენათმეცნიერების დარგი. სტილისტიკის საგანი. სტილის რაობა.
56. ფუნქციური სტილისტიკა. მწიგნობრული და სასაუბრო სტილი.
57. პუბლიცისტური, მხატვრული, სამეცნიერო და ოფიციალურ-საქმიანი სტილი.
58. ლექსიკური სტილისტიკა. სიტყვათა შერჩევა მნიშვნელობის მიხედვით. პარონიმები, ევფემიზმები, თავაზიანობის გამომხატველი სიტყვები.
59. სტილისტიკური ხარვეზები: ტავტოლოგია, კალკი, ატროფია.

სარეკომენდაციო ლიტერატურის სია:

1. ავთანდილ არაბული, ქართული მეტყველების კულტურა, თბ., 2004.
2. შუქია აფრიდონიძე, ჩვენი ენა ქართული, თბ., 2002.
3. გიორგი ასვლედიანი, ზოგადი ფონეტიკის საფუძვლები, თბ., 1999.
4. თამაზ გამყრელიძე, წერის ანბანური სისტემა და ძველი ქართული დამწერლობა, თბ., 1989.
5. მარიამ თალაკვაძე, ქართული ენის გრამატიკის სწავლების მეთოდოლოგია, თბ., 1959.
6. თანამედროვე ქართული სალიტერატურო ენის ნორმები, I, თბ., 1989.
7. ვარლამ თოფურია, ქართული ენა და მართლწერის ზოგიერთი საკითხი, თბ., 1965.
8. ლეო კვაჭაძე, თანამედროვე ქართული ენის სინტაქსი, თბ., 1977.
9. ბიძინა ფონხუა, ქართული ენის ლექსიკოლოგია, თბ., 1974.
10. ქართული ენა და ლიტერატურა (მასწავლებლის ბიბლიოთეკა), 5 ტომად, შედგენილი გამოცდების ეროვნული ცენტრის ქართული ენისა და ლიტერატურის ჯგუფის მიერ, ქართული ენა, რედაქტორები: ელენე ბაბუნაშვილი და მზექალა შანიძე, I-II, თბ., 2009.
11. ქართული სიტყვის კულტურის საკითხები, VII, თბ., 1985.
12. აკაკი შანიძე, ქართული ენის გრამატიკის საფუძვლები, თბ., 1980.
13. აკაკი შანიძე, ძველი ქართული ენის გრამატიკა, თბ., 1976.
14. არნოლდ ჩიქობავა, ენათმეცნიერების შესავალი, თბ., 1952.
15. არნოლდ ჩიქობავა, ქართული ენის ზოგადი დახასიათება, ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონი, I, თბ., 1950 (ცალკე გამოცემა, თბ., 1998).
16. შოთა ძიძიგური, ქართული ენის თავგადასავალი, თბ., 1969; ან: საენათმეცნიერო საუბრები, თბ., 1975.
17. ზურაბ ჭუმბურიძე, ქართული სალიტერატურო ენისა და სტილის საკითხები, თბ., 1956.
18. ბესარიონ ჯორბენაძე, ენა და კულტურა, თბ., 1995.

ლექსიკონები:

1. ილია აბულაძე, ძველი ქართული ენის ლექსიკონი (მასალები), თბ., 1973.
2. ვარლამ თოფურია, ივანე გიგინეიშვილი, ქართული ენის ორთოგრაფიული ლექსიკონი, თბ., 1998.
3. ზურაბ სარჯველაძე, ძველი ქართული ენის ლექსიკონი (მასალები), თბ., 1995.
4. სულხან-საბა ორბელიანი, ლექსიკონი ქართული, I, თბ., 1991; II, თბ., 1993.
5. ჟურნალისტის სტილისტიკური ცნობარი, თბ., 2002.
6. ჟურნალისტის ორთოგრაფიულ-სტილისტიკური ლექსიკონი, თბ., 2009.
7. ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონი, I-VIII, თბ., 1950-1954; I, თბ., 2009.
8. ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონი, ერთტომეული, თბ., 1986.

ბ) ქართული ლიტერატურა

- I. მხატვრული ტექსტის ანალიზისათვის აუცილებელი ლიტერატურისმცოდნეობითი ტერმინები:** ალეგორია, ალიტერაცია, ალუზია, ანდაზა, ასონანსი, აფორიზმი, ბალადა, ბიოგრაფია, განმეორება, გაპროვენება, გმირი, გროტესკი, დიალოგი, დრამა, ელეგია, ეპიგრაფი, ეპიტეტი, ეპილოგი, ეპოსი, ესე, ზღაპარი, თემა, თქმულება, იგავ-არაკი, იდეა, ინტონაცია, ირონია, იუმორი, კოლიზია, კომედია, კომპოზიცია (კომპოზიციური ელემენტების ჩათვლით), ლეგენდა, ლექსი, ლირიკა, ლიცენცია, მეშუარი, მეტაფორა, მითი, მოთხრობა, მონოლოგი, მოტივი, მხატვრული ენა, მხატვრული სახე, ნოველა, პეიზაჟი, პერიფრაზი, პერსონაჟი, პიესა, პოეზია, პოემა, პორტრეტი, პროზა, პროლოგი, ჟანრი, რემარკა, რემინისცენცია, რითმა, რიტმი, რომანი, სატირა, სახე, სიმბოლო, სიუჟეტი, სტროფი, ტაეპი, ტრაგედია, ტროპი, ფაბულა, შაირი, შედარება, ციტატა, ხასიათი, ხატოვანი თქმა, ჰიმნი, ჰიპერბოლა.
- II. ლიტერატურული პროცესის ძირითადი ეტაპები:** სასულიერო მწერლობა, კლასიკური ხანის მწერლობა, აღორძინების ხანის მწერლობა, რომანტიზმი, რეალიზმი, მოდერნიზმი, პოსტმოდერნიზმი.
- III. რეკომენდებულ ავტორთა და ნაწარმოებთა ჩამონათვალი:**
- 1. ჰაგიოგრაფია და ჰიმნოგრაფია:** „ცხოვრებად წმიდისა ნინოდისი“, „წამებად წმიდისა შუშანიკისი დედოფლისად“, „წამებად წმიდისა და ნეტარისა ჰაბოდისი“, „სიბრძნე ბალაჰვარისი“, „ცხოვრებად წმიდისა გრიგოლ ხანძთელისად“, „ცხოვრებად ნეტარისა მამისა ჩუენისა იოვანესი და ეფთჳმესი“, „ქებად და დიდებად ქართულისა ენისად“, „გალობანი სინანულისანი“.
 - 2. კლასიკური ხანის მწერლობა:** „ამირანდარეჯანიანი“, „აბღულმესიანი“, „თამარიანი“, „ვისრამიანი“, „ვეფხისტყაოსანი“.
 - 3. აღორძინების ხანის მწერლობა:** ვახტანგ VI, სულხან-საბა ორბელიანი, დავით გურამიშვილი, ბესიკი.
 - 4. ახალი ქართული ლიტერატურა:** ალექსანდრე ჭავჭავაძე, გრიგოლ ორბელიანი, ვახტანგ ორბელიანი, ნიკოლოზ ბარათაშვილი, გიორგი ერისთავი, დანიელ ჭონქაძე, ლავრენტი არდაზიანი, ილია ჭავჭავაძე, აკაკი წერეთელი, ალექსანდრე ყაზბეგი, ვაჟა-ფშაველა.
 - 5. უახლესი ქართული ლიტერატურა:** დავით კლდიაშვილი, ვასილ ბარნოვი, ნიკო ლორთქიფანიძე, ლეო ქიანელი, კონსტანტინე გამსახურდია, მიხეილ ჯავახიშვილი, გრიგოლ რობაქიძე, დემნა შენგელაია, პოლიკარპე კაკაბაძე, გალაკტიონ ტაბიძე, ტიცვიან ტაბიძე, პაოლო იაშვილი, ვალერიან გაფრინდაშვილი, კოლაუ ნადირაძე, ტერენტი გრანელი, გიორგი ლეონიძე, სიმონ ჩიქოვანი, იოსებ გრიშაშვილი, ლევან გოთუა, გიორგი შატბერაშვილი, ლადო ასათიანი, მირზა გელოვანი, ნიკო სამადაშვილი, შოთა ჩანტლაძე, მურმან ლებანიძე, გივი გეგეჭკორი, გურამ რჩეულიშვილი, ნოდარ დუმბაძე, რევაზ ინანიშვილი, არჩილ სულაკაური, ოთარ ჩხეიძე, ჯემალ ქარჩხაძე, გოდერძი ჩოხელი, ანა კალანდაძე, მუხრან მაჭავარიანი, ჭაბუა ამირეჯიბი, ოთარ ჭილაძე, გურამ დოჩანაშვილი.

სარეკომენდაციო ლიტერატურა:

ა) ლიტერატურული კრიტიკა და პუბლიცისტიკა

1. კიტა აბაშიძე, გონს მოდით! წიგნში: „ცხოვრება და ხელოვნება“, თბ., 1971.
2. კიტა აბაშიძე, XIX საუკუნე საქართველოს ლიტერატურისათვის, იქვე.
3. იაკობ გოგებაშვილი, ბურჯი ეროვნებისა, წიგნში: რჩეული თხზულებანი ხუთ ტომად, ტ. II, თბ., 1990.
4. რევაზ ერისთავი, პასუხი თავადი ილია ჭავჭავაძის კრიტიკისა, წიგნში: ქართული ლიტერატურული კრიტიკის ისტორიისათვის, შემდგენელი ს. ხუციშვილი, ტ. I, თბ., 1954.
5. ვაჟა-ფშაველა, კოსმოპოლიტიზმი და პატრიოტიზმი, წიგნში: თხზულებათა სრული კრებული ხუთ ტომად, ტ. V, თბ., 1961.
6. ვაჟა-ფშაველა, კრიტიკა ბ. იპ. ვართაგავასი, იქვე.
7. ვაჟა-ფშაველა, Pro domo sua, იქვე.
8. ვაჟა-ფშაველა, სად არის პოეზია? იქვე.
9. ნიკო ნიკოლაძე, კრიტიკა და მისი მნიშვნელობა ლიტერატურაში, თხზულებანი, ტ. II, თბ., 1960.
10. გრიგოლ რობაქიძე, აკაკის ქნარი, თბ., 1991.
11. ქართული ლიტერატურული ესე (96 ესე), (შემდგენელი მანანა ხელაია), თბ., 1986.
12. გერონტი ქიქოძე, ეროვნება, ენა და ესთეტიკური კულტურა, წიგნში: რჩეული თხზულებანი სამ ტომად, ტ. II, თბ., 1964.
13. გერონტი ქიქოძე, ძველი იბერიელების ფსიქოლოგიიდან, იქვე.
14. აკაკი წერეთელი, ახირებული ფურცელი, წიგნში: თხზულებათა სრული კრებული თხუთმეტ ტომად, ტ. XI, თბ., 1960.
15. აკაკი წერეთელი, რაოდენიმე სიტყვა „ჩანგურის“ შესახებ, იქვე.
16. გიორგი წერეთელი, რამდენიმე სიტყვა ზემოური იმერლის გორისელის სტატიასზე, ქართული ლიტერატურული კრიტიკის ისტორიისათვის... ტ. I, თბ., 1954.
17. ილია ჭავჭავაძე, აი ისტორია, წიგნში: თხზულებათა სრული კრებული ათ ტომად, ტ. IV, თბ., 1955.
18. ილია ჭავჭავაძე, ერი და ისტორია, იქვე.
19. ილია ჭავჭავაძე, ორიოდ სიტყვა თავად რევაზ შალვას ძის ერისთავის კაზლოვის მიერ „შეშლილის“ თარგმნაზედა, იქვე, ტ. III, თბ., 1953.
20. ილია ჭავჭავაძე, პასუხი, იქვე.
21. ილია ჭავჭავაძე, საქართველოს მოამბეზედა, იქვე.
22. ილია ჭავჭავაძე, ქვითა ღაღადი, იქვე, ტ. VIII, თბ., 1957.
23. ილია ჭავჭავაძე, წერილები ქართულ ლიტერატურაზე, იქვე, ტ. III, თბ., 1953.
24. არჩილ ჯორჯაძე, პუბლიცისტი – ილია ჭავჭავაძე, წიგნში: წერილები, თბ., 1989.
25. ბარბარე ჯორჯაძე, თ. ილია ჭავჭავაძის კრიტიკაზედა, წიგნში: ქართული ლიტერატურული კრიტიკის ისტორიისათვის... ტ. I, თბ., 1954.
26. ბარბარე ჯორჯაძე, პასუხს პასუხი, იქვე.

ბ) სამეცნიერო ლიტერატურა

1. კიტა აბაშიძე, ეტიუდები XIX საუკუნის ქართული ლიტერატურის ისტორიიდან, თბ., 1962.
2. გურამ ასათიანი, საუკუნის პოეტები, თბ., 1988.
3. ახალი ქართული ლიტერატურის ისტორია, ტ. I, თბ., 1956.
4. აკაკი ბაქრაძე, აკაკი წერეთელი, ილია ჭავჭავაძე, თხზულებანი, ტ. I, თბ., 2004.
5. მანანა ბრეგვაძე, რუსთაველი და პლატონი, წიგნში: დრო და მარადისობა, I, თბ., 2006, გვ. 237-456.
6. აკაკი გაწერელია, გრიგოლ ორბელიანი, ნიკოლოზ ბარათაშვილი, რჩეული ნაწერები, ტ. II, თბ., 1978.
7. მანანა გიგინეიშვილი, იაკობ ხუციშვილის „შუმანიკის წამება“, კრებულში: „ნათელი ქრისტესი. საქართველო“, ტ. I, თბ., 2003.
8. ლაურა გრიგოლაშვილი, დავით აღმაშენებლის „გალობანი სინანულისანი“, თბ., 2005.
9. თამაზ ვასაძე, „ვეფხისტყაოსნის“ მხატვრული სამყარო, თბ., 2003.

10. მარიამ თაბორიძე, ვეფხისტყაოსნის ლიტერატურულ-ესთეტიკური ანალიზი სკოლაში, თბ., 2000.
11. რევაზ თვარაძე, გადასახედი, თბ., 1997.
12. გაიოზ იმედაშვილი, ვეფხისტყაოსანი და ქართული კულტურა, თბ., 1968.
13. პავლე ინგოროყვა, ნიკოლოზ ბარათაშვილი, ილია ჭავჭავაძე, აკაკი წერეთელი, წიგნში: თხზულებათა კრებული შვიდ ტომად, ტ. I, თბ., 1963.
14. კორნელი კეკელიძე, ძველი ქართული ლიტერატურის ისტორია, ტ. I, თბ., 1980; ტ. II, თბ., 1981.
15. კორნელი კეკელიძე, კულტურული დამოუკიდებლობისათვის ბრძოლის ანარეკლი ძველ ქართულ ლიტერატურაში, წიგნში: ეტიუდები ძველი ქართული ლიტერატურის ისტორიიდან, ტ. IV, თბ., 1957.
16. კორნელი კეკელიძე, „წმიდა“ მხედარი ძველ ქართულ მწერლობაში, იქვე, ტ. II, თბ., 1945.
17. მიხეილ კვესელავა, პოეტური ინტეგრაციები, თბ., 1977.
18. გრიგოლ კიკნაძე, ვაჟა-ფშაველას შემოქმედება, თბ., 1957.
19. გრიგოლ კიკნაძე, რომანტიკოსებიდან რეალისტებისაკენ, წიგნში: ახალი ქართული ლიტერატურის ისტორია, ტ. I, თბ., 1956.
20. ვახტანგ კოტეტიშვილი, რჩეული ნაწერები ორ წიგნად, წგნ. I, თბ., 1965.
21. გიორგი ლეონიძე, გამოკვლევები და წერილები, თბ., 1958.
22. ლევან მენაბდე, ძველი ქართული კულტურის კერები, თბ., 1992.
23. იონა მეუნარგია, ცხოვრება და პოეზია ნიკოლოზ ბარათაშვილისა, წიგნში: ქართველი მწერლები, ტ. I, თბ., 1954.
24. გიორგი ნადირაძე, რუსთაველის ესთეტიკა, თბ., 1958.
25. ნოდარ ნათაძე, სარგის ცაიშვილი, რუსთაველი და მისი პოემა, თბ., 1966.
26. რევაზ სირაძე, სახისმეტყველება, თბ., 1982.
27. რევაზ სირაძე, ქართული კულტურის საფუძვლები, თბ., 2000.
28. რევაზ სირაძე, ძველი ქართული ლიტერატურის ისტორია, თბ., 2005.
29. გრივერ ფარულავა, ქართული ჰაგიოგრაფია, კრებულში: „ნათელი ქრისტესი. საქართველო“, ტ. I, თბ., 2003.
30. გრივერ ფარულავა, წმ. გრიგოლ ხანძთელი, იქვე.
31. ქართული ენა და ლიტერატურა (მასწავლებლის ბიბლიოთეკა), 5 ტომად, შედგენილი გამოცდების ეროვნული ცენტრის ქართული ენისა და ლიტერატურის ჯგუფის მიერ, ძველი ქართული ლიტერატურა, XIX საუკუნის ქართული ლიტერატურა, XX საუკუნის ქართული ლიტერატურა, რედაქტორები: რევაზ სირაძე, გრივერ ფარულავა, ბაჩანა ბრეგვაძე, დავით წერეთლიანი, ნონა ლეიაშვილი და გულავერ ჭარელიშვილი, III-V, თბ., 2009.
32. გერონტი ქიქოძე, რჩეული თხზულებანი სამ ტომად, ტ. III, თბ., 1965.
33. თამაზ ჩხენკელი, მშვენიერი მძლევარი, თბ., 1989.
34. სარგის ცაიშვილი, მარადიული სახეები, თბ., 1981.
35. სარგის ცაიშვილი, შოთა რუსთაველი – დავით გურამიშვილი, თბ., 1980.
36. დავით წერეთლიანი, ანარეკლი, თბ., 2005.
37. ელგუჯა ხინთიბიძე, ათონის ქართული ლიტერატურული სკოლის ისტორიისათვის, კრებულში: ივირონი – 1000, თბ., 1983.
38. ნიკოლოზ ჯანაშია, „შუშანიკის წამება“, თბ., 1988*.

* საგამოცდო პროგრამა და სარეკომენდაციო ლიტერატურის სია შეადგინეს: ელენე ბაბუნაშვილმა, ბაჩანა ბრეგვაძემ, ნონა ლეიაშვილმა, რევაზ სირაძემ, გრივერ ფარულავამ, მხეკელა შანიძემ, დავით წერეთლიანი და გულავერ ჭარელიშვილმა.

მასწავლებელს უნდა შეეძლოს საგამოცდო პროგრამით გათვალისწინებული ტექსტების გააზრება, რაც გულისხმობს მხატვრულ ნაწარმოებში გამოკვეთილი სახეების, თემისა და იდეის, მოტივების, ცალკეული დიალოგების, სიტუაციის, კოლიზიის, ქვეტექსტის არსისა და პერსონაჟთა ქცევის მოტივაციის ადეკვატურ გაგებას; გარდა ამისა, ლირიკული ნაწარმოებების აზრობრივი და ემოციური შინაარსის წვდომას, ტროპის გააზრებას; ესეისტური თუ ლიტერატურისმცოდნეობითი ტექსტების გაგებას, რისთვისაც აუცილებელია ავტორისეული არგუმენტაციის კრიტიკული ანალიზისა და შეფასების უნარი, მსჯელობის ლოგიკის წვდომა და სამსჯელო საკითხის შესახებ საკუთარი პოზიციის გამოკვეთა.

პედაგოგს მოეთხოვება ლიტერატურულ ტექსტებში ასახული ამა თუ იმ ეპოქისათვის დამახასიათებელი სპეციფიკური იდეებისა თუ პრობლემატიკის ცოდნა; აგრეთვე, უნდა გააჩნდეს, ერთი მხრივ, ლიტერატურულ პროცესზე ეპოქის თავისებურებებისა და, მეორე მხრივ, მხატვრული შემოქმედების საზოგადოებრივ ცნობიერებაზე ზეგავლენის წვდომის უნარი.

მასწავლებელს უნდა შეეძლოს ერთი და იმავე ეპოქის ტექსტებში ასახული პრობლემატიკის გაანალიზება მსგავსება-განსხვავების თვალსაზრისით (სხვადასხვა ეპოქის ტექსტებში ერთი და იმავე თემების, იდეების, პრობლემებისა და მათი ინტერპრეტაციების ერთმანეთთან შედარება); მსგავსი ან ერთნაირი პრობლემის გაანალიზება სხვადასხვა ქვეყნისა თუ კულტურის წარმომადგენელთა შემოქმედებაში.

იმისათვის, რომ ამგვარ მოთხოვნებს უპასუხოს, მასწავლებელს განვითარებული უნდა ჰქონდეს დამოუკიდებელი, შემოქმედებითი აზროვნება, ნაწარმოების შესახებ კრიტიკული, ლოგიკური და არგუმენტირებული მსჯელობისა და ლიტერატურული ტექსტის მონაკვეთებსა თუ სხვადასხვა მხატვრულ ნაწარმოებს შორის კავშირების დამყარების უნარი.

ტესტურ დაგალებათა ნიმუშები

ა) ქართული ენა და ენის სწავლების მეთოდოლოგია

- (1) 1. დაასახელო ქართული სალიტერატურო ენის განვითარების ძირითადი ეტაპები.
- (1) 2. განმარტეთ, რას ნიშნავს ტერმინი „ხანმეტი ძეგლი“:
- (2) 3. წარმოიდგინეთ, რომ თქვენი გაკვეთილის თემაა – 60-იანელთა დამსახურება ქართული სალიტერატურო ენის რეფორმირებაში.
ჩამოაყალიბეთ თეზისებად ის ინფორმაცია, რომელიც გინდათ გადასცეთ მოსწავლეებს.
- (1) 4. ჩამოთვლილთაგან რომელ სიტყვებს შორის არის გვარეობრივ-სახეობრივი მიმართება?
ა) დაქირავება – გაქირავება; ბ) ფერი – მწვანე; გ) ყმაწვილი – ჩოგბურთელი.
- (1) 5. შეადარეთ ერთმანეთს სინონიმური წყვილები: *გულადი – მამაცი; ბებერი – მხცოვანი*.
ჩამოაყალიბეთ, რა განასხვავებს პირველ წყვილს მეორისაგან.
- (1) 6. რომელ სიტყვებს ეწოდება ომონიმები?
- (1) 7. განმარტეთ, რა სტილისტური ხარვეზია ამ წინადადებაში:
ყველაზე უმნიშვნელოვანესი პრობლემა, საბედნიეროდ, უკვე მოგვარებულია.
- (2) 8. გაასწორეთ სტილისტური ხარვეზი.
ზარზმის სამრეკლო ყველაზე უძველესია საქართველოში.
-
- ეს სტილისტური ხარვეზი არის:
ა) ატროფია; ბ) კალკი; გ) ტავტოლოგია.
- (2) 9. გაასწორეთ სტილისტური ხარვეზი.
ამ საქონლის ფასი საგრძნობლად გაძვირდა.
-
- განმარტეთ, რამ გამოიწვია ეს ხარვეზი.
- (1) 10. განმარტეთ, რა სტილისტური ხარვეზია ამ წინადადებაში:
ქალაქის ძველი უბნების იერსახე პირვანდელი სახით უნდა შენარჩუნდეს.
- (2) 11. გაასწორეთ სტილისტური ხარვეზი.
მოგ ზაურმა თავის წიგნში აღწერა ინდოეთის მკვიდრი აბორიგენების ზნე-ჩვეულებები.
-
- განმარტეთ, რამ გამოიწვია ეს ხარვეზი.
- (1) 12. გაასწორეთ სტილისტური ხარვეზი.
ოჯახურმა ვარემომ თავისი დადი დაატყო ვიორგის ხასიათს.
- (2) 13. გაასწორეთ სტილისტური ხარვეზი.
მასპინძლებმა სანაქებო სტუმართმოყვარეობა გაუწიეს უცხოელებს.
-
- განმარტეთ, რა იწვევს ანალოგიურ ხარვეზებს.
- (2) 14. გაასწორეთ სტილისტური ხარვეზი.

არაერთი იმპერია აღიგავა მიწისაგან პირისა.

განმარტეთ, რამ გამოიწვია იგი.

(3) 15. გაასწორეთ სტილისტური ხარვეზი.

აქ ბავშვებისათვის უკიდურესად სასიამოვნო გარემოა შექმნილი.

მიუთითეთ, რა ტიპისაა ეს სტილისტური ხარვეზი.

განმარტეთ, რამ გამოიწვია იგი.

(2) 16. რას ნიშნავს და საიდან მომდინარეობს გამოთქმა: *ხელი დაიბანა?*

(2) 17. განმარტეთ, რას ნიშნავს გამოთქმა – *აქილევსის ქუსლი*.

საიდან მომდინარეობს ეს გამოთქმა?

ა) ანტიკური მითოლოგიიდან; ბ) ქართული მითოლოგიიდან; გ) ბიბლიიდან.

(3) 18. რას უწოდებენ სიტყვათა წყვილს: *მასობრივი – მასიური?*

ამ სიტყვებიდან რომელი უნდა გამოვიყენოთ მოცემულ წინადადებაში და რატომ?
ახალგაზრდები ხშირად მონაწილეობდნენ . . . გამოსვლებში.

(1) 19. განმარტეთ, რა სტილისტური ხარვეზია წინადადებაში:

ბიჭმა ცაცია ხელი ჩამომართვა.

(1) 20. მოსწავლემ დაწერა შემდეგი კომპოზიტები: *დედ-მამა, ჩიფ-ჩიფი, ქუჩა-ქუჩა.*

განუმარტეთ, რა შეცდომა დაუშვა მან.

(2) 21. გაასწორეთ შეცდომა.

ერეკლე II გაილაშქრა ახალციხის საფაშოს წინააღმდეგ.

ამ წინადადებაში დაშვებულია:

ა) მორფოლოგიურ-ორთოგრაფიული შეცდომა; ბ) სინტაქსური შეცდომა;

გ) სტილისტური ხარვეზი.

(2) 22. გაასწორეთ შეცდომა.

ქალბატონ მარიამის დავალება უკვე შევასრულეთ.

რა უნდა იცოდეს მოსწავლემ, რათა არ დაუშვას ანალოგიური შეცდომა?

(2) 23. ხშირია ამგვარი შეცდომები: *ჩემ მეგობარს და ჩემს მახლობლად.*

გააანალიზეთ თითოეული მათგანი.

(1) 24. გააანალიზეთ, რა შეცდომაა დაშვებული წინადადებაში:

ყოველ ჩვენთაგანს თითო-თითო შეკითხვა უნდა დაესვა კონკურსანტებისათვის.

(1) 25. გააანალიზეთ, რა შეცდომაა დაშვებული წინადადებაში:

დავინახე ჩემსკენ მომავალი რამდენიმე მოსწავლე.

(2) 26. გაასწორეთ შეცდომა.

უკვე ორი წელია, რაც არასამთავრობო ორგანიზაციებთან თანავმშრომლობთ.

განმარტეთ, რა იწვევს ანალოგიურ შეცდომებს.

(2) 27. განმარტეთ, რატომ არის მცდარი ფორმა *ავადგმოფობ*.

რა ტიპის ზმნათა გაველენა განაპირობებს ამგვარ შეცდომას?

(2) 28. მოსწავლემ ჩამოთვალა -ავ თემისნიშნიანი ზმნები: *ბზინავს, ზნიქავს, თიბავს, ჭიმავეს, ტვირთავს*.
მიუთითეთ, რა შეცდომა დაუშვა მან.

განუმარტეთ მოსწავლეს, რა უნდა იცოდეს მან, რათა არ დაუშვას ანალოგიური შეცდომა.

(2) 29. მოსწავლემ მყოფადის ფორმის მაგალითად მოიყვანა *გადაუგრიხავს*. დაწერეთ ეს ზმნა სწორი ფორმით.

განუმარტეთ მოსწავლეს, რა თავისებურება ახასიათებს ამ ზმნას.

(3) 30. მოსწავლემ ზმნის სათავისო ქცევის ფორმის მაგალითად მოიყვანა *იზრდება*.
მიუთითეთ, რა შეცდომა დაუშვა მან და გააანალიზეთ, რა განაპირობებს ამგვარ შეცდომას.

განმარტეთ ქცევის რაობა.

(2) 31. გაასწორეთ შეცდომა.
ეს წინადადება ქართულად გადამათარგმნიე!

განმარტეთ, რა იწვევს ანალოგიურ შეცდომებს.

(2) 32. გაასწორეთ შეცდომა.
ნიკამ თიხიდან პატარა ფიგურა გამოძერწა.

რა უნდა იცოდეს მოსწავლემ, რომ არ დაუშვას ანალოგიური შეცდომა?

(2) 33. გაასწორეთ შეცდომა.
XIII-XIV საუკუნეებში ჯაყელებმა საფარა თავის რეზიდენციად გადააკეთეს.

რა უნდა იცოდეს მოსწავლემ, რომ არ დაუშვას ანალოგიური შეცდომა?

(1) 34. გააანალიზეთ, რა შეცდომაა წინადადებაში:
დედა-შვილი ძალიან ჰგვანან ერთმანეთს.

(1) 35. მოსწავლემ განმარტა: *როცა პირველი პირი იმეორებს თავისსავე ნათქვამს, უნდა გამოვიყენოთ მხოლოდ -მეთქი ნაწილაკი*.
დააზუსტეთ მისი პასუხი.

(1) 36. გააანალიზეთ, რა შეცდომაა წინადადებაში:
შუა ოთახში მაგიდა იდგა, მაგიდაზე ცარიელი ლარნაკი.

(2) 37. გაასწორეთ შეცდომა.
იქვე, სოფლის განაპირას დაიდგა მოხუცმა ქოხი.

რა უნდა იცოდეს მოსწავლემ, რომ არ დაუშვას ანალოგიური შეცდომა?

- (4) 38. წარმოიდგინეთ, რომ თქვენი მიზანია მოსწავლეებს აუხსნათ ზმნისწინიან ფორმათა მართლწერის საკითხები და გამოუმუშაოთ მათ მიღებული ინფორმაციის პრაქტიკული გამოყენების ჩვენები.
- I. დაასახელეთ, რა ტიპის შეცდომებს უშვებენ მოსწავლეები ზმნისწინიან ფორმათა წერისას (მოიყვანეთ მაგალითები).
 - II. აღწერეთ ის სასწავლო ქმედება, რომლითაც დაიწყებთ ამ საკითხზე მუშაობას გაკვეთილზე.
 - III. დაასაბუთეთ ამ ქმედების ეფექტიანობა.
- (3) 39. წარმოიდგინეთ, რომ თქვენი გაკვეთილის თემაა – *ენის ლექსიკური ფონდის შევსება-გამდიდრების გზები*.
- I. ჩამოაყალიბეთ თეზისებად ის ინფორმაცია, რომელიც უნდა მიაწოდოთ მოსწავლეებს.
 - II. აღწერეთ სასწავლო ქმედება, რომელიც დაგეხმარებათ გამოუმუშაოთ მოსწავლეებს კვლევის ელემენტარული უნარ-ჩვევა (პასუხი დაასაბუთეთ).
- (4) 40. თქვენი მიზანია, განვლილი მასალიდან გაახსენოთ მოსწავლეებს ის საკითხები, რომლებიც დაეხმარება მათ *განსაზღვრებითი დამოკიდებული წინადადების* არსის უკეთ გააზრებაში;
- I. ჩამოთვალეთ ეს საკითხები;
 - II. ქვემოთ ჩამოთვლილთაგან შეარჩიეთ მხოლოდ ერთი სასწავლო ქმედება და დაასაბუთეთ, რომ სწორედ ის დაგეხმარებათ ამ მიზნის მიღწევაში;
ქმედებები: 1. ტაბულების ანალიზი; 2. ზეპირი გამოკითხვა; 3. წერითი სამუშაო.
 - III. განიხილეთ დანარჩენი ორი ქმედება და დაასაბუთეთ, რატომ არ გამოიყენეთ ისინი.
- (4) 41. წაიკითხეთ ნაწყვეტი ილია ჭავჭავაძის კრიტიკული წერილიდან.
- I. იმსჯელეთ, რა მიზნით გამოიყენებთ ამ ტექსტს (გაანალიზებთ ტექსტი ამ თვალსაზრისით).
 - II. აღწერეთ ერთ-ერთი ქმედება, რომელსაც გამოიყენებთ მიზნის მისაღწევად და დაასაბუთეთ მისი ეფექტიანობა.
რაც უნდა კარგად მოიგონო სიტყვა, თუნდა წმინდა ქართული იყოს, რაკი სიტყვას ახალ მნიშვნელობას მისცემ, ისიც ისე გაუგებარი იქნება ჯერ-ხანად, როგორც უცხო ენის სიტყვა. ამ უკანასკნელ დროს რამდენი ახალი სიტყვა შედგა წმინდა ქართული: შიგ-მდებარეობა, წარლტოლვილი, მოთხოვნილება, გავლენა, მიმართულება, მეცნიერება. თვით „მამული“ უწინ იხმარებოდა როგორც მართო დედულ-მამულის სახელი, ეხლა ეგრეც იხმარება და ისეც, როგორც მთელი სამშობლო ქვეყნის საზოგადო სახელი. აი, ეს სიტყვები ხომ სულ ქართულია, მაგრამ მაინც კიდევ ადვილი გასაგებნი არ არიან, იმიტომ რომ ახლები არიან, ე. ი. ახლის აზრით და მნიშვნელობით იხმარებიან. ვინც იძახის, ნუ იხმარებთ ახალს სიტყვებსო, ის ამით ამბობს, რომ აზრს ნუ გვმატებთო, გონებას მხედველობას ნუ უვრცელებთო, წინ ფეხს ნუ გვადგმევინებთო...
- (7) 42. თქვენი მიზანია მოსწავლეებს გამოუმუშაოთ არგუმენტირებული მსჯელობის უნარი.
- I. წაიკითხეთ ნაწყვეტი ილია ჭავჭავაძის კრიტიკული წერილიდან და დაასაბუთეთ, რომ ეს ტექსტი დაგეხმარებათ დისკუსიის წარმართვაში.
 - II. ჩამოაყალიბეთ სადისკუსიო თემა და არგუმენტები ავტორის თვალსაზრისის როგორც გასამყარებლად, ისე უარსაყოფად.
 - III. დაასახელეთ ამ არგუმენტების გასამყარებელი თითო-თითო მაგალითი იმ უცხო სიტყვათაგან, რომლებიც დღეს მკვიდრდება თანამედროვე ქართულში.
ორიგინალი, სენტიმენტალური და სხვანი მაგვარი სიტყვები, ხმარებული ჩემს აპრილის სტატიაში, თქვენ უცხო სიტყვებად მივიღიათ. ეგ, მართალია, ქართული სიტყვები არ არის, მთელი კაცობრივობა კი ხმარობს. ყოველ ხალხს, ცოტაოდენ განვითარებულს და ფეხშედგმულს ევროპიის განათლებაში, შემოუტანია და მიუღია ეგ სიტყვები, როგორც თავის ღვიძლი ენის ლექსნი; მაშასადამე, არც ჩვენთვის არის დასაძრახისი, რომ ჩვენც ვიხმაროთ. მე „ოსტროვები“,

„ლინიები“ და სხვა სიტყვები ამისთვის დაეძრახე, რომ მაგის თანასწორ მნიშვნელობის სიტყვები არიან ჩვენს ენაში... მე რომ ახალი სიტყვები მომეგონა და შემედგინა, ისინი ისე გაუგებარნი იქნებოდა ყველასათვის, როგორც ეხლა ეგენი არიან გაუგებარნი ზოგიერთისათვის. განათლებულ კაცს მაინც ესმის ეგ სიტყვები და იმ ქართულისა, რომელსაც მე შევადგენდი, ვერც განათლებული გაიგებდა და ვერც გაუნათლებელი. თუნდ რომ მე არ ვისმარო ეგ სიტყვები, მაინც კიდევ უფრო შემოგვეპარებიან, როგორც შემოგვეპარნენ: პოემა, პოეზია, ფილოსოფია, კრიტიკა, სტატია, ლოდიკა და სხვანი მრავალნი. ეგ არა ხალხს დაეძრახება, ის ჰცრუობს, რომელიცა ძრახავს მაგვარ სიტყვების შემოტანას ენაში.

(6) 43. გაასწორეთ მოსწავლის ნამუშევარი ქვემოთ მოცემული სქემის მეშვეობით და თქვენი შეფასება დაასაბუთეთ. I და II კრიტერიუმებით შეფასების კომენტარებისას მოიხმეთ სათანადო მაგალითები თხზულებიდან; III და IV კრიტერიუმებით შეფასების კომენტარებისას კი ამოიწერეთ ყოველი შეცდომა და ხარვეზი, მიეცით თითოეულ მათგანს სათანადო კვალიფიკაცია.

შეფასების სქემა

№	კრიტერიუმები	კრიტერიუმების განმარტება	ქულები
I	მსჯელობის დასაბუთება (არგუმენტირება და ციტირება)	ა) ტექსტი ადეკვატურად არის გაგებულ; მსჯელობა მკაფიოა; არგუმენტები დამაჯერებელია და გამყარებულია ტექსტური მასალით; არ არის დაშვებული არც ერთი ფაქტობრივი შეცდომა;	4
		ბ) ტექსტი ადეკვატურად არის გაგებულ, მსჯელობა მკაფიოა; არგუმენტები მთლიანობაში დამაჯერებელია, მაგრამ არ არის გამყარებული ტექსტური მასალით; არ არის დაშვებული არც ერთი ფაქტობრივი შეცდომა;	3
		გ) ტექსტი ნაწილობრივ ადეკვატურად არის გაგებულ, მსჯელობა მკაფიოა; არგუმენტები მთლიანობაში დამაჯერებელია და გამყარებულია ტექსტური მასალით; ანდა დაშვებული ერთი ფაქტობრივი შეცდომა;	2
		დ) ტექსტი ნაწილობრივ ადეკვატურად არის გაგებულ, მსჯელობა მთლიანობაში დამაჯერებელია და გამყარებულია ტექსტური მასალით, დაშვებულია ერთი ფაქტობრივი შეცდომა.	1
		ე) ტექსტი არაადეკვატურად არის გაგებულ; ან მსჯელობა არადამაჯერებელია და არ არის გამყარებული ტექსტური მასალით (ან ტექსტური მაგალითები მსჯელობის არაადეკვატურია); ანდა დაშვებულია ერთზე მეტი ფაქტობრივი შეცდომა; ნაშრომი ტექსტის პერიფრაზია.	0
II	დამოუკიდებელი აზროვნება და ზოგადი განათლება	ა) მკაფიოდ ჩანს დამოუკიდებელი აზროვნება; ბ) ნაწილობრივ ჩანს დამოუკიდებელი აზროვნება; გ) არ ჩანს დამოუკიდებელი აზროვნება.	2 1 0
III	ლექსიკა და სტილი	ა) აზრი ზუსტად და მკაფიოდ არის გამოხატული, ნაწერი სტილისტურად გამართულია; ბ) აზრი ზუსტად არის გამოხატული, მაგრამ გვხვდება სტილისტური ხარვეზები; გ) აზრი ძირითადად გასაგებია, ლექსიკა მწირია, ნაწერი სტილისტურად გაუმართავია.	2 1 0
IV	ორთოგრაფია-მორფოლოგია, სინტაქსი და პუნქტუაცია	ა) არ არის ამ ტიპის <i>სამზე მეტი</i> შეცდომა; ბ) არ არის ამ ტიპის <i>ექვსზე მეტი</i> შეცდომა; გ) ამ ტიპის შეცდომა <i>ექვსზე მეტია</i> .	2 1 0

წაიკითხეთ ნაწყვეტი მოსწავლის თხზულებიდან, რომელიც უპასუხებს მითითებას: *იმსჯელეთ სოსიას მხატვრული სახის შესახებ ილია ჭავჭავაძის მოთხრობა „ოთარაანთ ქვრივის“ მიხედვით.*

სოსია მეწისქვილე სასაფლაოზე სხვის ღაპარაკის მოსასმენად არ მოსულა. მისი აქ ყოფნა გლეხების ნათქვამს – „ვინც მოჰკვდა, თავსა მოუკვდაო,“ – არ ამართლებდა. ის ოთარაანთ ქვრივის დასატირებლად მივიდა. მხოლოდ ახლა ეღირსა მასთან ახლოს ყოფნა. ძნელია ოცდაათი წლის განმავლობაში ყოველ გვარი იმედის გარეშე გიყვარდეს. სოსია მეწისქვილე, როგორც ჩანს, ძალიან ერთგული პიროვნება იყო. მის გრძნობებზე სხვადასხვა გარემოებებმა მოახდინა ზეგავლენა. ტექსტში ნათლად ჩანს სოსიას ხასიათის სირბილე. ის ძალიან მძიმე წუთებშიც კი შემწვნარებელია და დაცინვას ალერსით უპასუხებს „ნუ ამბობ მაგას, ჩემო მამავ და შვილო“. ჩემი აზრით, მისი საქციელი ღაწრობად და გაუბედაობად არ უნდა ჩაითვალოს. ადამიანებს ნებისმიერ სიტუაციაში მართებთ თავის შეკავება და ეს ფაქტორი მათზე მხოლოდ და მხოლოდ კარგად მეტყველებს.

ქართული ენისა და ენის სწავლების მეთოდის დავალებათა შეფასების სქემა

1. ქართული სალიტერატურო ენის განვითარების ძირითადი ეტაპებია: ძველი (V-XI სს.) და ახალი ქართული ენა (XII ს. - დღემდე) [ძველი (V-XI სს.), საშუალო (XII-XVIII სს.) და ახალი ქართული ენა (XIX ს. - დღემდე)]. -----1ქ.
2. ამ ტერმინით აღინიშნება ის უძველესი წერილობითი ძეგლები, რომლებშიც II სუბ. და III ობიექტ. პირის ნიშნად (აგრეთვე ზედსართავის ხარისხის საწარმოებლად) იხმარებოდა პრეფიქსი ხ. მოგვიანებით (IX-XI სს.) სალიტერატურო ენისათვის ეს ხ ზედმეტი გახდა, აქედან მომდინარეობს ტერმინი *ხანმეტი*. -----1ქ.
3. 1. თუ ჩამოყალიბებულია ორი თეზისი მაინც (იღია ჭავჭავაძის წერილი: „ორიოდე სიტყვა...“; სალიტერატურო ენის დაახლოება სასაუბროსთან; ერთიანი სალიტერატურო ენის განვითარება; ანბანის რეფორმა...). -----2ქ.
2. თუ ჩამოყალიბებულია ერთი თეზისი. -----1ქ.
3. თუ თეზისები არასწორად არის ჩამოყალიბებული. -----0ქ.
4. ბ) -----1ქ.
5. პირველ სინონიმურ წყვილში შემავალი სიტყვების – *გულადი* და *მამაცი* – მნიშვნელობა ნეიტრალურია და თავისუფლად ჩაენაცვლება ერთმანეთს (სემანტიკური სინონიმებია). *ბებერი* და *მსცოვანი* ემოციური ელფერის მქონე სიტყვებია და მათ შერჩევას მოქმედის დამოკიდებულება განსაზღვრავს (სტილისტური სინონიმებია). -----1ქ.
6. ომონიმები ეწოდება სიტყვებს, რომლებსაც ერთნაირი ბგერითი შედგენილობა, მაგრამ განსხვავებული მნიშვნელობა აქვთ. -----1ქ.
7. *ყველაზე უმნიშვნელოვანესი* ტავტოლოგიური შესიტყვებაა. -----1ქ.
8. 1. ზარზმის სამრეკლო უძველესია საქართველოში / *ყველაზე ძველია*. -----1ქ.
2. გ) -----1ქ.
9. 1. ეს საქონელი საგრძნობლად გაძვირდა. / ამ საქონლის ფასმა საგრძნობლად იმატა. -----1ქ.
2. ფასი აღნიშნავს საქონლის ღირებულებას, ძვირი ნიშნავს დიდი ფასის მქონეს. ამდენად, ძვირი ან გაძვირებული შეიძლება იყოს მხოლოდ საქონელი და არა მისი ფასი. -----1ქ.
10. ამ წინადადებაში *იერსახე სახით* ტავტოლოგიაა. -----1ქ.
11. 1. მოგზაურმა თავის წიგნში აღწერა ინდოეთის აბორიგენების (ინდოეთის მკვიდრთა) ზნეჩვეულებები. -----1ქ.
2. *აბორიგენი* ნიშნავს ადგილობრივს, მკვიდრს. ამიტომ სიტყვა *აბორიგენტთან* მსაზღვრელად *მკვიდრი* ზედმეტია. -----1ქ.
12. ოჯახურმა გარემომ თავისი დადი დაასვა გიორგის ხასიათს. -----1ქ.
13. 1. მასპინძლებმა სანაქებო სტუმართმოყვარეობა გამოიჩინეს უცხოელების მიმართ. -----1ქ.
2. ანალოგიურ ხარვეზებს იწვევს სხვადასხვა გამოთქმის აღრევა – კონტამინაცია. კერძოდ, ზმნა *გაუწიეს* აღებულია გამოთქმიდან – *მასპინძლობა გაუწიეს*. -----1ქ.
14. 1. არაერთი იმპერია აღიგავა პირისაგან მიწისა. -----1ქ.
2. ამ არქაულ ფრაზეოლოგიზმს გაუაზრებლად იყენებენ, სიტყვებს უმართებულოდ აკავშირებენ და ამახინჯებენ გამოთქმას. -----1ქ.
15. 1. აქ ბავშვებისათვის უადრესად / ძალზე / ძალიან სასიამოვნო გარემოა შექმნილი (აქ ბავშვებისათვის სასიამოვნო გარემოა შექმნილი). -----1ქ.
2. სიტყვათა არაადეკვატური გამოყენება. -----1ქ.
3. ეს ხარვეზი გამოიწვია იმან, რომ სიტყვა *უკიდურესად* მხოლოდ უარყოფითი სემანტიკური ნიუანსის მქონე შესიტყვებაში გამოიყენება, ამიტომ ამ კონტექსტში იგი უმართებულოა. -----1ქ.
16. 1. *ხელი დაიბანა* ნიშნავს – პასუხისმგებლობა მოიხსნა. -----1ქ.
2. მომდინარეობს სახარებიდან (ბიბლიიდან). -----1ქ.
17. 1. *აქილევსის ქუსლი* ნიშნავს ადამიანის სუსტ მხარეს. -----1ქ.
2. ა) -----1ქ.
18. 1. პარონიმებს. -----1ქ.
2. ამ წინადადებაში უნდა გამოვიყენოთ სიტყვა *მასობრივი*. -----1ქ.
3. *მასობრივი ნიშნავს* იმას, რაშიც ბევრი ადამიანი მონაწილეობს, მრავალრიცხოვანს, საყოველთაოს, ხოლო *მასიური* ნიშნავს დიდი მოცულობის მქონეს. -----1ქ.
19. *ცაცია* ნიშნავს: 1. ადამიანს, რომელიც მარცხენა ხელს უფრო მარჯვედ ხმარობს. 2. მარცხენა ხელს, ამიტომ *ცაცია* ხელი შეცდომაა. -----1ქ.
20. *ჩიფჩიფი* ერთცნებიანი ფუძეგაორკეცებული კომპოზიტია, იწერება უდფფისოდ. -----1ქ.
21. *ერეკლე II-მ გაილაშქრა ახალციხის საფაშოს წინააღმდეგ*. -----1ქ.
ა) -----1ქ.
22. 1. ქალბატონი მარიამის დავალება უკვე შევასრულეთ. -----1ქ.

2. *ქალბატონი და ბატონი* საკუთარ სახელთან ერთად ბრუნებისას, ხელობა-წოდებისა და თანამდებობის სხვა სახელებისაგან განსხვავებით, ინარჩუნებს -ი ნიშანს ნათესაობითსა და მოქმედებით ბრუნებში. -----1ქ.
23. პირველ სინტაქსურ წყვილში *ჩემი* კუთვნილებითი ნაცვალსახელია და მიცემით ბრუნვაში მას უნდა დაევრთოთ ბრუნვის ნიშანი, ხოლო მეორე წყვილში *ჩემ* პირის ნაცვალსახელია და ბრუნვის ნიშანს არ დაირთავს. -----2ქ.
24. ნაცვალსახელი *ჩვენ* თავად გამოხატავს სიმრავლეს, ამიტომ მრავლობითის -თა ნიშანი აღარ სჭირდება. -----1ქ.
25. *ჩემ* პირის ნაცვალსახელია და ბრუნვის ნიშანს არ დაირთავს. -----1ქ.
26. 1. უკვე ორი წელია, რაც არასამთავრობო ორგანიზაციებთან ვთანამშრომლობთ. -----1ქ.
2. ანალოგიურ შეცდომებს იწვევს კომპოზიციისაგან ნაწარმოებ ზმნაში პირის ნიშნის არასწორი გამოყენება. -----1ქ.
27. 1. ეს ზმნა ნაწარმოებია კომპოზიციისაგან *ავადმყოფი*, პირის ნიშანი ასეთი ტიპის ზმნების ფუძეს თავში დაერთვის – *გავადმყოფობ*. -----1ქ.
2. ამგვარ შეცდომას განაპირობებს რთულ ზმნათა გავლენა. -----1ქ.
28. 1. ზნიქავს მცდარია, უნდა იყოს ზნექს. -----1ქ.
2. ხმოვანმონაცვლე (ფუძედრეკადი) ზმნაა და თემის ნიშანს არ დაირთავს. -----1ქ.
29. 1. სწორია – *გადაუვრებს*. -----1ქ.
2. ეს ზმნა ხმოვანმონაცვლეა (ფუძედრეკადია) და თემის ნიშანს არ დაირთავს. -----1ქ.
30. 1. *იზრდება* ერთპირიანი ვნებითი ფორმაა. -----1ქ.
2. შეცდომას განაპირობებს ვნებითი გვარისა და სათავისო ქცევის კატეგორიების არასრულყოფილი ცოდნა. ამ შემთხვევაში მოსწავლეს უჭირს გაარკვიოს ი- პრეფიქსის ფუნქცია. -----1ქ.
3. ქცევა ეწოდება ზმნის ფორმას, რომელიც გამოხატავს კუთვნილებით-დანიშნულებით ურთიერთობას სუბიექტსა და ობიექტს ან ობიექტებს შორის. -----1ქ.
31. 1. ეს წინადადება ქართულად გადამათარგმნიე! -----1ქ.
2. ანალოგიურ შეცდომებს იწვევს შუალობითი კონტაქტის მაწარმოებლის არასწორი გამოყენება. -----1ქ.
32. 1. ნიკამ თიხისაგან პატარა ფიგურა გამოძერწა. -----1ქ.
2. როდესაც სახელი აღნიშნავს მასალას, -გან თანდებული ნათესაობითი ბრუნვის ფორმას უნდა დაერთოს. -----1ქ.
33. 1. XIII-XIV საუკუნეებში ჯაყელებმა საფარა თავიანთ რეზიდენციად გადააკეთეს. -----1ქ.
2. როდესაც სუბიექტი მრავლობით რიცხვშია, მისი კუთვნილების გამოსახატავად გამოიყენება ნაცვალსახელი *თავიანთი*. -----1ქ.
34. ქვემდებარე *დედა-შვილი* ორცნებიანი კომპოზიტია. ამ ტიპის ქვემდებარეს შემასმენელი მხოლოდობით რიცხვში შეეწება. -----1ქ.
35. როცა პირველი პირი იმეორებს თავისსავე ნათქვამს და ეს პირი მხოლოდობითი რიცხვის ფორმითაა წარმოდგენილი, გამოიყენება ნაწილაკი *-მეთქი*. -----1ქ.
36. ამ წინადადებაში გამოტოვებული მეორე შემასმენლის ნაცვლად არ არის დასმული ტირე. უნდა იყოს: *შუა ოთახში მაგიდა იდგა, მაგიდაზე – ცარიელი ლარნაკი*. -----1ქ.
37. 1. *იქვე, სოფლის განაპირას, დაიდგა მოხუცმა ქონი*. -----1ქ.
2. განკერძოებული ადგილის გარემოება მძიმით გამოიყოფა. -----1ქ.
38. I. ა) თუ დასახელებულია ორი ტიპი მაინც (ძველი ზმნისწინის გათიშვა პირის ნიშნით – ავღნიშნე; უზმნისწინო ფორმებში ძველი ზმნისწინის ბოლოკიდური თანხმოვნის უმართებულო ხმარება – ანთავისუფლებს; ზმნისწინიან ფორმებში ხმოვნის დაკლება ერთი და იმავე ხმოვნების თავმოყრის შემთხვევაში – დაარსა...), -----2ქ.
ბ) თუ დასახელებულია მხოლოდ ერთი ტიპი. -----1ქ.
- II. ა) თუ აღწერილია ქმედება. -----1ქ.
ბ) თუ ქმედება მხოლოდ დასახელებულია. -----0ქ.
- III. ა) თუ დასაბუთება არგუმენტირებულია. -----1ქ.
ბ) თუ მითითება არ არის შესრულებული ან დასაბუთება არა არის არგუმენტირებული. -----0ქ.
39. I. ა) თუ ჩამოყალიბებულია ორი თეზისი მაინც. -----1ქ.
ბ) თუ თეზისები არასწორად არის ჩამოყალიბებული. -----0ქ.
- II. ა) თუ ქმედება აღწერილი და დასაბუთებულია. -----2ქ.
ბ) თუ ქმედება მხოლოდ აღწერილია. -----1ქ.
გ) თუ ქმედება მხოლოდ დასახელებულია. -----0ქ.

40. I. ა) თუ ჩამოთვლილია ორი საკითხი მაინც (განსაზღვრების, რთული ქვეწყობილი წინადადების, მისათითებელი სიტყვისა და წევრ-კავშირის რაობა, მიმართებით ნაცალსახელთა ბრუნება, მაქვემდებარებელი კავშირები...). -----1ქ.
 ბ) თუ დასახელებულია მხოლოდ ერთი საკითხი. -----0ქ.
- II. ა) თუ დასაბუთება არგუმენტირებულია. -----1ქ.
 ბ) თუ მითითება არ არის შესრულებული ან დასაბუთება არა არის არგუმენტირებული. -----0ქ.
- III. ა) თუ ორივე ქმედების უარყოფითი მხარეებია გამოკვეთილი და დასაბუთება არგუმენტირებულია. -----2ქ.
 ბ) თუ ერთ-ერთი ქმედების უარყოფითი მხარეა გამოკვეთილი და დასაბუთება არგუმენტირებულია. -----1ქ.
 გ) თუ მითითება არ არის შესრულებული ან დასაბუთება არა არის არგუმენტირებული. -----0ქ.
41. I. ა) თუ განსაზღვრულია მიზანი და მსჯელობა დასაბუთებულია. -----2ქ.
 ბ) თუ განსაზღვრულია მიზანი, მაგრამ მსჯელობა დასაბუთებული არ არის. -----1ქ.
 გ) თუ არ არის განსაზღვრული მიზანი. -----0ქ.
- II. ა) თუ აღწერილია ქმედება და დასაბუთებულია მისი ეფექტიანობა. -----2ქ.
 ბ) თუ აღწერილია ქმედება, მაგრამ დასაბუთებული არ არის. -----1ქ.
 გ) თუ ქმედება მხოლოდ დასახელებულია. -----0ქ.
42. I. ა) თუ მსჯელობა კარგად არის დასაბუთებული. -----2ქ.
 ბ) თუ მსჯელობა ნაწილობრივ არის დასაბუთებული. -----1ქ.
 გ) თუ მსჯელობა დასაბუთებული არ არის. -----0ქ.
- II. ა) თუ ჩამოყალიბებულია სადისკუსიო თემა და არგუმენტები. -----3ქ.
 ბ) თუ ჩამოყალიბებულია მხოლოდ სადისკუსიო თემა ან არგუმენტები. -----2ქ.
 გ) თუ ჩამოყალიბებულია მხოლოდ სადისკუსიო თემა ან ერთი არგუმენტი. -----1ქ.
- III. ა) თუ დასახელებულია ორივე არგუმენტის გასამყარებელი მაგალითები. -----2ქ.
 ბ) თუ დასახელებულია ერთ-ერთ არგუმენტის გასამყარებელი მაგალითი. -----1ქ.
43. კომენტარის შეფასების მაქსიმალური ქულაა 6.

1. შინაარსობრივი მხარის (I-II) შეფასება:

- ა) თუ მასწავლებელმა სწორად შეაფასა თხზულება პირველი ორი კრიტერიუმის მიხედვით და არგუმენტირებული კომენტარი დაურთო მაგალითების მოხმობით. -----3ქ.
 ბ) თუ მასწავლებელმა სწორად შეაფასა თხზულება პირველი ორი კრიტერიუმის მიხედვით და არგუმენტირებული კომენტარი დაურთო, მაგრამ მაგალითები არ მოიხმო. -----2ქ.
 გ) თუ მასწავლებელმა სწორად შეაფასა თხზულება მხოლოდ ერთი კრიტერიუმის მიხედვით და არგუმენტირებული კომენტარი დაურთო. -----1ქ.
 დ) თუ გადმოწერილია მხოლოდ კრიტერიუმის მითითებები. -----0ქ.

2. ენობრივი მხარის (III-V) შეფასება:

- ა) თუ მასწავლებელმა იპოვა ყველა ენობრივი შეცდომა, ხარვეზი და თითოეულის კვალიფიკაცია სწორია. -----3ქ.
 ბ) თუ მასწავლებელს გამორჩა ერთი ენობრივი შეცდომა ან ხარვეზი, ანდა იპოვა ყველა, მაგრამ ერთის კვალიფიკაცია არასწორია. -----2ქ.
 გ) თუ მასწავლებელს გამორჩა ორი ენობრივი შეცდომა ან ხარვეზი, ანდა იპოვა ყველა, მაგრამ ორის კვალიფიკაცია არასწორია. -----1ქ.
 დ) თუ მასწავლებელს გამორჩა სამი და მეტი ენობრივი შეცდომა ან ხარვეზი, ანდა იპოვა ყველა, მაგრამ სამის ან მეტის კვალიფიკაცია არასწორია. -----0ქ.

სოსია მეწისქვილე სასაფლაოზე სხვისი ღაპარაკის მოსასმენად არ მოსულა. მისი აქ ყოფნა გლეხების ნათქვამს – „ვინც მოჰკვდა, თავსა მოუკვდაო“ – არ ამართლებდა. ის ოთარაანთ ქვრივის დასატირებლად მივიდა. მხოლოდ ახლა ეღიროსა მასთან ახლოს ყოფნა. ძნელია ოცდაათი წლის განმავლობაში ყოველგვარი იმედის გარეშე გიყვარდეს. სოსია მეწისქვილე, როგორც ჩანს, ძალიან ერთგული პიროვნება იყო. მის გრძნობებზე სხვადასხვა გარემოებამ მოახდინა ზეგავლენა. ტექსტში ნათლად ჩანს სოსიას ხასიათის სირბილე. ის ძალიან მძიმე წუთებშიც კი შემწუნარებულია და დაცინვას აღერსით უპასუხებს: „ნუ ამბობ მაგას, ჩემო მამავ და შვილო“. ჩემი აზრით, მისი საქციელი ღაჩრობად და გაუბედაობად არ უნდა ჩაითვალოს. ადამიანებს ნებისმიერ სიტუაციაში მართებთ თავის შეკავება და ეს ფაქტი მათზე მხოლოდ და მხოლოდ კარგად მეტყველებს.

ბ) ქართული ლიტერატურა

- (2) 1. „წმინდა ნინოს ცხოვრების“ დაწერის თარიღის შესახებ ორგვარი თვალსაზრისი არსებობს. მოიყვანეთ მკვლევართა ორივე ვარაუდი (*მოსაზრებათა დასაბუთება საჭირო არ არის*).
- (1) 2. გიორგი მერჩულის ტექსტზე მუშაობის დროს მოსწავლეებმა ვერ უპასუხეს მოსწავლეების შეკითხვას: „როგორ უნდა გავიგოთ ის, რომ თეოდორესა და ქრისტეფორეს პირველი გაპარვის შემდეგ გრიგოლ ხანძთელმა არ დატოვა ისინი აფხაზეთში, რათა დამოუკიდებლად ეშენებინათ მონასტრები, ხოლო მეორე შემთხვევაში თვითონვე დაეხმარა მათ სამონასტრო ადგილების შერჩევაში?“
განუმარტეთ მათ გრიგოლის ქცევის მოტივაცია (*შევიძლიათ გამოიყენოთ საკითხის შესახებ არსებული სამეცნიერო ლიტერატურა*).
- (2) 3. განუმარტეთ მოსწავლეებს, როგორ გამოითვლება გრიგოლ ხანძთელის დაბადებისა და „გრიგოლ ხანძთელის ცხოვრების“ დაწერის თარიღები.
- (2) 4. როგორც გიორგი მთაწმინდელი გვიამბობს, თორნიკეს უყვარდა თხრობა თავისი ლაშქრობების შესახებ. იოვანემ მას უთხრა: „საყუარელო ძმაო, აწ დააცადე სოფლიოთა მათ საქმეთა უბნობად და ამიერითგან სხუასა ნუ ვის ეუბნები, გარნა გაბრიელს ხოლო ხუცესსა“.
განუმარტეთ მოსწავლეებს, იოვანე რატომ სთხოვს თორნიკეს, რომ გარდა გაბრიელისა, სხვა ბერებს არ უამბოს თავისი ლაშქრობების შესახებ.
- (1) 5. მოსწავლეებმა ვერ გაიგეს „ვეფხისტყაოსნის“ შემდეგი სტრიქონები:
„უცნაურო და უთქმელო, უფალო უფლებათაო,
მომეც დათმობა სურვილთა, მფლობელო გულისთქმათაო!“
დაწვრილებით განუმარტეთ მათ, რას გულისხმობს შოთა რუსთველი ამ სტრიქონებში.
- (2) 6. „ვეფხისტყაოსნის“ შესახებ მსჯელობისას მოსწავლემ თქვა: „ფატმანი უარყოფითი პერსონაჟია“. მოიყვანეთ ორი არგუმენტი იმის დასაბუთებლად, რომ ფატმანის ამგვარი შეფასება ცალმხრივია.
- (2) 7. „ვეფხისტყაოსნის“ აფორიზმი – „ბოროტსა სძლია კეთილმან, არსება მისი გრძელია“ – მოსწავლემ ამგვარად განმარტა: „სიკეთემ ბოროტებას ძალით აჯობა“.
აუხსენით მოსწავლეს, რა უზუსტობა დაუშვა მან ამ აფორიზმის განმარტებისას.
- (1) 8. მოსწავლემ დაგისვათ შეკითხვა: „რატომ არ არის შესული სულხან-საბა ორბელიანის თხზულებაში „მოგზაურობა ევროპაში“ მწერლის საფრანგეთში ყოფნის ამსახველი ეპიზოდები?“
გაეცით პასუხი მოსწავლის შეკითხვას.
- (2) 9. მოსწავლემ ნახა მინიატურა: სულხან-საბა ორბელიანი წიგნს გადასცემს ვახტანგ მეექვსეს.
განუმარტეთ მოსწავლეს, რა წიგნია ეს და რა აკავშირებს მას სულხან-საბას სახელთან.
- (2) 10. „დავითიანის“ ტექსტის ანალიზისას მოსწავლემ ამგვარი თვალსაზრისი გამოთქვა: „XVIII საუკუნის პირველი ნახევრის საქართველოს განადგურების მიზეზი გარეშე მტრების შემოსევები იყო“.
დაუსახელეთ მოსწავლეს, რა იყო ის ორი არსებითი მიზეზი, რომლებმაც, დავით გურამიშვილის აზრით, ქართველთა თავს დატეხილი უბედურება განაპირობა.
- (2) 11. თქვენი მიზანია, მოსწავლეებს აუხსნათ, რომ ალექსანდრე ჭავჭავაძის ლექსი „ვისაც გსურთ“ პატრიოტულ თემაზე შექმნილი ალეგორიული ნაწარმოებია.
მოიყვანეთ ორი კონკრეტული მაგალითი ლექსიდან ზემოთქმული მოსაზრების დასაბუთებლად.
- (2) 12. მოსწავლეებმა დამოუკიდებლად წაიკითხეს ალექსანდრე ჭავჭავაძის ლექსი „ვაჰ, დრონი, დრონი“. ერთ-ერთმა მათგანმა გამოთქვა მოსაზრება: „როგორ შეიძლება, კაცს ათასგვარი უბედურება დაატყდეს თავს, მოშორდეს ყველას, ვინც უყვარდა, იმედიც კი გადაეწუროს

და მაინც უცვლელი დარჩეს. საერთოდაც, წარმოუდგენელია, რომ ადამიანი დროის მსვლელობას არ ემორჩილებოდეს. ამიტომ, ჩემი აზრით, ავტორი არ არის გულწრფელი.“ მოიყვანეთ ორი კონკრეტული მაგალითი ლექსიდან იმის დასასაბუთებლად, რომ მოსწავლის მოსაზრება მცდარია.

- (2) 13. თქვენი მიზანია, ყურადღება გაამახვილოთ იმაზე, რომ სატრფოსთან თუნდაც სამუდამო განშორების შემთხვევაშიც კი რომანტიკოს ავტორთა ნაწარმოებებში არასოდეს შეინიშნება გაღიზიანება ან სიბრაზე. პირიქით, ისინი მუდამ მხოლოდ ბედნიერებასა და სიკეთეს უსურვებენ თავიანთ რჩეულებს.
მოიყვანეთ გრიგოლ ორბელიანის ლექსიდან „სადამო გამოსაღმებისა“ ორი კონკრეტული მაგალითი, რომლებიც ზემოთქმულ მოსაზრებას დაადასტურებს.
- (2) 14. რომანტიზმის შესახებ საუბრისას დროის დაუნდობლობისა და ადამიანის ხელით შექმნილის წარმავლობის საკითხი დაისვა. მოსწავლეებს თქვენ განუმარტეთ, რომ ამგვარი განწყობილებები მეტად დამახასიათებელია ამ მიმდინარეობისათვის.
მოიყვანეთ გრიგოლ ორბელიანის ლექსიდან „თამარ მეფის სახე ბეთანიის ეკლესიაში“ ორი კონკრეტული მაგალითი, რომლებიც ზემოთქმულ მოსაზრებას დაადასტურებს.
- (2) 15. გრიგოლ ორბელიანის პოემის შესახებ საუბრისას მოსწავლეებს განუმარტეთ, რომ „სადღეგრძელო“ პატრიოტული სულისკვეთებით გამსჭვალული ნაწარმოებია, თუმცა ამ პოემაში მრავალი სხვა მოტივიც გვხვდება, მაგალითად, ბუნების რომანტიკული გაიდეაღების მოტივი.
მოიყვანეთ ორი კონკრეტული მაგალითი ნაწარმოებიდან ზემოთქმული მოსაზრების დასასაბუთებლად.
- (2) 16. ნიკოლოზ ბარათაშვილის ლირიკის სწავლებისას გსურთ მოსწავლეებს აჩვენოთ, რომ ზეცისაკენ სწრაფვა, ლაჟვარდისფერის სიყვარული დამახასიათებელია რომანტიკოსთათვის.
მოიყვანეთ ორი კონკრეტული მაგალითი პოემის სხვადასხვა ნაწარმოებიდან ზემოთქმული მოსაზრების დასასაბუთებლად.
- (2) 17. ნიკოლოზ ბარათაშვილის ლექსის „ფიქრნი მტკვრის პირას“ განხილვისას თქვენ აღნიშნეთ, რომ ავტორი ამ ნაწარმოებში რამდენიმე რიტორიკულ შეკითხვას სვამს.
მოიყვანეთ ორი კონკრეტული მაგალითი ლექსიდან ნათქვამის დასასაბუთებლად.
- (1) 18. კლასში დაისვა შეკითხვა: „რა არსებითი სხვაობაა ლავრენტი არდაზიანის პერსონაჟ სოლომონ ისაკიან მუხღანუაშვილსა და გიორგი ერისთავის მიკირტუმ გასპარის ტრადტოვს შორის?“
მოსწავლეებმა სხვადასხვაგვარად უპასუხეს კითხვას. შემოხაზეთ სწორი პასუხი:
ა) მიკირტუმ გასპარინმა შეძლო თავისი ქალიშვილის სასურველი სასიძოსათვის მითხოვება, მეჯღანუაშვილმა კი ეს ვერ მოახერხა. ბ) მიკირტუმ გასპარინს ირონიული დამოკიდებულება აქვს არისტოკრატიის მიმართ, ხოლო სოლომონ ისაკიანი პატივს სცემს არისტოკრატიულ წარმომავლობას. გ) მიკირტუმ გასპარინ ტრადტოვსა და სოლომონ ისაკიან მეჯღანუაშვილს შორის არსებითი განსხვავება არ არის. დ) მიკურტუმში ტკბება საკუთარი მატერიალური კეთილდღეობით, ხოლო სოლომონს ცოდვის სიმძიმე აწევს და ამიტომაც სიმდიდრე სულიერ კმაყოფილებას არ ანიჭებს.
- (2) 19. განუმარტეთ მოსწავლეს, რა ცოდვას გულისხმობდა სოლომონ ისაკიან მეჯღანუაშვილი სიტყვებში: „მე მდევნიდა ცოდვა, ჩემი მტერი იყო ცოდვა. სხვა მტერი მე არა მყვანდა“. განმარტების გასამყარებლად დაიმოწმეთ კონკრეტული მაგალითი ტექსტიდან.
- (2) 20. მოსწავლემ დასვა შეკითხვა: „რას გულისხმობს ავტორი „აჩრდილის“ ამ მონაკვეთში?“
„ვიდრე ძე შენი არ გაიკვლევს ზოგად ცხოვრებას და მცნების ნათლით ზეადზიდულ, ამაღლებული ჭკვით არ განსჭვრიტავს საზოგადო ცხოვრების დენას, იმ დრომდე იგი უიმედო, შეწუხებული, უქმისა დრტვინვით, გულის-წვითა მწარე ცრემლს დაღვრის, მაგრამ არ ირწმენს, წამებულო, შენს აღდგენასა, და იგი ცრემლი ურწმუნობის, ეჭვის და ტანჯვის, ჰლადადებს მხოლოდ ძისა შენის უძღურებასა.“

განუმარტეთ მოსწავლეს ამ ტექსტის მთავარი სათქმელი.

- (2) 21. „განდგეილის“ სწავლებისას მოსწავლემ წაიკითხა პოემის სტროფი:
„განშორებია ამ წუთისოფელს,
სად ყოვლი ნიჭი მაცდურებაა,
სად თვით სიტურფე და სათნობა
ეშმაკის მახე და ცდუნებაა.“
შემდეგ კი მან ასეთი შეკითხვა დასვა: „რატომ უნდა იყოს სილამაზე ეშმაკის მიერ და-
გებული მახე?“
უპასუხეთ ამ შეკითხვას და დაიმოწმეთ შესაბამისი მაგალითი ქართული ლიტერატური-
დან.
- (2) 22. კონკრეტულად რა გარემოებამ აიძულა ილია ჭავჭავაძე დაეწერა „ქვათა ღაღადი“ და რა-
ტომ შეურჩია თხზულებას ამგვარი სათაური?
- (2) 23. „განთიადის“ სწავლებისას მოსწავლემ გთხოვათ განუმარტოთ, ვის გულისხმობდა აკაკი
წერეთელი ამ ლექსში და რატომ ჩათვალა საჭიროდ ლირიკულმა გმირმა სამშობლოში
დაკრძალვის სურვილი ანდერძად დაებარებინა?
- (2) 24. რატომ დააკისრა აკაკი წერეთელმა ბახტრიონის ციხის აღების ისტორიაში ერთ-ერთი
მთავარი ფუნქცია იმერეთიდან გადმოსულ გლახუნა ბაქრაძეს? თქვენი შეხედულების გა-
სამყარებლად ტექსტიდანვე დაიმოწმეთ სხვა მაგალითი.
- (1) 25. კლასში დაისვა შეკითხვა: „რომელი ეპიზოდით მთავრდებოდა ალექსანდრე ყაზბეგის
„ელგუჯას“ ტექსტის პირველი პუბლიკაცია?“
მოსწავლეებმა სხვადასხვაგვარად უპასუხეს კითხვას. შემოხაზეთ სწორი პასუხი:
ა) 1804 წლის აჯანყების დამარცხებით. ბ) გაგი ჩოფიკაშვილის სიკვდილით. გ) ელგუჯა
ნასყიდაშვილის სიკვდილით. დ) სვიმონ ჩოფიკაშვილის სიკვდილით.
- (1) 26. კლასში დაისვა შეკითხვა: „რატომ გაანადგურეს ალექსანდრე ყაზბეგის „ელგუჯას“ პირ-
ველი გამოცემა?“
მოსწავლეებმა სხვადასხვაგვარად უპასუხეს კითხვას. შემოხაზეთ სწორი პასუხი:
ა) გიორგი მეთორმეტის პოლიტიკისადმი კრიტიკული დამოკიდებულების გამო. ბ) ისტო-
რიული ფაქტების არასწორი ინტერპრეტაციის გამო. გ) ნაწარმოების ანტირუსული სუ-
ლისკვეთების გამო. დ) საქართველოს წარსულის გაიდევალების გამო.
- (2) 27. გაიხსენეთ ვაჟა-ფშაველას პოემა „გველისმჭამელი“:
ვინ არის ის ისტორიული პირი, რომელიც პოემაშია ნახსენები და მინდიას რა დამსახუ-
რებას აღნიშნავს იგი?
- (2) 28. გაიხსენეთ ვაჟა-ფშაველას პოემა „გველისმჭამელი“:
რა ნახა მზიამ სიზმარში და რის მომასწავებელი აღმოჩნდა იგი?
- (2) 29. მინდია საყვედურით ეუბნება ცოლს:
„უფლისგან მომადლებული
დიდი ცოდნა და ძალია
დავკარგე შენის აყოლით,
წელზე რადღა მრტყავ ხმალია?“
„უფლისგან მომადლებული“ რა „დიდი ცოდნა და ძალი“ დაკარგა მინდიამ და კონკრე-
ტულად რამ გამოიწვია ეს?
- (1) 30. განუმარტეთ მოსწავლეს, რატომ გამოიწვია დავით კლდიაშვილმა დუელში ბათუმის გა-
ხეთ „ჩერნომორსკი ვესტნიკის“ რედაქტორი პალმი.
- (2) 31. დავით კლდიაშვილის მოთხრობა „ბაკულის ღორების“ შესახებ საუბრის დროს თქვენი
მიზანია, ყურადღება გაამახვილოთ, თუ როგორ აგებს ავტორი თხრობას სიტუაციურ კო-
მიზმზე.
მოიყვანეთ ნაწარმოებიდან ორი კონკრეტული მაგალითი, რომლებიც ზემოთქმულ მო-
საზრებას დაადასტურებს (*ეპიზოდების შინაარსების გადმოცემა აუცილებელი არ არის*).

- (1) 32. მოსწავლემ ვერ გაიგო, რატომ ახსენებს გრიგოლ რობაქიძე დოსტოევსკის ამ მონაკვეთში: „...იტალიელ ჟურნალისტებს დოსტოევსკიც კი დაავიწყდათ. მაგრამ თამაზს არ დავიწყებია. მის ტვინს ეჭვი წვადა... რატომ მაინცდამაინც „ემშაკებზე“ ჩამოუგდეს სიტყვა“.
- განუმარტეთ მოსწავლეს, რა მიზნით იყენებს ავტორი დოსტოევსკის წიგნს თავის რომანში.
- (2) 33. კონსტანტინე გამსახურდიას რომანის ტექსტზე მუშაობისას მოსწავლემ დასვა შეკითხვა: „რატომ არ უყვარდათ ერთმანეთი მელქისედეკ კათალიკოსსა და მეფე გიორგის?“ დაასახელეთ ორი მიზეზი, რომლებიც განაპირობებდა მეფესა და კათალიკოსს შორის „უჩინრად წარმოებულ ბრძოლას“.
- (1) 34. უპასუხეთ მოსწავლის შეკითხვას: „რატომ აღწერს ავტორი მოთხრობაში „ლამბალო და ყაშა“ ამდენ სისასტიკესა და დაუნდობლობას?“
- (1) 35. უპასუხეთ მოსწავლის შეკითხვას: „რა მიზანს ისახავს მიხეილ ჯავახიშვილი, როდესაც ასე ხშირად უსვამს ხაზს თეიმურაზ ხევისთავის უსუსურობას?“
- (1) 36. მოსწავლემ დასვა შეკითხვა: „რატომ მოიხსენიებს მიხეილ ჯავახიშვილი ასე ირონიულად მწიგნობრებს „ჯაყოს ხიზნების“ მოცემულ მონაკვეთში?“
- „ახალი და ცოცხალი ცხოვრება არა ჰგავდა თეიმურაზის და იმის მასწავლებელ მწიგნობართა ნაროშვარს. ჰხედავდა ამ უცნაურობას თეიმურაზი და გულუბრყვილოდ ბრაზობდა იმის გამო, რომ ცხოვრება წიგნებს არ ემორჩილებოდა, არც კი ეკითხებოდა, და ბრძენთა ნებადაურთველად, თავისი გზით თავხედურად მიაბიჯებდა“.
- განუმარტეთ მოსწავლეს, რის თქმა სურს ავტორს.
- (2) 37. ნიკო ლორთქიფანიძის მოთხრობის „შელოცვა რადიოთი“ განხილვისას მოსწავლეთა ერთი ნაწილი ამტკიცებდა, რომ ნაწარმოების მთავარი თემაა ნოსტალგია; მეორე ნაწილი კი ცდილობდა დაესაბუთებინა, რომ მოთხრობა ტრაგიკული სიყვარულის შესახებაა დაწერილი.
- ერთი-ორი წინადადებით განუმარტეთ მოსწავლეებს მოთხრობის თემა და იდეა.
- (1) 38. მოსწავლემ ვერ გაიგო, რის თქმა სურს ნიკო ლორთქიფანიძეს მოთხრობის „შელოცვა რადიოთი“ ამ მონაკვეთით: „ხელოვნების ნაწარმოებს ყურადღებით ათვალიერებდა იგი არა „ფიქრთ გასართველად“, ცოდნის შეძენისა და ესთეტიკურ განცდათა მისაღებათ, არამედ პირადი ტკივილების გასამწვავებლად, მივიწყებულის გასახსენებლად, ახალ იარის მისაღებად და აღსაძვრელად. ეს იყო მწუხარებით ღოთობა. და რაც უფრო ხშირად დააქროლებდნენ გამიჯნურებული ვაჟები დრამიდან ღამის ყავახანებში, დღიდან სამხრის ჩაიზე, რაც უფრო ძვირფასი იყო ამბაჩა და სირაქლემას კალმებიდან შეკერილი ზედაწელი, მით უფრო დიდხანს რჩებოდა იგი იღუმალ ტანჯვის გამომხატველ ქანდაკებასთან, ნახატთან... ნერვებს სწვავდა ორივე მხრიდან“.
- ახსენით, რა არის ამ მონაკვეთის მთავარი სათქმელი.
- (1) 39. გამოყავით მოცემული ტექსტის ძირითადი მხატვრული თავისებურება: „ქალი დაიხარა. გველთა კუდები ზე-აიტანა. გველები აქაც შემოეჭვდნენ დასხეპილ მკლავებს; ქალმა მოაღერსე ხელები შემოავლო გველების თავებს... სიყვარულით გაუღენთილი, ამღვრეული, მინელებული თვალები ქვე დახარა და გაპობილი ბაგე უნდოდა დაეკონა ჭრელ მიჯნურებისთვის, რომ შემდეგ ყელსაბმურად შემოეველო... დარეტიანებულ გედათ ტორტმანით დაეშვა ნოსზე. სურათის დასამთავრებლად ესეც მშვენიერი გამოდგა. სულ-განაბული იყო ყველა, აღტაცების გამოსათქმელად ელოდნენ წუთს, როცა ელი ფეხზე წამოდგებოდა. გადაისრიალეს ტანზე ურწმუნობმა და სისინით გაიზღაზნენ კალათებისკენ... პირველი ჰექსელი გაექანა...“
- (2) 40. „ყვარყვარე თუთაბერის“ ტექსტზე მუშაობის დროს მოსწავლემ დასვა შეკითხვა: რით ჰგავს და რით განსხვავდება ყვარყვარე თუთაბერი ხალხური ნაცარქექიასაგან?
- (2) 41. „ყვარყვარე თუთაბერის“ ტექსტზე მუშაობის დროს მოსწავლემ დასვა შეკითხვა: – როგორ უნდა გავიგოთ ქუჩარას სიტყვები: „ბოლშევიკებს, თურმე, ერთი კალაპოტი მოუტანიათ, ვინც პატარაა, იმაზე გაადიდებენ და ვინც დიდია, იმაზე დაამოკლებენ. რაც უნდა იხტუნო, თურმე, იმ კალაპოტს ვერ გაექცევი“.

განუმარტეთ მოსწავლეს, რა იგულისხმება პერსონაჟის სიტყვებში და დაასახელოთ ანტიკური მითოლოგიიდან მომდინარე რომელ გამოთქმას გამოიყენებდით მსჯელობის დროს.

- (2) 42. გალაკტიონ ტაბიძის პოეზიის ანალიზისას ერთ-ერთმა მოსწავლემ გამოთქვა მოსაზრება, რომ გალაკტიონის ზოგიერთ ლექსში აზრი არ ჩანს და მხოლოდ მუსიკალურობა (რიტმი და რითმა) ხიბლავს ადამიანს. თავისი თვალსაზრისის დასასაბუთებლად მან მოიყვანა სტროფი ლექსიდან „საუბარი ედგარზე“:

„ლანდებს სასახლეში მხოლოდ მაშინ ელი,
როცა საუბარი ედგარ პოეზია!
აჩრდილს თანაზიარს მარად საშინელი
დასდევს განწირულთა შავი პოეზია.“

განუმარტეთ მოსწავლეს, რომ მისი თვალსაზრისი მცდარია.

- (1) 43. მოსწავლემ დასვა შეკითხვა – „რას გულისხმობს გრიგოლ რობაქიძე სიტყვებში: „გიორგი ლეონიძეს არ ესაჭიროება მიწასთან დაბრუნება. იგი თვითონ არის მიწა.“ უპასუხეთ მოსწავლის შეკითხვას.

- (1) 44. მოსწავლემ დასვა შეკითხვა – „რას გულისხმობს კოლაუ ნადირაძე ამ სიტყვებში:

„თეთრ ცხენზე მჯდომი, ნაბიჯით ნელით
შემოდოდა სიკვდილი ცელით!“

უპასუხეთ მოსწავლის შეკითხვას.

- (1) 45. კლასში დაისვა შეკითხვა: „რატომ დაწერა პაოლო იაშვილიმა ეს სტროფი?“

„უფალო! უსმინე შავარდენს,
მის პირით გიგზავნი ბარათს,
მიშველე ღორებში ჩავარდნილს,
ღორებში დარჩენილს მარად.“

მოსწავლეებმა სხვადასხვაგვარად უპასუხეს კითხვას. შემოხაზეთ სწორი პასუხი:

- ა) იმიტომ, რომ ბოლშევიკებმა დახვრიტეს ტიცვიან ტაბიძე და მიხეილ ჯავახიშვილი.
ბ) იმიტომ, რომ ვერ ეგუებოდა ბოლშევიკურ რეჟიმს საქართველოში.
გ) იმიტომ, რომ თავისი მატერიალური გაჭირვება ეჩვენებინა მკითხველისათვის.
დ) იმიტომ, რომ სურდა, გამოეხატა ხელოვანის ყოფა ბოლშევიკურ საქართველოში.

- (2) 46. პაოლო იაშვილი წერს:

„ასული მწველია ძველი სურნელებით,
დედოფლის ალერსი გრძელია, ძნელია;
ლეილა ლოცულობს დაღალულ ხელებით,
ქალები გალობით ალიონს ელიან.“

რა მხატვრული საშუალება ანიჭებს ამ სტროფს განსაკუთრებულ ეფერადობას? განუმარტეთ მოსწავლეებს ამ მხატვრული საშუალების თავისებურება.

- (1) 47. მოსწავლემ დასვა შეკითხვა – „რას გულისხმობს ტიცვიან ტაბიძე ამ სტროფში:

„გაფიზის ვარდი მე პრუდომის
ჩავდე ვაზაში.
ბესიკის ბადში ვრგავ ბოდღერის
ბოროტ ყვავილებს.“

უპასუხეთ მოსწავლის შეკითხვას.

- (1) 48. ტიცვიან ტაბიძე წერს:

„...და მე ხანდისხან მეჩვენება,
ვითომ სამყარო
ბაღია დიდი, დაწყველილი
და შხამიანი.
მძიმე მხედარნი, შუბლშეკრულნი
და უაბჯარო,
მოჰქრიან: რემბო, ერედია,
ემილ ვერჰარნი.“

განუმარტეთ მოსწავლეებს: რატომ ახსენებს ავტორი ვეროპელ პოეტებს.

- (2) 49. მოსწავლემ დასვა შეკითხვა: „რატომ იწყება გურამ დოჩანაშვილის მოთხრობა „კაცი, რომელსაც ლიტერატურა ძლიერ უყვარდა“ ასეთი დახლართული წინადადებებით?“
- „ყველაფერი დაიწყო იმით, რომ ხელმძღვანელმა დამიბარა და თქვა: „თქვენს მომავალ ნაშრომში უნდა აისახოს ქალაქის ტიპის დასახლებაში მცხოვრებ მუშა-მოსამსახურეთა ყოველდღიური საქციელის ასპექტების ასახვა და გამომჟღავნდეს კანონზომიერებანი, რომლებიც განსაზღვრავენ მის დამოკიდებულებას ცხოვრების პირობებისადმი. საზოგადოების ფუნქციონერობებისა და განვითარების იმ მხარეებში, რომელსაც ამჟამად გაცილებით მეტი ყურადღება ექცევა, ვიდრე აქამდე, პატარა ადგილს როდი იტყერს ყოფაცხოვრება, წარმოების გარეთა სფერო ადამიანის საქციელსა და მოქმედებაში.“
- განუმარტეთ მოსწავლეს, რა მიზანს ისახავს მოცემული ტექსტი და რა ძირითად მხატვრულ საშუალებას იყენებს ავტორი მიზნის მისაღწევად.

ქართული ლიტერატურის დავალებათა შეფასების სქემა

1. ერთი ვარაუდის მიხედვით, თხზულება შეიქმნა IX საუკუნეში, ხოლო მეორე თვალსაზრისის მიხედვით, იგი IV საუკუნეში დაიწერა.

1. IX საუკუნეში _____ 1ქ.

2. IV საუკუნეში _____ 1ქ.

2. აფხაზეთი დაცული იყო არაბთა უღლისაგან და საფრთხე არც სარწმუნოებას ემუქრებოდა და არც ეროვნულ თვითმყოფადობას. რაც შეეხება ქართლსა და სამცხეში გაპარვას, გრიგოლმა თეოდორე და ქრისტეფორე უკან არ დააბრუნა, პირიქით – მოუწონა განზრახვა და მიესმარა კიდევ სამონასტრო ადგილების შერჩევაში (დასაშვებია აგრეთვე – თავდაპირველად გრიგოლმა ჩათვალა, რომ მისი მოწაფეები მზად არ იყვნენ სამონასტრო მშენებლობისათვის, ხოლო შემდეგ დარწმუნდა მათს შესაძლებლობებში). _____ 1ქ.

3. ტექსტში ნათქვამია, რომ გრიგოლი გარდაიცვალა „ქორონიკონსა ოთხმოც და ერთსა“. დღევანდელ სისტემაზე გადასაყვანად ამ რიცხვს (81-ს) უნდა დაემატოს 780, რადგან ქორონიკონის სისტემა 532 წლიან ციკლს მოიცავდა და, ძველების ანგარიშით, 780 წელს დამთავრებულა 12 ასეთი მოქცევა-ციკლი. გრიგოლი გარდაიცვალა მეცამეტე მოქცევის 81-ე წელს, ე. ი. გამოდის 861 წელი. ავტორის ცნობით, გრიგოლი 102 წლის ასაკში გარდაცვლილა, მაშასადამე, გრიგოლი დაბადებულა 759 წელს. რაკი ტექსტში მითითებულია, რომ თხზულება გრიგოლის გარდაცვალებიდან 90 წლის შემდეგ დაიწერა, მაშასადამე, ტექსტის შექმნის თარიღია 951 წელი.

1. თორმეტი ქორონიკონის წელთა რაოდენობას (780-ს) უნდა დაემატოს ტექსტში მითითებული 81 წელი და მიღებულ 861 წელს გამოაკლდეს 102 და მივიღებთ 758 წელს _____ 1ქ.

2. 861 წელს უნდა დაემატოს 90 წელი და მივიღებთ 951 წელს _____ 1ქ.

4. იოვანე იმიტომ სთხოვს თორნიკეს, თავისი ლაშქრობების შესახებ გაბრიელის გარდა სხვა ბერებს არაფერი უამბოს, რომ თორნიკეს მონათხრობმა შესაძლოა გაუფანტოს ბერებს ყურადღება და მოსწყვიტოს ისინი სულიერ ცხოვრებას; გაბრიელის რწმენა კი იმდენად მტკიცე და ურყევა, რომ მისთვის ამგვარი საცდური არ არსებობს.

1. რომ ბერების ყურადღება არ გაიფანტოს _____ 1ქ.

2. გაბრიელის რწმენა შეურყეველია _____ 1ქ.

5. შეუცნობელო და ენით გამოუთქმელო, ყოველგვარი ზეციური თუ მიწიერი ძალაუფლების პატრონო (უფალო), მომანიჭე ვნებათა დაძლევის (დათრგუნვის) უნარი; გამაბატონე ყველა იმ სურვილზე, რომლებიც ხელს შემიშლის მაღალი მიზნისაკენ სვლაში. _____ 1ქ.

6. ფატმანის ამგვარი შეფასება, უპირველეს ყოვლისა, იმის გამოა უმართებულო, რომ იგი მეგობრობას უწევს ნესტან-დარეჯანს და სწორედ მისი დახმარებით ახერხებს ავთანდილი ნესტანის ადგილსამყოფლის დადგენას. ფატმანმა არა მარტო საკუთარი თავი, მთელი ოჯახის ინტერესები დაღო სასწორზე ნესტანის გადასარჩენად (ხოლო როცა გაიგო, რომ ავთანდილის გრძნობები მოჩვენებითი იყო, კი არ გაბრაზდა, არამედ განაგრძო ზრუნვა ნესტანისა და ტარიელის სიყვარულის გადასარჩენად).

1. მთავარი პერსონაჟების ბედნიერება ფატმანის გარეშე შეუძლებელი იქნებოდა _____ 1ქ.

2. ფატმანის დამსახურებას საგანგებოდ აღნიშნავენ პოემის გმირები _____ 1ქ.

7. დიონისე არეოპაგელის მოძღვრების მიხედვით, სიკეთეს აქვს სუბსტანცია („არსება“), რასაც ბოროტება მოკლებულია. ასე რომ, „ვეფხისტყაოსნის“ აფორიზმით გამოხატულია აზრი, რომ „არსების“ მქონე სიკეთემ სძლია „არსების“ არმქონეს – ბოროტებას. შესაბამისად, მოსწავლის პასუხი – „...ძალით აჯობა“ – არ არის სწორი.

1. ამ აფორიზმით გამოხატულია აზრი, რომ სიკეთეს მარადიული არსებობა ახასიათებს, ბოროტება კი უარსოა _____ 1ქ.

2. ავტორის ეს შეხედულება ეყრდნობა დიონისე არეოპაგელის მოძღვრებას სიკეთის მარადიულობისა და ბოროტების „უარსობის“ შესახებ (ბოროტება „არარსია“) _____ 1ქ.

8. თხზულებაში „მოგზაურობა ევროპაში“ მწერლის საფრანგეთში ყოფნის ამსახველი ეპიზოდები იმიტომ არ არის შესული, რომ ნაწარმოების ეს მონაკვეთი დაკარგულია.

ეს მონაკვეთი დაკარგულია _____ 1ქ.

9. სულხან-საბა ორბელიანი ვახტანგ მეექვსეს გადასცემს „ქილილა და დამანას“ ტექსტს, რომელიც ვახტანგმა სპარსულიდან თარგმნა, ხოლო სულხან-საბამ თარგმანს რედაქცია გაუკეთა („გაჩაღხა“) და ცალკეული მონაკვეთები გალექსა.

1. „ქილილა და დამანა“ _____ 1ქ.

2. ზოგიერთი მონაკვეთი გალექსა _____ 1ქ.

10. ქართველთა თავს დატეხილი უბედურება პირველ რიგში გამოიწვია იმან, რომ ქართველებმა თავიანთი ცოდვებით ღმერთი განარისხეს; აგრეთვე იმანაც, რომ ქვეყანა დაასუსტა და დააუძლურა ძმათა შორის ჩამოვარდნილმა შუღლმა, სიძულვილმა, შინააშლილობამ და შინაომებმა.

1. ღვთის რისხვამ _____ 1ქ.
2. ძმათა შუღლმა _____ 1ქ.
11. ნაწარმოები იმიტომაა აღეგორიული ხასიათის, რომ სატრფოში აქ სამშობლო იგულისხმება. „მას ვსტყვრეტ პატიმრად, ვის მონებს გული...“ და „გუშაგნი ბევრნი თვითოსა მცველად გვეყვან ნების წარმტაცველად...“
 1. „მას ვსტყვრეტ პატიმრად, ვის მონებს გული...“ _____ 1ქ.
 2. „გუშაგნი ბევრნი თვითოსა მცველად გვეყვან ნების წარმტაცველად...“ _____ 1ქ.
12. ეს მაგალითებია: „ჰსაჯეთ, პერობილმან უწყისა ტრფობა? საცა გინდ ვიყო, მასთან ვარ მარად“; „მე ერთმან ერთგზის ერთს ვუძღვენ თავი, მასვე ვმონებდღე მტკიცედ და მყარად...“
 1. „ჰსაჯეთ: პერობილმან უწყისა ტრფობა? საცა გინდ ვიყო, მასთან ვარ მარად...“ _____ 1ქ.
 2. „თუ მასცა ჩემებრ უცავს სიმტკიცე, ვიბრალე რაყიფს, შვრების მომცდარად, მე იგივე ვარ მარად და მარად, არ ვსდევ ჟამთა ცვლას, მე იგივე ვარ მარად და მარად!“ _____ 1ქ.
13. ეს მაგალითებია: „მიდიხარ სატრფოვ? მშვიდობით! მარად დღე ჩემი კურთხევა ცად მიმართ შენთვის მექნება, ვიდრემდის სული მეღვეა!“, „...მშვიდობით! შენს გულს ნუ ჰშორდეს მშვიდობა!“
 1. „მარად დღე ჩემი კურთხევა ცად მიმართ შენთვის მექნება...“ _____ 1ქ.
 2. „...შენს გულს ნუ ჰშორდეს მშვიდობა!“ _____ 1ქ.
14. ეს მაგალითებია: „ვაჰ, თუ რაც წახდეს, ველარა აღჰსდგეს, ველარ აღყვავდეს ახლის შვენებით? და რაც დაეცა ის წარიტაცა შავმან ყორანმა ვით უმწე მსხვერპლი!“, „ნუთუ ესლა გვაქვს, ვჰხედავთ რასაცა? დაყრუებულსა, გზა შეუვალსა, უდაბურს ტყეში ტაძარს დარღვეულს...“
 1. „ვაჰ, თუ რაც წახდეს, ველარა აღჰსდგეს...“ _____ 1ქ.
 2. „ვჰხედავთ... უდაბურს ტყეში ტაძარს დარღვეულს...“ _____ 1ქ.
15. ეს მაგალითებია: „ცისკარმან აღმოსავლეთი ვარდისა ფერად შეჰღება, ცას სიხარული მოჰფინა და ქვეყანასა შვენება!“, „ოჰ, რა ლამაზად იღვიძებს ბუნება მიძინებული! დაჩუმდით... ყური მიუგდეთ... არ გესმით, ჰვალობს ბულბული?“
 1. „ცისკარმან აღმოსავლეთი ვარდისა ფერად შეჰღება...“ _____ 1ქ.
 2. „ოჰ, რა ლამაზად იღვიძებს ბუნება მიძინებული!“ _____ 1ქ.
16. ზეცისაკენ სწრაფვა და ლაჟვარდისფერის სიყვარული ჩანს ნიკოლოზ ბარათაშვილის ლექსებში: „ცისა ფერს“ („ცისა ფერს, ლურჯსა ფერს და არა ამ ქვეყნიერს, სიყრმიდგან ვეტრფოლი...“) და „შემოღამება მთაწმინდაზე“ („აწცა რა თვალნი ლაჟვარდს გიხილვენ...“).
 1. „ცისა ფერს, ლურჯსა ფერს...“ _____ 1ქ.
 2. „აწცა რა თვალნი ლაჟვარდს გიხილვენ...“ _____ 1ქ.
17. ეს მაგალითებია: „არ ვიცი, ამ დროს ჩემს წინაშე ჩვენი ცხოვრება რად იყო ფუჭი და მხოლოდა ამაოება?...“, „მაინც რა არის ჩვენი ყოფა – წუთისოფელი, თუ არა ოდენ საწყაული აღუვსებელი?“, „ვინ არის იგი, ვისთვის გული ერთხელ აღვესოს, და, რაც მიეღოს ერთხელ ნატვრით, ისი ეკმაროს?“, „თუნდ კეთილ მეფე როდის არის მოსვენებული?“, „მაგრამ თუ ერთხელ სოფელსაც უნდ ბოლო მოეღოს, მაშინ ვიღამ სთქვას მათი საქმე, ვინ სადღა იყოს?...“
 1. „მაინც რა არის ჩვენი ყოფა – წუთისოფელი, თუ არა ოდენ საწყაული აღუვსებელი?“ _____ 1ქ.
 2. „მაშინ ვიღამ სთქვას მათი საქმე, ვინ სადღა იყოს?...“ _____ 1ქ.
18. დ) _____ 1ქ.
19. სოლომონ ისაკი მგჯღანუაშვილმა მევახშეობით (ადამიანების მოტყუებით) დააგროვა ქონება. მან სასტიკად იდია შური გასპარ სარქისბეგაშვილზე (გააკოტრა იგი).
 1. ადამიანების მოტყუებას _____ 1ქ.
 2. გასპარ სარქისბეგაშვილის გაკოტრება _____ 1ქ.
20. სანამ ქართველი ქრისტიანული რწმენითა და ზნეობით არ განმტკიცდება და არ გააცნობიერებს საზოგადოებრივი ცხოვრების არსსა და მნიშვნელობას, მანამდე იგი დაიტანჯება უიმედობით, ურწმუნოებითა და ეჭვით, რაც მისი უძღურების გამომხატველიც იქნება.
 1. ქართველმა უნდა გაიაზროს საზოგადოებრივი ინტერესების სასიცოცხლო მნიშვნელობა - 1ქ.
 2. სანამ ამას არ შეძლებს, ვერ ირწმუნებს, რომ მამულის გადარჩენა შესაძლებელია _____ 1ქ.
21. ხორციელი სიღამაზე და ამქვეყნიური მისწრაფებები, განდევნის აზრით, ეშმაკის მიერ დაგებული მახეა, რადგან ყოველივე ეს ცდუნებისაკენ, ცოდვისაკენ უბიძგებს ადამიანს; რაკი მატერიალური სამყარო ცდუნების საფუძველია (იგი, ბერის აზრით, ცოდვითაა სავსე), სულიერი სრულყოფილების მიღწევის მიზნით ადამიანმა უნდა დათმოს ყველაფერი და განუდგეს ამქვეყნიურობას. გრიგოლ ხანძთელმა თვით ეპისკოპოსის წოდებაც კი ხორციელ დიდებად მიიჩნია და ღვთის სამსახურის მიზნით უდაბნოსკენ გაეშურა.
 1. იმიტომ, რომ ყოველივე ეს ცდუნებისაკენ, ცოდვისაკენ უბიძგებს ადამიანს _____ 1ქ.
 2. გრიგოლ ხანძთელმა მატერიალურად უზრუნველყოფილი ცხოვრება მიატოვა _____ 1ქ.

22. „ქვათა ღაღადის“ დაწერა ილია ჭავჭავაძეს აიძულა სომეხ მეცნიერთა მიერ საქართველოს ისტორიის გაყალბებამ. ამგვარი დასათაურებით ავტორი მიანიშნებს იმას, რომ ეყრდნობა ისტორიულ-დოკუმენტურ წყაროებს.
1. საქართველოს ისტორიის გაყალბებამ _____ 1ქ.
2. ილია ეყრდნობა ისტორიულ-დოკუმენტურ წყაროებს _____ 1ქ.
23. ამ ლექსში აკაკი წერეთელი დიმიტრი ყიფიანს გულისხმობდა, რომელიც, როგორც ცნობილია, სამშობლოდან შორს, რუსეთში მოკლეს.
1. დიმიტრი ყიფიანს _____ 1ქ.
2. იმიტომ, რომ იგი უცხოეთში დაიღუპა _____ 1ქ.
24. ავტორმა ბახტრიონის ციხის აღების ისტორიაში ერთ-ერთი მთავარი ფუნქცია იმერეთიდან გადმოსულ გლახუნა ბაქრაძეს იმიტომ დააკისრა, რომ გამოეხატა საკუთარი პოზიცია: ქართველები მხოლოდ გაერთიანებული ძალებით შეძლებენ მტერზე გამარჯვებას. ამას ადასტურებს ის გარემოებაც, რომ ბახტრიონის აღებაში არსებითი როლი ქსნის ერისთავებმა და არაგველებმაც შეასრულეს.
1. საქართველოს ერთიანობის იდეის გამოსახატავად _____ 1ქ.
2. აჯანყებაში ქსნის ერისთავებიცა და არაგველებიც მონაწილეობდნენ _____ 1ქ.
25. გ) _____ 1ქ.
26. გ) _____ 1ქ.
27. „გვირგვინოსანი თამარი“. თამარ მეფე აღნიშნავს მინდიას თავდადებას მტრის წინააღმდეგ ბრძოლაში.
1. თამარ მეფე _____ 1ქ.
2. თავდადებას მტრის წინააღმდეგ ბრძოლაში _____ 1ქ.
28. მზიამ სიზმარში ნახა, რომ სოფელს დელგმა დაატყდა თავს (რომ ის და მისი ოჯახი მოვარდნილმა წყალმა წაიღო). მზიას სიზმარი იმის მომასწავებელი აღმოჩნდა, რომ ხევსურები დამარცხდნენ ქისტებთან (მტერთან) ბრძოლაში (აღმოჩნდა მინდიას სიკვდილის მომასწავებელი).
1. მათი სახლ-კარი წყალმა წაიღო _____ 1ქ.
2. მინდიას სიკვდილის მომასწავებელი _____ 1ქ.
29. მინდიამ დაკარგა ბუნების (ცხოველთა, ფრინველთა და მცენარეთა) ენის გაგების უნარი. ეს გამოიწვია იმან, რომ მან ცოლის დაჟინებული მოთხოვნის გამო ინადირა და ხე მოჭრა.
1. დაკარგა თავისი გამორჩეული უნარი _____ 1ქ.
2. ინადირა (ხე მოჭრა) _____ 1ქ.
30. ბათუმის გაზეთ „ჩერნომორსკი ვესტნიკში“ გამოქვეყნდა წერილი, რომელშიც გაშარეებული იყო იმერეთის ეპისკოპოსის გაბრიელის დაკრძალვის ცერემონიალი.
- გაბრიელ ეპისკოპოსის გასვენების გაშარეება _____ 1ქ.
31. ზენათის წყევლის ეპიზოდი ნაწარმოების დასაწყისში; გალაქტიონის გადაწყვეტილება შაშასა და რუსი მოხელის დაპატიჟებით შეაშინოს ბაკულა და მისი ღორები; შაშასა და გალაქტიონისა და შაშასა და რუსი „სეკრეტარის“ დიალოგები; ღორების შემოსევა ქეიფის დროს...
1. ბაკულასა და მისი ღორების შეშინება _____ 1ქ.
2. სუფრის ეპიზოდი _____ 1ქ.
32. გრიგოლ რობაქიძე პარადელს ავლებს დოსტოევსკის წიგნში დახატულ რეალობასა და ბოლშევიკურ რეჟიმს შორის (დასაშვებია აგრეთვე – დოსტოევსკის წიგნის არშიებზე იოსებ სტალინის მეტსახელის „ჯუღას“ მიწერით გამოხატულია თამაზ ენგურის პოზიცია).
- თამაზ ენგურის დაჭერის ერთ-ერთი საბაბი დოსტოევსკის წიგნის არშიებზე გაკეთებული მინაწერები ხდება _____ 1ქ.
33. უპირველეს ყოვლისა იმიტომ, რომ კათალიკოსი რჯულის ერთიანობის გამო აიდვალებდა ყოველივე ბიზანტიურს, მეფე კი ებრძოდა ბიზანტიელების პოლიტიკურ და კულტურულ გავლენას, გარდა ამისა, მელქისედეგი გიორგი პირველს რჯულის უპატივცემულობაში ადანაშაულებდა (კათალიკოსი მეფისათვის შორენას ჩამოცილებას ცდილობდა).
1. იმიტომ, რომ ბიზანტიის იმპერიის მიმართ მათ ურთიერთდაპირისპირებული პოზიციები ჰქონდათ _____ 1ქ.
2. მელქისედეგი რჯულის უპატივცემულობაში ადანაშაულებდა გიორგის _____ 1ქ.
34. მოთხრობაში „ლამბალო და ყაშა“ ავტორი იმიტომ აღწერს ამდენ სისასტიკესა და დაუნდობლობას, რომ შექმნას ეპოქის სურათი და კიდევ უფრო დამაჯერებლად გამოხატოს პერსონაჟთა ტრაგიზმი.
- ეპოქის ასახვის მიზნით _____ 1ქ.
35. თეიმურაზ ხევსთავის უსუსურობის ჩვენებით მიხეილ ჯავახიშვილი გამოხატავს ქართული ინტელიგენციის (არისტოკრატიის ერთი ნაწილის) გადაგვარებას.

- რათა გამოხატოს საზოგადოების ინტელექტუალური ნაწილის დეგრადაცია* —————1ქ.
36. „ჯაყოს ხიზნების“ ამ მონაკვეთში მიხედვით ჯაყახიში მწიგნობრებს ირონიულად იმიტომ მოიხსენიებს, რომ არსებული (ბოლშევიკური) რეალობა ძალზე დაშორებულია წიგნებში ასახული სინამდვილისაგან.
- წიგნებში ასახული რეალობა და თეიმურაზის ცხოვრება ერთმანეთს არ შეესაბამება* —1ქ.
37. ნაწარმოების თემა ემიგრანტის ტრაგიკული ცხოვრება XX ს-ის დასაწყისის რთული ისტორიული ვითარების ფონზე; იდეა კი ის არის, რომ ქართველს სამშობლოს გარეშე ცხოვრება არ შეუძლია.
1. *ემიგრანტის ცხოვრების ტრაგიზმი* —————1ქ.
2. *ქართველისათვის სამშობლოს გარეთ უზრუნველი ცხოვრებაც კი მომაკვდინებელია* —————1ქ.
38. მწერალს სურს აჩვენოს, რომ ნოსტალგიას ესთეტიკური განცდა ამძაფრებს.
- ხელოვნების ნიმუშები ნოსტალგიას ამძაფრებს* —————1ქ.
39. ამ ტექსტის ძირითადი მხატვრული თავისებურებაა თხრობის დინამიზმი და ექსპრესიულობა.
- დინამიზმი (ექსპრესიულობა)* —————1ქ.
40. ყვარყვარე ნაცარქექიას ცრუ საქმიანობითა და მახვილგონიერებით (ეშმაკობით...) ჰგავს, ხოლო განსხვავდება იმით, რომ ყვარყვარე ბოროტებას ემსახურება, ნაცარქექია კი – სიკეთეს.
1. *ცრუ საქმიანობით (მახვილგონიერებით)* —————1ქ.
2. *ერთი ბოროტებას ემსახურება, ხოლო მეორე – სიკეთეს* —————1ქ.
41. ბოლშევიკური სისტემა ებრძვის პიროვნულ თვითმყოფადობასა და თავისუფლებას (ბოლშევიკური სისტემა ახშობს განსხვავებულ აზრს). „პროკრუსტეს სარეცელს“.
1. *ბოლშევიზმი სპობს პიროვნულ თავისუფლებას* —————1ქ.
2. *„პროკრუსტეს სარეცელს“* —————1ქ.
42. ამ სტროფის აზრი ის არის, რომ ავტორი გამოხატავს თავის სულიერ სიახლოვეს ამერიკელ რომანტიკოს პოეტ ედგარ პოსთან და, ამავე დროს, თავისებურად ახასიათებს მის პოეზიას („მარად საშინელი... დასდევს განწირულთა შავი პოეზია“).
1. *ახსენებს ედგარ პოს* —————1ქ.
2. *ახასიათებს მის პოეზიას* —————1ქ.
43. გრიგოლ რობაქიძე გულისხმობს, რომ გიორგი ლეონიძე თავისი შემოქმედებით რეალისტია, ახლოსაა „მიწასთან“ და სიმბოლიზმი უცხოა მისი შემოქმედებითი მეთოდისათვის.
- გიორგი ლეონიძე მხოლოდ პირადი ურთიერთობების გამო იყო „ციხვერი ორდენის“ წევრი, შემოქმედებითი მეთოდის თვალსაზრისით კი იგი არ იყო სიმბოლისტი* —————1ქ.
44. კოლაუ ნადირაძე ამ სიტყვებში გულისხმობს 1921 წლის 25 თებერვლის ტრაგედიას – საქართველოს დაპყრობას რუსეთის მე-11 არმიის მიერ.
- ავტორი გულისხმობს, რომ წითელი არმიის სახით თბილისში სიკვდილი შემოვიდა* —————1ქ.
45. *დ)* —————1ქ.
46. ამ სტროფს განსაკუთრებულ უღერადობას ანიჭებს ალიტერაცია. ალიტერაციის თავისებურებაა თანხმოვანთა განმეორება მუსიკალური (ბგერწერული) ეფექტის შესაქმნელად.
1. *ალიტერაცია* —————1ქ.
2. *თანხმოვანთა განმეორება* —————1ქ.
47. ტიცვიანი გამოხატავს აზრს, რომ მისი შემოქმედება აერთიანებს აღმოსავლური და დასავლური მხატვრული აზროვნების მიღწევებს.
- ხდება აღმოსავლური და დასავლური მოტივების შერწყმა* —————1ქ.
48. ტიცვიან ტაბიძე იმიტომ ახსენებს ევროპულ პოეტებს, რომ გამოხატოს თავისი პოეტური ორიენტირები – თავად პოეტის თქმით, მისი მიზანი იყო „ქართული პოეზიის ევროპულ რადიუსზე გამართვა“.
- ავტორი გამოხატავს ქართველი სიმბოლისტების სწრაფვას ევროპული კულტურისაკენ* —1ქ.
49. გურამ დოჩანაშვილის ამ ტექსტის მიზანია ხელმძღვანელის მეტყველების მეშვეობით გამოხატოს პერსონაჟის ხასიათი (ამპარტავანი და განსწავლულობის ნიღაბს ამოფარებული უგემოვნო ადამიანის სახე). ამ მიზნის მისაღწევად ავტორი გეთავაზობს მაღალფარდოვან, კანცელარიზმებითა და ფუჭსიტყვაობით გაჯერებულ ტექსტს.
1. *პერსონაჟის დახასიათებას* —————1ქ.
2. *ხელოვნურად დამძიმებულ სტილს* —————1ქ.

გ) მხატვრული ტექსტის ანალიზი

(4) 1. წაიკითხეთ მინიატურა ილია ჭავჭავაძის მოთხრობიდან „ამბავად გაგონილნი“.

მეფე გიორგი XIII ერთს დროს ყაზახ-ბორჩალოს მიბრძანებულა და სწვევია ერთს დარბაისელს, საქართველოს ერთგულს მოხუცებულს ალაღარსა. ჩამოვარდნილა ლაპარაკი ცხენებზედ და მეფეს უკითხავს ალაღარისათვის:

– ყაზახ-ბორჩალოს ცხენი უწინ განთქმული იყო მთელს საქართველოში, ეხლა კი ამისთანა ცხენები აღარ გამოდიან. რა იქნენ ის უწინდელი ცხენებიო?

– იმ ცხენებზედ ის უწინდელი ქართველები შესხდნენ და წავიდნენო, – უპასუხა გულამოჯდომით მოხუცებულმა ალაღარმა.

გაანალიზეთ მოცემული ტექსტი შემდეგი მითითებების მიხედვით:

- განმარტეთ, რა განწყობილების შექმნა სურს ავტორს ამ ტექსტით;
- ჩამოაყალიბეთ, რა საშუალებებს იყენებს ავტორი დასახული მიზნის მისაღწევად.

თქვენი თვალსაზრისი დაასაბუთეთ!

(ნაშრომი, რომელიც 50 სიტყვაზე ნაკლებს შეიცავს, არ გასწორდება).

(4) 2. წაიკითხეთ მინიატურა ნიკო ლორთქიფანიძის მოთხრობიდან „ხელოვანთა ყავახანა“.

ბავში, ხუთი წლის ბავში წმენდს ფორთოხას.

თითო ჭდოს დაურიგებს სტუმრებს: უკანასკნელი დარჩება – უნდა პირში ჩაიდვას... ამ დროს შემოდის დედა; შესთავაზებს; დედა უყურადღებოთ ართმევს და ჭამს.

ბავში ჩაიდებს სალოკ თითს პირში; ბევრი მოთმენის შემდეგ თვალები აუცრემლდება...

სტუმრებს ელიმება. ბავში იწყებს გულამოსკენილ ტირილს.

მსხალი!

თხილი!

კანფეტი!

სიცილ-ნარევი თანაგრძნობით აწვდიან ბავშს.

– არ მინდა! არა! ფორთოხალი! – ტირის ბავში.

ფორთოხალი კი გამოლეულა...

კარგი ბავში, კეთილი ბავში, სულელი ბავში!

გაანალიზეთ მოცემული ტექსტი შემდეგი მითითებების მიხედვით:

- იმსჯელეთ, რა არის ამ მინიატურის მთავარი სათქმელი;
- იმსჯელეთ, რა საშუალებებს იყენებს ავტორი სათქმელის გამოსახატავად.

თქვენი თვალსაზრისი დაასაბუთეთ!

(ნაშრომი, რომელიც 50 სიტყვაზე ნაკლებს შეიცავს, არ გასწორდება).

(4) 3. წაიკითხეთ ნაწყვეტი დავით კლდიაშვილის მოთხრობიდან „როსტომ მანველიძე“.

ზღაპრული სახლთუხუცესის შემდეგ მანველიძეთა გვარი მაინცდამაინც არავის უსახელებია, თუ მხედველობაში არ მივიღებთ რამოდენიმე ყმაწვილს, რომელთაც მათმა არასაკადრისმა საქციელმა ციმბირში ამოაყოფინა თავი. მაგრამ მანველიძეებს მაინც დიდად მოჰქონდათ თავი, ძვირად თუ ვისმეს იტოლებდნენ და სხვა აზნაურებში არჩევდნენ თავიანთ თავს... ამგვარმა დაურიღებლობამ ამას წინათ, მაგალითად, მხიარული ქორწილი გააუგემურა და კინადამ სისხლითაც შეღება.

ერთი მანველიძეთაგანი საკმარისად ჩამოქვეითებული თავადის ქალზე იწერდა ჯვარს. სიძის სახლიკაცმა სახელდახელო შემთხვევად მიიჩნია აესხნა შეკრებილი საზოგადოებისათვის, თუ რა ღირსშესანიშნავი ამბავი ხდებოდა, აესხნა, რომ დიდებულ სახლთუხუცესის და სხვათა გამოჩენილ მანველიძეთა შთამომავალი ანახლებდა კავშირს მათსავით დიდებულ თავადის ოჯახთან, რომლის წინაშე ერთ დროს თრთოდა მთელი ქვემო მხარე, და ამ განახლებული კავშირით ვითომ საფუძველი ეყრებოდა ქვემო და ზემო მხარეთა აღორძინებას და აყვავებას ამ ორ გვართა გავლენის ქვეშ იმავე დიდებით, როგორც ეს წინათ ყოფილა.

რასაკვირველია, მჭევრმეტყველის განმარტება გაზვიადებული იყო, ახსნა სრულიად უსაჭირო და უმნიშვნელო – მაგივრად ზოგიერთათვის საოხუნჯო მასალად გამოსადეგი აღმოჩნდა, რამაც გულზვიადი ორატორი ისე გააბრაზა, რომ გულმოსულმა თავი ვეღარ შეიკავა, მთელ საზოგადოებას უშვერი სიტყვებით მიმართა, და, რაც სრულიად საჭირო აღარ იყო, სიტყვას ფურთხი მიაყოლა. შეგინების მაგივრად – ერთი ყვირილი, მიწვე-მოწვევა და ჩვეულებრივ ხანჯლებზე ხელის გასმა...

გაანალიზეთ მოცემული ტექსტი შემდეგი მითითებების მიხედვით:

- განმარტეთ, რა არის ამ ტექსტის მთავარი სათქმელი;

- ჩამოაყალიბეთ, რა მხატვრულ საშუალებებს იყენებს ავტორი დასახული მიზნის მისაღწევად.

თქვენი თვალსაზრისი დაასაბუთეთ!

(ნაშრომი, რომელიც 50 სიტყვაზე ნაკლებს შეიცავს, არ გასწორდება).

საილუსტრაციოდ გთავაზობთ ტესტის აპრობაციების დროს ორი კანდიდატის მიერ შესრულებულ ნაშრომებს, რომლებიც მხატვრული ტექსტის ანალიზის № 3 დავალების პირობის ადეკვატურია (სტილი დაცულია):

I

ამ ტექსტის მთავარი სათქმელი არის ის, რომ ადამიანს არ შეუძლია საზოგადოებას ქცევით დაუმტკიცოს თავისი ღირსეულება და მაღალფარდოვან სიტყვებს იშველიებს, რაც სასაცილო მდგომარეობაში აგდებს. მანველიძეთა გვარი ერთ დროს დიდებულიც კი ყოფილა, მაგრამ დღეს ამ გვარს ასპარეზი დასცლია, რასაც ვერაფრით ეგუება.

მიუხედავად იმისა, რომ საზოგადოებისათვის ცნობილია ამ გვარის ზოგიერთი წარმომადგენლის მიერ ჩადენილი „საგმირო საქმენი“, მათ „ციმბირში რომ ამოაყოფინა თავი“, ერთ-ერთი მანველიძე მაინც ცდილობს ქორწილში თავშეყრილ საზოგადოებას დაუმტკიცოს, რამდენად ცნობილია მათი გვარი. ყოველივე ამან კი ის გამოიწვია, რომ მისი ნათქვამი „ზოგიერთთათვის საოხუნჯო მასალად გამოსადეგი აღმოჩნდა“, რასაც მოჰყვა ორატორის უკმაყოფილება და გაწვევა-გამოწვევა.

ავტორის მიზანია გვიჩვენოს, რა შეიძლება მოჰყვეს ფუჭსიტყვაობას, სიტყვისა და რეალობის დაშორიშორებას; აგრეთვე ისიც, თუ რამდენად სასაცილოა, როცა ადამიანი ღირსების ფარად საქმის ნაცვლად სიტყვას იშველიებს.

ტექსტს ირონიული ელფერი დაჰკრავს. ავტორი იყენებს ხატოვან გამოთქმებს: „ძვირად თუ ვისმეს იტოლებდნენ“, „სისხლითაც შეღება“, „ხანჯლებზე ხელის გასმა“... სიტყვების არაადეკვატურ კონტექსტში გამოყენებით კი გამოიხატება ავტორის დამოკიდებულება პერსონაჟების მიმართ, მაგ.: „საკმარისად ჩამოქვეითებული“, „მჭევრმეტყველის განმარტება“, „გულზვიადი ორატორი“. სწორედ ამ მხატვრული საშუალებებით ქმნის ავტორი ტექსტის ირონიულ ელფერს.

II

წარმოდგენილი ტექსტის მთავარი სათქმელია აჩვენოს მკითხველს, რაოდენ მტკივნეულია, როცა გვარი (ამ კონკრეტულ შემთხვევაში – მანველიძეთა) დეგრადირების გზაზე დგება. ერთი მხრივ, ზღაპრული სახლთუხუცესის საუკუნეებს მიღმა დარჩენილი, მაგრამ შთამომავლობისათვის საამაყო გმირობა და, მეორე მხრივ, შთამომავალთა უნიათობა. ერთი მხრივ, უსაგნო სიამაყე („ძვირად თუ ვისმეს იტოლებდნენ“) და, მეორე მხრივ, რეალური შესაძლებლობა (მხოლოდ ისდა შეუძლიათ, მხიარული ქორწილი გააუგემურონ).

შეუსაბამობა ადამიანის სურვილისა (განახლებული კავშირით ვითომ საფუძველი ეყრებოდეს ქვემო და ზემო მხარეთა აღორძინებას) და რეალობისა („ახსნა... საოხუნჯო მასალად გამოსადეგი აღმოჩნდა“), იწვევს კონფლიქტს („...ორატორი ისე გააბრაზა, რომ გულმოსულმა თავი ვეღარ შეიკავა...“) პიროვნებასა (შესაძლოა, პიროვნებებსა) და გარშემომყოფთა შორის, რაც, შესაძლოა, ქორწილის გაუგემურებაზე რომ აღარაფერი ვთქვათ, სისხლისღვრითაც კი დამთავრდეს.

ადამიანებს უჭირთ რეალობასთან შეგუება (მით უმეტეს, როცა რეალობა მძიმეა) და ქმნიან ილუზიურ სამყაროს თავის მოწონების, შთაბეჭდილების მოხდენის მიზნით, რაც, შესაძლოა, თავდაცვის ერთ-ერთ საშუალებადაც კი გავიაზროთ, საბოლოოდ კი ვიღებთ კონფლიქტს.

ავტორი დაპირისპირების ხერხს იყენებს მიზნის მისაღწევად: ზღაპრული საქციელი – არასაკადრისი საქციელი; ჩამოქვეითებული თავადის ქალი – კავშირის განახლება მასსავით დიდებული თავადის ოჯახთან. წარმოდგენილ დაპირისპირებას თან სდევს ირონია და ფრაზები, რომლებიც ავტორის პოზიციას გამოხატავს: „რასაკვირველია, მჭევრმეტყველის განმარტება გაზვიადებული იყო“, „რაც სრულიად საჭირო აღარ იყო“. ირონია იგრძნობა მთელი ტექსტის კითხვისას, რაც მკითხველში ღიმილსაც იწვევს და მას მწერლის მიზანდასახულობასაც თვალნათლივ აგრძნობინებს.

მხატვრული ტექსტის ანალიზის შეფასების კრიტერიუმები

<i>№</i>	<i>კრიტერიუმები</i>	<i>ქულები</i>
1.	<i>ორივე</i> მითითება ადეკვატურადაა გააზრებული, პასუხი <i>მკაფიოდ</i> აა ჩამოყალიბებული და არ არის დაშვებული <i>არც ერთი</i> ენობრივი შეცდომა ან სტილისტური ხარვეზი.	4
2.	<i>ორივე</i> მითითება ადეკვატურადაა გააზრებული, პასუხი <i>მკაფიოდ</i> აა ჩამოყალიბებული, მაგრამ დაშვებულია <i>ერთი-ორი</i> ენობრივი შეცდომა ან სტილისტური ხარვეზი; ანდა <i>ერთ-ერთი</i> მითითება ადეკვატურადაა გააზრებული, პასუხი <i>მკაფიოდ</i> აა ჩამოყალიბებული, ხოლო <i>მეორე</i> მითითება არასრულია (<i>შეიცავს გარკვეულ ხარვეზებს</i>) და არ არის დაშვებული <i>არც ერთი</i> ენობრივი შეცდომა ან სტილისტური ხარვეზი.	3
3.	<i>ორივე</i> მითითება ადეკვატურადაა გააზრებული, პასუხი <i>მკაფიოდ</i> აა ჩამოყალიბებული, მაგრამ დაშვებულია <i>ორზე მეტი</i> ენობრივი შეცდომა ან სტილისტური ხარვეზი; ანდა <i>ერთ-ერთი</i> მითითება ადეკვატურადაა გააზრებული, პასუხი <i>მკაფიოდ</i> აა ჩამოყალიბებული, ხოლო <i>მეორე</i> მითითება არასრულია (<i>შეიცავს გარკვეულ ხარვეზებს</i>) და დაშვებულია <i>ერთი-ორი</i> ენობრივი შეცდომა ან სტილისტური ხარვეზი.	2
4.	<i>ერთი</i> მითითება ადეკვატურადაა გააზრებული, <i>მეორე</i> მითითება არ არის შესრულებული (ან არაადეკვატურადაა შესრულებული); ანდა <i>ორივე</i> მითითება ადეკვატურადაა გააზრებული, პასუხი <i>მკაფიოდ</i> აა ჩამოყალიბებული, მაგრამ დაშვებულია <i>სამზე მეტი</i> ენობრივი შეცდომა ან სტილისტური ხარვეზი.	1
5.	მითითებები <i>არ არის</i> ადეკვატურად გააზრებული; ან პასუხი ენობრივად <i>გაუმართავია</i> ; ანდა <i>50 სიტყვაზე</i> ნაკლები მოცულობისაა.	0

გთავაზობთ ზემოთ გამოქვეყნებული ნაშრომების შეფასებას მცირე კომენტარით, რომელიც, ჩვენი აზრით, წარმოდგენას შეგიქმნით, თუ როგორ გასწორდება ნაწერები მოცემული სქემის მიხედვით:

მოყვანილ ნაშრომთაგან პირველი შეფასდა 3 ქულით, ვინაიდან აქ ორივე მითითება ადეკვატურადაა გააზრებული, პასუხი მკაფიოდაა ჩამოყალიბებული, მაგრამ დაშვებულია ერთი სტილისტური ხარვეზი („ადამიანი ღირსების ფარად საქმის ნაცვლად სიტყვას იშველიებს“; საფიქრებელია, ავტორს სურდა ეთქვა, რომ ადამიანი საკუთარი ღირსების წარმოსაჩენად საქმის ნაცვლად სიტყვას იშველიებს).

მეორე ნაშრომმა დაიმსახურა მაქსიმალური 4 ქულა, რადგანაც, პირველის მსგავსად, ისიც სრულად უპასუხებს დავალების პირობას და, ამასთანავე, არ შეიცავს არც ერთ სტილისტურ ხარვეზსა თუ ენობრივ შეცდომას.

დ) ლიტერატურის სწავლების მეთოდთა

(7) 1. „ვეფხისტყაოსნის“ პროლოგში ავტორი წერს:

„ვთქვა მიჯნურობა – პირველი და ტომი გვართა ზენათა,
ძნელად სათქმელი, საჭირო გამოსაგები ენათა;
იგია საქმე საზეო, მომცემი აღმაფრენათა;
ვინცა ეცდების, თობამცა ჰქონდა მრავალთა წყენათა.
მას ერთსა მიჯნურობასა ჭკვიანნი ვერ მიჰხვდებიან,
ენა დაშვრების, მსმენლისა ყურნიცა დავალებიან;
ვთქვნე ხელობანი ქვენანი, რომელნი ხორცთა ჰხვდებიან;
მართ მასვე ჰბადვენ, თუ ოდენ არ სიძვენ, შორით ბნდებიან.“

აუხსენით პროლოგის ეს ორი სტროფი მოსწავლეებს:

- სიტყვასიტყვით გადმოცემით ორივე სტროფის შინაარსი;
- გამოყავით, რა სახის სირთულეს შეიძლება წააწყდეთ ამ სტროფების ახსნის (სწავლების) დროს და განმარტეთ, რამ შეიძლება გამოიწვიოს ეს სირთულე;
- აღწერეთ ის ორი სასწავლო ქმედება, რომლებიც დაგეხმარებათ ამ სირთულის დაძლევაში.

თქვენი განმარტებები და სასწავლო ქმედებები უნდა შეესაბამებოდეს XI კლასის მოსწავლის ცოდნის დონეს. (თითოეული მითითების პასუხი არ უნდა შეიცავდეს 30 სიტყვაზე ნაკლებს, წინააღმდეგ შემთხვევაში ეს კონკრეტული მითითება არ შეფასდება და დაიწერება 0 ქულა).

ლიტერატურის სწავლების მეთოდის № 1 დავალების შეფასების კრიტერიუმები

დავალება სამი ნაწილისაგან შედგება. მისი მაქსიმალური ქულაა 7. თუ **რომელიმე** მითითების პასუხი ენობრივად გაუმართავი იქნება ანდა 30 სიტყვაზე ნაკლები მოცულობისა აღმოჩნდება, **ამ კონკრეტული** მითითების პასუხი არ შეფასდება და დაიწერება 0 ქულა.

დავალების ყოველი ნაწილი ამგვარად უნდა შეფასდეს:

I მითითების შეფასების სქემა:

№	კრიტერიუმები	ქულები
1.	სიტყვასიტყვითაა გადმოცემული ორივე სტროფის შინაარსი და მსჯელობა შეესაბამება XI კლასის მოსწავლის ცოდნის დონეს.	2
2.	სიტყვასიტყვითაა გადმოცემული ორივე სტროფის შინაარსი და მსჯელობა ნაწილობრივ შეესაბამება XI კლასის მოსწავლის ცოდნის დონეს; ანდა სიტყვასიტყვითაა გადმოცემული ერთ-ერთი სტროფის შინაარსი და მსჯელობა შეესაბამება XI კლასის მოსწავლის ცოდნის დონეს.	1
3.	არ არის სიტყვასიტყვით გადმოცემული სტროფების შინაარსი; ანდა მსჯელობა არ შეესაბამება XI კლასის მოსწავლის ცოდნის დონეს.	0

II მითითების შეფასების სქემა:

№	კრიტერიუმები	ქულები
1.	გამოყოფილია ის სირთულე, რომელსაც შეიძლება წააწყდეს პედაგოგი ამ სტროფების ახსნის დროს და განმარტებულია , რამ შეიძლება გამოიწვიოს ეს სირთულე.	2
2.	გამოყოფილია ის სირთულე, რომელსაც შეიძლება წააწყდეს პედაგოგი ამ სტროფების ახსნის დროს და არ არის განმარტებული, რამ შეიძლება გამოიწვიოს ეს სირთულე.	1
3.	არ არის გამოყოფილი ის სირთულე, რომელსაც შეიძლება წააწყდეს პედაგოგი ამ სტროფების ახსნის დროს.	0

III მითითების შეფასების სქემა:

№	კრიტერიუმები	ქულები
1.	აღწერილია ორივე სასწავლო ქმედება, რომლებიც დაეხმარება პედაგოგს დასახელებული სირთულის დაძლევაში.	2
2.	აღწერილია ერთი სასწავლო ქმედება, რომელიც დაეხმარება პედაგოგს დასახელებული სირთულის დაძლევაში.	1
3.	არ არის აღწერილი არც ერთი სასწავლო ქმედება, რომელიც დაეხმარება პედაგოგს დასახელებული სირთულის დაძლევაში.	0

თუ ნაშრომში არ არის დაშვებული ერთზე მეტი ენობრივი შეცდომა ან/და სტილისტური ხარვეზი, ქულათა ჯამს დაემატება 1 ქულა.

(11) 2. წარმოიდგინეთ, რომ ასწავლით X კლასს. თქვენი მიზანია დაეხმაროთ მოსწავლეებს ამოცნონ და გაიაზრონ შესასწავლი ტექსტების მხატვრული თავისებურებები.

შეარჩიეთ ქვემოთ ჩამოთვლილ ტექსტთაგან **ერთ-ერთი**. გამოყავით და აღწერეთ მისი თავისებურებები, რომლებიც გულისხმობს (თუმცა მხოლოდ ამით არ შემოიფარგლება) თემატურ თუ იდეურ თავისებურებებს, კულტურულ-ისტორიულ კონტექსტს, ქვეტექსტსა თუ აღუზიანს, კომპოზიციურ თავისებურებებს (ნაწარმოების არქიტექტონიკას), პერსონაჟთა დახასიათებისა თუ თხრობის სპეციფიკურ მეთოდებს, სტილს, ჟანრულსა თუ ქვეჟანრულ მახასიათებლებს, საგანგებო ლიტერატურულ (მხატვრულ) საშუალებებსა თუ სპეციფიკურ პოეტურ ოსტატობას:

- ნიკოლოზ ბარათაშვილის „ბედი ქართლისა“;*
- ლავრენტი არდაზიანის „სოლომონ ისაკის მეჯღანუაშვილი“;*
- ვაჟა-ფშაველას „აღუდა ქეთელაური“ ან „სტუმარ-მასპინძელი“;*
- გიორგი ლეონიძის „მარიტა“;*
- ჯემალ ქარხაძის „იგი“.*

ლიტერატურული ნაწარმოების არჩევის შემდეგ შეასრულეთ მოცემული დავალება:

ა. გამოყავით და აღწერეთ ამ ნაწარმოების **ორი** ძირითადი თავისებურება, რომლებიც, თქვენი აზრით, უმნიშვნელოვანესია მთელი ტექსტის გაგებისა და გააზრებისათვის და მიიჩნევთ, რომ მოსწავლეებმა აუცილებლად უნდა ამოიცნონ (დაინახონ), გაიგონ, გაიაზრონ ისინი.

ანალიზის დროს:

- საგანგებოდ დაიმოწმეთ თქვენი მსჯელობისათვის შესაფერისი მაგალითები შერჩეული ნაწარმოებიდან;
- დაასაბუთეთ, რომ X კლასის მოსწავლეები გაიგებენ და გაიაზრებენ იმ თავისებურებებს, რომელთა ახსნაც განიზრახეთ (მსჯელობისას გაითვალისწინეთ აღნიშნული კლასის მოსწავლეთა ცოდნის დონე);
- ჩამოაყალიბეთ, გარდა უკვე აღნიშნულისა, კიდევ რა უნდა იცოდეს მოსწავლემ და რა უნდა შეეძლოს მას, რომ ადეკვატურად გაიგოს და გაიაზროს თქვენ მიერ გამოყოფილი თითოეული თავისებურება.

ბ. დაასახელეთ და გააანალიზეთ **ორი** პრობლემა, რომლებსაც თქვენ მიერ აღწერილი თავისებურებებისა და, შესაბამისად, მთელი ტექსტის გაგებისა და გააზრებისას შეიძლება წააწყდნენ მოსწავლეები.

ანალიზის დროს:

- მოიხმეთ ტექსტიდან ის მაგალითები, რომლებიც თვალსაჩინოს გახდის თქვენ მიერ გამოყოფილი თითოეული პრობლემის არსებობას;
- ახსენით, რა მიზეზით (მიზეზებით) შეიძლება შეექმნათ ეს პრობლემები მოსწავლეებს ამ კონკრეტული ნაწარმოების შესწავლისას;

გ. აღწერეთ ის **ორი** სასწავლო ქმედება, რომლებიც დაგეხმარებათ დაანახვით და გააზრებით მოსწავლეებს თქვენი მსჯელობის I ნაწილში გამოყოფილი თავისებურებები და დააძლევიანთ ამავე მსჯელობის II ნაწილში აღნიშნული პრობლემები.

მსჯელობისას:

- ახსენით, რა გზით დაეხმარება ეს სასწავლო ქმედებები მოსწავლეებს ამ ნაწარმოების თავისებურებების გაგებასა და გააზრებაში და რა გზით დააძლევიან ტექსტის შესწავლისას წამოჭრილ პრობლემებს;

- მკაფიოდ ჩამოაყალიბეთ, როგორ უზრუნველყოფს თქვენ მიერ შერჩეული სასწავლო ქმედებები საგაკვეთილო პროცესში თითოეული მოსწავლის უშუალო მონაწილეობას;
- დაასაბუთეთ, რომ ეს სასწავლო ქმედებები შეესაბამება X კლასის მოსწავლეების მომზადების დონეს.

თითოეული მითითების (ა, ბ, გ) პასუხი არ უნდა შეიცავდეს 50 სიტყვაზე ნაკლებს, წინააღმდეგ შემთხვევაში ეს კონკრეტული მითითება არ შეფასდება და დაიწერება 0 ქულა.

(11) 3. წარმოიდგინეთ, რომ ასწავლით X კლასს. თქვენი მიზანია დაეხმაროთ მოსწავლეებს ამოიცნონ და გაიაზრონ შესასწავლი ტექსტების მხატვრული თავისებურებები.

შეარჩიეთ ქვემოთ ჩამოთვლილ ტექსტთაგან ერთ-ერთი:

ნიკოლოზ ბარათაშვილის „ბედი ქართლისა“;

ლავრენტი არდაზიანის „სოლომონ ისაკის მეჯღანუაშვილი“;

ვაჟა-ფშაველას „ალუდა ქეთელაური“ ან „სტუმარ-მასპინძელი“;

გიორგი ლეონიძის „მარიტა“;

ჯემალ ქარხაძის „იგი“.

ა. ლიტერატურული ნაწარმოების არჩევის შემდეგ შეასრულეთ მოცემული დავალება:

გამოყავით და აღწერეთ ამ ნაწარმოების *ორი ძირითადი* თავისებურება, რომლებიც, თქვენი აზრით, უმნიშვნელოვანესია მთელი ტექსტის გაგებისა და გააზრებისათვის. ეს თავისებურებები გულისხმობს (თუმცა მხოლოდ ამით არ შემოიფარგლება) თემატურ თუ იდეურ პრობლემატიკას, კულტურულ-ისტორიულ კონტექსტს, ქვეტექსტსა თუ ალუზიას, კომპოზიციურ თავისებურებებს (ნაწარმოების არქიტექტონიკას), პერსონაჟთა დახასიათებისა თუ თხრობის მეთოდებს, სტილს, ჟანრულ მახასიათებლებს, მხატვრულ საშუალებებსა თუ პოეტურ ოსტატობას.

მსჯელობისას დაიმოწმეთ სათანადო მაგალითები შერჩეული ნაწარმოებიდან. *(პასუხი, რომელიც 50 სიტყვაზე ნაკლებს შეიცავს, არ გასწორდება).*

ბ. ვინაიდან თქვენ გამოყავით შერჩეული ნაწარმოების ორი ძირითადი თავისებურება, უკვე შეგიძლიათ დაასახელოთ და გააანალიზოთ ის *ორი პრობლემა (სირთულე)*, რომლებსაც თქვენ მიერ აღწერილი თავისებურებებისა და, შესაბამისად, მთელი ტექსტის გაგებისა და გააზრებისას შეიძლება წააწყდნენ მოსწავლეები.

ანალიზის დროს:

- მოიხმეთ ტექსტიდან ის მაგალითები, რომლებიც თვალსაჩინოს გახდის თქვენ მიერ გამოყოფილი თითოეული პრობლემის არსებობას;
- ახსენით, რა მიზეზით (მიზეზებით) შეიძლება შეექმნათ ეს პრობლემები მოსწავლეებს ამ კონკრეტული ნაწარმოების შესწავლისას. *(პასუხი, რომელიც 50 სიტყვაზე ნაკლებს შეიცავს, არ გასწორდება).*

გ. თქვენ უკვე დაასახელეთ და გააანალიზეთ ის ორი პრობლემა, რომლებსაც ტექსტის გაგებისა და გააზრებისას შეიძლება წააწყდნენ მოსწავლეები.

ამჯერად აღწერეთ ის *ორი სასწავლო ქმედება*, რომლებიც დაგეხმარებათ დაანახვით და გაააზრებინოთ მოსწავლეებს თქვენი მსჯელობის **I ნაწილში** გამოყოფილი თავისებურებები და დაადგვინოთ ამავე მსჯელობის **II ნაწილში** აღნიშნული პრობლემები.

მსჯელობისას ახსენით, როგორ (რა გზით) დაეხმარება ეს სასწავლო ქმედებები მოსწავლეებს ამ ნაწარმოების თავისებურებების გაგებასა და გააზრებაში და როგორ (რა გზით) დაადგვიანებს ტექსტის შესწავლისას წამოჭრილ პრობლემებს. *(პასუხი, რომელიც 50 სიტყვაზე ნაკლებს შეიცავს, არ გასწორდება).*

(11) 4. წარმოიდგინეთ, რომ ასწავლით IX კლასს. თქვენი მიზანია დაეხმაროთ მოსწავლეებს გაიაზრონ შესასწავლი ტექსტების მხატვრული თავისებურებები.

შეარჩიეთ ქვემოთ ჩამოთვლილ ტექსტთაგან ერთ-ერთი:

ა) „ცხორებად წმიდისა ნინოდისი“;

ბ) გიორგი მთაწმიდელის „ცხოვრება ნეტარისა მამისა ჩუენისა იოვანესი და ეფთჳმესი“;

გ) სულხან-საბა ორბელიანის „სიბრძნე სიცრუისა“;

დ) ღავით გურამიშვილის „ღავითიანი“.

ა. ლიტერატურული ნაწარმოების არჩევის შემდეგ შესრულეთ მოცემული დავალება:

გამოყავით და აღწერეთ ამ ნაწარმოების ერთი ძირითადი თავისებურება, რომელიც, თქვენი აზრით, უმნიშვნელოვანესია მთელი ტექსტის გაგებისა და გააზრებისათვის. ეს თავისებურება გულისხმობს (თუმცა მხოლოდ ამით არ შემოიფარგლება) თემატურ თუ იდეურ პრობლემატიკას, კულტურულ-ისტორიულ კონტექსტს, ქვეტექსტსა თუ ალუზიას, კომპოზიციურ თავისებურებას (ნაწარმოების არქიტექტონიკას), პერსონაჟთა დახასიათებისა თუ თხრობის მეთოდს, სტილს, ჟანრულ მახასიათებლებს, მხატვრულ საშუალებებსა თუ პოეტურ ოსტატობას.

მსჯელობისას დაიმოწმეთ სათანადო მაგალითები შერჩეული ნაწარმოებიდან. (პასუხი, რომელიც 50 სიტყვაზე ნაკლებს შეიცავს, არ გასწორდება).

ბ. ვინაიდან გამოყავით შერჩეული ნაწარმოების ძირითადი თავისებურება, შეგიძლიათ დაასახელოთ და გააანალიზოთ ის პრობლემა (სირთულე), რომელსაც თქვენ მიერ აღწერილი თავისებურების (შესაბამისად, მთელი ტექსტის) გაგებისა და გააზრებისას შეიძლება წააწყდნენ მოსწავლეები.

ანალიზის დროს მოიხმეთ ტექსტიდან იმგვარი მაგალითები, რომლებიც თვალსაჩინოს გახდის, რომ თქვენ მიერ გამოყოფილი პრობლემა რეალურად არსებობს.

ახსენით, რა მიზეზით (მიზეზებით) შეიძლება შეექმნათ ეს პრობლემა მოსწავლეებს კონკრეტული ნაწარმოების შესწავლისას. (პასუხი, რომელიც 50 სიტყვაზე ნაკლებს შეიცავს, არ გასწორდება).

გ. თქვენ დაასახელეთ და გააანალიზოთ ის პრობლემა, რომელსაც ტექსტის გაგებისა და გააზრებისას შეიძლება წააწყდნენ მოსწავლეები.

აღწერეთ ის სასწავლო ქმედება, რომელიც დაგეხმარებათ გაააზრებინოთ მოსწავლეებს თქვენი მსჯელობის I ნაწილში გამოყოფილი თავისებურება და დააძლევინოთ ამავე მსჯელობის II ნაწილში აღნიშნული პრობლემა.

ახსენით და დაასაბუთეთ, რა გზით დაეხმარება ეს სასწავლო ქმედება მოსწავლეებს ამ ნაწარმოების თავისებურების გააზრებაში და როგორ დააძლევინებს მითითებულ პრობლემას. (პასუხი, რომელიც 50 სიტყვაზე ნაკლებს შეიცავს, არ გასწორდება).

საილუსტრაციოდ გთავაზობთ ტექსტის აპრობაციების დროს ერთ-ერთი კანდიდატის მიერ შესრულებულ ნაშრომს, რომელიც ლიტერატურის სწავლების მეთოდის № 4 დავალების პირობის ადეკვატურია (სტილი დაცულია):

ა.

„ღავითიანზე“ მუშაობისას უპირველესად უნდა გავიაზროთ მისი კომპოზიციური თავისებურება. მოსწავლეს ეს კრებული არათანამიმდევრული და ქაოსური მოეჩვენება, თუ მას არ განვუმარტავთ, როგორ მოიაზრებს პოეტი ადამიანის დანიშნულებასა და მის ფუნქციას სამყაროში. ადამიანი ოლამური ერთიანობის ნაწილია, ოლამში იგი ცხოვრობს ყველას ცხოვრებით: ვინც იცხოვრა, ვინც ცხოვრობს და ვინც იცხოვრებს. შესაბამისად, იგი მიკროკოსმოსია და მოიაზრება, როგორც ღვთის შვილი, როგორც კონკრეტული, კერძო ადამიანი თავისი პირადი ცხოვრებითა და ბედით და როგორც რომელიმე კონკრეტული ერის შვილი. გურამიშვილი როდესაც წერს, „კმაწვილი უნდა სწავლობდეს საცნობლად თავისადაო: ვინ არის, სიდან მოსული, სად არის, წავა სადაო“, სწორედ ამას გულისხმობდა. ე. ი. თავის შეცნობა გულისხმობს იცოდე, რომ ხარ: ა) ღვთის შვილი, კაცობრიობის ნაწილი; ბ) კონკრეტული ადამიანი პირადი ცხოვ-

რებით; გ) რომელიმე ერის შვილი. „სიდან მოსული“ – ღვთისაგან ქმნილი, სასუფეველიდან გამოძევებული, „სად არის“ – წუთისოფელში, „წავა სადაო“ – უფალთან. პოეტს ეს კარგად ჰქონდა გააზრებული და თავისი კრებულის კომპოზიციაში ამ პრინციპის შესაბამისად აავსო. რელიგიური ხასიათის ლექსები გვინფორმებს გურამიშვილს, როგორც ღვთის შვილს, ბიოგრაფიული ხასიათის ლექსები, როგორც კერძო პიროვნებას, პატრიოტული ხასიათის ლექსები, როგორც საქართველოს ნაწილს.

ბ.

პრობლემა იქნება იმ ცოდნისა და გამოცდილების ნაკლებობა, რომელიც საჭიროა ამ საკითხზე მუშაობისას. მოსწავლეებს უნდა განემარტოს, თუ როგორ მოიაზრებს ბიბლია ისტორიულ განვითარებასა და ადამიანის დანიშნულების არსს.

პრობლემის მიზეზი იქნება ტექსტის გაცნობისას წამოჭრილი კითხვები. ლექსები არათანამიმდევრულია, შინაარსობრივად ხშირად ერთმანეთის გაგრძელებას არ წარმოადგენს, ენაცვლება რელიგიური, პატრიოტული, ბიოგრაფიული ხასიათის თავები. ამდენად, ბუნებრივია, მოსწავლეს გაუნდეს შეკითხვა: რატომაა ასეთი არათანამიმდევრული კრებულში მოთავსებული მასალა შინაარსობრივი თვალსაზრისით?

ბ.

გაკვეთილის პირველი ეტაპი იქნება მინილექცია, რომელშიც მოსწავლეებს გავაცნობ მათთვის უცნობ მასალას (ადამიანი, როგორც ოლამური ერთიანობის ნაწილი).

მეორე აქტივობისას მე მათ მივუთითებ, წაიკითხონ სტროფი: „ყმაწვილი უნდა სწავლობდეს... ხელფასადაო“ და გამოთქვან საკუთარი შეხედულება ამ სტროფთან დაკავშირებით.

შემდეგ ეტაპზე მათი თვალსაზრისების შეჯამების საფუძველზე მივაწვდი განმარტებებს და მსჯელობას შევაფასებ ჩემი ინფორმაციით და ვთხოვ, გადაათვალიერონ სახელმძღვანელოში დაბეჭდილი მონაკვეთი, დააკვირდნენ სათაურებს და დააჯგუფონ ლექსები იმ სამი მიმართულებით, რომლებზეც ზემოთ ვისაუბრეთ და რომელთა გააზრების გარეშე შეუძლებელია „დავითიანის“ ანალიზი.

ლიტერატურის სწავლების მეთოდის № 4 დავალების შეფასების კრიტერიუმები

დავალება სამი ნაწილისაგან შედგება. მისი მაქსიმალური ქულაა 11. თუ რომელიმე მითითების პასუხი ენობრივად გაუმართავი იქნება ანდა 50 სიტყვაზე ნაკლები მოცულობისა აღმოჩნდება, ამ კონკრეტული მითითების პასუხი არ შეფასდება და დაიწერება 0 ქულა.

დავალების ყოველი ნაწილი ამგვარად უნდა შეფასდეს:

III მითითების შეფასების სქემა:

<i>№</i>	<i>კრიტერიუმები</i>	<i>ქულები</i>
1.	<i>აღწერილია</i> ის სასწავლო ქმედება, რომელიც მოსწავლეს დაეხმარება აღნიშნული ძირითადი მხატვრული თავისებურების გააზრებასა და გამოკვეთილი პრობლემის დაძლევაში; <i>დამაჯერებლად</i> დასაბუთებული, თუ რა გზით უზრუნველყოფს ეს სასწავლო ქმედება დასახული მიზნის მიღწევას.	3
2.	<i>აღწერილია</i> ის სასწავლო ქმედება, რომელიც მოსწავლეს დაეხმარება აღნიშნული ძირითადი მხატვრული თავისებურების გააზრებასა და გამოკვეთილი პრობლემის დაძლევაში, მაგრამ <i>დამაჯერებლად არ არის</i> დასაბუთებული, თუ რა გზით უზრუნველყოფს ეს სასწავლო ქმედება დასახული მიზნის მიღწევას.	2
3.	<i>აღწერილია</i> ის სასწავლო ქმედება, რომელიც მოსწავლეს დაეხმარება აღნიშნული ძირითადი მხატვრული თავისებურების გააზრებასა და გამოკვეთილი პრობლემის დაძლევაში, მაგრამ <i>არ არის</i> ნაჩვენები, თუ რა გზით უზრუნველყოფს ეს სასწავლო ქმედება დასახული მიზნის მიღწევას.	1
4.	<i>არ არის</i> აღწერილი ის სასწავლო ქმედება, რომელიც მოსწავლეს დაეხმარება აღნიშნული ძირითადი მხატვრული თავისებურების გააზრებასა და გამოკვეთილი პრობლემის დაძლევაში.	0

თუ ნაშრომში დაშვებული არ არის სამზე მეტი ენობრივი შეცდომა ან/და სტილისტური ხარვეზი, ქულათა ჯამს დაემატება 1 ქულა.

გთავაზობთ ზემოთ გამოქვეყნებული ნაშრომის შეფასებას მცირე კომენტარით, რომელიც, ჩვენი აზრით, წარმოდგენას შეგიქმნით, თუ როგორ გასწორდება ნაწერები მოცემული სქემის თითოეული კრიტერიუმის მიხედვით:

I მითითების პასუხი შეფასდა 3 ქულით, ვინაიდან ნაშრომში ადეკვატურადაა წარმოჩენილი შერჩეული ნაწარმოების ძირითადი მხატვრული თავისებურება და დამაჯერებლად დასაბუთებული სათანადო მაგალითებით ტექსტიდან. არ არის დაშვებული ფაქტობრივი შეცდომა (თუ მხედველობაში არ მივიღებთ მცირეოდენ უზუსტობებს ციტირებისას). აღსანიშნავია, რომ *მსჯელობა ნაწილობრივ შეესაბამება IX კლასის მოსწავლის ცოდნის დონეს* (მაგ., საფიქრებელია, რომ IX კლასის მოსწავლისათვის რთულად აღსაქმელი აღმოჩნდება შემდეგი მოსაზრება: „აღამიანი ოლამური ერთიანობის ნაწილია, ოლამში იგი ცხოვრობს ყველას ცხოვრებით“). ამასთანავე, ნაშრომი გამოირჩევა საკითხისადმი ორიგინალური და არატრაფარეტული მიდგომით.

II მითითების პასუხი შეფასდა მაქსიმალური 3 ქულით, ვინაიდან ნაშრომში გამოკვეთილია ტექსტის გააზრების დამაბრკოლებელი პრობლემა და დამაჯერებლად განმარტებული მისი გამომწვევი მიზეზები (ბიბლიის არცოდნა და თვით „დავითიანის“ ტექსტის კომპოზიციური თავისებურება). მართალია, დამოწმებული მაგალითები მოკლებულია კონკრეტულობას, მაგრამ მთლიანობაში მსჯელობა დასაბუთებულია.

III მითითების პასუხიც შეფასდა მაქსიმალური 3 ქულით, ვინაიდან ნაშრომში აღწერილია ის სასწავლო ქმედებები, რომლებიც მოსწავლეს დაეხმარება აღნიშნული ძირითადი მხატვრული თავისებურების გააზრებასა და გამოკვეთილი პრობლემის დაძლევაში. დამაჯერებლად დასაბუთებული, თუ რა გზით უზრუნველყოფს ეს სასწავლო ქმედებები დასახული მიზნის მიღწევას.

მართალია, ნაშრომი უხეშ ენობრივ შეცდომებს არ შეიცავს, მაგრამ ამ შეცდომათა და ხარვეზთა რაოდენობა არ იძლევა დამატებითი 1 ქულის მინიჭების საშუალებას; კერძოდ:

ა) სტილისტური ხარვეზებია: „პრობლემა იქნება იმ ცოდნისა და გამოცდილების ნაკლებობა, რომელიც საჭიროა ამ საკითხზე მუშაობისას“; „ლექსები არათანამიმდევრულია“ (საფიქრებელია, ავტორს იმის თქმა სურდა, რომ „დავითიანში“ ლექსთა თანამიმდევრობა შინაარსობრივ თუ თემატურ ლოგიკას არ ექვემდებარება და არა იმისა, რომ არათანამიმდევრულია ცალკეულ

ნაწარმოებთა ტექსტები); „ენაცვლება რელიგიური, პატრიოტული, ბიოგრაფიული ხასიათის თავები“ (უნდა იყოს – ურთიერთს ენაცვლება...); „გაკვეთილის პირველი ეტაპი იქნება მინილექცია, რომელშიც მოსწავლეებს გავაცნობ...“ (არა ლექციაში გავაცნობ, არამედ ლექციის მეშვეობით გავაცნობ); „მეორე აქტივობისას მე მათ მივუთითებ, წაიკითხონ...“ (მითითება თავადაა აქტივობა); „მსჯელობას შევაფასებ ჩემი ინფორმაციით“; „დააჯგუფონ ლექსები იმ სამი მიმართულებით...“

ბ) ციტირებისას დაშვებული უზუსტობებია: „სიდან მოსული“ (უნდა იყოს – „სიდან მოსულა“); „...წაიკითხონ სტროფი: „ყმაწვილი უნდა სწავლობდეს... ხელფასადაო“ და გამოთქვან საკუთარი შეხედულება ამ სტროფთან დაკავშირებით.“ (აღნიშნული სტროფი სრულდება სიტყვებით – „ულაგმო და უსადაო“, სიტყვა „ხელფასადაო“ მესამე სტრიქონს ასრულებს).

გ) სინტაქსური შეცდომებია: „გურამიშვილი როდესაც წერს, ...გულისხმობდა“ (უნდა იყოს – გულისხმობს); „იმ ცოდნისა და გამოცდილების ნაკლებობა, რომელიც საჭიროა...“ (უნდა იყოს – რომლებიც საჭიროა).

ყოველივე ზემოთქმულის გათვალისწინებით, მოყვანილი ნაშრომის ჯამური ქულაა – 9.

ე) წაკითხულის გააზრება

წაკითხეთ ტექსტი ბოლომდე. კითხვებზე პასუხების გაცემა მაშინ დაიწყეთ, როდესაც სტატიის შინაარსი მთლიანად გასაგები იქნება. მოცემული სამ-სამი პასუხიდან სწორი შემოხაზეთ (დაუშვებელია შემოხაზული ასოს წაშლა და მის ნაცვლად რომელიმე სხვა ასოს შემოხაზვა).
ლია კითხვების პასუხები ჩაწერეთ საგანგებოდ გამოყოფილ ადგილებში.

დაწერეთ ტექსტის მოკლე რეზიუმე.

1. ორი მთავარი მიმართულება კაცობრიობის აზრისა და გრძნობისა იბრძვის მუდამ ჟამს და, ვინ იცის, დამთავრდება კი ოდესმე იგი ბრძოლა? მოჰყვება ოდესმე ამ დაუსრულებელ ბრძოლას მშვიდობიანობა, შეთანხმება და შერიგება? თუ ამ ბრძოლას, როგორც დასაბამი არა ჰქონია, ისე დასასრულიც არ ექნება და ყოველთვის კაცობრიობა იქნება დატანჯული საუკუნო რყევით ორ მებრძოლ მხარეთა შორის? არ ვიცით.
2. და ეს კი ვიცით დანამდვილებით, რამდენადაც წარსული გვასწავლის და აწმყო ამას გვაჩვენებს, რომ კაცობრიობისათვის ყოველად შეუძლებელია, რომელიმე მებრძოლთაგანის მხარე დაიჭიროს ისე, რომ მეორეზე თვალი და გული არ დარჩეს და ერთ დროს ამ მეორისაკენ არ გადავიდეს, რომ მერე ისევ წინანდელ მეგობარს დაუბრუნდეს.
3. რა მიმართულებაა ეს ორი მიმართულება, რა ჰქვია ამ ორ მებრძოლ მხარეს, რომელიც ბედშავ კაცობრიობის გულსა და სულს, აზრსა და გონებას ჰქენჯნის და სწიწნის? ეს გახლავთ ბრძოლა სულისა და გონებისა ხორციდან და სხეულთან, ბრძოლა სულის მოთხოვნილებათა ხორცის მოთხოვნილებასთან, ან თუ გინდათ სარწმუნოებრივი სახე მივცეთ, ეს გახლავთ ბრძოლა კერპობისა ქრისტიანობასთან.
4. მოთხოვნილება ხორცისა – ეს იყო უმთავრესი საგანი, რომელსაც ემსახურებოდა ბერძენთა და რომაელთა კულტურა; მოთხოვნილება სულისა – ეს იყო უმთავრესი საგანი, რომელიც დაადგინა ქრისტიანობამ ბერძენთა და რომაელთა ცივილიზაციის ნანგრევებზე და რომელიც მისცა პრინციპად და მთავარ აზრად განახლებულ კაცობრიობას, და მას აქეთ იგი დაედვა სარწმუნოებად საქრისტიანო ერის ცივილიზაციასა და კულტურას.
5. ფილოსოფიის მიმართულების დასახასიათებლად მიღებული სიტყვებით რომ ვთქვათ, საბერძნეთისა და რომის ცივილიზაცია უმთავრესად ნატურალისტური, მატერიალისტური იყო, ხოლო საქრისტიანო ევროპისა – სპირიტუალისტური და იდეალისტური... ძველი ქვეყნების (საბერძნეთისა და რომის) ისტორიამ დაგვიმტკიცა, რომ ადამიანს და ადამიანთა კრებულს – საზოგადოებას არ ძალუძს „პურითა მხოლოდ ერთითა ცხონება“, – ადამიანს და საზოგადოებას, რომლის იდეალიცაა მარტო ხორცის განცხრომა, მარტო ხორცის მოთხოვნილებათა დაკმაყოფილება – მოელის მოსპობა და გაცამტვერება.
6. ერთი უცნაური რამ სჩანს კიდევ ამ ისტორიიდან – ის საზოგადოება, ის ცივილიზაცია, რომელსაც ხორცი გაუხდია ცხოვრების უმთავრეს პრინციპად და ამ პრინციპის სამსახურისათვის შეუღლეია თავისი ძალ-ღონე, ვეღარ შეითვისებს ახალ პრინციპს – სულის გაბატონებას – და ამ სულიერი პრინციპის თანდათან განმტკიცება ძირს უთხრის ძველ პრინციპზე აშენებულ საზოგადოებას. საბერძნეთი და რომი უნდა განახლებულიყო, უნდა გადამდნარიყო და მხოლოდ ამგვარად შეეძლო განახლებულ კაცობრიობას ახალი, დიდი პრინციპის გაღმერთება.
7. საქრისტიანო ევროპა თხუთმეტი საუკუნე ემსახურა ამ ახალ პრინციპს – სულს და სულის მოთხოვნილებათა დაკმაყოფილებას. მაგრამ ცხოვრებამ ამცნო, რომ ძველი პრინციპი ხორცის თავყვანისცემისა უბრალო ჩვეულება კი არ ყოფილა გაღაღებული საბერძნეთისა და რომის კულტურისა, იგი ძირითადი მხარე იყო კაცის – ადამიანის და საზოგადოების არსებობისა.
8. გამოცდილებამ ამცნო, რომ, როგორც მარტო ხორცის დაკმაყოფილება არა კმარა და არ არის ხელსაყრელი, ასევე მხოლოდ სულის გაბატონება და ხორცის კი დათრგუნვა კაცობრიობის არსებობის მთავარ მოთხოვნილებათა მივიწყებაა, ცალმხრივი დაკმაყოფილება კაცობრიობის საწადელთა და ამიტომაც არა ხანგრძლივი, არა საფუძვლიანი. ამ გამოცდილებამ გამოიწვია ხანა განახლებისა და რეფორმაციებისა, როდესაც საბერძნეთისა და რომის კერპული კულტურა გაღმერთებულ იქნა და როცა ქრისტიანულ სარწმუნოებაში აზრთა აღრევა მოხდა. მაგრამ როგორც ძველმა ქვეყნებმა ვერ შეითვისეს მათთვის უცხო პრინციპი – საქრისტიანო ქვეყნისაგან წამოყენებული, ისე ვერც საქრისტიანო ერმა, რომელიც არსებითად გამსჭვალული იყო სულის მოთხოვნილებათა თავყვანისცემით, ძველი – კერპული პრინციპი ვერ შეითვისა.
9. მაგრამ საუკუნის მეორე მეოთხედიდან კვლავ უეცრად საქრისტიანო ევროპა მიეცა სასოწარკვეთილებას. სული ტკბილია, მაგრამ ხორციც ტკბილი აღმოჩნდა, ერთი უმეორეოდ წარმოუდგენელი შეიქნა და ისევ ძველ ქვეყანათა კულტურის ტრფიალი შემოვიდა ხმარებაში. ამ საუ-

კუნის საუკეთესო შვილთა ტანჯვა და ვაება, სულიერი მწუხარება და სევდა შედეგია სწორედ იმ გამოურკვევლობისა, რომელიც გამოიწვია ხორცისა და სულის კულტურას შორის რყევამ.

10. თანამედროვე ადამიანი, რომელსაც გრძობა და გონება აქვს, რაც არ უნდა იუაროს, შვილია საქრისტიანო ცივილიზაციისა; მასში ღრმად აქვს გამჯდარი ფესვები ამ ცივილიზაციის უმთავრეს პრინციპებს, მაგრამ ეს ადამიანი – ადამიანია, ისე, როგორც ძველი ბერძენი და რომაელი, როგორც განახლებული ევროპის იტალიელი, გინდ ჰოლანდიელი, და როგორც კაცს, მეორე დიდი მოთხოვნილებაცა აქვს – მოთხოვნილება ხორცისა. ხორცის მოთხოვნილების პრინციპი კი ძველმა კულტურამ შეიმუშავა.

11. ამიტომაც, ძველი საბერძნეთისა და რომის ცივილიზაციაც ძალაუნებურად, ფატალურად იწვევს მას. ამ ბრძოლაში, რაკი ცხოვრებაში შუა ადგილის ამორჩევა ყოველად შეუძლებელია, ზოგიერთი გაცხარებულ ქრისტიანთა ბანაკში მიდის, ზოგიერთი არანაკლებ გაცხარებულ კერპთაყვანისმცემელთ აძლევს ხელს. უმეტესი ნაწილი საზოგადოებისა ამ სურათს წარმოადგენს და ეს სურათი მეტად წააგავს იმ სურათს, რომელსაც ძველი ქვეყანა წარმოადგენდა თავისი არსებობის უკანასკნელ ხანაში.

კიტა აბაშიძე, ლ. ტოლსტოის ახალი რომანი „ადდგომა“, წიგნში: ცხოვრება და ხელოვნება, თბ., 1971, გვ. 533-535.

(1) **1. რა არის პირველი აბზაცის უმთავრესი აზრი?**

ა) არასოდეს ექნება დასასრული მსოფლადქმის ორ მთავარ დაპირისპირებას. ბ) გაურკვეველია, მსოფლადქმის ორი მთავარი მიმართულება ოდესმე შეთანხმდება თუ არა. გ) ორ მთავარ მიმართულებას შორის დაუსრულებელ ბრძოლას ოდესმე შეთანხმება მოჰყვება.

(1) **2. რა არის მეორე აბზაცის ფუნქცია?**

ა) პირველ აბზაცში გამოთქმული მოსაზრების გამეორება. ბ) პირველ აბზაცში გამოთქმული მოსაზრების დაზუსტება. გ) პირველ აბზაცში გამოთქმული მოსაზრების უარყოფა.

(1) **3. რამ განაპირობა დაპირისპირება „კერპობისა ქრისტიანობასთან“?**

ა) ადამიანის არსის სხვადასხვაგვარმა გააზრებამ. ბ) ადამიანის სულისა და გონების ერთმანეთთან ბრძოლამ. გ) „კერპობის“ მიერ სულიერი საწყისის უპირატესობის აღიარებამ.

(1) **4. რა აკავშირებს მეოთხე აბზაცს წინა აბზაცებთან?**

ა) მეოთხე აბზაცში გამეორებულია წინა აბზაცებში გამოთქმული მოსაზრებები.
ბ) მეოთხე აბზაცში გაფართოებულია წინა აბზაცებში გამოთქმული მოსაზრებები.
გ) მეოთხე აბზაცში დაკონკრეტებულია წინა აბზაცებში გამოთქმული მოსაზრებები.

(1) **5. რამ გამოიწვია ანტიკური ცივილიზაციის განადგურება მეხუთე აბზაცის მიხედვით?**

ა) საზოგადოების მიერ იდეალისტური მსოფლადქმის აღიარებამ.
ბ) საზოგადოების მიერ ნატურალისტური მსოფლადქმის უარყოფამ.
გ) საზოგადოების მიერ ხორციელი საწყისის გაფეტიშებამ.

(1) **6. რა პროცესმა გამოიწვია „ახალი, დიდი პრინციპის გადმერთება“?**

ა) ანტიკური ცივილიზაციის განახლებამ და განვითარებამ.
ბ) სულიერი საწყისის თანამიმდევრულმა გაბატონებამ.
გ) ხორციელი და სულიერი საწყისების თანაბარზომიერმა შერწყმამ.

(1) **7. რატომ ვერ აღმოფხვრა ადამიანში სულიერმა ხორციელი საწყისი?**

ა) იმიტომ, რომ მოხდა სულიერი და ხორციელი საწყისების შერწყმა.
ბ) იმიტომ, რომ ხორციელი საწყისი განუყოფელია ადამიანის ბუნებისაგან.
გ) იმიტომ, რომ ხორცის თაყვანისცემა უბრალო ჩვეულება ყოფილა.

(1) **8. მოიყვანეთ ქართული ჰაგიოგრაფიიდან შემდეგი შეხედულების საპირისპირო თვალსაზრისი: „როგორც მარტო ხორცის დაკმაყოფილება არა კმარა და არ არის ხელსაყრელი, ასევე მხოლოდ სულის გაბატონება...“**

(1) **9. რომელი ეპოქა იგულისხმება „განახლებისა და რეფორმაციების“ ხანაში?**

(1) **10. დაიმოწმეთ ილიას „განდგეილიდან“ ის მონაკვეთი, რომელშიც გამოხატულია შემდეგი შეხედულების საპირისპირო თვალსაზრისი: „სული ტკბილია, მაგრამ ხორციც ტკბილი აღმოჩნდა, ერთი უმეორედ წარმოუდგენელი შეიქნა“.**

- (1) 11. რა განაპირობებს თანამედროვე ევროპული ცივილიზაციის ტრაგიზმს?
 ა) არჩევანის გაკეთების შეუძლებლობა სულიერ და ხორციელ საწყისებს შორის.
 ბ) ის, რომ „საქრისტიანო ერმა“ ვერ შეითვისა „ძველი – კერპული პრინციპი“.
 გ) სულიერი საწყისისათვის უპირატესობის მინიჭება ხორციელთან შედარებით.
- (1) 12. ამოიწერეთ ფრაზა, რომელშიც ჩანს, რომ ავტორის თანადროული საზოგადოება განიცდის სულიერ კრიზისს.
- (1) 13. რა განასხვავებს თანამედროვე ევროპელს ძველი ბერძნისა და რომაელისაგან?
 ა) ის, რომ თანამედროვე ევროპელი უარს აცხადებს ქრისტიანულ ცივილიზაციაზე.
 ბ) ის, რომ თანამედროვე ევროპელი უარყოფს ხორციელ საწყისს.
 გ) ის, რომ თანამედროვე ევროპელი ქრისტიანული კულტურის პირმშოა.
- (1) 14. რას გულისხმობს ავტორი სიტყვებში: „ძველი საბერძნეთისა და რომის ცივილიზაციაც ძალაუნებურად, ფატალურად იწვევს მას“.
 ა) თანამედროვე ევროპა მთლიანად ვერ გათავისუფლდა ადამიანის ანტიკური გაგებისაგან.
 ბ) თანამედროვე ევროპაში „ზოგიერთი გაცხარებულ ქრისტიანთა ბანაკში მიდის“.
 გ) თანამედროვე ევროპელი მთლიანად თავისუფალია ადამიანის ანტიკური გაგებისაგან.
- (1) 15. რა არის ამ ტექსტის უმთავრესი სათქმელი?
 ა) თანამედროვე ევროპას სულიერი კრიზისი უცილობლად დაღუპავს.
 ბ) ხორციელი და სულიერი საწყისების ჰარმონიული შერწყმა ვერ ხერხდება.
 გ) ხორცის მოთხოვნილებათა გაფეტიშებას საზოგადოების განადგურება მოჰყვება.
- (1) 16. რის შესახებ არ საუბრობს ავტორი?
 ა) ანტიკური ფილოსოფიის შესახებ. ბ) ქრისტიანობის გენეზისის შესახებ. გ) წარმართული მსოფლმხედველობის შესახებ.
- (4) 17. დაწერეთ მოცემული ტექსტის რეზიუმე (არანაკლებ 50 სიტყვისა).

საილუსტრაციოდ გთავაზობთ ტექსტის აპრობაციების დროს ორი კანდიდატის მიერ შესრულებულ ნაშრომებს, რომლებიც რეზიუმეს მოთხოვნებს აკმაყოფილებს (სტილი დაცულია):

I

კაცობრიობის განვითარების ორი ძირითადი მიმართულება არსებობს – მატერიალისტური და იდეალისტური. ამ ორი მიმართულების დაპირისპირებას შეიძლება ეწოდოს სულისა და გონების მარადიული ბრძოლა ხორცსა და სხეულთან. ნატურალისტური, მატერიალისტური საწყისის საუკეთესო გამომხატველია ბერძნული და რომაული ცივილიზაციები, ხოლო ქრისტიანული ევროპა იდეალისტური მიმართულების დამამკვიდრებელია.

სულიერი და ხორციელი საწყისების მორიგება აუცილებელია, თუმცა კაცობრიობამ ეს დღემდე ვერ მოახერხა. ქრისტიანულ ევროპაში დაიწყო სააზროვნო კრიზისი, რომელიც სწორედ ამ დაპირისპირებამ გამოიწვია.

თანამედროვე ადამიანი ქრისტიანული ცივილიზაციის მემკვიდრეა, მაგრამ არც ამ ცივილიზაციის უმთავრესი პრინციპების მატარებელს შეუძლია უარყოს მოთხოვნილება ხორცისა.

II

თავისი არსებობის მანძილზე კაცობრიობა დაუსრულებლად იბრძვის. არავინ იცის, მოჰყვება თუ არა ამ ბრძოლას მხარეთა შორის შეთანხმება, მათი შერიგება. ის კი ცნობილია, რომ კაცობრიობას უჭირს არჩევნის გაკეთება. ამ ბრძოლის აზრი ის გახლავთ, რომ სული და გონება ხორცსა და სხეულს უპირისპირდება. სარწმუნოებრივი თვალსაზრისით ესაა „ბრძოლა კერპობისა ქრისტიანობასთან“.

მოთხოვნილება ხორცისა იყო უმთავრესი რამ, რასაც ბერძნულ-რომაული კულტურა ემსახურებოდა. სულის მოთხოვნილება კი გახდა პრინციპი, რომელიც ქრისტიანობამ დაადგინა და თავისი არსებობის უმთავრეს საგნად აქცია.

ძველი ქვეყნების ისტორიამ ცხადყო, რომ ადამიანთა საზოგადოებას არ ძალუძს „პურითა ხოლო ერთითა ცხოვნება“. იმ საზოგადოებას, რომელიც მხოლოდ ხორცის მოთხოვნილებათა დაკმაყოფილებას გაიხდის არსებობის მთავარ პრინციპად, უეჭველი განადგურება მოეწიება, თუმცა, მხოლოდ სულიერ მოთხოვნილებათა დაკმაყოფილებაცა და ხორცის სრული დათრგუნვაც კაცობრიობის საწადელთა მხოლოდ ცალმხრივი დაკმაყოფილებაა, ვინაიდან ხორცი და სული ერთმანეთის გარეშე წარმოუდგენელია. თანამედროვე ევროპელი ქრისტიანული ცივილიზაციის შვილია, მაგრამ, ამასთანავე, ის იმგვარივე ადამიანიცაა, როგორებიც ძველი ბერძნები და რომაელები იყვნენ. ამიტომაც, ამ მუდმივი ბრძოლის გამო ჰარმონიის მიღწევა შეუძლებელია.

წაკითხულის გააზრების შეფასების სქემა

1. ბ) -----1ქ. 2. ბ) -----1ქ. 3. ბ) -----1ქ. 4. ბ) -----1ქ.
5. გ) -----1ქ. 6. ა) -----1ქ. 7. ბ) -----1ქ.
8. გრიგოლ ხანძთელმა უარი თქვა ეპისკოპოსობის პატივზე, რადგან ეს ხორციელ დიდებად მიიჩნია. -----1ქ.
9. რენესანსის (აღორძინების) ხანა. -----1ქ.
10. „...რა გითხრა, შვილო? / ყველაზე უფრო სული ტკბილია, / იგი ტყვე არის წუთის-სოფლისა / და ეგ ყოველი მის ბორკილია.“ -----1ქ.
11. გ) -----1ქ.
12. ეს სურათი მეტად წააგავს იმ სურათს, რომელსაც ძველი ქვეყანა წარმოადგენდა თავისი არსებობის უკანასკნელ ხანაში. -----1ქ.
13. ბ) -----1ქ. 14. ა) -----1ქ. 15. ბ) -----1ქ. 16. ა) -----1ქ.

რეზიუმეს შეფასების კრიტერიუმები

რეზიუმეს მაქსიმალური ქულაა **4**. უპირველეს ყოვლისა, გამსწორებელმა უნდა გაარკვიოს, წარმოადგენს თუ არა შესრულებული დავალება რეზიუმეს. თუ პასუხი სტატიის შინაარსის თხრობაა (ვრცელი პერიფრაზია), წერილის კრიტიკული ანალიზია, მისი შეფასება-კომენტარია ან ენობრივად გაუმართავია ანდა 50 სიტყვაზე ნაკლები მოცულობისაა, იგი არ შეფასდება და დაიწერება 0 ქულა.
 თუ დავალების პასუხი რეზიუმეა, იგი უნდა შეფასდეს მოცემული სქემის მიხედვით.

№	კრიტერიუმები	ქულები
1.	დავალება <i>ამომწურავადაა</i> შესრულებული (საუბარია სტატიის ყველა არსებითი ასპექტის შესახებ) და არ არის დაშვებული <i>არც ერთი</i> ენობრივი შეცდომა.	4
2.	დავალება <i>ამომწურავადაა</i> შესრულებული (საუბარია სტატიის ყველა არსებითი ასპექტის შესახებ), მაგრამ დაშვებულია <i>ერთი-ორი</i> ენობრივი შეცდომა.	3
3.	დავალება <i>ნაწილობრივია</i> შესრულებული (არ არის საუბარი სტატიის ერთ-ერთი არსებითი ასპექტის შესახებ) და არ არის დაშვებული <i>არც ერთი</i> ენობრივი შეცდომა; ანდა დავალება <i>ამომწურავადაა</i> შესრულებული (საუბარია სტატიის ყველა არსებითი ასპექტის შესახებ), მაგრამ დაშვებულია <i>ორზე მეტი</i> ენობრივი შეცდომა.	2
4.	დავალება <i>ნაწილობრივია</i> შესრულებული (არ არის საუბარი სტატიის ერთ-ერთი არსებითი ასპექტის შესახებ) და დაშვებულია <i>ერთი-ორი</i> ენობრივი შეცდომა.	1
5.	ნაშრომში არ არის საუბარი სტატიის ორი ან მეტი არსებითი ასპექტის შესახებ ანდა ენობრივად გაუმართავია.	0

გთავაზობთ ზემოთ გამოქვეყნებული რეზიუმეების შეფასებას მცირე კომენტარებით, რომლებიც, ჩვენი აზრით, წარმოდგენას შეგიქმნით, თუ როგორ გასწორდება ნაშრომები მოცემული სქემის მიხედვით:

მოყვანილ ნაშრომთაგან პირველი შეფასდა 2 ქულით, ვინაიდან დავალება ნაწილობრივად შესრულებული (არ არის საუბარი სტატიის ერთ-ერთი არსებითი ასპექტის, კერძოდ, კიტა აბაშიძის სტატიის მე-10 აბზაცში გამოთქმული მოსაზრებების შესახებ. ამ აბზაცში ნაჩვენებია თანამედროვე ადამიანის წინაშე მდგარი დრამატული არჩევანის გამომწვევი მიზეზი), ამასთანავე, ნაშრომში არ არის დაშვებული არც ერთი ენობრივი შეცდომა.

მეორე ნაშრომმა დაიმსახურა მაქსიმალური 4 ქულა, რადგანაც დავალება ამომწურავადაა შესრულებული (საუბარია სტატიის ყველა არსებითი ასპექტის შესახებ) და არ არის დაშვებული არც ერთი ენობრივი შეცდომა.

ე) წერიტი დავალება

(10) 1. XI კლასის დამამთავრებელ ეტაპზე მოსწავლეებს უნდა ურჩიოთ, რა წაიკითხონ ზაფხულის არდადეგებზე. წარმოიდგინეთ, რომ ესაუბრებით თქვენი კლასის საუკეთესო მოსწავლეს, რომელსაც წასაკითხად სთავაზობთ კონკრეტულ ნაწარმოებს (თქვენ მიერ არჩეული თხზულება შესაძლოა ქართულიც იყოს და უცხოურიც, ოღონდ არ უნდა იყოს შეტანილი სასკოლო სახელმძღვანელოებში).

დაწერეთ, როგორ დააინტერესებთ მოსწავლეს:

- გადმოცით, როგორ წარუდგენთ მოსწავლეს თქვენ მიერ შერჩეულ ტექსტს;
 - ჩამოაყალიბეთ, როგორ გაუღვიძებთ მას ამ ტექსტის წაკითხვის ინტერესს;
 - ცალკე აბზაცად გამოყავით თქვენი მსჯელობა იმის შესახებ, თუ რას მისცემს, თქვენი აზრით, შერჩეული ნაწარმოების წაკითხვა ამ ასაკის მოსწავლეს.
- (*ნაშრომი, რომელიც 150 სიტყვაზე ნაკლებს შეიცავს, არ გასწორდება*).

(10) 2. გალაკტიონ ტაბიძის შემოქმედების ანალიზმა XII კლასის მოსწავლეებში აზრთა სხვადასხვაობა გამოიწვია. მოსწავლეთა ერთი ნაწილი ამტკიცებს, რომ პოეტი ურწმუნო იყო და ამ თვალსაზრისის დასასაბუთებლად მოჰყავს შემდეგი სტროფი:

„ვეწვევი განდევნილ მამათა
„უმანკო ჩასახვის“ სავანეს.
იქ შავი თოვლივით დამათოვს
ჭვარტლი და ბურუსი თავანის.
სიმკაცრით შეხედავს საშვენი
თვალეები შეკრული კამარის:
ჯვარს ეცვი, თუ გინდა! საშველი
არ არის, არ არის, არ არის!“

მოსწავლეთა მეორე ნაწილი არ იზიარებს ამ პოზიციას და მის საპირისპიროდ იმოწმებს სხვა სტროფს ამავე ლექსიდან:

„დაჰქრიან უდაბნოს ქარები,
მტანჯავენ და ვიცი: გახსოვარ!
სამრეკლოს ანგრევენ ზარები...
წმინდაო, წმინდაო მაცხოვარ!“

არგუმენტირებული მსჯელობით ჩამოაყალიბეთ თქვენი პოზიცია. **დასაშვებია თქვენი მსჯელობა მხოლოდ ამ ლექსით არ შემოფარგლოთ.** (*ნაშრომი, რომელიც 150 სიტყვაზე ნაკლებს შეიცავს, არ გასწორდება*).

(10) 3. **დავით წერეთლის აზრით**, „ნესტანი მშვენიერია, ნესტანი სიკეთით სავსეა, მაგრამ ნესტანი საშიშია. ტარიელი პოემის ყველა ეპიზოდში ცოტათი უფროხის ნესტანს“.

არგუმენტირებული მსჯელობით დაასაბუთეთ ან უარყავით მკვლევრის ეს მოსაზრება. (*ნაშრომი, რომელიც 150 სიტყვაზე ნაკლებს შეიცავს, არ გასწორდება*).

(10) 4. **თამაზ ჭილაძე** წიგნში „ვარდის ფურცლობის ნიშანი“ წერს: „ფატმანი ნესტანის, თინათინის, ტარიელისა და ავთანდილის „ც ა ლ ი ა“, მეგობარია, მეორე ქაჯეთის ციხეში – გულან-შაროში – სამუდამოდ ჩარჩენილი სხივი“.

არგუმენტირებული მსჯელობით დაასაბუთეთ ან უარყავით ავტორის ეს მოსაზრება. (*ნაშრომი, რომელიც 150 სიტყვაზე ნაკლებს შეიცავს, არ გასწორდება*).

(10) 5. **გრიგოლ კიკნაძე** წერს: „ფაქტებზე დიდი ძალადობის შედეგი იყო, როდესაც ზოგიერთმა კრიტიკოსმა ზვიადაურისადმი აღაზას თანაგრძნობაში სატრფიალო ნიუანსი დაინახა“.

თამაზ ჩხენკელი კი აღნიშნავს: „ზვიადაურის ძალგულოვნების, ვაჟკაცური შეუპოვრობისა და გაუტეხელობის სულისკვეთება აღაზას გულში მამრული სიქველის სხვა, ამ შემთხვევაში, ეროტიულ ასპექტს უკავშირდება“.

არგუმენტირებული მსჯელობით დაასაბუთეთ, რომელ თვალსაზრისს იზიარებთ და რატომ. (*ნაშრომი, რომელიც 150 სიტყვაზე ნაკლებს შეიცავს, არ გასწორდება*).

საილუსტრაციოდ გთავაზობთ ტექსტის აპრობაციების დროს ორი კანდიდატის მიერ შესრულებულ ნაშრომებს, რომლებიც № 5 წერითი დავალების პირობის ადეკვატურია (სტილი დაცულია):

I

ვეთანხმები გრიგოლ კიკნაძის თვალსაზრისს. შეცდომაა, ვიფიქროთ, რომ ალაზას თანაგრძნობა ზვიადაურისადმი სატრფიალო ნიუანსს შეიცავს, ან, როგორც თამაზ ჩხენკელი აღნიშნავს, „ალაზას გულში ეროტიული ასპექტის“ გამოდევნებას უკავშირდება. ამის დასამტკიცებლად ჯოყოლას სიტყვებიც კმარა: „იტირე? მადლი გიქნია, მე რა გამგე ვარ მაგისა, დიაცს მუდამაც უხდება გლოვა ვაჟკაცის კარვისა“. ალაზაც ისეთივე შვილია პირიმზისა, როგორც არიან ჯოყოლა და ზვიადაური. იგი ჯოყოლას ნაწილია და იმ თვალსაზრისის გამომხატველი, რომელიც ჯოყოლას სახეს ეკისრება პოემაში.

ვიფიქრობ, თამაზ ჩხენკელის მოსაზრება ეყრდნობა ეპიზოდს, რომელშიც ალაზა შენატრის იმას, ვინც ზვიადაურის მკლავზე წვებოდა. ჩემი აზრით, ეს მხოლოდ ნიუანსია, რომლითაც ვაჟამ კაი ყმის ფასი კიდევ ერთხელ და ახლა უკვე ქალური საწყისის პოზიციიდან გვიჩვენა. ალაზაში სატრფიალო-ეროტიკული შეგრძნებები კი არ იღვიძებს, არამედ იგი დედაკაცურად დასტირის თავის „ლამაზ ძმას“ ისე, როგორც ალუდა ქეთელაური – მუცალს. განა შემთხვევითია: „ალუდას თოფი არ უნდა, ატირდა როგორც ქალიო“. ვიფიქროთ, რომ ალუდას დედაკაცურად მოეწონა მუცალი? ეს ხომ მკრეხელობაც იქნებოდა და დიდი უზუსტობაც!

ქეთელაურიცა და ალაზაც დასტირიან თავიანთ „ლამაზ ძმებს“, სულიერ ნათესავეებს, „ვაჟკაციური რჯულით“ დანახულ-განჭვრეტილთ და, როგორც განიცდის ქეთელაური, ისე განიცდის ალაზაც: ოღონდ ქალურად, დედაკაცურად. ეს კი კიდევ უფრო მეტყველი და შთამბეჭდავია მკითხველისათვის. ამით ვაჟამ დედაკაცად დაბადებული „კაი ყმა“ გვიჩვენა. ალაზაც „კაი ყმა“ ისევე, როგორც ჯოყოლა, ზვიადაური, ქეთელაური, მუცალი. ილია ამბობდა: „გმირობა სულის ღონეა და არა ხორცისა“. ალაზას პიროვნებაც ამას ადასტურებს.

ალაზამ ჯოყოლას საქმე გააკეთა – ჯოყოლა ხელფეხშეკრული რომ არ ყოფილიყო, ზვიადაურის მკვლელთ ხმლით შეებრძოლებოდა. რა თქმა უნდა, ალაზა ამას ვერ შეძლებდა, მაგრამ მან დედაკაცურად იბრძოლა: დაიტირა „ქედნაჟანგებული მთა“ – ზვიადაური. ამიტომაც მოუწონა ქმარმა მას საქციელი.

„კაცის კაცურად სიკვდილი“ ალაზას მსგავსი ქალებისათვის ტრაგიკულიცაა და საამაყოც. ღვთისშვილნი ხომ მოვლენებს არა მხოლოდ ხორციელ-ესთეტიკური თვალთ უყურებენ, არამედ – სულის თვალთაც...

II

კითხვაზე პასუხის გასაცემად უთუოდ უნდა გავიხსენოთ ის ეპიზოდი, რომელშიც მოთხრობილია, თუ როგორ სჯიან ზვიადაურს ქისტები და რა განცდები ეუფლება ამ დროს ალაზას.

ვაჟა-ფშაველას თქმით, ალაზა, ამსურათის შემყურე, „ბნდებოდა“. მას ებრალებოდა ზვიადაური არა მარტო იმის გამო, რომ კლავდნენ, არამედ იმიტომაც, რომ, უცხო მიწაზე მოკლულს, დამტირებელიც არ ეღირსებოდა. ალაზას განცდებში, სიბრაღულის გარდა, თავს იჩენს აშკარად ეროტიკული ელფერის მქონე ასეთი განცდაც: მას მოსწონს ზვიადაური როგორც არა მარტო ვაჟკაცი (მამაცი, შეუპოვარი მებრძოლი), არამედ როგორც მამრიც – ალაზა შენატრის იმ ქალს, რომელსაც ღირსებია ზვიადაურის მკლავზე წოლა. ამ დეტალზე დაყრდნობით შესაძლოა ვიმსჯელოთ იმაზე, რომ თამაზ ჩხენკელის მოსაზრება სავსებით მისაღებია.

ჩემი აზრით, ალაზას სულში ნამდვილად გაიღვიძა ზვიადაურის, როგორც მამრის, მშვენიერებით აღტაცების განცდამ. დასახელებული დეტალის გარდა, ნათქვამის დასასაბუთებლად ტექსტის სხვა ეპიზოდების დასახელებაც არის შესაძლებელი. გავიხსენოთ, როგორ იქცევა ალაზა, როცა ზვიადაურს დაიტირებს: მას „სამ ბალანს“ ააჭრის და საგულდაგულოდ ინახავს ჩიქილის „ყურში“. ეს „სამი ბალანი“ მისთვის ზვიადაურის ფიზიკური მშვენიერების სიმბოლოა, მისი, როგორც მამაკაცის, სილამაზის სახსოვარი...

გავიხსენოთ ისიც, როგორ უჭირს ალაზას ჯოყოლასათვის იმის გამხელა, რომ ხევსური ზვიადაური დაიტირა. მას რცხვენია საკუთარი საქციელისა და არა მხოლოდ იმიტომ, რომ თავად ქისტია და ზვიადაური – ხევსური. ჯოყოლასთან ამის გამხელისას, წესით, სირცხვილის

გრძნობა არ უნდა იპყრობდეს – ცოტა ხნით ადრე ხომ ჯოჯოხამ ასე გამოიძლიო თავი ხევსური სტუმრისათვის. როგორც ჩანს, ალაზას სირცხვილს იწვევს საკუთარი გრძნობები – ვაითუ, ჯოჯოხამ მიხვდა, რომ მისმა ერთგულმა ცოლმა „სხვა კაცს“ „სხვა თვალთ“ შეხედა ისე, როგორც ქალმა – კაცს. ალბათ, ამიტომაც ურჩევნია, ქმარს უამბოს რაღაც „ზღაპარი“, ვიდრე ის, რაც რეალურად მოხდა.

ალაზას გრძნობები ზვიადურის მიმართ, შესაძლოა, დიდი სიღრმით არ გამოირჩევა, მაგრამ ფაქტია: იგი ნამდვილად მოიხიბლა მისი „მამრული სიქველის სხვა... ეროტიული ასპექტით“.

№ 5 წერითი დავალების შეფასების კრიტერიუმები

წერითი დავალების მაქსიმალური ქულაა **10**. უპირველეს ყოვლისა, გამსწორებელმა უნდა განსაზღვროს, უპასუხებს თუ არა ნაწერი მოცემული დავალების პირობას. თუ ნამუშევარი დავალების პირობას არ უპასუხებს ან 150 სიტყვაზე ნაკლები მოცულობისაა ანდა ენობრივად გაუმართავია, იგი არ შეფასდება და დაიწერება 0 ქულა.

I ტაბულა

№	საკითხის გააზრება და მსჯელობის დასაბუთება	ქულები
1.	დავალება <i>კარგადაა</i> გააზრებული, მოსაზრებები <i>დამაჯერებლად</i> დასაბუთებული, მსჯელობა <i>გამყარებულია</i> შესაფერისი მაგალითებით ვაჟა-ფშაველას პოემიდან და/ან ლიტერატურისმცოდნეობითი ნაშრომებიდან.	3
2.	დავალება <i>კარგადაა</i> გააზრებული, თუმცა <i>ზოგჯერ</i> მოსაზრებები არ არის დამაჯერებლად დასაბუთებული და/ან <i>არ არის</i> გამყარებული შესაფერისი მაგალითებით ვაჟა-ფშაველას პოემიდან და/ან ლიტერატურისმცოდნეობითი ნაშრომებიდან.	2
3.	დავალება გააზრებულია, თუმცა მსჯელობა <i>არ არის</i> სათანადოდ დასაბუთებული და <i>არ არის</i> გამყარებული შესაფერისი მაგალითებით ვაჟა-ფშაველას პოემიდან და/ან ლიტერატურისმცოდნეობითი ნაშრომებიდან; ანდა დავალება <i>ზედაპირულადაა</i> გააზრებული, თუმცა <i>ცალკეულ</i> შემთხვევებში მსჯელობა სათანადოდაა დასაბუთებული და <i>გამყარებულია</i> შესაფერისი მაგალითებით ვაჟა-ფშაველას პოემიდან და/ან ლიტერატურისმცოდნეობითი ნაშრომებიდან.	1
4.	დავალება <i>არ არის</i> გააზრებული და/ან წარმოადგენს ვაჟა-ფშაველას პოემისა და/ან ლიტერატურისმცოდნეობითი ნაშრომების <i>პერიფრაზს</i> .	0

II ტაბულა

№	ორიგინალური აზროვნება	ქულები
1.	ნაშრომში <i>გამოვლინდა</i> ორიგინალური აზროვნება.	1
2.	ნაშრომში <i>არ</i> გამოვლინდა ორიგინალური აზროვნება.	0

III ტაბულა

№	<i>ნაშრომის ორგანიზება, ლოგიკურად აგება და ფაქტობრივი სიზუსტე</i>	<i>ქულები</i>
1.	ნაშრომი ორგანიზებულია და მონაკვეთთა შორის დაცულია ლოგიკური კავშირები, არ არის დაშვებული <i>არც ერთი</i> ფაქტობრივი შეცდომა.	2
2.	ნაშრომი არ არის სათანადოდ ორგანიზებული და/ან მონაკვეთთა შორის დარღვეულია ლოგიკური კავშირები, არ არის დაშვებული <i>არც ერთი</i> ფაქტობრივი შეცდომა; ანდა ნაშრომი ორგანიზებულია და მონაკვეთთა შორის დაცულია ლოგიკური კავშირები, მაგრამ დაშვებულია <i>ერთი</i> ფაქტობრივი შეცდომა.	1
3.	ნაშრომი არ არის სათანადოდ ორგანიზებული და/ან მონაკვეთთა შორის დარღვეულია ლოგიკური კავშირები; ანდა დაშვებულია <i>ერთზე მეტი</i> ფაქტობრივი შეცდომა.	0

IV ტაბულა

№	<i>ნაშრომის ენობრივი მხარე</i>	<i>ქულები</i>
1.	ნაშრომში აზრი ენობრივად (ლექსიკურად) ზუსტად და მკაფიოდაა გამოხატული, შერჩეულია დასმული ამოცანის შესაფერისი სტილი, დაცულია ნაშრომის სტილისტური ერთგვაროვნება, <i>არ არის</i> დაშვებული ორთოგრაფიულ-მორფოლოგიური, პუნქტუაციური და სინტაქსური შეცდომები.	4
2.	ნაშრომში აზრი ენობრივად (ლექსიკურად) ზუსტად და მკაფიოდაა გამოხატული, შერჩეულია დასმული ამოცანის შესაფერისი სტილი, დაცულია ნაშრომის სტილისტური ერთგვაროვნება, გვხვდება <i>ორიოდე</i> სტილისტური ხარვეზი და/ან <i>ერთი</i> ორთოგრაფიულ-მორფოლოგიური და პუნქტუაციური შეცდომა.	3
3.	ნაშრომში აზრი ენობრივად (ლექსიკურად) ზუსტად და მკაფიოდაა გამოხატული, შერჩეულია დასმული ამოცანის შესაფერისი სტილი, დაცულია ნაშრომის სტილისტური ერთგვაროვნება, გვხვდება <i>სამზე მეტი</i> სტილისტური ხარვეზი და/ან <i>ორი</i> ორთოგრაფიულ-მორფოლოგიური და პუნქტუაციური და/ან <i>ერთი</i> სინტაქსური შეცდომა.	2
4.	შერჩეულია დასმული ამოცანისათვის შესაფერისი სტილი, თუმცა ლექსიკა მწირია, ზოგჯერ დარღვეულია სტილისტური ერთგვაროვნება და/ან გვხვდება <i>რამდენიმე</i> სტილისტური ხარვეზი და/ან <i>სამი-ოთხი</i> ორთოგრაფიულ-მორფოლოგიური და პუნქტუაციური და/ან <i>ორი</i> სინტაქსური შეცდომა.	1
5.	შერჩეულია დასმული ამოცანისათვის შეუფერებელი სტილი და/ან დარღვეულია სტილისტური ერთგვაროვნება, გვხვდება <i>ხუთზე მეტი</i> სტილისტური ხარვეზი და/ან <i>ხუთზე მეტი</i> ორთოგრაფიულ-მორფოლოგიური და პუნქტუაციური და/ან <i>ორზე მეტი</i> სინტაქსური შეცდომა.	0

გთავაზობთ ზემოთ გამოქვეყნებული ნაშრომების შეფასებას მცირე კომენტარებით, რომლებიც, ჩვენი აზრით, წარმოდგენას შეგიქმნით, თუ როგორ გასწორდება ნაწერები მოცემული სქემის თითოეული კრიტერიუმის მიხედვით:

I ტაბულის მიხედვით პირველი ნაშრომი შეფასდა მაქსიმალური 3 ქულით, რადგანაც დავალება კარგადაა გააზრებული, მოსაზრებები დამაჯერებლადაა დასაბუთებული, მსჯელობა კი გამყარებულია შესაფერისი მაგალითებით ვაჟა-ფშაველას პოემებიდან და, აგრეთვე, ციტირებულია ილია ჭავჭავაძის მოსაზრებაც.

II ტაბულის მიხედვითაც ნაშრომი მაქსიმალური 1 ქულით შეფასდა, ვინაიდან ტექსტში მკაფიოდ გამოვლინდა ავტორის ინდივიდუალობა და საინტერესო, არატრადიციული დამოკიდებულება დასმული საკითხის მიმართ.

III ტაბულის მიხედვით ნაშრომმა 2 ქულა დაიმსახურა, რადგანაც ტექსტი ორგანიზებულია და მონაკვეთთა შორის დაცულია ლოგიკური კავშირები, ამასთანავე, არ არის დაშვებული არც ერთი ფაქტობრივი შეცდომა.

IV ტაბულის მიხედვით ნაშრომმა 2 ქულა დაიმსახურა, რადგანაც, მართალია, ტექსტში აზრი ლექსიკურად ზუსტად და მკაფიოდაა გამოხატული, შერჩეულია დასმული ამოცანის შესაფერისი სტილი და დაცულია ნაშრომის სტილისტური ერთგვაროვნება, მაგრამ გვხვდება ორი სტილისტური ხარვეზი: „იგი ჯოყოლას ნაწილია და იმ თვალსაზრისის გამომხატველი, რომელიც ჯოყოლას სახეს ეკისრება პოემაში.“ და „...როგორც განიცდის ქეთელაური, ისე განიცდის აღზაც“; ორი პუნქტუაციური შეცდომა: „მე რა გამგე ვარ მაგისა,“ (სტრიქონის ბოლოს მიმის ნაცვლად უნდა ეწეროს კითხვის ნიშანი) და „ატირდა როგორც ქალიო...“ (კავშირის წინ აკლია მიმემე) და, აგრეთვე, ერთი სინტაქსური შეცდომა – „...როგორიც არიან ჯოყოლა და ზვიადაური“).

ყოველივე ზემოთქმულის გათვალისწინებით, მოყვანილი ნაშრომის ჯამური ქულაა – 8.

მეორე ნაშრომმა ყველა ტაბულის მიხედვით მაქსიმალური ქულები დაიმსახურა და, შესაბამისად, მისი ჯამური ქულაა – 10.

ძვირფასო პედაგოგებო,

გაითვალისწინეთ, რომ ამ კრებულში გამოქვეყნებული კითხვები და დავალებები *არ შევა* საგამოცდლო ტესტებში, თუმცა, მათი გაცნობა, ვფიქრობთ, გაგიოთლებთ ანალოგიური ტიპის სამუშაოს შესრულებას. აგრეთვე სასურველია, ყურადღება მიაქციოთ ტესტურ კითხვათა და დავალებათა აპრობაციების დროს შესრულებული ნაშრომების ნიმუშებსა და მათს კომენტარებს, რომლებიც კრებულის ბოლოსაა მოცემული. ვიმედოვნებთ, რომ გამოქვეყნებული მასალის გაცნობა და გათვალისწინება დაგეხმარებათ სასერტიფიკაციო გამოცდისათვის სათანადოდ მომზადებაში.

ვისურვებთ წარმატებას!

დ ა ნ ა რ თ ი

I. ქუთაისში 2010 წლის 28 თებერვალს ჩატარებულ აპრობაციაზე გამოყენებული ტესტი შეფასების სქემითურთ

ინსტრუქცია

თქვენ წინაშეა ტესტის ბუკლეტი და პასუხების ფურცელი.
გაითვალისწინეთ, გასწორდება მხოლოდ პასუხების ფურცელი!
პასუხების ფურცლის გაკეცვა დაუშვებელია!
ტესტის ბუკლეტი შეგიძლიათ გამოიყენოთ შავი სამუშაოსათვის!

ტესტის მაქსიმალური ქულაა – 80.

№№ 1-14 დავალებების პასუხები შეგიძლიათ ტესტის ბუკლეტში შემოხაზოთ და გადაიტანოთ პასუხების ფურცელში შემდეგნაირად: ყოველი დავალების ნომრის გვერდით განთავსებულ უჯრედებში **X** ნიშანი უნდა დასვათ იმ უჯრედში, რომელიც, თქვენი აზრით, სწორ პასუხს შეესაბამება;

ამ დავალებათა პასუხების გადატანისას არ უნდა აგერიოთ დავალებების ნომრები. ნომრების არევის შემთხვევაში კომპიუტერი სწორი პასუხის ამოცნობას ვეღარ შეძლებს;

პასუხების ფურცელში დაშვებული შეცდომის შემთხვევაში მთლიანად გააშავეთ ის უჯრედი და იმავე ნომრის გასწვრივ მონიშნეთ სხვა (ეს ეხება მხოლოდ №№ 1-14 დავალებებს);

№№ 15-32 დავალებების პასუხები შესაბამისი ნომრების გასწვრივ უნდა გადაიტანოთ პასუხების ფურცელში;

№ 32 დავალება სამი ნაწილისაგან შედგება: ა), ბ) და გ). პასუხების ფურცელშიც ამგვარადაა მითითებული;

საგაღებულოა, რომ № 32 დავალების ა), ბ) და გ) ნაწილები პასუხების ფურცელში საგანგებოდ ამ ა), ბ) და გ) ნაწილებისათვის გამოყოფილ ადგილებში გადაიტანოთ;

№ 32 დავალების თითოეული ნაწილი (ა, ბ, გ) ცალ-ცალკე სწორდება შეფასების სხვადასხვა სქემის მეშვეობით და, ამდენად, ამ დავალების შემადგენელი ნაწილების ერთმანეთში არევა დაუშვებელია;

№ 32 დავალება, რომლის შემადგენელი ნაწილები პასუხების ფურცელში ერთმანეთში იქნება არეული, არ შეფასდება.

არსად მიუთითოთ თქვენი სახელი და გვარი და არც პიროვნების იდენტიფიცირების სხვა საშუალება, წინააღმდეგ შემთხვევაში **ნაშრომი არ გასწორდება!**

ტესტის შესასრულებლად გეძლევათ 5 საათი.

გისურვებთ წარმატებას!

წაკითხულის გააზრება

ყურადღებით გაეცანით ტექსტს. კითხვებზე პასუხების გაცემა მაშინ დაიწყეთ, როდესაც ტექსტის შინაარსი მოლიანად გასაგები იქნება. მოცემული სამ-სამი პასუხიდან აირჩიეთ მხოლოდ ერთი და შემოხაზეთ. მონიშნული პასუხი გადაიტანეთ პასუხების ფურცელში ამგვარად: პასუხის შესაბამის უჯრედში გააკეთეთ აღნიშვნა – X (თუ პასუხების ფურცელში შეცდომას დაუშვებთ, შეგიძლიათ მოლიანად გააშავოთ ის უჯრედი და მის ნაცვლად სხვა მონიშნოთ).

დაწერეთ ტექსტის მოკლე რეზიუმე.
დავალების მაქსიმალური ქულაა – 18.

რომანტიზმი, ჰეგელის მარჯვე გამოთქმით, შეიძლება დავახასიათოთ როგორც „უბედური ცნობიერება“, ანუ ის ცნობიერება, რომელსაც თავისი არსებობის მიზანი უსასრულობაში, გრძობადი სამყაროს მიღმა ეგულების და უწყის მისი მიუღწევლობა, მაგრამ, მეორე მხრივ, არ შეუძლია ამ მიუღწეველ მიზანს არ ესწრაფოს: „რადაც უმაღლესი სიბრძნე გვასწავლის, რომ კაცობრიობამ დიდ შეცდომაში ჩავარდნის გამო სამშობლო დაკარგა. ამდენად, მისი მიწიერი ყოფნის დანიშნულება ისაა, რომ უკან (დაკარგული სამშობლოსაკენ – კ. კ.) უნდა ისწრაფოდეს, სადამდე მიღწევასაც თავის თავს მინდობილი ადამიანი ვერ ახერხებს... აქედან წარმოდგება მათი (ახალი დროის ხალხების – კ. კ.) პოეზიის ლტოლვა იმ ორი სამყაროს – გრძობადისა და ზეგრძობადის – შეერთებისაკენ, რომელთა შორისაც ვმოძრაობთ“, – წერდა აგუსტ შლეგელი.

რომანტიზმისათვის დამახასიათებელია გრძობადი და ზეგრძობადი, მოვლენათა და გამოცდილების მიღმა მდებარე, „მიწიერი“ და „ციური“ სამყაროების პრინციპული დაპირისპირება. ამ აზრით, რომანტიზმი შუასაუკუნეობრივი მსოფლგანცდის თავისებური აღორძინებაა, რომელიც ახალი დროის რენესანსულ-განმანათლებლური სულისკვეთების წინააღმდეგაა მიმართული.

მაგრამ რომანტიზმი არ იყო შუა საუკუნეების მსოფლმხედველობის უბრალო გამეორება. მან ბევრ ისეთ მომენტზე გაამახვილა ყურადღება, შუა საუკუნეებში ან უცნობი რომ იყო, ანდა უკანა პლანზე იდგა. ერთ-ერთი ასეთი მომენტია ადამიანური „მე“-ს აქტიური ხასიათის წინა პლანზე წამოწევა. რომანტიზმის მიხედვით, ის, რასაც ჩვენ მოვლენათა სამყაროს ვუწოდებთ, მიღმური, ზეგრძობადი სამყაროს ზემოქმედებისა და ადამიანური „მე“-ს აქტივობის ურთიერთგამსჭვალვის შედეგად ჩნდება.

ადამიანს რადაც შეაქვს „სამყაროში“, რადაცნაირად აგებს მოვლენათა სინამდვილეს, იგი მოვლენათა სამყაროს შექმნის თანამოზიარეა და ამ აზრით დემიურგულ ხასიათს ატარებს. სამყაროს ამგვარ თანაშექმნას გერმანულ იდეალიზმში ტრანსცენდენტალური კონსტრუირება ეწოდება. ამ მოძღვრებით რომანტიზმი გაემიჯნა შუა საუკუნეების თვალსაზრისს, რომლის მიხედვითაც საგნები ადამიანს ისე ეცხადება, როგორც არსებობს „თავისთავად“.

გარდა ამისა, შუასაუკუნეობრივი მსოფლგანცდისათვის დამახასიათებელი არ არის „ციურის“ წვდომასთან დაკავშირებული რომანტიკული დრამატიზმი. ასეთი დრამატიზმი შუა საუკუნეებში საერთოდ გაუგებარი იქნებოდა, მაგრამ სავსებით გასაგებია XVIII საუკუნის დასასრულისა და XIX საუკუნის დასაწყისის ევროპაში, როდესაც განმანათლებლობამ საფუძვლიანად შეარყია რელიგიური რწმენა, თუმცა ეს უკანასკნელი ჯერ კიდევ ინარჩუნებს სიცოცხლისუნარიანობას...

რომანტიკოსებისათვის ადამიანის მოწყვეტა ზეგრძობადისაგან მისი ყოფიერების მხოლოდ ერთი მხარეა. ამის მიუხედავად, ადამიანს არ შეუძლია ზეგრძობადს არ ესწრაფოდეს. შესაძლოა, საკითხის ამგვარ გადაჭრაში დიდი როლი კანტის ფილოსოფიამ შეასრულა (სამწუხაროდ, რომანტიზმისადმი მიძღვნილ შრომებში კანტის დამსახურება ამ მსოფლმხედველობრივ მხატვრული მიმართულების ჩამოყალიბებაში ზოგჯერ იგნორირებულია).

კანტმა უარყო მეტაფიზიკა, როგორც მეცნიერება ზეგრძობადი სინამდვილის შესახებ, მაგრამ შეინარჩუნა მეტაფიზიკა, როგორც ადამიანის ბუნებრივი, ე. ი. ადამიანის არსებიდან გამომდინარე მისწრაფება. ადამიანი თავისი არსით მეტაფიზიკური, ე. ი. მოვლენათა სამყაროს მიღმა მისწრაფველი არსებაა. მაგრამ როგორ შეუძლია გრძობად სამყაროში მცხოვრებ ადამიანს ზეგრძობადი სინამდვილისაკენ ლტოლვა? რომანტიკოსების პასუხი ამ კითხვაზე ერთმნიშვნელოვანია – საკუთარ თავში, საკუთარ სუბიექტურობაში ჩადრმავების გზით.

გრძობადისა და ზეგრძობადის, „ცისა“ და „მიწის“ რადიკალური დაპირისპირების ვითარებაში, ჩვენი მიწიერი ყოფნის პირობებში „ციური“ ადამიანურ „მე“-ში ჩადრმავებით მიიღწევა, ვინაიდან ადამიანის სულიერი ყოფა, „მიწიერ“ არსებობასთან მისი კავშირის მიუხედავად, ყოველგვარი საგნობრიობიდან და, შესაბამისად, მოვლენათა სინამდვილისაგან ყველაზე უფრო დაშორებული რამაა: „...ჩვენ სამყაროში მოგზაურობაზე ვოცნებობთ: მაგრამ განა სამყარო ჩვენს შიგნით არაა? ჩვენ არ ვუწყით ჩვენი სულის სიღრმე. სწორედ იქ მივყავართ იღუმალ გზას. მარადი-

უღობა მისი სამყაროებით, წარსულითა და მომავლით, ჩვენს შიგნითაა მოთავსებული, ან არ-სად“; – წერდა ნოვალისი...

ადამიანის რომანტიკული გაგება პიროვნების სუბიექტურობის ანალიზის საფუძველზე დგინდება. ასეთი გაგება აქცენტირებას ახდენს ადამიანის სასრულობაზე. რომანტიკოსები ამ საკითხშიც კანტს ემყარებიან. კანტმა ფილოსოფიას მიზნად დაუსახა პასუხი გაეცა სამ კითხვაზე: 1. რა შემიძლია ვიცოდეთ? 2. რა შემიძლია გავაკეთო? 3. რის იმედი შემიძლია ვიქონიო? მაგრამ ამ სამ კითხვაზე პასუხის გაცემა მხოლოდ მაშინ შეგვეძლება, თუ გვეცოდინება, ვინ არის ის, ვინც იმეცნებს, მოქმედებს და იმედოვნებს, ე. ი. თუ გვეცოდინება, რა არის ადამიანი.

მაგრამ – „რა შემიძლია ვიცოდეთ?“ – კანტის მიხედვით, შემეცნების საზღვარს ეხება. საზღვარი იქაა, სადაც რაიმეს შემოსაზღვრა ხდება. მაგრამ შემოსაზღვრული ნიშნავს სასრულს. ამდენად, პირველი კითხვა ადამიანური შემეცნების სპეციფიკურ სასრულობას ეხება, მეორე – ქცევისას და მესამე – იმედოვნებისას. მაგრამ საჭიროა ის ინსტანცია, რომელიც სასრულობის ამ ფორმებს გააერთიანებს, ასეთი კი, კანტის მიხედვით, საერთოდ ადამიანური ყოფიერების სასრულობაა (მ. ჰაიდეგერი).

რომანტიზმმა კიდევ უფრო გაამძაფრა საკითხის ამგვარი დასმა. ადამიანის სასრულობაზე აქცენტირება შუა საუკუნეებშიც გვხვდება, მაგრამ ამ ეპოქაში ეჭვქვეშ არ დამდგარა იმის შესაძლებლობა, რომ ადამიანს შეუძლია უსასრულოს ეზიაროს. პრობლემა მხოლოდ საჭირო საშუალებათა გამონახვაში მდგომარეობდა. რომანტიკული მსოფლგანცდის საფუძველი სწორედ მიღმურთან ამ ზიარების შესაძლებლობის რწმენის მოშლას.

კ. კაციტაძე, სოლომონ დოდაშვილი და ნიკოლოზ ბარათაშვილი, ჟურნალი „ლიტერატურა და ხელოვნება“, 1990, №1.

- (1) 1. რა მიზნით იყენებს ჰეგელი გამოთქმას „უბედური ცნობიერება“?
 - ა) გრძნობადისა და ზეგრძნობადის დასახასიათებლად;
 - ბ) „მიწიერი ყოფნის“ დანიშნულების გასარკვევად;
 - გ) რომანტიზმის ბუნების საჩვენებლად.
- (1) 2. რა თვალსაზრისით იყო რომანტიზმი შუასაუკუნეობრივი მსოფლგანცდის თავისებური აღორძინება?
 - ა) ადამიანური „მე“-ს წინა პლანზე წამოწვევით;
 - ბ) გრძნობადისა და ზეგრძნობადის შეერთებისაკენ სწრაფვით;
 - გ) მიწიერი და ციური სამყაროების დაპირისპირებით.
- (1) 3. რა განასხვავებს რომანტიზმს შუა საუკუნეების მსოფლმხედველობისაგან?
 - ა) ადამიანის ყოფიერების სასრულობის გააზრება;
 - ბ) პიროვნების სუბიექტურ სამყაროზე ყურადღების გამახვილება;
 - გ) რენესანსულ-განმანათლებლურ სულისკვეთებასთან დაპირისპირება.
- (1) 4. რა თვალსაზრისით არის ადამიანი „სამყაროს შექმნის თანამოზიარე“?
 - ა) ადამიანი თავად არის დემიურგი;
 - ბ) ადამიანი „რადაცნაირად აგებს“ მოვლენათა სინამდვილეს;
 - გ) ადამიანს საგნები ისე ეცხადება, როგორც არსებობს „თავისთავად“.
- (1) 5. რას ნიშნავს „სამყაროს ტრანსცენდენტალური კონსტრუირება“?
 - ა) ადამიანის ლტოლვას ზეგრძნობადი სინამდვილისაკენ;
 - ბ) გრძნობადისა და ზეგრძნობადის რადიკალურ დაპირისპირებას;
 - გ) ზეგრძნობადი სამყაროსა და ადამიანური „მე“-ს ურთიერთგამსჭვალვას.
- (1) 6. რა განაპირობებს „რომანტიკულ დრამატიზმს“?
 - ა) დაეჭვება მიღმური სამყაროს შეცნობის შესაძლებლობაში;
 - ბ) პრინციპული დაპირისპირება „მიწიერ“ და „ციურ“ სამყაროებს შორის;
 - გ) სწრაფვა გრძნობადისა და ზეგრძნობადის შეერთებისაკენ.
- (1) 7. რომანტიკოსთა აზრით, რის მიუხედავად არ შეუძლია ადამიანს მოსწყდეს ზეგრძნობადს?
 - ა) იმის მიუხედავად, რომ ეს ყოფიერების ერთი მხარეა;
 - ბ) იმის მიუხედავად, რომ მისთვის დამახასიათებელი არაა რომანტიკული დრამატიზმი;
 - გ) იმის მიუხედავად, რომ რომანტიზმი გაემიჯნა შუა საუკუნეების თვალსაზრისს.

- (1) 8. რა გზით მიიღწევა „ციური“ „მიწიერი ყოფნის“ პირობებში?
 ა) ადამიანურ „მე“-ში ჩაღრმავების გზით; ბ) „მიწიერ“ არსებობასთან მისი დაკავშირების გზით; გ) მოვლენათა სამყაროს მიღმა სწრაფვის გზით.
- (1) 9. რატომ მიიჩნევენ იმანუელ კანტი ადამიანს მეტაფიზიკურ არსებად?
 ა) იმიტომ, რომ ადამიანი ზეგრძობადი სამყაროსაკენ ილტვის;
 ბ) იმიტომ, რომ ადამიანი მოწყდა ზეგრძობად სამყაროს;
 გ) იმიტომ, რომ ადამიანის შემეცნებას საზღვარი არ გააჩნია.
- (1) 10. რა არის ნოვალისის დამოწმებული ციტატის მთავარი სათქმელი?
 ა) მარადიული სამყარო ჩვენ შიგნითაა; ბ) მარადიული სულის სიღრმე შეუცნობელია; გ) მარადიულობა საერთოდ არ არსებობს.
- (1) 11. რა არის რომანტიკული მსოფლგანცდის ძირითადი მახასიათებელი?
 ა) გრძობადისა და ზეგრძობადის შეერთების შესაძლებლობაში დაეჭვება;
 ბ) მიღმურთან ზიარების შესაძლებლობის რწმენის მოშლა;
 გ) უსასრულოსთან ადამიანის ზიარების შესაძლებლობის რწმენა.
- (1) 12. რის მეშვეობით განიხილავს ავტორი რომანტიზმის მსოფლხედვას?
 ა) ევროპულ მოაზროვნეებთან კამათის მეშვეობით; ბ) ევროპულ ფილოსოფოსთა მოსაზრებების ანალიზის მეშვეობით; გ) მხოლოდ საკუთარი არგუმენტების მოხმობის მეშვეობით.
- (1) 13. რა საკითხი არ არის განხილული მოყვანილ ტექსტში?
 ა) რომანტიზმის დაპირისპირება განმანათლებლობის ფილოსოფიასთან;
 ბ) რომანტიზმის წარმოშობის ისტორიული პირობები;
 გ) რომანტიზმის წარმოშობის ფილოსოფიური საფუძვლები.
- (1) 14. რა არის ამ ტექსტის ძირითადი ფუნქცია?
 ა) რომანტიზმის მიერ შუასაუკუნეობრივი მსოფლგანცდის აღორძინების ჩვენება;
 ბ) რომანტიზმის ნაციონალური თავისებურებების დახასიათება;
 გ) რომანტიზმის ძირითადი ფილოსოფიური საფუძვლების ანალიზი.
- (4) 15. 4-5 წინადადებით დაწერეთ მოცემული ტექსტის რეზიუმე.

ქართული ენა

- (2) 16. მოკლედ ჩამოაყალიბეთ, რა მოსაზრებები არსებობს ქართული სალიტერატურო ენის პერიოდიზაციასთან დაკავშირებით.
- (3) 17. რას უწოდებენ სიტყვათა წყვილს: *გაცნობიერებული – გათვითცნობიერებული*? რომელი მათგანი უნდა გამოვიყენოთ მოცემულ წინადადებაში: *მას კარგად აქონდა . . . , თუ რა პასუხისმგებლობა დაეკისრა.*
 პასუხი დაასაბუთეთ.
- (2) 18. გაასწორეთ სტილისტური ხარვეზი: *მან საფუძველი დაუდო ქართულ ფილოსოფიურ სკოლას.* განმარტეთ, რამ გამოიწვია ეს ხარვეზი.

- (2) 19. მოსწავლემ დაფაზე დაწერა შემდეგი კომპოზიციები: *მისვლა-მოსვლა, კნაწა-კნუწი, ქუნა-ქუნა*.
გაასწორეთ შეცდომა და განუმარტეთ მას, რა უნდა იცოდეს, რომ არ დაუშვას ანალოგიური შეცდომა.
- (3) 20. მოსწავლემ ზმნის სათავისო ქცევის მაგალითად მოიყვანა *მიშენებს*.
მიუთითეთ, რა შეცდომა დაუშვა მან და გააანალიზეთ, რა განაპირობებს ამგვარ შეცდომას. განმარტეთ სათავისო ქცევის რაობა.
- (2) 21. მოსწავლემ დაწერა: *ერთ-ერთ ჩვენთაგანს კონკურსში უნდა მიეღო მონაწილეობა*.
გაასწორეთ შეცდომა და განუმარტეთ მას, რა უნდა იცოდეს, რომ არ დაუშვას ანალოგიური შეცდომა.
- (2) 22. მოსწავლემ შეადგინა წინადადება: *გადაეცი დედას, კვირის ბოლოს ჩამოვალ-მეთქი*.
მიუთითეთ, რა შეცდომა დაუშვა მან და განუმარტეთ, რა უნდა იცოდეს, რომ არ დაუშვას ანალოგიური შეცდომა.
- (2) 23. მოსწავლემ დაწერა: *მაია და ნინო ჩემი ნათესაებია*.
გაასწორეთ შეცდომა და განუმარტეთ მას, რა უნდა იცოდეს, რომ არ დაუშვას ანალოგიური შეცდომა.
- (5) 24. თქვენი მიზანია, განვლილი მასალიდან **გაახსენოთ** მოსწავლეებს ის საკითხები, რომლებიც დაეხმარება მათ *შერწყმული წინადადების* არსის უკეთ გააზრებაში.
(2) I. ჩამოთვალეთ ეს საკითხები;
(3) II. აღწერეთ ერთ-ერთი სასწავლო ქმედება, რომელიც დაგეხმარებათ ამ მიზნის მიღწევაში და დაასაბუთოთ მისი ეფექტიანობა.
- (7) 25. წაიკითხეთ ნაწყვეტი მიხეილ ჯავახიშვილის კრიტიკული წერილიდან „ისევ ქართული ენის შესახებ“.
(2) I. იმსჯელეთ, რომელი საკითხის სწავლებისას გამოიყენებთ ამ ტექსტს.
(2) II. იმსჯელეთ, რომელი უნარი შეგიძლიათ გამოუმუშაოთ მოსწავლეს ამ ტექსტის საშუალებით.
(3) III. აღწერეთ ორი სასწავლო ქმედება, რომლებიც დაგეხმარებათ თითოეული მიზნის მიღწევაში და დაასაბუთოთ მათი ეფექტიანობა.
- ჭირი დაუმაღავი სჯობიაო. ეს ჭირიც ჩვენი ძველი ნაცნობია, თითქმის ნახვევი და გაშინაურებული. ქართული ენის ამღვრევისა და დამახინჯების შესახებ მოგახსენებთ. ყველას ბავშვობიდანვე გვახსოვს ამ საგანზე ჩვილი და ზრუნვა, მაგრამ ჩვენი დასწავლული ქართული ენა ფეხზე წამოდგომისა და დაწმენდის მაგიერ უარესად დაავადდა და ატალახდა.
გვახსოვს „დროების“, „ივერიის“, „მოამბის“ და „ცნობის ფურცლის“ ქართული, ახლა კი, „ქართული სიტყვის“ ერთი წერილის ავტორისა არ იყოს, ნაწერზე ადვილად გამოიცნობთ დამწერის დაბადების კუთხეს. ცოტაოდენი ცოდნა ენის კანონებისა სავალდებულოდ აღარავის მიაჩნია.
- (10) 26. გაასწორეთ ნამუშევარი ქვემოთ მოცემული სქემის მიხედვით და დაწერეთ კომენტარი.
I. დაუსაბუთეთ მოსწავლეს თქვენი შეფასება: I კრიტერიუმით შეფასების კომენტარებისას მოიხმეთ სათანადო მაგალითები თხზულებიდან; II და III კრიტერიუმებით შეფასების კომენტარებისას კი *ამოიწერეთ* ყოველი შეცდომა და ხარვეზი, *მიეცით* თითოეულ მათგანს სათანადო კვალიფიკაცია.
II. ჩამოაყალიბეთ სათანადო რჩევები, რომელთა გათვალისწინებაც დაეხმარება მოსწავლეს ანალოგიური დავალების უკეთ შესრულებაში.

შეფასების სქემა

№	კრიტერიუმები	კრიტერიუმების განმარტება	ქულები
I	მსჯელობის დასაბუთება (არგუმენტირება და ციტირება)	ა) მსჯელობა მკაფიოა, არგუმენტირებულია, არგუმენტები გამყარებულია ტექსტური მასალით;	2
		ბ) მსჯელობა ნაწილობრივ მკაფიოა, ნაწილობრივ არგუმენტირებულია, არ არის გამყარებული ტექსტური მასალით ან დაშვებულია ფაქტობრივი შეცდომა;	1
		გ) ტექსტი არაადეკვატურადაა გაგებულ, მსჯელობა არაადამაჯერებელია, ტექსტური მასალაც არაადეკვატურად არის მოხმობილი.	0
II	ლექსიკა და სტილი	ა) აზრი ზუსტად და მკაფიოდ არის გამოხატული, ნაწერი სტილისტურად გამართულია;	2
		ბ) აზრი ზუსტად არის გამოხატული, მაგრამ ლექსიკა მწირია ან გვხვდება სტილისტური ხარვეზები;	1
		გ) აზრი ძირითადად გასაგებია, მაგრამ სტილისტურად გაუმართავია, გვხვდება არაადეკვატური ლექსიკა.	0
III	ორთოგრაფია-მორფოლოგია, სინტაქსი და პუნქტუაცია	ა) არ არის ამ ტიპის <i>სამზე მეტი</i> შეცდომა;	2
		ბ) არ არის ამ ტიპის <i>ექვსზე მეტი</i> შეცდომა;	1
		გ) ამ ტიპის შეცდომა <i>ექვსზე მეტია</i> .	0

მოსწავლემ გააანალიზა მწვემის ქალისა და განდევლის დიალოგის ფრაგმენტები ილია ჭავჭავაძის პოემიდან „განდევილი“.

– „მოშორდი და აქ სულ მარტოკა ხარ?“
 – „ეგეთი არის, სჩანს, ნება ღვთისა...“
 – „როგორ თუ ღვთისა? ღმერთს რაში უნდა ამ ყინულებში ყოფნა კაცისა? ვფიქრობდი: ნება მაშ რისთვის მორთო ესე ლამაზად წუთისოფელი? განა მისთვის, რომ ადამიანმა შეაჩვენოს და აიღოს ხელი? ან შენ როგორ სძლებ უწუთისოფლოდ! მერე იცი კი, რა-რიგ ტკბილია! აქ სიკვდილია, იქ კი სიცოცხლე, აქ ჭირია და იქ კი – ლხინია. ნუთუ თვისტომი, ტოლი და სწორი ყველა გულიდამ ამოვიღია? ნუთუ ნალველი, დარდი და ჯავრი

თან არავისი წამოვიღია, არ გაგონდება არც მამა, დედა, ან ძმა, ანუ და, ან სახლი, კარი? ნუთუ მის-დღეში არა გყოლია მოკეთე, გულის შემატკივარი? როგორ მოშორდი?...“ – „რა გითხრა, შვილო? ყველაზე უფრო სული ტკბილია, იგი ტყვე არის წუთის-სოფლისა და ეგ ყოველი მის ბორკილია“. – „მაშ ვინც ქვეყნად ვართ, ყველა წავწყდებით, ველარ დავიხსნით ვერაფრით სულსა?“ – „ხსნა ყველგან არის... ხოლო გზა ხსნისა ესეთი მერგო მე... უბედურსა...“

შეაფასეთ ნაწყვეტი მოსწავლის თხზულებიდან, რომელიც უპასუხებს მითითებას: *ოქკენი სიტყვებით ჩამოაყალიბეთ მწვემის ქალის პოზიცია*.

ქალი, ვინც განსაცდელის სახით გამოუგზავნა უფალმა განდევილ ბერს, ვერ ხვდება თუ რატომ უნდა მოწყდეს ადამიანი ამქვეყნიურ ცხოვრებას და რატომ უნდა გაატაროს თავის სიცოცხლე მარტოობაში. იგი მიიჩნევს, რომ ეს წუთისოფელი უფალმა ადამიანებისათვის შექმნა და მისცა მათ, რადგან დამტკბარიყვნენ ამქვეყნიური ცხოვრებით. ილია ჭავჭავაძის აზრით, უძრავად ყოფნა არავის არგებს და ამ ნაწარმოების დედა აზრიც სწორედ ეს არის. იმიტომაც მწვემის ქალის პოზიცია ასე მკვეთრად გამოკვეთილი, რომ ის ეთანხმება ილიას მოსაზრებას ამქვეყნიურ ცხოვრებაზე.

ქართული ლიტერატურა

- (1) 27. მოსწავლეებმა ვერ გაიგეს „ვეფხისტყაოსნის“ შემდეგი სტრიქონი:
„ნურა ნუ გშურს საქონელი ჩემი ჩემთვის წასაგებლად!“
განუმარტეთ მათ, რა იგულისხმება ამ ტაეპში.
- (4) 28. *დაუსახელოთ* მოსწავლეებს რომანტიზმისათვის დამახასიათებელი ორი ძირითადი ნიშანი და *მოიყვანეთ* ორივე მათგანის შესაბამისი მაგალითები ქართული მწერლობიდან.
- (1) 29. მოსწავლემ დასვა შეკითხვა: რა ფუნქცია დააკისრა ილიამ სოსია მეწისქვილის სახეს?
უპასუხეთ მოსწავლის ამ შეკითხვას.
- (1) 30. თქვენი მიზანია მოსწავლეებს გააცნოთ ვაჟა-ფშაველას წერილი „კოსმოპოლიტიზმი და პატრიოტიზმი“.
მოკლედ ჩამოაყალიბეთ ამ სტატიის მთავარი სათქმელი.

მხატვრული ტექსტის ანალიზი

- (4) 31. წაიკითხეთ სანდრო ცირეკიძის მინიატურა „ეპილოგი“.
ბუხართან თბილა.
ბებია იკუნტება და თითისტარს ატრიალებს.
– თოვს ისევ.
– თოვს.
დაჩუმდნენ. დაღლილ ძელებს ასვენებენ.
ბაბუა აკანკალებს ძველ წიგნს და გაყვითლებულ პწკარებს კითხულობს ისევ.
– რა ჩუმი ზამთარია.
– აღარავინ მოდის.
ბაბუამ წიგნი დახურა. შუბლი შეიკრა და ძველ სავარძელს მიესვენა. ფიქრები ირევიან თოვლივით.
ბებია თითისტარს ატრიალებს და იკუნტება თბილ ბუხართან. ბაბუამ ჩათვლიმა.
გაანალიზეთ მოცემული ტექსტი შემდეგი მითითებების მიხედვით:
- განმარტეთ, რა არის ამ ტექსტის მთავარი სათქმელი;
 - ჩამოაყალიბეთ, რა მხატვრულ საშუალებებს იყენებს ავტორი დასახული მიზნის მისაღწევად.
- თქვენი თვალსაზრისი დაასაბუთეთ!**
(ნაშრომი, რომელიც 50 სიტყვაზე ნაკლებს შეიცავს, არ გასწორდება).

ლიტერატურის სწავლების მეთოდოლოგია

- (11) 32. წარმოიდგინეთ, რომ ასწავლით X კლასს. თქვენი მიზანია დაეხმარათ მოსწავლეებს ამოიცნონ და გაიაზრონ შესასწავლი ტექსტების მხატვრული თავისებურებები.
შეარჩიეთ ქვემოთ ჩამოთვლილ ტექსტთაგან *ერთ-ერთი*:
იოვანე საბანიძის თხზულება „აბოს წამება“;
ილია ჭავჭავაძის სტატია „რა ვითხრობ? რით გავახარობ?“;
აკაკი წერეთლის პოემა „გამზრდელი“;
გალაკტიონ ტაბიძის ლექსები: „ღურჯა ცხენები“ და „სილაჟვარდე ანუ ვარდი სილაში“;
გურამ რჩეულიშვილის მოთხრობა „ალავერდობა“.
- ლიტერატურული ნაწარმოების არჩევის შემდეგ შეასრულეთ მოცემული დაგეგმვა:**
- ა) გამოყავით და აღწერეთ ამ ნაწარმოების ორი ძირითადი თავისებურება, რომლებიც, თქვენი აზრით, უმნიშვნელოვანესია მთელი ტექსტის გაგებისა და გააზრებისათვის. ეს თავისებურებები

გულისხმობს (თუმცა მხოლოდ ამით არ შემოიფარგლება) თემატურ თუ იდეურ პრობლემატიკას, კულტურულ-ისტორიულ კონტექსტს, ქვეტექსტსა თუ ალუზიას, კომპოზიციურ თავისებურებებს (ნაწარმოების არქიტექტონიკას), პერსონაჟთა დახასიათებისა თუ თხრობის მეთოდებს, სტილს, ჟანრულ მახასიათებლებს, მხატვრულ საშუალებებს, პოეტურ ოსტატობას.

მსჯელობისას დაიმოწმეთ სათანადო მაგალითები შერჩეული ნაწარმოებიდან.
(*პასუხი, რომელიც 50 სიტყვაზე ნაკლებს შეიცავს, არ გასწორდება*).

ბ) ვინაიდან თქვენ გამოყავით შერჩეული ნაწარმოების ორი ძირითადი თავისებურება, უკვე შეგიძლიათ დაასახელოთ და გააანალიზოთ ის *ორი პრობლემა (სირთულე)*, რომლებსაც თქვენ მიერ აღწერილი თავისებურებებისა და, შესაბამისად, მთელი ტექსტის გაგებისა და გააზრებისას შეიძლება წააწყდნენ მოსწავლეები.

ანალიზის დროს:

- მოიხმეთ ტექსტიდან ის მაგალითები, რომლებიც თვალსაჩინოს გახდის თქვენ მიერ გამოყოფილი თითოეული პრობლემის არსებობას;
- ახსენით, რა მიზეზით (მიზეზებით) შეიძლება შეექმნათ ეს პრობლემები მოსწავლეებს ამ კონკრეტული ნაწარმოების შესწავლისას.
(*პასუხი, რომელიც 50 სიტყვაზე ნაკლებს შეიცავს, არ გასწორდება*).

გ) თქვენ უკვე დაასახელეთ და გააანალიზეთ ის ორი პრობლემა (სირთულე), რომლებსაც ტექსტის გაგებისა და გააზრებისას შეიძლება წააწყდნენ მოსწავლეები.

ამჯერად აღწერეთ ის *ორი სასწავლო ქმედება*, რომლებიც დაგეხმარებათ დაანახვით და გაააზრებინოთ მოსწავლეებს თქვენი მსჯელობის **I ნაწილში** გამოყოფილი თავისებურებები და დააძლევინოთ ამავე მსჯელობის **II ნაწილში** აღნიშნული პრობლემები.

მსჯელობისას ახსენით, როგორ (რა გზით) დაეხმარება ეს სასწავლო ქმედებები მოსწავლეებს ამ ნაწარმოების თავისებურებების გაგებასა და გააზრებაში და როგორ (რა გზით) დააძლევინებს ტექსტის შესწავლისას წამოჭრილ პრობლემებს.

(*პასუხი, რომელიც 50 სიტყვაზე ნაკლებს შეიცავს, არ გასწორდება*).

2010 წლის 28 თებერვლის სააპრობაციო ტესტის შეფასების სქემა

წაკითხულის გააზრება (დავალებები №№ 1-14)

1. გ) -----1ქ. 2. გ) -----1ქ. 3. ბ) -----1ქ. 4. ბ) -----1ქ. 5. გ) -----1ქ.
 6. ა) -----1ქ. 7. ა) -----1ქ. 8. ა) -----1ქ. 9. ა) -----1ქ. 10. ა) -----1ქ.
 11. ბ) -----1ქ. 12. ბ) -----1ქ. 13. ბ) -----1ქ. 14. გ) -----1ქ.

რეზიუმეს (დავალება № 15) შეფასების კრიტერიუმები

რეზიუმეს მაქსიმალური ქულაა 4. უპირველეს ყოვლისა, გამსწორებელმა უნდა გაარკვიოს, წარმოადგენს თუ არა შესრულებული დავალება რეზიუმეს. თუ პასუხი სტატიის შინაარსის თხრობაა (ვრცელი პერიფრაზია), წერილის კრიტიკული ანალიზია, მისი შეფასება-კომენტარია ანდა ენობრივად გაუმართავია, იგი არ შეფასდება და დაიწერება 0 ქულა.
 თუ დავალების პასუხი რეზიუმეა, იგი უნდა შეფასდეს მოცემული სქემის მიხედვით.

№	კრიტერიუმები	ქულები
1.	დავალება ამომწურავადაა შესრულებული (საუბარია სტატიის ყველა არსებითი ასპექტის შესახებ) და არ არის დაშვებული არც ერთი ენობრივი შეცდომა.	4
2.	დავალება ამომწურავადაა შესრულებული (საუბარია სტატიის ყველა არსებითი ასპექტის შესახებ), მაგრამ დაშვებულია ერთი ან ორი ენობრივი შეცდომა.	3
3.	დავალება ნაწილობრივია შესრულებული (არ არის საუბარი სტატიის ერთ-ერთი არსებითი ასპექტის შესახებ) და არ არის დაშვებული არც ერთი ენობრივი შეცდომა; ანდა დავალება ამომწურავადაა შესრულებული (საუბარია სტატიის ყველა არსებითი ასპექტის შესახებ), მაგრამ დაშვებულია ორზე მეტი ენობრივი შეცდომა.	2
4.	დავალება ნაწილობრივია შესრულებული (არ არის საუბარი სტატიის ერთ-ერთი არსებითი ასპექტის შესახებ) და დაშვებულია ერთი ან ორი ენობრივი შეცდომა.	1
5.	ნაშრომში არ არის საუბარი სტატიის ორი ან მეტი არსებითი ასპექტის შესახებ.	0

ქართული ენა (დავალებები №№ 16-26)

16. არსებობს მოსაზრება, რომ ქართული სალიტერატურო ენის განვითარების ძირითადი ეტაპებია: ძველი (V-XI სს.) და ახალი ქართული ენა (XII ს. – დღემდე). -----1ქ.
 მეორე თვალსაზრისით: ძველი (V-XI სს.), საშუალო (XII-XVIII სს.) და ახალი ქართული ენა (XIX ს. – დღემდე). -----1ქ.
 17. პარონიმებს -----1ქ.
 გაცნობიერებული -----1ქ.
 გაცნობიერებული აქვს ნიშნავს გააზრებული აქვს რაიმე, გათვითცნობიერებული ნიშნავს გარკვეული არის რაიმეში. -----1ქ.
 18. მან საფუძველი ჩაუყარა ქართულ ფილოსოფიურ სკოლას. -----1ქ.
 ეს ხარვეზი გამოიწვია სხვადასხვა გამოთქმის (საფუძველი ჩაუყარა და სათავე დაუდო) აღრუვამ (კონტამინაცია). კერძოდ, ზმნა დაუდო აღებულია გამოთქმიდან – სათავე დაუდო. -----1ქ.
 19. კნაწაკნუწი -----1ქ.
 ფუძეგაორკვეებული კომპოზიტი, რომლის ერთ-ერთ ფუძეში შეცვლილია ხმოვანი ან თანხმოვანი, უდეფისოდ იწერება. -----1ქ.
 20. მიშენებს – სასხვისო ქცევის ფორმაა. -----1ქ.
 ამ შეცდომას განაპირობებს ის, რომ -ი სათავისო ქცევის ნიშანიც არის და სასხვისო ქცევისა. -ი სასხვისო ქცევის ნიშანია მაშინ, როდესაც ირიბ ობიექტად პირველი ან მეორე პირია. -1ქ.
 სათავისო ქცევა ზმნის ის ფორმაა, რომელიც გამოხატავს, რომ პირდაპირი ობიექტი სუბიექტისაა ან სუბიექტისათვისაა დანიშნული. -----1ქ.

21. ჩვენგანს -----1ქ.
ჩვენ I პირის ნაცვალსახელის მრავლობითი რიცხვის ფორმაა, მას -თ(ა) მრავლობითი რიცხვის მაწარმოებელი არ სჭირდება. -----1ქ.
22. ჩამოვალ-თქო -----1ქ.
-მეთქი ნაწილაკი არასწორადაა გამოყენებული. თუ პირველი პირი ავალებს მეორე პირს გადასცეს თავისი ნათქვამი მესამე პირს, ასეთ შემთხვევაში საჭიროა -თქო ნაწილაკის გამოყენება. -1ქ.
23. ნათესავეები არიან -----1ქ.
როცა შედგენილი შემასმენლის სახელადი ნაწილი სულიერი საგნის აღმნიშვნელი არსებითი სახელია და დგას მრავლობით რიცხვში, იგი დამხმარე ზმნას მრავლობით რიცხვში ითანხმებს. -----1ქ.
24. I. ა) თუ ჩამოთვლილია ორი საკითხი მაინც (წინადადების ტიპები ავებულების მიხედვით, წინადადების მთავარი წევრები, წინადადების მეორეხარისხოვანი წევრები, მარტივი წინადადების რაობა, წინადადების ერთგვაროვანი წევრები...). -----2ქ.
ბ) თუ დასახელებულია მხოლოდ ერთი საკითხი. -----1ქ.
- II. ა) თუ აღწერილია ქმედება და მისი ეფექტიანობის დასაბუთება არგუმენტირებულია. -----3ქ.
ბ) თუ აღწერილია ქმედება, მაგრამ დასაბუთება არგუმენტირებული არ არის. -----2ქ.
გ) თუ ქმედება მხოლოდ აღწერილია. -----1ქ.
დ) თუ ქმედება მხოლოდ დასახელებულია. -----0ქ.
25. I. ა) თუ აღეკვატურად არის გამოყოფილი საკითხი და დასაბუთებულია. -----2ქ.
ბ) თუ აღეკვატურად არის გამოყოფილი საკითხი, მაგრამ დასაბუთებული არ არის. -----1ქ.
გ) თუ აღეკვატურად არ არის გამოყოფილი საკითხი -----0ქ.
- II. ა) თუ მსჯელობა კარგად არის დასაბუთებული. -----2ქ.
ბ) თუ მსჯელობა ნაწილობრივ არის დასაბუთებული. -----1ქ.
გ) თუ მსჯელობა დასაბუთებული არ არის. -----0ქ.
- III. ა) თუ აღწერილია ქმედება და მისი ეფექტიანობის დასაბუთება არგუმენტირებულია. -----3ქ.
ბ) თუ აღწერილია ქმედება, მაგრამ დასაბუთება არგუმენტირებული არ არის. -----2ქ.
გ) თუ ქმედება მხოლოდ აღწერილია. -----1ქ.
დ) თუ ქმედება მხოლოდ დასახელებულია. -----0ქ.
26. I.
1. (I კრიტერიუმის მიხედვით)
ა) თუ მასწავლებელმა სწორად შეაფასა თხზულება პირველი კრიტერიუმის მიხედვით და არგუმენტირებული კომენტარი დაურთო მაგალითების მოხმობით -----2ქ.
ბ) თუ მასწავლებელმა სწორად შეაფასა თხზულება პირველი კრიტერიუმის მიხედვით და არგუმენტირებული კომენტარი დაურთო, მაგრამ მაგალითები არ მოიხმო -----1ქ.
გ) თუ გადმოწერილია მხოლოდ კრიტერიუმის მითითებები -----0ქ.
2. (II და III კრიტერიუმების მიხედვით)
ა) თუ მასწავლებელმა სწორად შეაფასა თხზულება II და III კრიტერიუმების მიხედვით -----1ქ.
ბ) თუ მასწავლებელმა სწორად შეაფასა თხზულება მხოლოდ II ან III კრიტერიუმის მიხედვით -----0ქ.
3. I. შეცდომების აღმოჩენა:
ა) თუ მასწავლებელს გამორჩა ერთი ენობრივი შეცდომა ან ხარვეზი -----2ქ.
ბ) თუ მასწავლებელს გამორჩა ორი ენობრივი შეცდომა ან ხარვეზი, ანდა არასწორად ამოიწერა ერთი -----1ქ.
გ) თუ მასწავლებელს გამორჩა სამი ენობრივი შეცდომა ან ხარვეზი, ანდა არასწორად ამოიწერა ორი -----0ქ.
- II. შეცდომების კვალიფიკაცია:
ა) თუ ხუთი ენობრივი შეცდომისა და ხარვეზის კვალიფიკაცია სწორია -----3ქ.
ბ) თუ ოთხი შეცდომისა ან ხარვეზის კვალიფიკაცია სწორია -----2ქ.
გ) თუ სამი შეცდომისა ან ხარვეზის კვალიფიკაცია სწორია -----1ქ.
დ) თუ მხოლოდ ორი შეცდომისა ან ხარვეზის კვალიფიკაცია არის სწორია -----0ქ.
- II.
ა) თუ კომენტარის ეს ნაწილი მეთოდურად სწორია და მსჯელობა არგუმენტირებულია -----2ქ.
ბ) თუ კომენტარის ეს ნაწილი მეთოდურად სწორია, მაგრამ მსჯელობა ნაწილობრივ არის არგუმენტირებული -----1ქ.
გ) თუ კომენტარის ეს ნაწილი მეთოდურად გაუმართავია და მსჯელობა არ არის არგუმენტირებული -----0ქ.

ქართული ლიტერატურა (დავალებები №№ 27-30)

27. ამ სტრიქონში იგულისხმება შემდეგი: ავთანდილი ანდერძში თხოვნით მიმართავს როსტე-ვანს – ნუ დაგენანებათ ჩემი ქონების გაცემა ჩემივე სულის საცხოვნებლად. -----**1ქ.**
28. რომანტიზმის ძირითადი დამახასიათებელი ნიშნებია: ზეგრძობადისაკენ (მიღმური სამყარო-საკენ) სწრაფვა; თავისუფლებისმოყვარე (მეამბოხე) ადამიანის, როგორც სამყაროს ცენტრის იდეის დამკვიდრება; წარსულისა და ბუნების გაიდევალება; ლაჟვარდისფრის სიყვარული და სხვ. ეს ჩანს მაგ.: ნიკოლოზ ბარათაშვილის ლექსებში „ცისა ფერს“ („ცისა ფერს, ლურჯსა ფერს პირველად ქმნილსა ფერს და არ ამ ქვეყნიერს, სიყრმიდგან ვეტრფოდი...“), „მერანი“ („გასწი, გაფრინდი, ჩემო მერანო, გარდამატარე ბედის სამძღვარი, თუ აქამომდე არ ემონა მას, არც აწ ემონოს შენი მხედარი!...“), „შემოღამება მთაწმინდაზე“ („აწცა რა თვალნი ლაჟვარდს გიხილვენ...“), გრიგოლ ორბელიანის „სადღეგრძელო“ („ცისკარმან აღმოსავლეთი ვარდისა ფერად შეჰვება...“) და სხვ.
1. ა) **ზეცისაკენ სწრაფვა; წარსულის, ბუნების იდეალიზაცია...** -----**2ქ.**
 ბ) **ზეცისაკენ სწრაფვა...** -----**1ქ.**
2. ა) **„ცისა ფერს, ლურჯსა ფერს“; „თუ აქამომდე არ ემონა მას, არც აწ ემონოს შენი მხედარი...“; „აწცა რა თვალნი ლაჟვარდს გიხილვენ...“** -----**2ქ.**
 ბ) **„ცისა ფერს, ლურჯსა ფერს“** -----**1ქ.**
29. ილიამ სოსია მეწისქვილის მხატვრული სახის საშუალებით ნაწარმოების მთავარი სათქმელი (მთავარი პრობლემა) წარმოაჩინა: ეს არის გაუცხოება ადამიანებს შორის. „ხიდი ჩატეხილია“ როგორც სხვადასხვა, ისე ერთი და იმავე წოდების წარმომადგენელთა შორის. -----**1ქ.**
30. ვაჟას სტატიის მთავარი სათქმელი არის ის, რომ პატრიოტიზმი და კოსმოპოლიტიზმი ერთმანეთს არ ეწინააღმდეგება. თუ ადამიანი იღვწის თავისი ქვეყნის საკეთილდღეოდ, ის პატრიოტიც არის და კოსმოპოლიტიც. -----**1ქ.**

მხატვრული ტექსტის ანალიზის (დავალება № 31) შეფასების კრიტერიუმები

№	კრიტერიუმები	ქულები
1.	<i>ორივე</i> მითითება ადეკვატურადაა გააზრებული, პასუხი <i>მაფიოდაა</i> ჩამოყალიბებული და არ არის დაშვებული <i>არც ერთი</i> ენობრივი შეცდომა ან სტილისტური ხარვეზი.	4
2.	<i>ორივე</i> მითითება ადეკვატურადაა გააზრებული, პასუხი <i>მაფიოდაა</i> ჩამოყალიბებული, მაგრამ დაშვებულია <i>ერთი</i> ენობრივი შეცდომა ანდა სტილისტური ხარვეზი; ანდა <i>ერთ-ერთი</i> მითითება ადეკვატურადაა გააზრებული, პასუხი <i>მაფიოდაა</i> ჩამოყალიბებული, ხოლო <i>მეორე</i> მითითება არასრულია (<i>შეიცავს გარკვეულ ხარვეზებს</i>) და არ არის დაშვებული <i>არც ერთი</i> ენობრივი შეცდომა ან სტილისტური ხარვეზი.	3
3.	<i>ორივე</i> მითითება ადეკვატურადაა გააზრებული, პასუხი <i>მაფიოდაა</i> ჩამოყალიბებული, მაგრამ დაშვებულია <i>ორი</i> ენობრივი შეცდომა ანდა სტილისტური ხარვეზი; ანდა <i>ერთ-ერთი</i> მითითება ადეკვატურადაა გააზრებული, პასუხი <i>მაფიოდაა</i> ჩამოყალიბებული, ხოლო <i>მეორე</i> მითითება არასრულია (<i>შეიცავს გარკვეულ ხარვეზებს</i>) და დაშვებულია <i>ერთი</i> ენობრივი შეცდომა ანდა სტილისტური ხარვეზი.	2
4.	<i>ერთი</i> მითითება ადეკვატურადაა გააზრებული, <i>მეორე</i> მითითება არ არის შესრულებული (ან არაადეკვატურადაა შესრულებული); ანდა <i>ორივე</i> მითითება ადეკვატურადაა გააზრებული, პასუხი <i>მაფიოდაა</i> ჩამოყალიბებული, მაგრამ დაშვებულია <i>ორზე მეტი</i> ენობრივი შეცდომა ან სტილისტური ხარვეზი.	1
5.	მითითებები <i>არ არის</i> ადეკვატურად გააზრებული; ან პასუხი ენობრივად <i>გაუმართავია</i> ; ანდა <i>50 სიტყვაზე</i> ნაკლები მოცულობისაა.	0

ლიტერატურის სწავლების მეთოდის (დავალება № 32) შეფასების კრიტერიუმები

დავალება სამი ნაწილისაგან შედგება. მისი მაქსიმალური ქულაა 11. თუ რომელიმე მითითების პასუხი ენობრივად გაუმართავი იქნება ანდა 50 სიტყვაზე ნაკლები მოცულობისა აღმოჩნდება, ამ კონკრეტული მითითების პასუხი არ შეფასდება და დაიწერება 0 ქულა.

დავალების ყოველი ნაწილი ამგვარად უნდა შეფასდეს:

I მითითების შეფასების სქემა:

№	კრიტერიუმები	ქულები
1.	<i>ადეკვატურადაა</i> წარმონიღი ნაწარმოების <i>ორივე</i> ძირითადი მხატვრული თავისებურება და <i>დამაჯერებლადაა</i> დასაბუთებული სათანადო მაგალითებით; <i>არ არის</i> დაშვებული ფაქტობრივი შეცდომა, მსჯელობა <i>შეესაბამება</i> X კლასის მოსწავლის ცოდნის დონეს.	4
2.	<i>ადეკვატურადაა</i> წარმონიღი ნაწარმოების <i>ერთი</i> ძირითადი მხატვრული თავისებურება და <i>დამაჯერებლადაა</i> დასაბუთებული სათანადო მაგალითებით, ხოლო <i>მეორე</i> მხატვრული თავისებურება წარმონიღია <i>ადეკვატურად</i> , მაგრამ <i>არა-დამაჯერებლადაა</i> დასაბუთებული მაგალითებით, <i>არ არის</i> დაშვებული უხეში ფაქტობრივი შეცდომა, მსჯელობა <i>შეესაბამება</i> X კლასის მოსწავლის ცოდნის დონეს.	3
3.	<i>ადეკვატურადაა</i> წარმონიღი ნაწარმოების <i>ორივე</i> ძირითადი მხატვრული თავისებურება და <i>დამაჯერებლადაა</i> დასაბუთებული სათანადო მაგალითებით, <i>არ არის</i> დაშვებული უხეში ფაქტობრივი შეცდომა, მსჯელობა <i>არ შეესაბამება</i> X კლასის მოსწავლის ცოდნის დონეს; ან <i>ადეკვატურადაა</i> წარმონიღი ნაწარმოების <i>ორივე</i> ძირითადი მხატვრული თავისებურება, მაგრამ <i>არა-დამაჯერებლადაა</i> დასაბუთებული მაგალითებით, <i>არ არის</i> დაშვებული უხეში ფაქტობრივი შეცდომა, მსჯელობა <i>შეესაბამება</i> X კლასის მოსწავლის ცოდნის დონეს.	2
4.	<i>ადეკვატურადაა</i> წარმონიღი ნაწარმოების <i>ორივე</i> ძირითადი მხატვრული თავისებურება, მაგრამ <i>არ არის</i> დასაბუთებული სათანადო მაგალითებით, <i>არ არის</i> დაშვებული უხეში ფაქტობრივი შეცდომა, მსჯელობა <i>შეესაბამება</i> X კლასის მოსწავლის ცოდნის დონეს; ან <i>ადეკვატურადაა</i> წარმონიღი ნაწარმოების <i>ერთი</i> ძირითადი მხატვრული თავისებურება და <i>დამაჯერებლადაა</i> დასაბუთებული სათანადო მაგალითებით, მაგრამ <i>არ არის</i> წარმონიღი ნაწარმოების <i>მეორე</i> ძირითადი მხატვრული თავისებურება, <i>არ არის</i> დაშვებული უხეში ფაქტობრივი შეცდომა, მსჯელობა <i>შეესაბამება</i> X კლასის მოსწავლის ცოდნის დონეს.	1
5.	<i>არა-ადეკვატურადაა</i> წარმონიღი ნაწარმოების <i>ორივე</i> ძირითადი მხატვრული თავისებურება; ან <i>ადეკვატურადაა</i> წარმონიღი ნაწარმოების <i>ერთი</i> ძირითადი მხატვრული თავისებურება, ხოლო <i>მეორე</i> მხატვრული თავისებურება წარმონიღია <i>ადეკვატურად</i> , მაგრამ <i>არ არის</i> დასაბუთებული სათანადო მაგალითებით; ანდა <i>ადეკვატურადაა</i> წარმონიღი ნაწარმოების <i>ორივე</i> ძირითადი მხატვრული თავისებურება და <i>დამაჯერებლადაა</i> დასაბუთებული სათანადო მაგალითებით, მაგრამ <i>დაშვებულია</i> უხეში ფაქტობრივი შეცდომა და მსჯელობა <i>არ შეესაბამება</i> X კლასის მოსწავლის ცოდნის დონეს.	0

II მითითების შეფასების სქემა:

<i>№</i>	<i>კრიტერიუმები</i>	<i>ქულები</i>
1.	<i>გამოკვეთილია</i> ტექსტის გააზრების დამაბრკოლებელი <i>ორივე</i> პრობლემა და <i>და-მაჯერებლადაა</i> განმარტებული მათი გამომწვევი მიზეზები, მსჯელობა <i>დასაბუ-თებულია</i> სათანადო მაგალითებით.	3
2.	<i>გამოკვეთილია</i> ტექსტის გააზრების დამაბრკოლებელი <i>ორივე</i> პრობლემა და <i>და-მაჯერებლადაა</i> განმარტებული მათი გამომწვევი მიზეზები, მაგრამ <i>არ არის</i> და-საბუთებული სათანადო მაგალითებით; ანდა <i>გამოკვეთილია</i> ტექსტის გააზრების დამაბრკოლებელი <i>ორივე</i> პრობლემა, <i>მოხმობილია</i> მაგალითები, მაგრამ <i>არ არის</i> დამაჯერებლად განმარტებული ამ პრობლემების გამომწვევი მიზეზები.	2
3.	<i>გამოკვეთილია</i> ტექსტის გააზრების დამაბრკოლებელი <i>ერთი</i> პრობლემა, <i>დამაჯე-რებლადაა</i> განმარტებული მისი გამომწვევი მიზეზები, <i>დასაბუთებულია</i> სათანა-დო მაგალითებით, მაგრამ <i>არ არის</i> გამოკვეთილი ტექსტის გააზრების დამაბრ-კოლებელი <i>მეორე</i> პრობლემა; ანდა <i>გამოკვეთილია</i> ტექსტის გააზრების დამაბრ-კოლებელი <i>ორივე</i> პრობლემა, მაგრამ დამაჯერებლად <i>არ არის</i> განმარტებული მათი გამომწვევი მიზეზები და <i>არ არის</i> დასაბუთებული სათანადო მაგალითე-ბით.	1
4.	<i>არ არის</i> გამოკვეთილი ტექსტის გააზრების დამაბრკოლებელი პრობლემები.	0

III მითითების შეფასების სქემა:

<i>№</i>	<i>კრიტერიუმები</i>	<i>ქულები</i>
1.	აღწერილია <i>ორივე</i> სასწავლო ქმედება, რომლებიც მოსწავლეს დაეხმარება აღ-ნიშნული ძირითადი მხატვრული თავისებურებების გააზრებასა და გამოკვეთილი პრობლემების დაძლევაში, <i>დამაჯერებლადაა</i> დასაბუთებული, თუ რა გზით უზ-რუნველყოფს ეს სასწავლო ქმედებები დასახული მიზნის მიღწევას.	3
2.	აღწერილია <i>ორივე</i> სასწავლო ქმედება, რომლებიც მოსწავლეს დაეხმარება აღ-ნიშნული ძირითადი მხატვრული თავისებურებების გააზრებასა და გამოკვეთილი პრობლემების დაძლევაში, მაგრამ <i>დამაჯერებლად არ არის</i> დასაბუთებული, თუ რა გზით უზრუნველყოფს ეს სასწავლო ქმედებები დასახული მიზნის მიღწევას.	2
3.	აღწერილია <i>ერთი</i> სასწავლო ქმედება, რომელიც მოსწავლეს დაეხმარება აღნიშ-ნული ძირითადი მხატვრული თავისებურებების გააზრებასა და გამოკვეთილი პრობლემების დაძლევაში, <i>დამაჯერებლადაა</i> დასაბუთებული, თუ რა გზით უზ-რუნველყოფს ეს სასწავლო ქმედება დასახული მიზნის მიღწევას, მაგრამ <i>არ არის</i> აღწერილი <i>მეორე</i> სასწავლო ქმედება; ანდა აღწერილია <i>ორივე</i> სასწავლო ქმედება, მაგრამ <i>არ არის</i> ნაჩვენები, თუ რა გზით უზრუნველყოფს ეს სასწავლო ქმედებები დასახული მიზნის მიღწევას.	1
4.	<i>არ არის</i> აღწერილი ის სასწავლო ქმედებები, რომლებიც მოსწავლეს დაეხმარე-ბა აღნიშნული ძირითადი მხატვრული თავისებურებების გააზრებასა და გამოკ-ვეთილი პრობლემების დაძლევაში.	0

თუ ნაშრომში დაშვებული არ არის სამზე მეტი ენობრივი შეცდომა ან/და სტილისტური ხარ-ვეზი, ქულათა ჯამს დაემატება 1 ქულა.

II. 2010 წლის სასერტიფიკაციო გამოცდაზე გამოყენებული ტესტი შეფასების სქემითურთ

ი ნ ს ტ რ უ ქ ც ი ა

თქვენ წინაშეა ტესტის ბუკლეტი და პასუხების ფურცელი.
გაითვალისწინეთ, გასწორდება მხოლოდ პასუხების ფურცელი!
პასუხების ფურცლის გაეცვა დაუშვებელია!
ტესტის ბუკლეტი შეგიძლიათ გამოიყენოთ შავი სამუშაოსათვის!

ტესტის მაქსიმალური ქულაა – 80.

№№ 1-9 დავალებების პასუხები შეგიძლიათ ტესტის ბუკლეტში შემოხაზოთ და გადაიტანოთ პასუხების ფურცელში შემდეგნაირად: ყოველი დავალების ნომრის გვერდით განთავსებულ უჯრედებში **X** ნიშანი უნდა დასვათ იმ უჯრედში, რომელიც, თქვენი აზრით, სწორ პასუხს შეესაბამება;

ამ დავალებათა პასუხების გადატანისას არ უნდა აგერიოთ დავალებების ნომრები. ნომრების არევის შემთხვევაში კომპიუტერი სწორი პასუხის ამოცნობას ვეღარ შეძლებს;

პასუხების ფურცელში დაშვებული შეცდომის შემთხვევაში მთლიანად გააშავეთ ის უჯრედი და იმავე ნომრის გასწვრივ მონიშნეთ სხვა (ეს ეხება მხოლოდ №№ 1-9 დავალებებს);

№№ 10-31 დავალებების პასუხები შესაბამისი ნომრების გასწვრივ უნდა გადაიტანოთ პასუხების ფურცელში;

№ 31 დავალება სამი ნაწილისაგან შედგება: ა), ბ) და გ). პასუხების ფურცელშიც ამგვარადაა მითითებული;

სავალდებულოა, რომ № 31 დავალების ა), ბ) და გ) ნაწილები პასუხების ფურცელში საგანგებოდ ამ ა), ბ) და გ) ნაწილებისათვის გამოყოფილ ადგილებში გადაიტანოთ;

№ 31 დავალების თითოეული ნაწილი (ა, ბ, გ) ცალ-ცალკე სწორდება შეფასების სხვადასხვა სქემის მეშვეობით და, ამდენად, ამ დავალების შემადგენელი ნაწილების ერთმანეთში არევა დაუშვებელია;

№ 31 დავალება, რომლის შემადგენელი ნაწილები პასუხების ფურცელში ერთმანეთში იქნება არეული, **არ შეფასდება.**

არსად მიუთითოთ თქვენი სახელი და გვარი და არც პიროვნების იდენტიფიცირების სხვა საშუალება, წინააღმდეგ შემთხვევაში **ნაშრომი არ გასწორდება!**

ტესტის შესასრულებლად გეძლევათ 5 საათი.

ვისურვებთ წარმატებას!

წაკითხულის გააზრება

ყურადღებით გაეცანით ტექსტს. კითხვებზე პასუხების გაცემა მაშინ დაიწყო, როდესაც ტექსტის შინაარსი მოლიანად გასაგები იქნება. მოცემული ოთხ-ოთხი პასუხიდან აირჩიეთ მხოლოდ ერთი და შემოხაზეთ. მონიშნული პასუხი გადაიტანეთ პასუხების ფურცელში ამგვარად: პასუხის შესაბამის უჯრედში გააკეთეთ აღნიშვნა – X (თუ პასუხების ფურცელში შეცდომას დაუშვებთ, შეგიძლიათ მოლიანად გააშავოთ ის უჯრედი და მის ნაცვლად სხვა მონიშნოთ).

დაწერეთ ტექსტის მოკლე რეზიუმე.
დავალების მაქსიმალური ქულაა – 13.

ერთადერთი მოწინააღმდეგე, რომელსაც იგი [ბარათაშვილი] ებრძვის და რომლის წინაშეც ბოლოს აუცილებლად ქედი უნდა მოიხაროს ყოველმა მომაკვდავმა, არის ბედისწერა...

ბარათაშვილის მერანის უგზო უკვლოდ ფრენა, მისი გიჟური, უმიზნო ლტოლვა საუკეთესო ლირიკული სახეა შოპენპაუერის პესიმისტური ფილოსოფიისა. როგორც მსოფლიო ნებისყოფა, რომელიც მუდმივ დაუკმაყოფილებელი წყურვილით იტანჯება, ის მუდმივ თავის საზღვრების გადალახვას სცდილობს, მაგრამ საზღვრებს ვერა ხედავს, ილტვის, მაგრამ თავის სურვილის დაკმაყოფილებას ვერა სძლებს, ეძიებს, მაგრამ ყოველგან მხოლოდ თავისავე თავს პოულობს, სწორედ იმიტომ, რომ მხოლოდ თვითონ ისაა ერთადერთი „ნამდვილი სინამდვილე“, ყოველივე კი, რაც იმის გარეშე არსებობს, არის მოვლენა, აჩრდილი... – ისე ბარათაშვილის მხედარი, ეს უსახელო ტრაგიკული მე, დრტვინავს და დელავს, ქარს ჰკვეთავს და წყალს აბობს, უმიზნოდ მიჰქრის, უმიზნოდ იტანჯება და ამოდ ლამობს გაექცეს თავის ბედისწერას, რომელიც ყოველთვის უკან არის, მიტომ, რომ მისი საზღვრები გარდაუვალი და აბსოლუტურია. ესაა ბრძოლა მესი თავისთავთან, თავის საბედისწერო საზღვრებთან, ტრაგიკული გათიშვა, რომლის შერიგება და მოსპობა ყოველად შეუძლებელია...

გრძნობა, რომელიც ტრაგიზმში სჭარბობს, არის ტანჯვა შეერთებული სიდიადესთან: იბრძვის, იტანჯება და ბოლოს იღუპება არა უბრალო, საშუალო ადამიანი, არამედ არაჩვეულებრივი პიროვნება, დიადი თვით შეცოდებასა და დანაშაულობაში... ტრაგიზმი მსოფლიო ყოფნის ბნელს და საშიშს მხარეს ააშკარავებს, ყოველი ჩვენგანი მის განცდაში ერთგვარ სიამოვნებას გრძნობს. ეს არის ტანჯვის სიტკბოება, ანუ „ტანჯვის სამოთხე“, როგორც ი. ჭავჭავაძე ამბობს ერთს თავის ლექსში: ერთი ამოცანა ჩვენი ფსიხიური ბუნების. ადამიანი ხშირად... შეუბრალებლად ატიტვლებს თავის ძველ ჭრილობებს, აახლებს განვლილ ტკივილებს, ეშვება უკვე გამთელებული სულის სიღრმეში და ჰქმნის ახალს წყაროს ტანჯვისა და მწუხარებისა. ჩემის აზრით, ამ მოვლენის ახსნა მხოლოდ მაშინ შეიძლება, თუ იმ შეხედულებით ვიხელმძღვანელებთ, რომ ადამიანური ცხოვრების მიზანს პიროვნების გაფართოება შეადგენს და არა შეუშფოთებელი ბედნიერება. და მართლაც, თითქმის არსად არა ჰგრძნობს ადამიანი ისე აშკარად თავის პიროვნების გაფართოებას, როგორც ტანჯვასა და ტრაგიკულ ბედის განცდაში...

აქ, ტრაგიკულს საფრთხესა და ტანჯვაში ჰგრძნობს მე თავის ბატონობის სფეროს გაფართოებას იმ საზღვრებამდე, რომელიც მისაწვდომია საზოგადოდ მომაკვდავთათვის...

ზღუდე, რომელსაც ვერასოდეს ვერ გადააბიჯებს პიროვნება, არის დროების მიერ შექმნილი საზღვრები. ადამიანისთვის საშინელი და მტანჯველია არა მარტო აზრი დროებითი განსაზღვრულობისა, არა მარტო სიკვდილის იდეა, თვით დროების ვითარებაში ამას გარდაც იმალება რამდენიმე მომენტი, რომელიც ხშირად უიმისოდაც სწამლავს ამ ქვეყნიურს ცხოვრებას. ერთს მათგანს კარგა ხანია ყურადღება მიაქცია ფილოსოფიურმა აზროვნებამ: ყოველს სიამოვნებას და ბედნიერებას რეალური ფასი და ღირებულება აქვს, როცა ის აწმყოს ეკუთვნის; განვლილი სიამოვნება და ბედნიერება უკვე აჩრდილია სინამდვილისა. მომავალ დროის დაპირებებსა და იმედებს აზრი აქვს მხოლოდ იმ შემთხვევაში, თუ როდისმე აწმყო სინამდვილის სისხლსა და ხორცს შეისხამენ. ამგვარად, ადამიანური ცხოვრების სიმდიდრე, მრავალმხრიანობა და ბედნიერება აწმყოს ჩარჩოებშია მოთავსებული. რაღაა თვით ეს აწმყო? ბეწვის ხიდი, წარსულისა და მყობადობის თვალწვდენელს ოკეანეთ შორის გადებული, მოჩვენება, რომლისაკენ მუდმივ ამაოდ ხელს იწვდის ადამიანი. ხოლო, რადგან არსებითად ბედნიერება მხოლოდ აწმყოშია, აწმყო კი მოჩვენებაა, რომლის დასახელებასაც ვერ ასწრებს ადამიანი, რომ ის უკვე დაუბრუნებლად გამქრალია, თვით ბედნიერებასაც აჩრდილისებრი ელფერი ეძლევა. და სწორედ ჩვენი არსებობის ამ მხარეს მიაქცია ყურადღება ბარათაშვილმა თავის ფილოსოფიურ ლექსში: „გპოვე ტაძარი, შესაფარი...“

ეს არის ტრაგედია სოფლის დეღვით მაშვრალი მწირისა, რომელსაც ბედნიერებამ ელვასავით ერთის წუთით გაუღიმა, უდიდესი მშვენიერება გაუნათა და დაანახვა. გაუღიმა ერთის წუ-

თით, რომ შემდეგ სამუდამოდ გამქრალიყო და ამით მისი ობლობა და მიუსაფრობა კიდევ უფრო აუტანელი გაეხადა:

მაგრამ საწუთრო განა ვისმე დიდხანს ასარებს?
განქრა ტადარი და უდაბნო ჩემდა მდუმარებს;
მას აქეთ ჩემს გულს ნეტარება არ ასადარებს,
მის ნაცვლად სევდა და წყევლიადი დაისადგურებს!

თუმცა ნათესაობა შოპენჰაუერის ნებისყოფის მეტაფიზიკასა და ბარათაშვილის ლირიკულს ტრაგიზმს შორის თვალსაჩინოა, მაგრამ არა ნაკლებ მნიშვნელოვანია წინააღმდეგობაც მათ შორის. გერმანულ პესიმისტისთვის ისტორიულს მსვლელობას არავითარი აზრი და რეალური შინაარსი არა აქვს: არსებითად ის, რასაც კაცობრიობის ისტორიულს განვითარებას უწოდებენ, წინსვლა კი არა, უშიზნო, შმაგი ტრიალია ერთს გარდაუვალს წრეში, უთვალავი განმეორება ერთისა და იმავე ტრაგი-კომედიისა, რომელშიაც მხოლოდ შემთხვევითი, უმნიშვნელო როლები და გარეგნული დეკორაცია იცვლება, ძირითადი მეტაფიზიკური აზრი, ანუ, უკეთ ვსთქვათ, უაზრობა კი დასაბამითვე შეურყეველი რჩება.

ხელოვნება, განსაკუთრებით ტრაგედია, შოპენჰაუერის პირით, სწორედ ფარდასა ჰხდის იმ ჭეშმარიტებას, რომ ინდივიდუალური არსებობის ერთადერთს ნამდვილს მიზანს თავისივე თავის ძირში აღმოფხვრა შეადგენს. ტრაგიკული გმირი ხანგრძლივ ბრძოლისა და ტანჯვის შემდეგ სცნობს, რომ ის იღუპება არა ამა თუ იმ შეცოდების ან დანაშაულისთვის, არა ამა თუ იმ პირად მოქმედებისთვის, არამედ თვით მსოფლიო ცოდვის სიმძიმის გამო. ამგვარად ტრაგიკული სული რეზიგნაციისკენ* უთითებს: ის გვასწავლის თვალის დაეუხუჭოთ ამ ქვეყნიურს სილამაზეს, ყური არ ვათხოვოთ მომხიბლავ ხმებს, ხელი არ გაგუწოდოთ მის მოჩვენებებს, რომელნიც ჩავვითრევენ ცხოვრების ტრიალში, არამედ ესქილოსის, სოფოკლის და შექსპირის გმირებით უარი ვსთქვათ ნებისყოფაზედ.

ბარათაშვილის პოეზიიდან ინდივიდუალიზმის შესახებ ამის საწინააღმდეგო შეხედულობა გამოკრთის. ეს მგოსანი პირველი ქართველი მოციქულია ძლიერის ინდივიდუალიზმისა, დიადი ტრაგიკული პიროვნებისა, რომელიც თავის დანიშნულებას ჰხედავს არა არსებობის გაყინვასა და განადგურებაში, არამედ მის გამდიდრებაში და გამრავალფერებაში. თავის მოუსვენარს ძიებაში მან სამყაროში აღმოაჩინა გენიოსური ინდივიდუალობა, დიადი მე, რათა შემდეგ ამავე მეში პირიქით მთელი ქვეყნის მრავალმხრივობა დაენახვებინა და მგოსანმა რამოდენიმეთ მართლაც შესძლო დაენახვებინა, რომ ძლიერი, შემომქმედი პიროვნება გრძნობათა და გულისთქმათა დაუმრეტელი წყაროა, რომელსაც შეუძლიან ცხოველჰყოს ამ ქვეყნიური უსულდგმულო არსებობა. ციურ მნათობთა და კოსმიურ ძალთა თუ ვერა, მან მომაკვდავთ მაინც გვაგრძნობინა რაოდენი საუნჯე იმალება ინდივიდუალურს ყოფნაში, რა მშვენიერია უდიდესი ადამიანობა: ამით მან ღირსება და ფასი დაუბრუნა პიროვნებას, რომელსაც გარეშე ტლანქი ძალნი განადგურებით ემუქრებიან, მისი არსებობა ძვირფასი გახდა და მის საბედისწერო ბრძოლისთვის გული აგვიცემა.

არის რაღაც გამოუთქმელად ამძალეპელი ამ ძლიერებაში, რომელიც თვით ტრაგიკულს გათიშვაში ცხოვრებას ზურგს არ უბრუნებს, სულმოკლედ ქედს არ იხრის თვით სიკვდილის წინაშეც და შთამომავლობას მედგრად უთითებს იმ გზისაკენ, რომელზედაც მან ამაყად შესდგა ფეხი: „სრული ცხოვრება, ფართე არსებობა, ძლიერი პიროვნება!“

გერონტი ქიქოძე, ტრაგიკული გრძნობა ნ. ბარათაშვილის ლირიკაში, გაზ. „საქართველო“, 1916, №№ 260-261.

- (1) **1. რატომაა, ავტორის აზრით, „ბარათაშვილის მერანის უგზო უკვლოდ ფრენა... საუკეთესო ლირიკული სახე შოპენჰაუერის პესიმისტური ფილოსოფიისა“?**
 - ა) იმიტომ, რომ „მერანის“ ლირიკული გმირი ამაოდ ცდილობს გაექცეს საკუთარ ბედისწერას.
 - ბ) იმიტომ, რომ „მერანის“ ლირიკული გმირი „არის მოვლენა, აჩრდილი...“
 - გ) იმიტომ, რომ „მერანის“ ლირიკული გმირი „დრტვინავს და ღელავს...“
 - დ) იმიტომ, რომ „მერანის“ ლირიკული გმირი წარმატებით იბრძვის ბედისწერის წინააღმდეგ.
- (1) **2. რა აკავშირებს ერთმანეთთან პირველ და მეორე აბზაცებს?**
 - ა) მეორე აბზაცში გამეორებულია პირველ აბზაცში გამოთქმული მოსაზრებები.
 - ბ) მეორე აბზაცში განზოგადებულია პირველ აბზაცში გამოთქმული მოსაზრებები.
 - გ) მეორე აბზაცში დასაბუთებულია პირველ აბზაცში გამოთქმული მოსაზრებები.
 - დ) მეორე აბზაცში უარყოფილია პირველ აბზაცში გამოთქმული მოსაზრებები.

* რეზიგნაცია – რეზინიაცია (ფრანგ. **resignation**) – ბედს დამორჩილება უსიტყვოდ, უდრტვინველად.

- (1) **3. რას გულისხმობს ავტორი სიტყვებში: „ყოველივე... რაც იმის გარეშე არსებობს, არის მოვლენა, აჩრდილი...“?**
- ამქვეყნიური რეალობა ილუზორულია.
 - ამქვეყნიური რეალობა მარადიულია.
 - ამქვეყნიური რეალობა მიუღებელია.
 - ამქვეყნიური რეალობა ტრაგიკულია.
- (1) **4. ავტორის აზრით, რატომ გრძნობს „ყოველი ჩვენგანი“ ტრაგიზმის განცდაში „ერთგვარ სიამოვნებას“?**
- იმიტომ, რომ „ადამიანი... შეუბრალებლად ატიტვლებს თავის ძველ ჭრილობებს“.
 - იმიტომ, რომ „ადამიანური ცხოვრების მიზანს პიროვნების გაფართოება შეადგენს“.
 - იმიტომ, რომ „ადამიანური ცხოვრების მიზანს... შეუშფოთებელი ბედნიერება“ შეადგენს.
 - იმიტომ, რომ „ტრაგიზმი მსოფლიო ყოფნის ბნელს და საშიშს მხარეს ააშკარავებს“.
- (1) **5. რას მიაქცია ყურადღება, ავტორის აზრით, „ბარათაშვილმა თავის ფილოსოფიურ ლექსში: „ვპოვე ტაძარი, შესაფარი...“?**
- ბედნიერება მხოლოდ აწმყოშია შესაძლებელი.
 - „ბედნიერებას რეალური ფასი და ღირებულება აქვს“.
 - ბედნიერებას „სიკვდილის იდეა... სწამლავს“.
 - ბედნიერება წარსულსა და მყოფადშიცაა შესაძლებელი.
- (1) **6. ავტორის შეხედულებით, რა არის შოპენჰაუერის ფილოსოფიის უმთავრესი აზრი?**
- ბედთან ბრძოლა უაზრობაა.
 - მოჩვენებები „ჩაგვითრევენ ცხოვრების ტრიალში“.
 - სინამდვილის გარდაქმნა შესაძლებელია.
 - „ტრაგიკული გმირი... შეცოდების“ გამო იღუპება.
- (1) **7. რა უმთავრესი განსხვავებაა შოპენჰაუერისა და ბარათაშვილის შეხედულებებს შორის?**
- ბარათაშვილისაგან განსხვავებით, შოპენჰაუერი მიიჩნევს, რომ ინდივიდს „შეუძლიან ცხოველჭყოს ამ ქვეყნიური უსულდგმულო არსებობა“.
 - ბარათაშვილისაგან განსხვავებით, შოპენჰაუერმა „მომაკვდავთ მაინც გვაგრძნობინა რაოდენი საუნჯე იმალება ინდივიდუალურს ყოფნაში“.
 - შოპენჰაუერისაგან განსხვავებით, ბარათაშვილი არ ჰკარგავს ინდივიდის სიდიადის რწმენას.
 - შოპენჰაუერისაგან განსხვავებით, ბარათაშვილს დაკარგული აქვს ინდივიდის სიდიადის რწმენა.
- (1) **8. რა საკითხი არ არის განხილული მოყვანილ ტექსტში?**
- ბარათაშვილისა და შოპენჰაუერის მსოფლმხედველობათა დაპირისპირება.
 - ევროპული ფილოსოფიისა და ქართული მწერლობის მსოფლმხედველობრივი ურთიერთმიმართება.
 - ნათესაობა შოპენჰაუერის მეტაფიზიკასა და ბარათაშვილის პოეზიის ტრაგიზმს შორის.
 - რომანტიზმის დაპირისპირება განმანათლებლობის ფილოსოფიასთან.
- (1) **9. რა არის ბოლო აბზაცის უმთავრესი აზრი?**
- ადამიანის დანიშნულებაა შეუპოვრად გაუსწოროს თვალი სინამდვილეს.
 - ადამიანის დანიშნულებაა ქედი მოიხაროს სიკვდილის წინაშე.
 - ადამიანის დანიშნულებაა „ტრაგიკულს გათიშვაში“ მდგომარეობს.
 - ადამიანის დანიშნულებაა ცხოვრების უარყოფაში მდგომარეობს.
- (4) **10. 4-5 წინადადებით დაწერეთ მოცემული ტექსტის რეზიუმე.**

ქართული ენა

- (1) 11. მოკლედ ჩამოაყალიბეთ ერთ-ერთი პრინციპი, რომელიც საფუძვლად უდევს სალიტერატურო ენის ნორმების დადგენას.
- (3) 12. რას უწოდებენ სიტყვათა წყვილს: აღქმა – აღთქმა?
განმარტეთ ორივე სიტყვა.
რომელი მათგანი უნდა გამოვიყენოთ მოცემულ წინადადებაში: *გამოკვლევა ეხება ბავშვის მიერ სინამდვილის . . . და მასთან დაკავშირებულ პრობლემებს.*
- (2) 13. მოსწავლემ დაწერა: *არასამთავრობო ორგანიზაციამ საზოგადოებრივი აზრის შესწავლა მოახდინა.*
აუხსენით მას, რა სტილისტური ხარვეზი აქვს ამ წინადადებას.
განუმარტეთ, რა უნდა გაითვალისწინოს მოსწავლემ, რომ თავიდან აიცილოს ანალოგიური ხარვეზი.
- (1) 14. მოსწავლემ გააანალიზა კომპოზიტები: *ბუტბუტი, რახრახი, ლაქლაქი*. მისი განმარტებით, ეს კომპოზიტები უდევისოდ იწერება, რადგან ფუძეთა შორის *და* კავშირს ვერ ჩავსვამთ.
დააზუსტეთ მოსწავლის პასუხი.
- (2) 15. მოსწავლემ დაწერა: *იმათმა, უფროსების ქებით ერთაშესხმულებმა, კონკურსისთვის მზადება დაიწყეს.*
მიუთითეთ მას, რა შეცდომა დაუშვა.
განუმარტეთ მოსწავლეს, რა უნდა იცოდეს, რომ არ დაუშვას ანალოგიური შეცდომა.
- (2) 16. მოსწავლემ დაწერა: *დავით აღმაშენებელმა სამშვილდე თურქებისაგან გაანთავისუფლა.*
მიუთითეთ მას, რა შეცდომა დაუშვა.
განუმარტეთ მოსწავლეს, რა უნდა იცოდეს, რომ არ დაუშვას ანალოგიური შეცდომა.
- (2) 17. მოსწავლემ დაფაზე დაწერა შემდეგი ზმნები: *დაუწერია, ჩაუცვია, გაუწვევტია.*
გაასწორეთ შეცდომა და განუმარტეთ მოსწავლეს, რა უნდა იცოდეს, რომ არ დაუშვას ანალოგიური შეცდომა.
- (1) 18. მოსწავლემ დაწერა: *ხელოვნების მუზეუმში არაერთი ექსპონატია, რომლის რესტავრაციას დიდი თანხა სჭირდება.*
მიუთითეთ მოსწავლეს, რა შეცდომა დაუშვა.
- (2) 19. მოსწავლემ დაწერა: *განსაკუთრებულია ეკატერინე გაბაშვილის წვლილი ისეთ მნიშვნელოვან საქმეში, როგორც ქალთა უფლებების დაცვაა.*
მიუთითეთ მას, რა შეცდომა დაუშვა.
განუმარტეთ მოსწავლეს, რა უნდა იცოდეს, რომ არ დაუშვას ანალოგიური შეცდომა.
- (5) 20. თქვენი მიზანია, განვლილი მასალიდან *გახსენოთ* მოსწავლეებს ის საკითხები, რომელთა ცოდნაც აუცილებელია ქვემდებარული დამოკიდებული წინადადების არსის უკეთ გასააზრებლად.

- (2) I. ჩამოთვალეთ ეს საკითხები.
- (3) II. აღწერეთ ერთ-ერთი სასწავლო ქმედება, რომელიც დაგეხმარებათ ამ მიზნის მიღწევაში და დაასაბუთოთ მისი ეფექტიანობა.
- (5) 21. თქვენი მიზანია მოსწავლეებს გამოუმუშაოთ არგუმენტირებული მსჯელობის უნარი.
- (2) I. წაიკითხეთ ნაწევრები ჯემალ ქარჩხაძის პუბლიცისტური წერილიდან და დაასაბუთოთ, რომ ეს ტექსტი დაგეხმარებათ დისკუსიის წარმართვაში.
- (3) II. ჩამოაყალიბეთ სადისკუსიო თემა და თითო არგუმენტი ავტორის თვალსაზრისის როგორც გასამყარებლად, ისე უარსაყოფად.
- „ჩვენი საზოგადოების აბსოლუტურ უმრავლესობაში „თავისუფლება“ გაიგივებულია ეროვნულ თავისუფლებასთან, პიროვნული თავისუფლება განიხილება მისი, როგორც მთელის, ნაწილი. ეს უადრესად საშიში შეცდომაა, რადგან აქ სიმართლე ყირაზეა დაყენებული. სინამდვილეში სწორედ პიროვნული თავისუფლებაა მთელი, ხოლო ეროვნული თავისუფლება – ნაწილი... ეროვნული თავისუფლება – პიროვნული თავისუფლებისაგან მოწვევტილი – შეიძლება ერთგვარ კერპთაყვანისმცემლობას შევადაროთ“.
- (4) 22. წაიკითხეთ ქვემოთ მოცემული ტექსტი.
- (1) I. დაასახელეთ საკითხი, რომლის სწავლების მიზნითაც გამოიყენებდით ამ ტექსტს.
- (3) II. აღწერეთ ერთ-ერთი სასწავლო ქმედება, რომლის მეშვეობითაც აჩვენებთ, როგორ გამოიყენებთ ამ ტექსტს. დაასაბუთოთ თქვენ მიერ შერჩეული ქმედების ეფექტიანობა.
- ალექსანდრე სარაჯიშვილი გადმოგვცემს ვიღაც ვაჭრის ნაამბობს: „ერთს მანუფაქტურის მაღაზიაში შევიდა ჩვენი პრისტავი და საროჩკები იკითხა.
- რა საროჩკები გნებავთო, – ჰკითხა კუპეწმა, – პალატნიანი თუ შოლკოვი?
 – მე ნუხად გაზრდილი არა ვარ, სიტეცზედაც საღლასნი ვარო.
 ჩამოიღო პრიკაშიკმა პოლკიდან ერთი პანკა საროჩკა და დაუწყო პრილაკაზედ.
 პრისტავმა გადაარჩია ოთხი საროჩკა სხვადასხვა ფერისა: ლილოვი, გალუბოვი, კარინოვი და სირენევი. ბუმაგაში გაახვევინა და ჩაიღო ვეშნებით გატენილს საკოიაჟში...“
- ალექსანდრე სარაჯიშვილი განაგრძობს: „ჯავრი მომდიოდა: ნუთუ რუსთაველის ენა ისეთი ღარიბი ყოფილა, რომ ერთი უბრალო ამბის თქმა ვერ მოგვიხერხებია, თუ რუსული სიტყვები არ ჩავერთეთ? ავიღე და ვაჭრის ნაამბობი გადმოვაქართულე... მაგრამ ვაი შენს მტერს, მე რომ მომივიდა...
 რატომ?! რა მოხდა?!
 საქმე ისაა, რომ ყველა გადმოქართულებული სიტყვა – ფარჩა, დუქანი, ბოქაული, პერანგი, ვაჭარი, ტილო, აბრეშუმი, აზიზი, ჩითი, ნოქარი, ლაჟვარდი, მიხაკი, ქაღალდი, ბარგი, ხურჯინი... – სულ თათრული, სპარსული, არაბული, სომხური და ლათინური გამოდგა!
 დაე, გაიხაროს ჩვენმა მტერმა, რომელსაც ჰგონია, ვითომც ენის სიწმინდე თავისებური სიტყვებია და არა თავისებური სინტაქსი“.
- (10) 23. გაასწორეთ მოსწავლის ნამუშევარი ქვემოთ მოცემული სქემის მიხედვით და დაწერეთ კომენტარი.
- (8) I. დაწერეთ ქულა თითოეული კრიტერიუმის მიხედვით და დაუსაბუთოთ მოსწავლეს თქვენი შეფასება: I კრიტერიუმით შეფასების კომენტარებისას მოიხმეთ სათანადო მაგალითები თხზულებიდან; II და III კრიტერიუმებით შეფასების კომენტარებისას კი ამოიწერეთ ყოველი შეცდომა და ხარვეზი; თითოეულ მათგანს მიუწერეთ – ორთოგრაფიულია ეს შეცდომა, მორფოლოგიური, სინტაქსური, პუნქტუაციური თუ სტილისტური ხარვეზია.
- (2) II. ჩამოაყალიბეთ სათანადო რჩევები, რომელთა გათვალისწინებაც დაეხმარება მოსწავლეს ანალოგიური დავალების უკეთ შესრულებაში.

შეფასების სქემა

<i>№</i>	<i>კრიტერიუმები</i>	<i>კრიტერიუმების განმარტება</i>	<i>ქულები</i>
I	მსჯელობის დასაბუთება (არგუმენტირება და ციტირება)	ა) მსჯელობა მკაფიოა, არგუმენტირებულია, არგუმენტები გამყარებულია ტექსტური მასალით (ჩანს ტექსტის ცოდნა);	2
		ბ) მსჯელობა ნაწილობრივ მკაფიოა და ნაწილობრივ არგუმენტირებული, არ არის გამყარებული ტექსტური მასალით ან დაშვებულია ფაქტობრივი შეცდომა;	1
		გ) ტექსტი არაადეკვატურადაა გაგებული, მსჯელობა არაადამაჯერებელია, ტექსტური მასალაც არაადეკვატურად არის მოხმობილი.	0
II	ლექსიკა და სტილი	ა) აზრი ზუსტად და მკაფიოდ არის გამოხატული, ნაწერი სტილისტურად გამართულია;	2
		ბ) აზრი ზუსტად არის გამოხატული, მაგრამ ლექსიკა მწირია ან გვხვდება სტილისტური ხარვეზები;	1
		გ) აზრი ძირითადად გასაგებია, მაგრამ სტილისტურად გაუმართავია, გვხვდება არაადეკვატური ლექსიკა.	0
III	ორთოგრაფია-მორფოლოგია, სინტაქსი და პუნქტუაცია	ა) არ არის ამ ტიპის <i>სამზე მეტი</i> შეცდომა;	2
		ბ) არ არის ამ ტიპის <i>ექვსზე მეტი</i> შეცდომა;	1
		გ) ამ ტიპის შეცდომა <i>ექვსზე მეტია</i> .	0

ნაწევები მოსწავლის თხზულებიდან, რომელიც უპასუხებს მითითებას: ჩამოაყალიბეთ თქვენი პოზიცია დანაშაულისა და სასჯელის ზნეობრივი პრობლემის შესახებ „გამზრდელში“.

ბათუს აზრით სინდისი ადამიანის ყველაზე მკაცრი მსაჯულია, მეგობრების ნდობის დაკარგვა და სიცოცხლის სიმარტოვეში გატარება – ძალიან უდიდესი სატანჯველი.

ჰაჯი-უსუბისა და ბათუს განაჩენი ერთ საკითხში ემთხვევა ერთმანეთს. საფარ-ბეგი სიკვდილის ღირსი არ არის. სიკვდილი შვებაა იმგვარ ცხოვრებასთან შედარებით, რაც მან უნდა განვივლოს.

რა მიზეზით ჩაიდინა საფარ-ბეგმა ეს მძიმე დანაშაული? როგორ უნდა დასაჯონ იგი? ორი შესაძლებლობისგან უფრო სასტიკი აირჩია მწერალმა – საფარი დატოვა საკუთარი სინდისის პირისპირ. უფრო მეტიც, გამზრდელის სიკვდილის მიზეზი გახადა. ავტორის პოზიცია გასაგებია მოღალატე უნდა დაისაჯოს.

მე არ ვამართლებ საფარ-ბეგს, მაგრამ ასეთი სასჯელი განა მეტისმეტი არ არის? არ ვიცი, შეიძლება მთელი საუკუნის შემდეგ ეს დანაშაული არც ისე მძიმედ მოგვეჩვენოს. იმ დროს ზნეობრივი პრინციპები უფრო სხვაგვარად აღიქმებოდა. აქ კარგად სჩანს, თუ როგორ განიცდის საფარი საკუთარ საქციელს. იგი ინანიებს ჩადენილს. ვფიქრობ, მან უკვე ათას წილად ზღო.

ქართული ლიტერატურა

- (2) 24. მოსწავლემ დასვა შეკითხვა: რატომ გახდა სადავო ქართლის ეპისკოპოსთათვის არსენის კათალიკოსად კურთხევა და რატომ დაუჭირა გრიგოლ ხანძთელმა მხარი არსენის კანდიდატურას?
განუმარტეთ მოსწავლეს ქართლის ეპისკოპოსთა გულისწერომის მიზეზი და გრიგოლის გადაწყვეტილების მოტივი.
- (2) 25. შაირობის შესახებ მსჯელობისას შოთა რუსთაველი უპირატესობას ანიჭებს ეპიკური პოემის ჟანრს. დაასახელეთ ორი არგუმენტი, რომლებიც მოჰყავს პოეტს თავისი თვალსაზრისის დასასაბუთებლად.
- (3) 26. თქვენი მიზანია აუხსნათ მოსწავლეებს, რა დატვირთვა აქვს ღამეს („შემოღამებას“) ნიკოლოზ ბარათაშვილისა და ილია ჭავჭავაძის ნაწარმოებებში: „შემოღამება მთაწმინდაზე“ და „მგზავრის წერილები“.
ამ მიზნის მისაღწევად მოკლედ ჩამოაყალიბეთ:
ა) რა დამოკიდებულება ვლინდება შემოღამების მიმართ ნიკოლოზ ბარათაშვილის ღექსში „შემოღამება მთაწმინდაზე“;
ბ) როგორ არის შეფასებული ღამე ილია ჭავჭავაძის მოთხრობაში „მგზავრის წერილები“;
გ) რა განაპირობებს როგორც ერთი, ისე მეორე ავტორის ამგვარ დამოკიდებულებას.
- (1) 27. მოსწავლემ დასვა შეკითხვა: თუ ალუდა ქეთელაური მკლავის მოჭრის ტრადიციის წინააღმდეგი იყო, რატომ მოაჭრა მარჯვენა მუცლის ძმას?
მოკლედ განუმარტეთ მოსწავლეს მისთვის საინტერესო საკითხი.
- (2) 28. დაუსახელეთ მოსწავლეებს სიმბოლიზმისათვის დამახასიათებელი ერთ-ერთი ნიშანი და მოიყვანეთ შესაბამისი მაგალითი ქართველ სიმბოლისტთა შემოქმედებიდან.
- (2) 29. მოსწავლის აზრით, კუხმა კილგა მართალია, როდესაც ჰაკი აძბას მონას უწოდებს.
განუმარტეთ მოსწავლეს, რომ მისი შეხედულება მცდარია და კონკრეტულ მაგალითზე დაყრდნობით დაუსაბუთეთ თქვენი მოსაზრება.

მხატვრული ტექსტის ანალიზი

- (4) 30. წაიკითხეთ რეზო ინანიშვილის მინიატურა „მარადიული პეიზაჟი“.
სულ იქით ცა არის, შემოდგომის ღურჯადმიყუჩებული ცა. მის წინ – შემრეშილტყიანი გრძლადწასული გორა. გორის წინ – სანთლებივით სწორად ასული ალგები, ალგების წინ – მსუბუქად გაფენილი ყვითელი სიმინდები (ჯაფარა მიფრინავს იმ მსუბუქ სიყვითლეში), სიმინდების წინ – ძეძვის მუქი ღობე, ღობესთან – შავადაგრაგნილი ტოტებშეკაფული მუხა (ნაკაფზე ფუნჯებად ამოჰყრია წვრილი ყლორტები), მუხასთან – გრძელი საცალფეხო ხიდი, ხიდქვეშ მიედინება წმინდა, ოქროსფრად მოციმციმე წყალი, ხიდზე გამოდის წელში მოხრილი თითქმის მუხლებამდე ცხვირმიტანილი შავი დედაბერი, ზურგზე ჰკიდია პირთამდე სავსე ტომარა, ფეხის წვერები ერთმანეთის მოყოლებით მოიწევენ ჩემკენ.
.....
ვერ ვცნობ და მაინც:
დედაჩემს იმ სავსე ტომარით დარდი მოაქვს ჩემთან.

გაანალიზეთ მოცემული ტექსტი შემდეგი მითითებების მიხედვით:

- განმარტეთ, რა არის ამ ტექსტის მთავარი სათქმელი;
- ჩამოაყალიბეთ, რა მხატვრულ საშუალებებს იყენებს ავტორი დასახული მიზნის მისაღწევად.

თქვენი თვალსაზრისი დაასაბუთეთ!

(ნაშრომი, რომელიც 50 სიტყვაზე ნაკლებს შეიცავს, არ გასწორდება).

ლიტერატურის სწავლების მეთოდთა

(11) 31. წარმოიდგინეთ, რომ თქვენი მიზანია დაეხმაროთ მოსწავლეებს ამოიცნონ და გაიაზრონ შესასწავლი ტექსტების მხატვრული თავისებურებები.

შეარჩიეთ ქვემოთ ჩამოთვლილ ტექსტთაგან ერთ-ერთი:

იაკობ ხუცესის თხზულება „შუშანიკის წამება“;

დავით გურამიშვილის ლექსი „მოთქმა ხმითა თავ-ბოლო ერთი“;

აკაკი წერეთლის მოთხრობა „ბაში-აჩუკი“;

ვაჟა-ფშაველას პოემა „გველის მჭამელი“;

გალაკტიონ ტაბიძის ლექსები: „უსიყვარულოდ“ და „თოვლი“;

მიხეილ ჯაფარიძის მოთხრობა „ლამბალო და ყაშა“.

ლიტერატურული ნაწარმოების არჩევის შემდეგ შეასრულეთ მოცემული დავალება:

ა) გამოყავით და აღწერეთ ამ ნაწარმოების ერთი ძირითადი თავისებურება, რომელიც, თქვენი აზრით, უმნიშვნელოვანესია მთელი ტექსტის გაგებისა და გააზრებისათვის. ეს თავისებურება გულისხმობს (თუმცა მხოლოდ ამით არ შემოიფარგლება) თემატურ თუ იდეურ პრობლემატიკას, კულტურულ-ისტორიულ კონტექსტს, ქვეტექსტსა თუ აღუზიას, კომპოზიციურ თავისებურებას (ნაწარმოების არქიტექტონიკას), პერსონაჟთა დახასიათებისა თუ თხრობის მეთოდებს, სტილს, ჟანრულ მახასიათებლებს, მხატვრულ საშუალებებს, პოეტურ ოსტატობას.

მსჯელობისას დაიმოწმეთ სათანადო მაგალითები შერჩეული ნაწარმოებიდან.

(პასუხი, რომელიც 50 სიტყვაზე ნაკლებს შეიცავს, არ გასწორდება).

ბ) ვინაიდან თქვენ გამოყავით შერჩეული ნაწარმოების ძირითადი თავისებურება, უკვე შეგიძლიათ დაასახელოთ და გააანალიზოთ ის ერთი პრობლემა, რომელსაც თქვენ მიერ აღწერილი თავისებურებისა და, შესაბამისად, მთელი ტექსტის გაგებისა და გააზრებისას შეიძლება წააწყდნენ მოსწავლეები.

ანალიზის დროს:

- მოიხმეთ ტექსტიდან ის მაგალითები, რომლებიც თვალსაჩინოს გახდის თქვენ მიერ გამოყოფილი პრობლემის არსებობას;
- ახსენით, რა მიზეზით (მიზეზებით) შეიძლება შეექმნათ ეს პრობლემა მოსწავლეებს ამ კონკრეტული ნაწარმოების შესწავლისას.

(პასუხი, რომელიც 50 სიტყვაზე ნაკლებს შეიცავს, არ გასწორდება).

გ) თქვენ უკვე დაასახელეთ და გააანალიზეთ ის პრობლემა, რომელსაც ტექსტის გაგებისა და გააზრებისას შეიძლება წააწყდნენ მოსწავლეები.

ამჯერად აღწერეთ ის ერთი სასწავლო ქმედება, რომელიც დაგეხმარებათ დაანახვით და გაააზრებინოთ მოსწავლეებს თქვენი მსჯელობის I ნაწილში გამოყოფილი თავისებურება და დააძლევინოთ ამავე მსჯელობის II ნაწილში აღნიშნული პრობლემა.

მსჯელობისას ახსენით, როგორ (რა გზით) დაეხმარება ეს სასწავლო ქმედება მოსწავლეებს ამ ნაწარმოების თავისებურების გაგებასა და გააზრებაში და როგორ (რა გზით) დააძლევინებს ტექსტის შესწავლისას წამოჭრილ პრობლემას.

(პასუხი, რომელიც 50 სიტყვაზე ნაკლებს შეიცავს, არ გასწორდება).

2010 წლის სასერტიფიკაციო ტესტის შეფასების სქემა

წაკითხულის გააზრება (დავალებები №№ 1-9)

1. ა) -----1ქ. 2. გ) -----1ქ. 3. ა) -----1ქ. 4. ბ) -----1ქ. 5. ა) -----1ქ.
 6. ა) -----1ქ. 7. გ) -----1ქ. 8. დ) -----1ქ. 9. ა) -----1ქ.

რეზიუმეს (დავალება № 10) შეფასების კრიტერიუმები

რეზიუმეს მაქსიმალური ქულაა 4. უპირველეს ყოვლისა, გამსწორებელმა უნდა გაარკვიოს, წარმოადგენს თუ არა შესრულებული დავალება რეზიუმეს. თუ პასუხი სტატიის შინაარსის თხრობაა (პერიფრაზია), წერილის კრიტიკული ანალიზია ან მისი შეფასება-კომენტარია, ანდა ენობრივად გაუმართავია, იგი არ შეფასდება და დაიწერება 0 ქულა.
 თუ დავალების პასუხი რეზიუმეა, იგი უნდა შეფასდეს მოცემული კრიტერიუმების მიხედვით.

№	კრიტერიუმები	ქულები
1.	დავალება ამომწურავადაა შესრულებული (საუბარია სტატიის ყველა არსებითი ასპექტის შესახებ) და არ არის დაშვებული არც ერთი ენობრივი შეცდომა.	4
2.	დავალება ამომწურავადაა შესრულებული (საუბარია სტატიის ყველა არსებითი ასპექტის შესახებ), მაგრამ დაშვებულია ერთი-ორი ენობრივი შეცდომა.	3
3.	დავალება ნაწილობრივია შესრულებული (არ არის საუბარი სტატიის ერთ-ერთი არსებითი ასპექტის შესახებ) და არ არის დაშვებული არც ერთი ენობრივი შეცდომა; ანდა დავალება ამომწურავადაა შესრულებული (საუბარია სტატიის ყველა არსებითი ასპექტის შესახებ), მაგრამ დაშვებულია ორზე მეტი ენობრივი შეცდომა.	2
4.	დავალება ნაწილობრივია შესრულებული (არ არის საუბარი სტატიის ერთ-ერთი არსებითი ასპექტის შესახებ) და დაშვებულია ერთი-ორი ენობრივი შეცდომა.	1
5.	ნაშრომში არ არის საუბარი სტატიის ორი ან მეტი არსებითი ასპექტის შესახებ, ანდა ენობრივად გაუმართავია.	0

ქართული ენა (დავალებები №№ 11-23)

11. სალიტერატურო ენის ნორმების დადგენისას ითვალისწინებენ, რამდენად გავრცელებულია ეს ფორმა კლასიკოსთა ნაწერებში, საერთო-სახალხო ენაში; არჩეული ფორმა მართებული უნდა იყოს თანამედროვე ქართული ენის გრამატიკული სისტემის მიხედვით; არჩეული ფორმა უნდა შეესაბამებოდეს ენის განვითარების შინაგან ტენდენციებს... -----1ქ.
12. ა) პარონიმებს -----1ქ.
 ბ) აღქმა – სინამდვილის (სამყაროს) ასახვა გრძნობათა ორგანოებით (მხედველობით, სმენით), გააზრება (შემეცნება); აღთქმა – პირობის მიცემა, დაპირება. -----1ქ.
 გ) აღქმა -----1ქ.
13. ა) შესწავლა მოახდინა კალკია (სხვა ენის კონსტრუქციის სიტყვასიტყვითი თარგმანია, რომელიც ქართულისათვის არაბუნებრივ შესიტყვებას იძლევა / არაბუნებრივია). -----1ქ.
 ბ) იმისათვის, რომ მოსწავლემ თავიდან აიცილოს ანალოგიური ხარვეზი, ამ ტიპის შედგენილი შემასმენლის ნაცვლად უნდა გამოიყენოს მარტივი შემასმენელი – ზმნის პირიანი ფორმა (მაგ., შეისწავლა). -----1ქ.
14. ეს კომპოზიტები ერთცნებიანია (ერთმნიშვნელობიანია) და მიღებულია მნიშვნელობას მოკლებული მარცვლების გაორკეცებით, ამიტომ იწერება უდევისოდ. -----1ქ.
15. ა) მათ პირის ნაცვალსახელს დაურთო ბრუნვის ნიშანი (დასაშვებია: მათ – პირის ნაცვალსახელის ნაცვლად გამოიყენა კუთვნილებითი – იმათმა). -----1ქ.

- ბ) მათ III პირის ნაცვალსახელის მრავლობითი რიცხვის მოთხრობითი ბრუნვის ფორმაა და -მა ბრუნვის ნიშანი ზედმეტია (დასაშვებია: უნდა იცოდეს პირის ნაცვალსახელთა ბრუნება, ნაცვალსახელთა ფუნქციები). -----1ქ.
16. ა) გაანთავისუფლა არასწორი ფორმაა, უნდა იყოს გაათავისუფლა. -----1ქ.
 ბ) გან- ზმნისწინის გათიშვა დაუშვებელია. -----1ქ.
17. ა) ჩაუცვამს -----1ქ.
 ბ) -ბი თემის ნიშანი ზმნის ფუძეს გადაჰყვება I თურმეობითში. -----1ქ.
18. უნდა დაეწერა რთმელთა. -----1ქ.
19. ა) არასწორად გამოიყენა წევრ-კავშირი როგორც. -----1ქ.
 ბ) როდესაც მთავარ წინადადებაში მისათითებელი სიტყვაა ისეთი, დამოკიდებულ წინადადებაში გამოიყენება წევრ-კავშირი როგორც. -----1ქ.
20. I ა) თუ ჩამოთვლილია ორი საკითხი მაინც: წინადადების ტიპები აგებულების მიხედვით, ქვეწოობილი წინადადების შედგენილობა (მთავარი, დამოკიდებული), მისათითებელი სიტყვები, წინადადების მთავარი წევრები (ქვემდებარე და შემასმენელი), წევრ-კავშირები... -----2ქ.
 ბ) თუ დასახელებულია მხოლოდ ერთი საკითხი. -----1ქ.
 გ) თუ დასახელებული საკითხი (საკითხები) დავალების პირობას არ შეესაბამება. -----0ქ.
- II ა) თუ სრულყოფილად არის აღწერილი სასწავლო ქმედება და მისი ეფექტიანობის დასაბუთება არგუმენტირებულია. -----3ქ.
 ბ) თუ სრულყოფილად არის აღწერილი სასწავლო ქმედება, მაგრამ მისი ეფექტიანობა დასაბუთებული არ არის ან სასწავლო ქმედება მხოლოდ დასახელებულია და მისი ეფექტიანობის დასაბუთება არგუმენტირებულია, ანდა სასწავლო ქმედების აღწერა სრულყოფილი არ არის და არც მისი ეფექტიანობის დასაბუთებაა არგუმენტირებული. -----2ქ.
 გ) თუ სასწავლო ქმედება მხოლოდ დასახელებულია და მისი ეფექტიანობის დასაბუთება არგუმენტირებული არ არის ან სასწავლო ქმედების აღწერა სრულყოფილი არ არის და არც მისი ეფექტიანობაა დასაბუთებული. -----1ქ.
 დ) თუ სასწავლო ქმედება მხოლოდ დასახელებულია. -----0ქ.
21. I. ა) თუ დასაბუთება არგუმენტირებულია. -----2ქ.
 ბ) თუ დასაბუთება ნაწილობრივ არის არგუმენტირებული. -----1ქ.
 გ) თუ დასაბუთება არ არის არგუმენტირებული ან არგუმენტები არაადამაჯერებელია. -----0ქ.
- II. ა) თუ ჩამოყალიბებულია სადისკუსიო თემა და არგუმენტები. -----3ქ.
 ბ) თუ ჩამოყალიბებულია სადისკუსიო თემა და ერთ-ერთი არგუმენტი მაინც ან ჩამოყალიბებულია ორივე არგუმენტი. -----2ქ.
 გ) თუ ჩამოყალიბებულია მხოლოდ სადისკუსიო თემა ან ერთ-ერთი არგუმენტი. -----1ქ.
 დ) თუ არაადეკვატურად არის ჩამოყალიბებული სადისკუსიო თემა და არგუმენტები. -----0ქ.
22. I. ა) თუ საკითხი ადეკვატურად არის დასახელებული. -----1ქ.
 ბ) თუ საკითხი ადეკვატურად არ არის დასახელებული. -----0ქ.
- II. ა) თუ სრულყოფილად არის აღწერილი სასწავლო ქმედება და მისი ეფექტიანობის დასაბუთება არგუმენტირებულია. -----3ქ.
 ბ) თუ სრულყოფილად არის აღწერილი სასწავლო ქმედება, მაგრამ მისი ეფექტიანობა დასაბუთებული არ არის ან სასწავლო ქმედება მხოლოდ დასახელებულია და მისი ეფექტიანობის დასაბუთება არგუმენტირებულია, ანდა სასწავლო ქმედების აღწერა სრულყოფილი არ არის და არც მისი ეფექტიანობის დასაბუთებაა არგუმენტირებული. -----2ქ.
 გ) თუ სასწავლო ქმედება მხოლოდ დასახელებულია და მისი ეფექტიანობის დასაბუთება არგუმენტირებული არ არის ან სასწავლო ქმედების აღწერა სრულყოფილი არ არის და არც მისი ეფექტიანობაა დასაბუთებული. -----1ქ.
 დ) თუ სასწავლო ქმედება მხოლოდ დასახელებულია. -----0ქ.
23. I.
 1. ა) თუ მასწავლებელმა სწორად შეაფასა თხზულება I კრიტერიუმის მიხედვით და არგუმენტირებული კომენტარი დაურთო მაგალითების მოხმობით. -----2ქ.
 ბ) თუ მასწავლებელმა სწორად შეაფასა თხზულება I კრიტერიუმის მიხედვით და არგუმენტირებული კომენტარი დაურთო, მაგრამ მაგალითები არ მოიხმო ან არ დაწერა შესაბამისი ქულა. -----1ქ.
 გ) თუ გადმოწერილია მხოლოდ კრიტერიუმის მითითებები. -----0ქ.
2. ა) თუ მასწავლებელმა სწორად შეაფასა თხზულება II და III კრიტერიუმების მიხედვით. -----1ქ.
 ბ) თუ მასწავლებელმა სწორად შეაფასა თხზულება მხოლოდ II ან III კრიტერიუმების მიხედვით. -----0ქ.
3. ა) თუ მასწავლებელს გამორჩა მხოლოდ ერთი ენობრივი შეცდომა ან ხარვეზი. -----2ქ.

- ბ) თუ მასწავლებელს გამოორჩა **ორი** ენობრივი შეცდომა ან ხარვეზი, ან/და არასწორად ჩათვალა **ერთი** ან **ორი** მართებული ფორმა ან შესიტყვება. -----1ქ.
- გ) თუ მასწავლებელს გამოორჩა **სამი** ენობრივი შეცდომა ან ხარვეზი, ან/და არასწორად ჩათვალა **სამი** მართებული ფორმა ან შესიტყვება. -----0ქ.
4. ა) თუ სწორია **ხუთი** ენობრივი შეცდომისა და ხარვეზის კვალიფიკაცია. -----3ქ.
- ბ) თუ სწორია **ოთხი** შეცდომისა და ხარვეზის კვალიფიკაცია. -----2ქ.
- გ) თუ სწორია **სამი** შეცდომისა და ხარვეზის კვალიფიკაცია. -----1ქ.
- დ) თუ სწორია მხოლოდ **ორი** შეცდომისა და ხარვეზის კვალიფიკაცია. -----0ქ.

- II.**
5. ა) თუ კომენტარის ეს ნაწილი მეთოდურად სწორია და მსჯელობა არგუმენტირებულია. ---2ქ.
- ბ) თუ კომენტარის ეს ნაწილი მეთოდურად სწორია, მაგრამ მსჯელობა ნაწილობრივ არის არგუმენტირებული. -----1ქ.
- გ) თუ კომენტარის ეს ნაწილი მეთოდურად არასწორია და მსჯელობა არ არის არგუმენტირებული. -----0ქ.

მასწავლებელს არ უნდა გამოორჩენოდა ქვემოთ მითითებული შეცდომები და სტილისტური ხარვეზი. ვარდა ამისა, მას შეეძლო სასვენი ნიშნებისა და ზოგიერთი შესიტყვების (სტილისტური ხარვეზის) განსხვავებული ინტერპრეტაცია.

ბათუს აზრით_(პუნქტ.) სინდისი ადამიანის ყველაზე მკაცრი მსაჯულია, მეგობრების ნდობის დაკარგვა და სიცოცხლის სიმარტოვეში გატარება – ძალიან უდიდესი (სტილ.) სატანჯველი.

ჰაჯი-უსუბისა და ბათუს განაჩენი ერთ საკითხში ემთხვევა ერთმანეთს. საფარ-ბეგი სიკვდილის ღირსი არ არის. სიკვდილი შვებაა იმგვარ ცხოვრებასთან შედარებით, რაც (სინტ.) მან უნდა განვლოს.

რა მიზეზით ჩაიდინა საფარ-ბეგმა ეს მძიმე დანაშაული? როგორ უნდა დასაჯონ იგი? ორი შესაძლებლობისგან (სინტ.) უფრო სასტიკი აირჩია მწერალმა – საფარი დატოვა საკუთარი სინდისის პირისპირ. უფრო მეტიც, გამზრდელის სიკვდილის მიზეზი გახადა. ავტორის პოზიცია გასაგებია_(პუნქტ.) მოდლატე უნდა დაისაჯოს.

მე არ ვამართლებ საფარ-ბეგს. მაგრამ ასეთი სასჯელი განა მეტისმეტი არ არის? არ ვიცი, შეიძლება მთელი საუკუნის შემდეგ ეს დანაშაული არც ისე მძიმედ მოგვეჩვენოს. იმ დროს ზნეობრივი პრინციპები უფრო სხვაგვარად აღიქმებოდა. აქ კარგად სჩანს (მორფ.), თუ როგორ განიცდის საფარი საკუთარ საქციელს. იგი ინანიებს ჩადენილს. ვფიქრობ, მან უკვე ათას წილად (ორთ.) ზღო.

ქართული ლიტერატურა (დავალებები №№ 24-29)

24. ქართლის ეპისკოპოსთათვის არსენის კათალიკოსად კურთხევა სადავო იმიტომ გახდა, რომ არსენის კურთხევა ეპისკოპოსთა უმრავლესობის აზრის გაუთვალისწინებლად მოხდა; მირიანმა თავისი ძე არსენი ეპისკოპოსთა მხოლოდ მცირე ნაწილის თანხმობით დაადგინა კათალიკოსად („მირიან... ძე თვისი დაადგინა კათალიკოსად თანადგომითა და კურთხევითა მცირედთა ეპისკოპოსთათა“). გრიგოლ ხანძთელმა არსენის კანდიდატურას მხარი იმიტომ დაუჭირა, რომ, გრიგოლის აზრით, არსენის კათალიკოსობა ღვთის ნება იყო („არსენი კათალიკოსი ნებითა ღმრთისაითა კათალიკოსი არს...“).

1. არსენის კათალიკოსად კურთხევა ეპისკოპოსთა უმრავლესობის დაუკითხავად მოხდა -----1ქ.
2. გრიგოლის აზრით, არსენის კათალიკოსად კურთხევა ღვთის ნება იყო -----1ქ.

25. შაირობის შესახებ მსჯელობისას შოთა რუსთაველი უპირატესობას ეპიკური პოემის ჟანრს იმიტომ ანიჭებს, რომ, ავტორის აზრით, მხოლოდ ვრცელ ეპიკურ ნაწარმოებშია შესაძლებელი სათქმელის სრულფასოვნად გადმოცემა („...რა ვედარ მიხვდეს ქართულსა, დაუწყოს ლექსმან ძვირობა / არ შეამოკლოს ქართული, არა ქმნას სიტყვა-მცირობა...“). რუსთაველის შეხედულებით, ეპიკურ ნაწარმოებში ყველაზე უკეთ ვლინდება პოეტის შემოქმედებითი შესაძლებლობები („ვითა ცხენსა შარა გრძელი და გამოსცდის დიდი რბევა... / მართ აგრეთვე მეღექსესა – ლექსთა გრძელთა თქმა და ხევა...“; „დიდსა ვერ მოჰკლავენ, ხელად აქვს ხოცა ნადირთა მცირეთა“; „მოშაირე არა ჰქვიან, ვერას იტყვის ვინცა გრძელად...“).

1. მხოლოდ ვრცელ ეპიკურ ნაწარმოებშია შესაძლებელი სათქმელის სრულფასოვნად გადმოცემა -----1ქ.

2. ვრცელ ეპიკურ ნაწარმოებში ყველაზე უკეთ ვლინდება პოეტის შემოქმედებითი შესაძლებლობები -----1ქ.

26. ღამე („შემოღამება“) ნიკოლოზ ბარათაშვილის ლექსში „შემოღამება მთაწმინდაზე“ არის პოეტის მწიქანებისა და სევდის თანაზიარი; შემოღამება ავტორს შვებას ჰგვრის („მხოლოდ სული გრძნობს, თუ ვითარი სძლევნით მას შვება“); ღამე ნ. ბარათაშვილისათვის მჭმუნვარეობის განქარვების საშუალებაა („როს მჭმუნვარება შემომესევის, შენდა მოვილტვი განსაქარვებლად!“); შემოღამება ავტორს სულიერად ამშვიდებს და აღამაღლებს. ილია ჭავჭავაძის „მგზავრის წერილებში“ ღამე შეფასებულია, როგორც აღამიანთა უბედურების წყარო („შენ რომ არ დაარსებულეყავ ქვეყნისათვისა, მე მგონია, რომ ნახევარი უბედურობაც აღამიანისა ქვეყანაზედ არ იქნებოდა“); ილია აფასებს ღამეს, როგორც ბოროტებისა და უმეცრების სიმბოლოს („შენ ხარ ჟამი და დრო კუდიანების სერობისა, საცა ისმის სადღეგრძელო სიბნელისა და უმეცრებისა. ჰოი, ბოროტო, წარვედ ჩემგან...“). ღამისადმი („შემოღამებისადმი“) ნიკოლოზ ბარათაშვილისა და ილია ჭავჭავაძის დამოკიდებულებათა სხვადასხვაობას განაპირობებს მათი მსოფლანქმისა და ესთეტიკური პრინციპების განსხვავებულობა (ისინი სხვადასხვა ლიტერატურულ მიმდინარეობებს მიეკუთვნებიან, კერძოდ, ნ. ბარათაშვილი რომანტიკოსია, ი. ჭავჭავაძე კი – რეალისტი).

ა) ღამე („შემოღამება“) ნ. ბარათაშვილს შვებას ჰგვრის -----1ქ.

ბ) ილია ჭავჭავაძისათვის ღამე არის აღამიანთა უბედურების წყარო (ბოროტების სიმბოლო) -1ქ.

გ) ლიტერატურულ-ესთეტიკურ მსოფლმხედველობათა სხვადასხვაობა -----1ქ.

27. მუცალსა და მის ძმასთან შეტაკებისას ალუდა ჯერ კიდევ არ იყო მკლავის მოჭრის ტრადიციის წინააღმდეგი („ბევრს ქისტს მიაჭრა მარჯვენა, / სცადა ფრანგული ფხიანი“; „რამდენ სხვა მაჰკალ, შენს ქავზე / ხელებ ჯღრღესავით ჰკილია...“); ალუდამ სიმამაცე, როგორც ღირებულება, უფრო მაღლა დააყენა, ვიდრე მოკლული მტრისათვის მკლავის მოჭრის ტრადიცია და ამისაკენ მას მუცალის ვაჟკაცობამ უბიძგა („მკლავზედაც გებას მარჯვენა, / შენზედ ალალი არიო! / შენ ხელ შენს გულზედ დამიწდეს, / ნუმც ხარობს ქავის კარიო!“); ალუდას გარდაქმნა მუცალთან შერკინების შემდეგ დაიწყო („ვერ გავიმეტე მუცალი / მარჯვენის მოსატრელადა, / გული გამიწყრა, არა ჰქნა...“); ქისტის ვაჟკაცობამ იმდენად შეძრა ალუდა, რომ ის დიდი სულიერი ტკივილის ფასად დაუპირისპირდა თემის არაჰუმანურ ტრადიციას („წესი არ არის მტრის მოკვლა, თუ ხელ არ მასჭერ დანითა“, – / ვაი ეგეთას სამართალს, / მონათლულს ცოდვა-ბრალითა!“).

მუცალსა და მის ძმასთან შეტაკებისას ალუდა ჯერ კიდევ არ იყო მკლავის მოჭრის წინააღმდეგი -----1ქ.

28. სიმბოლიზმისათვის დამახასიათებელი ერთ-ერთი ნიშანი სამყაროს იდუმალების განცდის გამოხატვაა (სიმბოლიზმისათვის დამახასიათებელია სინამდვილის ინტუიციური ჭვრეტა, ინდივიდუალიზმი, განცდათა მუსიკალური და ფერწერული ხატებით გადმოცემა, ასოციაციური აზროვნება...). მაგალითად: „ჩემს სამშობლოში მე მოვვლე მხოლოდ / უდაბნო ლურჯად ნახვერდები...“, „მე ძლიერ მიყვარს იისფერ თოვლის / ქალწულებივით ხიდიდან ფენა...“, „ცაზე ჰკილია მზე-მაღალური, / აპრილი აკრავს მწვანე აფიშებს...“

1. სამყაროს იდუმალების განცდის გამოხატვა -----1ქ.

2. „ჩემს სამშობლოში მე მოვვლე მხოლოდ / უდაბნო ლურჯად ნახვერდები“ -----1ქ.

29. ჰაკი აძბა უჯუშ ემხას ძიძიშვილია, მათს ურთიერთობას ტრადიციით განმტკიცებული სიყვარული და ერთგულება უდევს საფუძვლად („მე არ შემიძლია შენი თავი სიკვდილს დავუთმო, უჯუშ, სანამ ცოცხალი ვარ. შენმა გამზრდელმა მამაჩემმა მიანდერძა, როცა კვდებოდა: უჯუშში შენი მზე არის, ეს იცოდეთ“); თავადიშვილ უჯუშ ემხას ისევე უყვარს და ეიმედება გლეხი ჰაკი აძბა, როგორც ჰაკის – უჯუშში („[უჯუშში] ჰაკის უკიოდა: – ჰაკი! ა, ჰაკი! სად ხარ, ჰაკი! სიკვდილზე უფრო მწარე იყო უიმედობის გრძნობა“); ყველასგან გაწირული ძიძიშვილის გადარჩენას ჰაკი გულწრფელი სიყვარულითა და ერთგულებით ცდილობდა, კლასობრივი იდეოლოგიით მოწამლულ კუზმას კი ამის დაშვება არ შეეძლო („როცა [კუზმა] საქმის ნამდვილ ვითარებას გაეცნო, მისი რევოლუციური შეგნება ისე აღშფოთდა, რომ ჰაკის კლასობრივი სიბრძავე საკუთარ შეურაცხყოფად მიიღო...“); ჰაკის თავგანწირვას საფუძვლად უდევს არა მონური ფსიქოლოგია, არამედ ძიძიშვილის გულწრფელი სიყვარული და მისდამი ერთგულება. ჰაკი აძბამ საკუთარ თავზე აიღო ვასკა-პირატის მკვლელობა და ამგვარი თავგანწირული ნაბიჯით სცადა უჯუშის გადარჩენა („თავდამსხმელებს მე ვესროლე იარაღი... უჯუშ ემხას კი იარაღისათვის ხელიც არ უხლია...“; „აძბა იბრალებდა ემხას დანაშაულს, რათა იგი სასჯელისაგან დაეხსნა. არც ეს ეწინააღმდეგებოდა ჰაკის ხასიათს და მის საყოველთაოდ ცნობილ თავგანწირულ ერთგულებას უჯუშისადმი“).

1. ჰაკი აძბას საქციელი განპირობებულია ძიძიშვილისადმი გულწრფელი ერთგულებით -----1ქ.

2. ჰაკიმ საკუთარ თავზე აიღო უჯუშის მიერ ჩადენილი მკვლელობა -----1ქ.

მხატვრული ტექსტის ანალიზის (დავალება № 30) შეფასების კრიტერიუმები

№	კრიტერიუმები	ქულები
1.	<i>ორივე</i> მითითება ადეკვატურადაა გააზრებული, პასუხი <i>მკაფიოდ</i> აა ჩამოყალიბებული და არ არის დაშვებული <i>არც ერთი</i> ენობრივი შეცდომა ან სტილისტური ხარვეზი.	4
2.	<i>ორივე</i> მითითება ადეკვატურადაა გააზრებული, პასუხი <i>მკაფიოდ</i> აა ჩამოყალიბებული, მაგრამ დაშვებულია <i>ერთი-ორი</i> ენობრივი შეცდომა ან სტილისტური ხარვეზი; ანდა <i>ერთ-ერთი</i> მითითება ადეკვატურადაა გააზრებული, პასუხი <i>მკაფიოდ</i> აა ჩამოყალიბებული, ხოლო <i>მეორე</i> მითითება არასრულია (<i>შეიცავს გარკვეულ ხარვეზებს</i>) და არ არის დაშვებული <i>არც ერთი</i> ენობრივი შეცდომა ან სტილისტური ხარვეზი.	3
3.	<i>ორივე</i> მითითება ადეკვატურადაა გააზრებული, პასუხი <i>მკაფიოდ</i> აა ჩამოყალიბებული, მაგრამ დაშვებულია <i>ორზე მეტი</i> ენობრივი შეცდომა ან სტილისტური ხარვეზი; ანდა <i>ერთ-ერთი</i> მითითება ადეკვატურადაა გააზრებული, პასუხი <i>მკაფიოდ</i> აა ჩამოყალიბებული, ხოლო <i>მეორე</i> მითითება არასრულია (<i>შეიცავს გარკვეულ ხარვეზებს</i>) და დაშვებულია <i>ერთი-ორი</i> ენობრივი შეცდომა ან სტილისტური ხარვეზი.	2
4.	<i>ერთი</i> მითითება ადეკვატურადაა გააზრებული, <i>მეორე</i> მითითება არ არის შესრულებული (ან არაადეკვატურადაა შესრულებული); ანდა <i>ორივე</i> მითითება ადეკვატურადაა გააზრებული, პასუხი <i>მკაფიოდ</i> აა ჩამოყალიბებული, მაგრამ დაშვებულია <i>სამზე მეტი</i> ენობრივი შეცდომა ან სტილისტური ხარვეზი.	1
5.	მითითებები <i>არ არის</i> ადეკვატურად გააზრებული; ან პასუხი ენობრივად <i>გაუმართავია</i> ; ანდა <i>50 სიტყვაზე</i> ნაკლები მოცულობისაა.	0

ლიტერატურის სწავლების მეთოდის (დავალება № 31) შეფასების კრიტერიუმები

დავალების მაქსიმალური ქულაა 11. აღნიშნული დავალება სამი ნაწილისაგან შედგება. თუ *რომელიმე* მითითების (შემადგენელი ნაწილის) პასუხი ენობრივად გაუმართავი იქნება ანდა *50 სიტყვაზე* ნაკლები მოცულობისა აღმოჩნდება, *ამ კონკრეტული* მითითების (მონაკვეთის) პასუხი არ შეფასდება და დაიწერება 0 ქულა.

დავალების ყოველი ნაწილი ამგვარად უნდა შეფასდეს:

III მითითების შეფასების სქემა:

№	კრიტერიუმები	ქულები
1.	<i>აღწერილია</i> ის სასწავლო ქმედება, რომელიც მოსწავლეს დაეხმარება აღნიშნული ძირითადი მხატვრული თავისებურების გააზრებასა და გამოკვეთილი პრობლემის დაძლევაში; <i>დამაჯერებლად</i> დასაბუთებული, თუ რა გზით უზრუნველყოფს ეს სასწავლო ქმედება დასახული მიზნის მიღწევას.	3
2.	<i>აღწერილია</i> ის სასწავლო ქმედება, რომელიც მოსწავლეს დაეხმარება აღნიშნული ძირითადი მხატვრული თავისებურების გააზრებასა და გამოკვეთილი პრობლემის დაძლევაში, მაგრამ <i>დამაჯერებლად არ არის</i> დასაბუთებული, თუ რა გზით უზრუნველყოფს ეს სასწავლო ქმედება დასახული მიზნის მიღწევას.	2
3.	<i>აღწერილია</i> ის სასწავლო ქმედება, რომელიც მოსწავლეს დაეხმარება აღნიშნული ძირითადი მხატვრული თავისებურების გააზრებასა და გამოკვეთილი პრობლემის დაძლევაში, მაგრამ <i>არ არის</i> ნაჩვენები, თუ რა გზით უზრუნველყოფს ეს სასწავლო ქმედება დასახული მიზნის მიღწევას.	1
4.	<i>არ არის</i> აღწერილი ის სასწავლო ქმედება, რომელიც მოსწავლეს დაეხმარება აღნიშნული ძირითადი მხატვრული თავისებურების გააზრებასა და გამოკვეთილი პრობლემის დაძლევაში.	0

თუ ნაშრომში დაშვებული არ არის სამზე მეტი ენობრივი შეცდომა ან/და სტილისტური ხარვეზი, ქულათა ჯამს დაემატება 1 ქულა.

რეკომენდაციები მასწავლებლებისათვის

მასწავლებელთა სასერტიფიკაციო გამოცდის დავალებათა ნაწილი (№№ 11-19) საგნობრივ ცოდნას ამოწმებდა. მასწავლებელს უნდა მიეთითებინა მოსწავლისათვის მის მიერ დაშვებული ორთოგრაფიულ-მორფოლოგიური, სინტაქსური შეცდომებისა თუ სტილისტური ხარვეზების შესახებ და აეხსნა, რა უნდა იცოდეს მოსწავლემ, რომ არ დაუშვას მსგავსი შეცდომა.

მასწავლებელთა უმეტესობა კარგად ართმევდა თავს ამ დავალებების პირველ ნაწილს, რომელიც შეცდომების პოვნას ან გასწორებას გულისხმობდა, მაგრამ მათთვის რთული აღმოჩნდა დავალებების მეორე ნაწილი, რომელიც მოითხოვდა საკითხის ახსნას. ზოგიერთი პასუხი ძალიან ზოგადი ან არასრულყოფილი იყო; მაგალითად, ტესტის მე-16 დავალებაში მოცემული იყო მორფოლოგიურად არასწორი ფორმა – *განთავისუფლა*. ამ კონკრეტულ ფორმასთან დაკავშირებით მასწავლებელს უნდა განემარტა, რომ შეცდომის თავიდან ასაცილებლად მოსწავლემ უნდა გაითვალისწინოს შემდეგი წესი: *ზმნისწინების, კერძოდ, გან- ზმნისწინის გათიშვა სხვა პრეფიქსით დაუშვებელია*. ამის ნაცვლად მასწავლებელთა ნაწილი მხოლოდ იმას წერდა, რომ მოსწავლემ უნდა იცოდეს ზმნისწინების მართლწერა. ამგვარ პასუხებში ქულა არ იწერებოდა, რადგან მხოლოდ იმის აღნიშვნა, რომ მოსწავლემ უნდა იცოდეს ზმნისწინების, თემის ნიშნების, წევრ-კავშირის სწორი გამოყენება ან რომელიმე სხვა საკითხი, ზოგადი ხასიათის განცხადებაა და არა კონკრეტული რჩევა, რომელიც დაეხმარება მოსწავლეს, რათა მომავალში არ დაუშვას ანალოგიური შეცდომა თუ ხარვეზი.

ტესტის №№ 20-22 დავალებები საგნის ცოდნასთან ერთად მოითხოვდა სწავლების მეთოდოლოგიურად დასაბუთების გამახვილებას; მასწავლებელს უნდა აღეწერა შეთავაზებული მასალის ახსნისა და გაგებისათვის საჭირო სასწავლო ქმედება და დაესაბუთებინა ამ ქმედების ეფექტიანობა მიზნისა და შესაძლო შედეგის გათვალისწინებით. დავალების ამ ნაწილის შესრულებისას ძირითადად ორი სახის უზუსტობა შეიმჩნეოდა: ან საერთოდ არ იყო სასწავლო ქმედების ეფექტიანობაზე მსჯელობა, ან იყო, მაგრამ დასაბუთების გარეშე, ძალიან ზოგადი ფრაზებით, – ნებისმიერ საკითხს რომ მიესადაგებოდა. ასე მაგალითად, ბარბარიზმებთან დაკავშირებული სასწავლო ქმედების ეფექტიანობის დასაბუთებისას ხშირად აღნიშნავდნენ, რომ წარმოდგენილი ქმედება მოსწავლეს გამოუმუშავებს მსჯელობისა და დაკვირვების უნარს, რაც, ცხადია, ძალიან ზოგადი ახსნაა. ბარბარიზმებზე ყურადღება მახვილდება ენის ლექსიკური ფონდის შესწავლისა და ენის სიწმინდის დაცვის ჩვევების გამომუშავების მიზნით და სასწავლო ქმედების ეფექტიანობის დასაბუთებაც კონკრეტულად სწორედ აქეთკენ უნდა ყოფილიყო მიმართული.

შესრულებული ნაშრომების ერთ ნაწილში აშკარად შეიმჩნეოდა არგუმენტაციისა და კონკრეტიზაციის დეფიციტი. სასურველია განსაკუთრებული ყურადღება მიექცეს იმას, რომ ნებისმიერი სასწავლო ქმედების ეფექტიანობას განსაზღვრავს ამ ქმედების შედეგი, ახალი მასალის გაგება-ათვისების ხარისხი. შესაბამისად, მასწავლებელს, ბუნებრივია, წინასწარ აქვს გააზრებული სავარაუდო შედეგი და არჩეული ქმედების ეფექტიანობის დასაბუთებაც არ უნდა იყოს მისთვის რთული.

შეცდომათა ერთი ნაწილი დაკავშირებული იყო დავალების პირობის არასწორ (არაზუსტ) გააზრებასთან. მე-20 დავალების პირობაში ხაზგასმით იყო მითითებული, რომ მასწავლებელს განვლილი მასალიდან უნდა დაესახელებინა საკითხები, რომლებიც ახალი მასალის უკეთ გააზრებაში დაეხმარებოდა მოსწავლეს. წარმოდგენილი ჩამონათვალი და შემდეგ მსჯელობაც არაიშვიათად უშუალოდ ახალ, ასახსნელ თემას ეხებოდა და არა გასახსნებელ საკითხებს.

საერთოდ, სასურველია, უფრო ლაკონურად და კონკრეტულად იყოს ჩამოყალიბებული მსჯელობა, უფრო მეკეთრად და ლოგიკურად გაიმიჯნოს ერთი დავალების სხვადასხვა ქვეკითხვების (მითითებების) პასუხები.

ტესტის № 23 დავალება მოითხოვდა მოსწავლის ნამუშევრის გასწორებას, შეფასებასა და სათანადო კომენტარების დართვას.

ნაშრომების გასწორებისას გამოიკვეთა რამდენიმე ტიპის შეცდომა და უზუსტობა.

მასწავლებელს უნდა შეეფასებინა მოსწავლის ნამუშევარი მოცემული სქემის გამოყენებით. მას კრიტერიუმის შესაბამისად უნდა დაერთო კომენტარი და აუცილებლად დაეწერა ქულები თითოეული კრიტერიუმის მიხედვით. შეცდომები ძირითადად გამოწვეული იყო იმით, რომ მასწავლებლები ყურადღებით არ კითხულობდნენ დავალების პირობას, არასწორად იაზრებდნენ და ამის გამო არაადეკვატურად იყენებდნენ შეფასების სქემას. მასწავლებლების ნაწილი საერთოდ არ წერდა შესაბამის ქულებს.

თვალში საცემი იყო, რომ მასწავლებელთა უმრავლესობას ნაშრომის 1-ლი კრიტერიუმით შეფასებისას გადმოწერილი ჰქონდა კრიტერიუმის მითითებები, ნაცვლად იმისა, რომ საკუთარი კომენტარი დაერთო და დაესაბუთებინა მისეული შეფასება. გარდა ამისა, კომენტარი ხშირად არ იყო გამყარებული კონკრეტული მაგალითებით.

მე-2 კრიტერიუმით ნაშრომის ენობრივი მხარე ლექსიკისა და სტილის თვალსაზრისით უნდა შეეფასებინათ, მე-3 კრიტერიუმით შეფასება კი ორთოგრაფიული, მორფოლოგიური, სინტაქსური და პუნქტუაციური შეცდომების რაოდენობაზე იყო დამოკიდებული. მასწავლებელთა უმრავლესობას არ ჰქონდა გამიჯნული მე-2 და მე-3 კრიტერიუმები და მე-3 კრიტერიუმით შეფასებისას ქულას წერდა სტილისტური ხარვეზის გათვალისწინებით, რაც ბუნებრივია, უზუსტობას იწვევდა. სტილისტური ხარვეზი მე-2 კრიტერიუმით შეფასებისას უნდა ყოფილიყო ამოწერილი და ხელახლა გამეორება არ იყო საჭირო.

იყო შემთხვევები, როდესაც მასწავლებელი არათუ ვერ პოულობდა ტექსტში დაშვებულ შეცდომებს, არასწორად იწერდა მართებულ ფორმებს. ხშირი იყო არასწორი კვალიფიკაციის შემთხვევები ან საერთოდ არ იყო შეცდომათა კვალიფიკაციის მცდელობა. ზოგიერთი მასწავლებელი ორთოგრაფიულ და მორფოლოგიურ შეცდომებს აერთიანებდა, მაგალითად: „მორფოლოგიურ-ორთოგრაფიული შეცდომებია: სჩანს, ათას წილად, შესაძლებლობისგან“. დავალების პირობის თანახმად, მათ ცალ-ცალკე უნდა გამოეყოთ ორთოგრაფიული, მორფოლოგიური, სინტაქსური და პუნქტუაციური შეცდომები, რათა ნათლად წარმოჩენილიყო, სწორად აძლევს თუ არა მასწავლებელი კვალიფიკაციას თითოეულ შეცდომას.

რაც შეეხება ბოლო მითითებას, მასწავლებელთა რჩევები უმეტესად იყო მოკლე და ზოგადი; არ იყო კონკრეტული რჩევები, რომლებიც დაეხმარება მოსწავლეს უკეთ შეასრულოს ამგვარი წერითი დავალება და არ დაუშვას ენობრივი შეცდომები და სტილისტური ხარვეზები.

2010 წლის სასერტიფიკაციო გამოცდაზე შესრულებული ნამუშევრები

გთავაზობთ სამ ნიმუშს 2010 წლის გამოცდაზე პედაგოგთა მიერ შესრულებული ნამუშევრებიდან:

რეზიუმე (იხ. დავალება № 10)

ბარათაშვილის „მერნის“ ფილოსოფია თავისი ტრაგიზმით ენათესავება შოპენჰაუერის პესიმისტურ ფილოსოფიას არსებობის შესახებ. ორივე მიიჩნევს, რომ არსებობა ბედისწერას ვერ გაექცევა; რომ ინდივიდი, პიროვნება შემოსაზღვრულია „ამქვეყნიურობითა“ და „დროებით“. მაგრამ ბარათაშვილი, რომელმაც ყურადღება მიაქცია იმას, რომ ბედნიერება მხოლოდ აწმყოშია შესაძლებელი („ვპოვე ტაძარი შესაფარი...“), შოპენჰაუერისაგან განსხვავებით, მიიჩნევს, რომ ადამიანი ამ ტრაგიკულ აწმყოში პოულობს სწორედ იმ სიამოვნებას, რომელსაც პიროვნების გაფართოება იწვევს; რომ ეს ტანჯვა არის ადამიანის ამამაღლებელი „სრულ ცხოვრებამდე... ძლიერ პიროვნებამდე“, რომელიც, მიუხედავად ყველაფრისა, ბედს შეერკინება. ესაა პიროვნების სიდიადე, რომელიც შთამომავლობას არსებობის რწმენას უნარჩუნებს.

მხატვრული ტექსტის ანალიზი (იხ. დავალება № 30)

რ. ინანიშვილის „მარადიული პეიზაჟი“ თითოეული მკითხველისათვის ნაცნობ გრძნობას აღძრავს. ტექსტის მთავარი სათქმელიც ამ „სატკივართ“ აღძრული სევდის ჩვენებაა. სათაურში სიტყვა „მარადიული“ შემთხვევითი არ უნდა იყოს. ბუნებაც ცვალებადია, მაგრამ „გრძლადწასული გორა“, „შემრეშული ტყეები“, ოქროსფრად მოციმციმე წყალი მრავალი თაობის მზერას დაატკბობს. ადამიანები კი წავლენ და მონატრების ტკივილს დაგვიტოვებენ. ამიტომ ასოცირდება უცნობი მოხუცი დედასთან, რომელსაც სავსე ტომრით ჩვენსკენ დარდი მოაქვს. დარდი იმისა, რომ რაღაც დამთავრდა და ეს დასასრული შენსკენაც მოიწვეს, გიახლოვდება.

ავტორი შემოდგომის შთამბეჭდავ პეიზაჟს გადმოგვცემს. შედარებით – „სანთლებივით სწორად ასული ალებები“ – დროის დინებას გვიხატავს. შემოდგომის სევდიანი სურათი საერთო განწყობას ერწყმის. „ტოტებშეკაფული მუხა“ – მოგონებაა წარსულიდან. ავტორი დეტალებზე ხაზგასმით ქმნის ემოციურ განწყობას. მარტოობის უდიდესი სევდა გამოსტკივის წელში მოხრილი („მუხლებამდე ცხვირმიტანილი“) მოხუცის, მინიატურისათვის დამახასიათებელი ძუნწი აღწერით. სიმბოლურია ტომარა, რომელიც ადამიანური დარდების დამტკვია. მოხუცის შეჩვეულ მარტოობას გადმოსცემს ძირს დახრილი თვალები (მუხლებს ზევით რომ ვერ სწვდება თვალსაწიერი). იმას, რომ მოხუცი მაინც ზრუნავს ვიღაცაზე, ავტორი გვიხატავს სიარულის მანერის დეტალიზაციით: „ფეხის წვერები მოყოლებით მოიწვევენ ჩემკენ“. თითქმის ფოტოგრაფიული სიზუსტითაა ნაჩვენები ყველა დეტალი, თხრობა დინამიკურია. მოხუცი ქალის გამომჩინისთანავე დინამიზმი მატულობს, ჩნდება ავტორიც, იგრძნობა მწერლის მღელვარება, რომელიც ბოლოს მკვეთრ, ჟღერად და მრავლისმეტყველ ფრაზად ყალიბდება.

ლიტერატურის სწავლების მეთოდოლოგია (იხ. დავალება № 31)

ა) იაკობ ხუცესის „მუშანიკის წამებაზე“ მუშაობისას მთელი ტექსტის გაგებისა და გაზრებისათვის უმნიშვნელოვანესია თხზულების კულტურულ-ისტორიული კონტექსტი.

მოსწავლეებს მივუთითებ, რომ ნაწარმოები ეყრდნობა V საუკუნის საქართველოს პოლიტიკურ, სოციალურ ვითარებას, კერძოდ, მაზდეანურ ირანთან ურთიერთობას, ვარსკენ პიტიახშისა და ვახტანგ გორგასლის პოლიტიკურ დაპირისპირებას. ამასთანავე, უმნიშვნელოვანესია თხზულების კულტურული კონტექსტი. მაზდეანურ ირანთან ურთიერთობისას ქრისტიანული რელიგია ჩვენი ეროვნული მეობისა და ფიზიკური გადარჩენის ერთადერთი საშუალება იყო, ამიტომაც ჩამოყალიბდა ჰაგიოგრაფიული ჟანრი, რომლის მიზანია რწმენისა და იდეალებისათვის თავდადებული პიროვნების სახის შექმნა (წმინდა მუშანიკის სახე). ყოველი ნაწარმოები ხომ თა-

ვისი დროის ნაყოფია და, ამდენად, მისი გააზრებისათვის აუცილებელია ეპოქის მსოფლმხედველობისა და კულტურული საკითხების გათვალისწინება. ჰაგიოგრაფიაში ქრისტიანული კულტურისათვის დამახასიათებელი სახე-სიმბოლოებით აზროვნებენ, მაგალითად, სახე-სიმბოლო „სძალი ქრისტესი“ მოწამის სახესაც ძერწავს, სიუჟეტურ თხრობასაც წარმართავს და ნაწარმოებს კომპოზიციურადაც კრავს. აღნიშნული სახე-სიმბოლო „სახარებისეული „10 ქალწულის“ იგავის გამოძახილია და მიგვანიშნებს, რომ მოწამე ღვთიური სიყვარულით განიმსჭვალა.

ბ) პრობლემას ქმნის იმ ცოდნისა და გამოცდილების ნაკლებობა, რომელიც ეპოქის ისტორიული ფონისა და ქრისტიანულ კულტურასთან დაკავშირებულ სახეთა გააზრებისათვისაა საჭირო. მაგალითად, მოსწავლეებს უნდა განემარტოთ, რომ ავტორი დედოფალს „სამგზის სანატრელს“ უწოდებს, ხოლო ვარსკენს – „სამგზის საწყალობელს“ ე. ი. შუშანიკი სამივე ჰიპოსტასისათვის – მამა ღმერთის, ძე ღმერთისა და სულიწმინდისათვის რჩეულია, ხოლო ვარსკენი სამივესაგან უარყოფილია. უფრო მეტიც, იგი „უძღვები შვილია“, არშუშას მიერ დაწყებული საქმის მოღალატეა, ამიტომაც მას უპირველეს ბრალდებად უყენებს: „მამამან შენმან აღჰმართნა სამარტვილენი...“, შუშანიკი „ტარიგი ქრისტესი“, ანუ წმინდა მსხვერპლია, ქართული ეკლესიისათვის შეწირული. შუშანიკს რომ ფარულად ძაძა აცვია, ხოლო კაცთა თვალდასანახად – ანტიოქიური პალეკარტი, თანაც ეს რომ არავინ იცის – პირადი მოძღვრის გარდა, მიგვანიშნებს – დედოფალმა დათმო ამქვეყნიური ცხოვრება და ქრისტესათვის ტანჯვის გზა აირჩია.

ბოლოს, შუშანიკი საკუთარ თავს „მეათერთმეტე მოქმედს ვენახისას“ უწოდებს, რითაც მისი თავმდაბლობა და ქრისტიანული მიმტევებლობა გამოიხატება.

გ) ჯგუფური მუშაობა:

მოსწავლეებს დაველოდოთ ორ ჯგუფად: I ჯგუფში გაერთიანებულ მოსწავლეებს ვთხოვ ტექსტიდან ამოიწერონ ქრისტიანულ კულტურასთან დაკავშირებული საკითხები და, ამასთანავე, გვერდით მიუწერონ, თუ როგორ ესმით ამა თუ იმ საკითხის შინაარსი, ხოლო II ჯგუფის წევრებს დავავალდებ, რომ გაიხსენონ, რა იციან V საუკუნის საქართველოს პოლიტიკური, რელიგიური თუ სოციალური ვითარების შესახებ. შემდეგ ეტაპზე შევაჯამებ მათ ნააზრევს, მაგალითად: დავახასიათებთ მთავარ პერსონაჟთა მოქმედებების მნიშვნელობასა და მიზნებს V საუკუნის საქართველოს ისტორიული ფონის გათვალისწინებითა და ეპოქის კულტურულ-მსოფლმხედველობრივი საკითხების გააზრებით, აგრეთვე, წარმოვაჩინოთ იაკობ ხუცესის, როგორც ჰაგიოგრაფის სათქმელს.

ბოლოს, კიდევ ერთხელ მივუთითებ შესაბამის ლიტერატურას და დავავალდებ ამ ნაშრომებზე დაყრდნობით დაწერონ ანალიტიკური ესე: „V საუკუნის საქართველო და იაკობ ხუცესის „შუშანიკის წამება“.

III. 2011 წლის სასერტიფიკაციო გამოცდაზე გამოყენებული ტესტი შეფასების სქემითურთ

ი ნ ს ტ რ უ ქ ც ი ა

თქვენ წინაშეა ტესტის ბუკლეტი და პასუხების ფურცელი.
გაითვალისწინეთ, გასწორდება მხოლოდ პასუხების ფურცელი!
პასუხების ფურცლის გაკეცვა დაუშვებელია!
ტესტის ბუკლეტი შეგიძლიათ გამოიყენოთ შავი სამუშაოსათვის!

ტესტის მაქსიმალური ქულაა – 80.

№№ 1-10 და 23-34 დავალებების პასუხები შეგიძლიათ ტესტის ბუკლეტში შემოხაზოთ და გადაიტანოთ პასუხების ფურცელში შემდეგნაირად: ყოველი დავალების ნომრის გვერდით განთავსებულ უჯრედებში **X** ნიშანი უნდა დასვათ იმ უჯრედში, რომელიც, თქვენი აზრით, სწორ პასუხს შეესაბამება.

პასუხების გადატანისას არ უნდა აგერიოთ დავალებების ნომრები. ნომრების არევის შემთხვევაში კომპიუტერი სწორი პასუხის ამოცნობას ვეღარ შეძლებს.

პასუხების ფურცელში დაშვებული შეცდომის შემთხვევაში მთლიანად გააშავეთ ის უჯრედი და იმავე ნომრის გასწვრივ მონიშნეთ სხვა (ეს ეხება მხოლოდ №№ 1-10 და 23-34 დავალებებს).

№№ 11-22 და 35-36 დავალებების პასუხები შესაბამისი ნომრების გასწვრივ უნდა გადაიტანოთ პასუხების ფურცელში.

№ 36 დავალება სამი ნაწილისაგან შედგება: ა), ბ) და გ). პასუხების ფურცელშიც ამგვარადაა მითითებული.

სავალდებულოა, რომ № 36 დავალების ა), ბ) და გ) ნაწილები პასუხების ფურცელში საგანგებოდ ამ ა), ბ) და გ) ნაწილებისათვის გამოყოფილ ადგილებში გადაიტანოთ.

№ 36 დავალების თითოეული ნაწილი (ა, ბ, გ) ცალ-ცალკე სწორდება შეფასების სხვადასხვა სქემის მეშვეობით და, ამდენად, ამ დავალების შემადგენელი ნაწილების ერთმანეთში არევა **დაუშვებელია**.

№ 36 დავალება, რომლის შემადგენელი ნაწილები პასუხების ფურცელში ერთმანეთში იქნება არეული, **არ შეფასდება**.

გახსოვდეთ: აუცილებელია ყველა პასუხის გადატანა პასუხების ფურცელში!

გაითვალისწინეთ, არ გასწორდება ის დავალება, რომელიც პასუხების ფურცელში საგანგებოდ ამ დავალებისათვის გამოყოფილ ადგილას არ იქნება გადატანილი!

არსად მიუთითოთ თქვენი სახელი და გვარი და არც პიროვნების იდენტიფიცირების სხვა საშუალება, წინააღმდეგ შემთხვევაში ნაშრომი არ გასწორდება!

ტესტის შესასრულებლად გეძლევათ 5 საათი.

გისურვებთ წარმატებას!

I. წაკითხვის გააზრება

ყურადღებით გაეცანით ტექსტს. კითხვებზე პასუხების გაცემა მაშინ დაიწყეთ, როდესაც ტექსტის შინაარსი მთლიანად გასაგები იქნება. მოცემული ოთხ-ოთხი პასუხიდან აირჩიეთ მხოლოდ ერთი და შემოხაზეთ. მონიშნული პასუხი გადაიტანეთ პასუხების ფურცელში ამგვარად: პასუხის შესაბამის უჯრედში გააკეთეთ აღნიშვნა – X (თუ პასუხების ფურცელში შეცდომას დაუშვებთ, შეგიძლიათ მთლიანად გააშვოთ ის უჯრედი და მის ნაცვლად სხვა მონიშნოთ).

დავალების მაქსიმალური ქულაა – 10.

ქრისტიანობა ის მოძღვრებაა, რომელიც კაცს შეაცნობინებს საწუთროს, სოფლის არარობას, მის სრულ უმნიშვნელობას იმქვეყნიურ, მარადიულ, ღვთაებრივ საუფლოსთან, ზესთასოფელთან შედარებით. ქრისტიანული მრწამსის თანახმად, გონიერმა კაცმა უყოყმანოდ უნდა დათმოს, უარყოს ამქვეყნიური ცხოვრების წამიერი სიხარული, სოფლიური სიამენი, რათა თავისთავი ზეციურ სამყაროს გაუსაკუთროს მთლიანად და წარმავალის წილ წარუვალი სიხარული დაიმკვიდროს.

ამ თვალსაზრისის უკიდურესი გამოვლინება ისე შორს მიდიოდა, რომ ხილულ სინამდვილეს, ყოველსავე მატერიალურს, კვლავ იმდროინდელ ტერმინს თუ მივმართავთ – სოფელს ბოროტებად, სატანის სადგურად სახავდა სულაც, მიიხნევადა, რომ სოფლისა და სოფლიურ საქმეთა მოძაგება, მათი მტრობა უპირველესი პირობა იყო სულის ხსნისა და ღვთაებრივთან მიახლებისა. აქედანაც იღებდა სათავეს ცხოვრებისაგან განდგომის, განდევილობისა და ასკეტური თვითგვემის (როგორც მაშინ იტყოდნენ – „ხორცთა გვემის“, „ხორცთა განლევის“, „ხორცთა მოკვდინების“) იდეალი, რომლის ნიმუშებიც მრავლად იპოვება ჰაგიოგრაფიულ ნაწარმოებებში.

არეოპაგიტულ წიგნთა ავტორმა საუკუნოვანი წყევლის დაღი ახსნა ხილულ სინამდვილეს – მატერიალურ სამყაროს, მრავალთა და მრავალთაგან ბოროტებად დასახულს. როგორ შეიძლება მატერია ბოროტი იყოს? – კვირობდა არეოპაგიტულ წიგნთა ავტორი. – ერთი რომ, მატერია სამყაროული წესრიგისა და მშვენიერების მონაწილეა და ასეთ რასმე ბოროტი ვერასგზით ვერ ეთქმისო. გარდა ამისა, თუკი მატერია არაარსია, როგორც ზოგიერთს მიაჩნია, ვერც კეთილი იქნება და ვერც ბოროტი, ხოლო თუკი რითიმე წილნაყარია არსთან, მაშინ უეჭველად ღმერთის მიერ ყოფილა შექმნილი, ხოლო ღმერთი ბოროტს არაფერს ქმნის, ყოველივე ქმნილი თავისთავად სიკეთე არისო.

ღღესღღებით ძნელი წარმოსადგენიცაა, რანაირ მეხის გავარდნას ნიშნავდა ეს მოსაზრება საიმდროოდ, რანაირად უნდა შემცბარიყვნენ ორთოლოქსული აზრის იმჟამინდელი კანონმდებენი, რომელთაგან, ვინ უწყის, მრავალნი იყვნენ თუ არა წვდომილნი ქრისტიანობის ჭეშმარიტ არსებას! მაგრამ ეს კიდევ არაფერი იყო იმასთან შედარებით, რაც ითქვა კიდევ.

ბოროტება საერთოდაც არ არსებობს. ის, რაც შესაძლოა ბოროტება გვეგონოს, სიკეთის მოკლებაა მხოლოდ, რამეთუ, რაც კი არსებობს, ყოველსავეს ერთი მიზეზი, ერთი საწყისი აქვს – კეთილი ღმერთი, მხოლოდ და მხოლოდ სიკეთის მქმნელი. ასე რომ, ბოროტება უარსოა, საწყისი არ გააჩნია, იმ ზომამდე, რომ თავიანთი ბუნებით ეშმაკიც კი კეთილნი არიან და არა ბოროტნი, ოღონდ ისინი არსებობას ეწინააღმდეგებიან, არარსებობისკენ ისწრაფვიან და მხოლოდ ამდენად არიან ბოროტნი. და ამას ეუბნებოდნენ იმ ადამიანებს, თავადაც რომ ნიადაგ ძრწოდნენ და სხვათაც – ურიცხვ უბირ მორწმუნეს – რომ აძრწუნებდნენ სატანის აჩრდილის წინაშე.

ნუ ძრწითო, – თითქოს ანუგეშებდა სასომიხდილთ „მსოფლიოში საკვირველად სახელგანთქმული კაცი“, – ხილული თუ უხილავი სამყაროები, რაც კი არსებებულა, არსია, ყოველივე ზესთა სიკეთის მიერ არის შექმნილი ვითარცა სიკეთე, ვითარცა მშვენიერება, რამეთუ შექმნას საფუძვლად უდევს ზესთაკეთილი და ზესთამშვენიერი შემოქმედის უსაზომო სიყვარული შექმნილისადმი, სიყვარული არის ის ძალა, რომელმაც შექმნა ყოველივე, და ეს სიყვარული ყოველ არსს, დიდსა თუ მცირეს, თვით ყველაზე უმნიშვნელოსაც კი, თანაბრად მიეფინება.

მეორე მხრივ, ყოველ არსში, დიდსა თუ მცირეში, თვით ყველაზე უმნიშვნელოშიც კი, სიყვარული არის ჩადებული, ვითარცა მისი მძვრელი ღვრიტა, არსთა კვლავ ზესთასიკეთისაკენ მიმაცეველი. ყოველი არსი, დიდი თუ მცირე, თვით ყველაზე უმნიშვნელოც კი, იმას ესწრაფვის, რომ მეტი და მეტი სიკეთე და მშვენიერება შეიმოსოს, თავისზე მაღლა მდგომს მიბაძოს და ამით მიბაძოს ზესთასიკეთეს, შეძლებისდაგვარად დაემსგავსოს მას. სიყვარული, უზენაესისკენ სწრაფვა არის მძვრელი ძალა, რომლის მეოხებითაც არსნი უნდა დაუბრუნდნენ ზესთამშვენიერსა და ზესთასაყვარელ შემოქმედს – თავად სიყვარულს („რამეთუ ღმერთი სიყვარული არს“). და იმ ეპოქაში, რაღა თქმა უნდა, არავის გააკვირვებდა ამის გამასრულებელი აზრი, რომ არსთა შემწე და ზეადმევანი ეს ძალა არის სწორედ სამების მეორე წევრი, ძე ღმერთი, ქრისტე.

ასე რომ, ხილული სამყარო, სოფელი გადაულახავი უფსკრულით კი არ ყოფილა გათიშული უხილავისგან, ზესთასოფლისგან, სიყვარულის ძალით ყოფილა მასთან შინაგანად, ორგანულად დაკავშირებული და გაერთიანებული, სატანის სათარეშო თვალშეუდგამი უღაბნო კი არ ყოფილა, არამედ – შემოქმედის მიერ ნაკურთხი და შუქფენილი ნავთსაყუდარი, და მის მკვიდრთ, მათ შორის, უწინარეს ყოველთა, კაცს არამცთუ ეკრძალება, პირუკუ – უპირველეს მცნებად აქვს მიცემული სიყვარული. სიყვარული ჯერ ამ გონების წამლები მშვენიერებისა, რასაც ხილული სამყარო ეწოდება, ხოლო შემდეგ, თანდათანობით, თითქოს საფეხურებს მიუყვებოდ, – უფრო და უფრო ზესთა სფეროთა, ვიდრე არსთა სწრაფვის საბოლოო მიზანს არ მისწვდება.

რევაზ თვარაძე, მხატვრული სიტყვით გაცხადებული სული, წიგნში: ქართული მწერლობა (30 ტომად), ტ. I, თბ., 1987.

- (1) **1. რა არის პირველი აბზაცის უმთავრესი აზრი?**
 - ა) ადამიანის დანიშნულებაა მოწამებობრივი გზის გავლა.
 - ბ) ადამიანმა სულის ასამაღლებლად ამქვეყნიური უნდა დათმოს.
 - გ) ქრისტიანობა ადამიანს ზეციურ სამყაროს შეაცნობინებს.
 - დ) ქრისტიანობა ერთადერთი ჭეშმარიტი მოძღვრებაა დედამიწაზე.
- (1) **2. რა არის მეორე აბზაცის ფუნქცია?**
 - ა) პირველ აბზაცში გამოთქმული მოსაზრების გამეორება.
 - ბ) პირველ აბზაცში გამოთქმული მოსაზრების უარყოფა.
 - გ) პირველ აბზაცში მოცემული მსჯელობის განვითარება.
 - დ) პირველ აბზაცში მოცემული მსჯელობის შეჯამება.
- (1) **3. როგორ იყო გააზრებული ხილული სინამდვილე, სანამ არეოპაგიტულ წიგნთა ავტორის მოძღვრება გახდებოდა ცნობილი?**
 - ა) როგორც ბოროტების საუფლო.
 - ბ) როგორც წამიერი სიხარული.
 - გ) როგორც „წარუვალი სიხარულის“ წყარო.
 - დ) როგორც „სამყაროული წესრიგის“ მონაწილე.
- (1) **4. არეოპაგიტულ წიგნთა ავტორის თვალსაზრისით, რატომ არ შეიძლება მატერია ბოროტი იყოს?**
 - ა) იმიტომ, რომ მატერია არ არის წილნაყარი არსთან.
 - ბ) იმიტომ, რომ მატერია „ვერც კეთილი იქნება და ვერც ბოროტი“.
 - გ) იმიტომ, რომ მატერია „სიკეთის მოკლებაა მხოლოდ“.
 - დ) იმიტომ, რომ მატერია ღმერთის მიერ არის შექმნილი.
- (1) **5. რატომ ნიშნავდა „საიმდროოდ“ ეს მოსაზრება „მეხის გავარდნას“?**
 - ა) იმიტომ, რომ ეწინააღმდეგებოდა საყოველთაოდ აღიარებულ თვალსაზრისს.
 - ბ) იმიტომ, რომ ეწინააღმდეგებოდა ქრისტიანობის ჭეშმარიტ არსს.
 - გ) იმიტომ, რომ უარყოფდა სიკეთის უზენაესობის რწმენას.
 - დ) იმიტომ, რომ უარყოფდა ღვთაებრივი საწყისის უპირატესობას.
- (1) **6. კონკრეტულად რომელ აზრს გულისხმობს სტატიის ავტორი, როდესაც წერს – „ეს კიდევ არაფერი იყო იმასთან შედარებით, რაც ითქვა კიდევ“?**
 - ა) ეშმაკნი „არსებობას ეწინააღმდეგებიან, არარსებობისკენ ისწრაფვიან“.
 - ბ) „ეშმაკნიც კი კეთილნი არიან და არა ბოროტნი“.
 - გ) ორთოლოქსები მორწმუნეს აძრწუნებდნენ სატანის აჩრდილით.
 - დ) ყოველივეს, რაც არსებობს, ერთი მიზეზი აქვს.
- (1) **7. რა არის ბოროტება არეოპაგიტულ წიგნთა ავტორის განმარტებით?**
 - ა) ბოროტებაა მთელი ხილული სინამდვილე.
 - ბ) ბოროტებაა სოფელიურ სიამეთაგან მიღებული ტკობა.
 - გ) ბოროტება სიკეთის მოკლებაა მხოლოდ.
 - დ) ბოროტება ცოდვა და ეშმაკის მორჩილებაა.
- (1) **8. რატომ არ ყოფილა ხილული სამყარო გადაულახავი უფსკრულით გათიშული ზესთასოფლისაგან?**
 - ა) იმიტომ, რომ ადამიანი „ხორცთა გვემით“ ამაღლდება ამქვეყნიურ რეალობაზე.

- ბ) იმიტომ, რომ ეშმაკნიც კი თავიანთი არსით კეთილნი არიან.
- გ) იმიტომ, რომ ყოველი არსი თავისზე მაღლა მდგომს უპირისპირდება.
- დ) იმიტომ, რომ ხილული სამყარო უხილავს სიყვარულის ძალით უკავშირდება.

(1) 9. რის ჩვენება არ არის არეოპაგიტულ წიგნთა ავტორის მიზანი?

- ა) იმისა, რომ ბოროტება საერთოდ არ არსებობს.
- ბ) იმისა, რომ მატერიალური, ამქვეყნიური რეალობა ბოროტებაა.
- გ) იმისა, რომ სიყვარული უზენაესისკენ სწრაფვია.
- დ) იმისა, რომ ყოველივე ზესთასიკეთის მიერ არის შექმნილი.

(1) 10. რა არის ამ ტექსტის უმთავრესი ფუნქცია?

- ა) ქრისტიანობის წიაღში შექმნილი ახალი მოძღვრების გადმოცემა.
- ბ) ქრისტიანობის წიაღში შექმნილი დოგმატიკის კრიტიკა.
- გ) ქრისტიანული თეოლოგიის ძირითადი პრინციპების გადმოცემა.
- დ) ქრისტიანული თეოლოგიის წინააღმდეგობრივი ბუნების კრიტიკა.

II. ქართული ენა

(2) 11. XIX საუკუნის 60-იან წლებში განხორციელდა ქართული ანბანის რეფორმა. მოკლედ ჩამოაყალიბეთ ამ რეფორმის არსი. განმარტეთ, რით იყო განპირობებული რეფორმის აუცილებლობა.

(2) 12. განმარტეთ, რას ნიშნავს გამოთქმა – *სიზიფეს შრომა*.

საიდან მომდინარეობს ეს გამოთქმა?

- ა) ანტიკური მითოლოგიიდან. ბ) ბიბლიიდან.
- გ) მხატვრული ლიტერატურიდან. დ) ქართული მითოლოგიიდან.

(1) 13. მოსწავლემ დაწერა: *ამ ამბის გამო გიორგი და მისი მეგობრები დადებით ხასიათზე იყვნენ*. აუხსენით მოსწავლეს, რა ხარვეზი აქვს ამ წინადადებას.

(2) 14. მოსწავლემ დაწერა: *მასწავლებელმა მამა-შვილურად დაარიგა ბიჭები*. მიუთითეთ მოსწავლეს, რა შეცდომა დაუშვა. განუმარტეთ მას, რა უნდა იცოდეს, რომ არ დაუშვას ანალოგიური შეცდომა.

(2) 15. მოსწავლეს უნდა ებრუნებინა სიტყვა *გოგონა*. მან ნათესაობითი ბრუნვის მხოლოდობითი და მრავლობითი რიცხვის ფორმებად დაწერა: *გოგონის – გოგონების*. მიუთითეთ მოსწავლეს, რა შეცდომა დაუშვა. განუმარტეთ მას, რა განაპირობებს ამ ტიპის სახელთა ბრუნების თავისებურებას.

(2) 16. მოსწავლემ დაწერა: *ორი წლისა იყო ანა, როდესაც განგებამ მშობლიურ კერას მოწყვიტა*. მიუთითეთ მას, რა შეცდომა დაუშვა. განუმარტეთ მოსწავლეს, რა უნდა იცოდეს, რომ არ დაუშვას ანალოგიური შეცდომა.

(2) 17. მოსწავლემ ვნებითი გვარის მაგალითად მოიყვანა ზმნა *გილამაზებს*. განუმარტეთ მოსწავლეს, რა შეცდომა დაუშვა. მოკლედ ჩამოაყალიბეთ გვარის კატეგორიის არსი.

(1) 18. მოსწავლეს უნდა გაეანალიზებინა შემდეგი წინადადება: *გივა ყველაფერზე არას ამბობს*. მისი განმარტებით, სიტყვა *არა* წინადადების წევრი არ არის, რადგან ნაწილაკია. აუხსენით მოსწავლეს, რა შეცდომა დაუშვა.

(1) 19. მოსწავლემ დაწერა: *ყოველ ღონეს ხმარობდნენ, რათა საქმის დროზე გამოსწორება უნდოდათ*. განუმარტეთ მოსწავლეს, რა უნდა იცოდეს, რომ არ დაუშვას ამგვარი შეცდომა.

- (6) 20. თქვენი მიზანია აუხსნათ მოსწავლეებს, თუ როგორ გაარჩიონ ერთმანეთისაგან უთანდებულო ნათესაობითში დასმული უბრალო დამატება და განსაზღვრება.
- (2) I. მოკლედ ჩამოაყალიბეთ, რა ინფორმაცია უნდა მიაწოდოთ მოსწავლეებს.
- (2) II. აღწერეთ ერთ-ერთი სასწავლო ქმედება, რომელიც დაგეხმარებათ ამ მიზნის მიღწევაში.
- (1) III. დაასაბუთეთ თქვენ მიერ შერჩეული სასწავლო ქმედების ეფექტიანობა.
(*გაითვალისწინეთ, თუ ამ დავალების პასუხში დაშვებული იქნება ერთი ენობრივი შეცდომა ან/და სტილისტური ხარვეზი მაინც, დაგაკლდებათ 1 ქულა*).
- (5) 21. თქვენი მიზანია მოსწავლეებს გამოუმუშაოთ არგუმენტირებული მსჯელობის უნარი.
- (1) I. წაიკითხეთ ნაწყვეტი ოთარ ჭილაძის პუბლიცისტური წერილიდან და დაასაბუთეთ, რომ ეს ტექსტი დაგეხმარებათ დისკუსიის წარმართვაში.
- (3) II. ჩამოაყალიბეთ სადისკუსიო თემა და თითო არგუმენტი ავტორის თვალსაზრისის როგორც გასამყარებლად, ისე უარსაყოფად.
„ჩვენი ემიგრაციის მთავარი მიზეზი მაინც არასწორად გაგებულ თავისუფლება მგონია. ისეთი შთაბეჭდილება იქმნება, თითქოს სამშობლოსგან ვთავისუფლდებით, ქართველობაზე ვამბობთ პირველ რიგში უარს და თუ ეს მართლა ასეა, ძალიან დიდი ძალისხმევა გვმართებს ყველას ამ დამღუპველი პროცესის შესახებ... მშობლების, ბებია-ბაბუების პატივმოყვარეობის დასაკმაყოფილებლად მშობლიურ გარემოს ძალით მოწყვეტილი ბავშვი ქვეყნის ქომაგად ვერ გამოდგება...“.
(*გაითვალისწინეთ, თუ ამ დავალების პასუხში დაშვებული იქნება ერთი ენობრივი შეცდომა ან/და სტილისტური ხარვეზი მაინც, დაგაკლდებათ 1 ქულა*).
- (12) 22. გაასწორეთ მოსწავლის ნამუშევარი ქვემოთ მოცემული სქემის მიხედვით და დაწერეთ კომენტარი.
- (9) I. დაწერეთ ქულა თითოეული კრიტერიუმის მიხედვით და დაუსაბუთეთ მოსწავლეს თქვენი შეფასება: I კრიტერიუმით შეფასების კომენტარებისას მოიხმეთ სათანადო მაგალითები თხზულებიდან; II და III კრიტერიუმებით შეფასების კომენტარებისას კი *ამოიწერეთ* ყოველი შეცდომა და ხარვეზი. თითოეულ მათგანს *მიუწერეთ*, რა ტიპს მიეკუთვნება – ორთოგრაფიულს, მორფოლოგიურს, სინტაქსურსა თუ სტილისტურს.
- (2) II. ჩამოაყალიბეთ სათანადო რჩევები, რომელთა გათვალისწინებაც დაეხმარება მოსწავლეს ანალოგიური დავალების უკეთ შესრულებაში.

შეფასების სქემა

№	კრიტერიუმები	კრიტერიუმების განმარტება	ქულები
I	მსჯელობის დასაბუთება (არგუმენტირება და ციტირება)	ა) მსჯელობა მკაფიოა, არგუმენტირებულია, არგუმენტები გამყარებულია ტექსტური მასალით;	2
		ბ) მსჯელობა ნაწილობრივ მკაფიოა, ნაწილობრივ არგუმენტირებულია, არ არის გამყარებული ტექსტური მასალით ან დაშვებულია ფაქტობრივი შეცდომა;	1
		გ) ტექსტი არაადეკვატურადაა გაგებული, მსჯელობა არაადამაჯერებელია, ტექსტური მასალაც არაადეკვატურად არის მოხმობილი.	0
II	ლექსიკა და სტილი	ა) აზრი ზუსტად და მკაფიოდ არის გამოხატული, ნაწერი სტილისტურად გამართულია;	2
		ბ) აზრი ზუსტად არის გამოხატული, მაგრამ ლექსიკა მწირია ან გვხვდება სტილისტური ხარვეზები;	1
		გ) აზრი ძირითადად გასაგებია, მაგრამ სტილისტურად გაუმართავია, გვხვდება არაადეკვატური ლექსიკა.	0
III	ორთოგრაფია-მორფოლოგია, სინტაქსი და პუნქტუაცია	ა) არ არის ამ ტიპის <i>სამზე მეტი</i> შეცდომა;	2
		ბ) არ არის ამ ტიპის <i>ექვსზე მეტი</i> შეცდომა;	1
		გ) ამ ტიპის შეცდომა <i>ექვსზე მეტია</i> .	0

წაკითხეთ და შეაფასეთ მონაკვეთი მოსწავლის თხზულებიდან:

აღუდა ქეთელაური შეეცადა სინათლის სხივი შეეტანა ხალხში, რომლებსაც თვალზე სისასტიკის ღიბრი ჰქონდა გადაფარებული. მას სურდა დაენახებია ადამიანებისათვის ის სულიერი სიმაღლე, რომელიც აიძულებდა მათ, რომ უარი ეთქვათ დაუსრულებელ სისხლისღვრაზე.

ამის შეგნება არც ქეთელაურისათვის აღმოჩნდა ადვილი. თავდაპირველად აღუდა შეეცა ქისტს, როგორც ქურდ-ბაცაცას და დაამარცხა იგი, როგორც გმირი, რომელმაც ქეთელაურის ღირსებას საზღვრები გაუფართოვა. მისი ვაჟკაცობა აღუდას აიძულებს არაქრისტიან ქისტში დაინახოს „ლამაზი ძმა“, ვინც ქეთელაურს საშუალება მისცა მოესმინა თავის იდუმალი ხმისათვის.

აღუდაც აცნობიერებს, რომ ვალდებულია სიცოცხლის უკანასკნელ წუთამდე იბრძოლოს სამართლიანობისათვის. წინააღმდეგ შემთხვევაში ადამიანის „წვენ-ხორცის“ ჭამა სამუდამოდ დასტანჯავს მას. აღუდა თავის ქვეცნობიერებაში განხორციელებული პროცესის შედეგად შეიცნობს სიკეთეს, რომელიც მას მისცემს ძალას, რომ შეეწინააღმდეგოს თემის უსამართლობას.

(გაითვალისწინეთ, თუ ამ დავალების პასუხში დაშვებული იქნება ერთი ენობრივი შეცდომა ან/და სტილისტური ხარვეზი მაინც, დაგაკლდებათ 1 ქულა).

III. ქართული ლიტერატურა

(1) 23. მოსწავლემ დასვა შეკითხვა: რას გულისხმობდა დედოფალი, როდესაც თქვა – „ჰყავთ წარმდებად საქმს ესე ჩემი“?

რომელი წინადადება გამოგადგებათ მოსწავლის შეკითხვის პასუხად?

- ა) შუშანიკმა თავისი გულისტკივილი გამოხატა ვარსკენის სისასტიკის გამო.
- ბ) შუშანიკმა საყვედური თქვა იმის გამო, რომ მხარში არავინ ამოუდგა.
- გ) შუშანიკს ეშინოდა, რომ მზად არ იყო ეკისრა მოწამის მიძიმე ტვირთი.
- დ) შუშანიკს ეშინოდა, რომ მოლაღატე პიტიასში არ დაინდობდა მეუღლეს.

(1) 24. იოვანე საბანისძე წერს: „და არა თუ ხოლო ჩემდა მარტოვსა საძიებელ არს სმენად საწადელი ესე მარტვლობად წმიდისა ამის მოწამისაჲ, არამედ – ყოველთაჲ. ჯერ-არს თქუენდაცა დაკურვებად ჩემ თანა“.

რა მთავარი სათქმელისათვის ამზადებს მკითხველს ავტორი მოცემული მონაკვეთით?

- ა) არაბმა დამპყრობლებმა მოშალეს მეფობა ქართლში და თბილისში არაბი ამირა დასვეს.
- ბ) არაბმა დამპყრობლებმა საკუთარი თანამემამულეც კი არ დაინდეს და სასტიკად აწამეს, რათა ქრისტიანები დაეშინებინათ.
- გ) არაბმა დამპყრობლებმა ჭეშმარიტი რწმენისაგან „გარდადრიკეს“ ქართველები, რომელნიც ხუთას წელზე მეტია, რაც გაქრისტიანდნენ.
- დ) არაბმა დამპყრობლებმა ხარკისაგან გაათავისუფლეს ის ქართველები, რომელნიც „ირყვიან, ვითარცა ლერწამნი ქართაგან ძლიერთა“.

(1) 25. გიორგი მერჩულე წერს: „ესე ვითარცა ესმა დიდებულსა კურაპალატსა, შეწირნა ადგილნი კეთილნი და შატბერდისა ადგილი აგარაკად ხანძთისა. მაშინ ძეთა კურაპალატისათა – ადარნესე და ბაგრატ და გუარამ – შეწირეს თითოეულად, რადცა საკმარი მონასტერსა მისსა უკმდა, ყოველი უხუებით“.

რომელი საკითხის შესახებ საუბრის დროს გამოიყენებდით ტექსტის ამ მონაკვეთს?

- ა) ეკლესიის გავლენის გაძლიერება ხელს უშლიდა ცენტრალურ ხელისუფლებას.
- ბ) მეფის ოჯახსა და სასულიერო პირებს შორის ურთიერთობა დაძაბული იყო.
- გ) მეფის ხელისუფლება ხელს უწყობდა ეკლესიის გავლენის გაძლიერებას.
- დ) შუა საუკუნეების საქართველოში ეკლესიას წამყვანი როლი ეკისრებოდა.

(1) 26. „ვეფხისტყაოსნის“ რომელი მონაკვეთიდან ჩანს აშკარად, რომ ავტორი კარგად იცნობს არეოპაგიტულ მოძღვრებას?

- ა) „ვერ დაიჭირავს სიკვდილსა გზა ვიწრო, ვერცა კლდოვანი“.
- ბ) „ვთქვა მიჯნურობა – პირველი და ტომი გვართა ზენათა“.
- გ) „ვინ საზღვარსა დაუსაზღვრებს, ზის უკვდავი ღმერთი ღმერთად“.
- დ) „ღმერთი კეთილს მოავლინებს, მით ბოროტსა არ დაბადებს“.

(1) 27. დედოფალმა შუშანიკმა უთხრა ჯოჯიკს: „ესე ყოველი ცხორებაჲ, ვითარცა ყუავილი ველთაჲ, წარმავალ არს და დაუდგრომელ, და ვინ სთესა, მოიმკო, და ვინ განაბნია გლახაკათუს, შეიკრიბა...“

„ვეფხისტყაოსნის“ რომელი ციტატა გამოხატავს ანალოგიურ აზრს?

- ა) „დიდთა და წვრილთა წყალობა შენცა ნუ მოგეწყინების“.
- ბ) „რასაცა გასცემ, შენია, რასც არა, დაკარგულია“.
- გ) „უხვი ახსნილსა დააბამს, იგი თვით ების, ვინ ების“.
- დ) „უხვსა ჰმორჩილობს ყოველი, იგიცა, ვინ ორგულია“.

(1) 28. დავით გურამიშვილის პოეზიის შესწავლისას რომელი მწერლის შემოქმედებასთან არის მიზანშეწონილი პარალელის გაგება?

- ა) ალექსანდრე პუშკინის შემოქმედებასთან. ბ) იოჰან ვოლფგანგ გოეთეს შემოქმედებასთან.
- გ) უილიამ შექსპირის შემოქმედებასთან. დ) ფრანსუა ვიიონის შემოქმედებასთან.

(1) 29. რომანტიზმის შესახებ საუბრისას მოსწავლემ მოიხმო გავრცელებული აზრი: „ნიკოლოზ ბარათაშვილი მიუწვდომლისაკენ ისწრაფვის, რაც დამახასიათებელია რომანტიკული პოეზიისათვის, რეალობაში დაბრუნების მტანჯველი განცდა კი განაპირობებს მის პესიმიზმს“, მაგრამ ამ თვალსაზრისის დასაბუთება სათანადო მაგალითებით ვერ შექმნა.

რომელი მაგალითი დაადასტურებს ზემოთქმულ მოსაზრებას?

- ა) „მაგრამ ვერ სცნობენ, გლახ, მოკვდავნი განგებას ციურს“.
- ბ) „მაინც რა არის ჩვენი ყოფა – წუთისოფელი, თუ არა ოდენ საწყაული აღუვსებელი?“
- გ) „დამშთა მე მხოლოდ მის ლამპრისგან ცეცხლი დამქრალი!“
- დ) „თვით უკვდავება მშვენიერსა სულში მდგომარებს, მას ვერც შემთხვევა და ვერც ხანი ვერ დააბერებს“.

(1) 30. რა თვალსაზრისით შეიძლება იმის თქმა, რომ ილიას შემოქმედება ნოვატორულია?

- ა) თავის შემოქმედებაში დასვა გლეხობისა და არისტოკრატის იურიდიული თანასწორობის საკითხი.
- ბ) მხატვრულ შემოქმედებაში დასვა სამწერლო ენის დემოკრატიზაციის აუცილებლობის საკითხი.
- გ) თავის შემოქმედებაში პირველმა ახსენა საქართველოს დამოუკიდებლობის აუცილებლობა.
- დ) მხატვრულ შემოქმედებაში პირველმა გამოკვეთა ადამიანთა ურთიერთგაუცხოების პრობლემა.

(1) 31. რა აზრს გამოხატავს ვაჟა-ფშაველა გარდაცვლილი პერსონაჟების საუბრის მეშვეობით „სტუმარ-მასპინძლის“ ფინალში?

- ა) იდეალები, რომლებსაც გმირები შეეწირნენ, გაუგებარია.
- ბ) იდეალები, რომლებსაც გმირები შეეწირნენ, დაფასებულია.
- გ) იდეალები, რომლებსაც გმირები შეეწირნენ, მარადიულია.
- დ) იდეალები, რომლებსაც გმირები შეეწირნენ, საყოველთაოა.

(1) 32. 1937 წელს გალაკტიონ ტაბიძემ დაწერა უსათაურო ლექსი:

„მოწმეა რბევის და თარეშის ხვადგურის
ბინდბუნდი საზიზღარ რკინიგზის სადგურის.
აგზავნის სადღაცა კუბოებს – ვაგონებს
და მათი კივილი იმ დღეებს მაგონებს,
როდესაც ამ გზებზე გაეკრა ვაება...
ნუთუ ის კივილი ღიანდაგს ჩაება?“

რომელი ისტორიული რეალობაა ასოციაციურად ასახული ამ ლექსში?

- ა) ანტისაბჭოთა მოღვაწეობისათვის დასჯილ ადამიანებს ციმბირში გზავნიდნენ.
- ბ) პოლიტიკური რეპრესიების შედეგად ქართული ინტელიგენცია მთლიანად განადგურდა.
- გ) საბჭოთა ტერორს ევროპაში გაქცევით დაადწია თავი გრიგოლ რობაქიძემ.
- დ) უამრავი ადამიანი დახვრიტეს 1924 წლის აჯანყებაში მონაწილეობისათვის.

(1) 33. პაოლო იაშვილი წერს:

„ღაიბანჯა
მაჯა
მარჯნის
მძიმე
ჯაჭვის
ტარებით.
ჩემს დამტანჯველს
ღმერთი

დასჯის
ქაჯად
გადაგვარებით“.

რა უმთავრესი მხატვრული საშუალება ანიჭებს ამ სტროფს განსაკუთრებულ ჟღერადობას?

- ა) ანაფორა. ბ) ბგერწერა. გ) კონტრასტული ეფექტი. დ) რიტმული წყობა.

(1) 34. **ჯემალ ქარჩხაძის მოთხრობაში „ბიძაჩემი იონა“ აღწერილია, როგორ აწერინებს იონა კამკამიძე თავის დისშვილს თხზულებას – „ჩემი სანაკლიო“:**

„თანამედროვე სანაკლიოს მიდამოებში მიკვლეული უძველესი ჩონჩხი, რომელსაც მკვეთრად ეტყობა როგორც ადამიანის, ასევე მაიმუნის დამახასიათებელი ნიშნები, ეჭვმიუტანლად ამტკიცებს, რომ სანაკლიო განეკუთვნება მსოფლიოს იმ მნიშვნელოვანი რაიონების რიცხვს, სადაც ერთ დროს ადამიანად ჩამოყალიბების პროცესი მიმდინარეობდა. არქეოლოგიური და ანთროპოლოგიური ძიება დღესაც წარმატებით გრძელდება და მეცნიერებს იმედი აქვთ, რომ სანაკლიოში გაცილებით მეტ ადამიანისმაგვარ მაიმუნს წააწყდებიან, ვიდრე მსოფლიოს რომელიმე სხვა რეგიონში“.

რის თქმა სურს ავტორს ამ ტექსტის მეშვეობით?

- ა) იონა აბუჩად იგდებს სამშობლოს წარსულს.
ბ) იონა ამასხარავეებს არქეოლოგიის მიღწევებს.
გ) იონა დასცინის საბჭოთა მეცნიერებას.
დ) იონა დისშვილის წარმატებაზე ზრუნავს.

IV. მხატვრული ტექსტის ანალიზი

(6) 35. **წაიკითხეთ მონაკვეთი ხუან რამონ ხიმენესის წიგნიდან „პლატერო და მე“ (ესპანურიდან თარგმნა მანანა ვივინეიშვილმა).**

გზისპირა ყვავილების თვალთვლებაში გავერთე. უეცრად მზერა მომტაცა თვალისმომჭრელმა ჩიტმა. ცვარწაყრილი მწვანე მოლიდან ცაში აიჭრებოდა და ძირს ენარცხებოდა ფეხდაბორკილი. ჩემად ვუახლოვდებით. წინ მე მივიჩქარი, პლატერო უკან მომდევს. იქ, გაღარდილულში, წყაროსთვალთან, ონავარ ბავშვებს უკვე დაუგიათ მახე. ამ საცოდავს ყოველ შეფრთხიალებაზე სტკივა და უნებურად ეძახის, უხმობს თავის ზეციურ თანამომძმეთ.

სხივნათელი, კამკამა დილა ღურჯად მჭვირვალეებს. ჟივილ-ხივილი იფრქვევა მახლობელი ფიჭვნარიდან. ჭიკჭიკი და გალობა ხან მატულობს, ხან მინელდება, არ ცხრება და ესმატობილება ზღვიდან ოქროსფრად შემოციმციმებულ ნაზ სიოს, რომელიც ხეთა კენწეროებს ატოკებს. არადა, ზედ მახესთანაა მიამიტ მგალობელთა საბრალო გუნდი!

პლატეროს მოვახტი, ქუსლი ვკარი და ფიჭვნარისკენ გავუტიე, ჩამობურულ ტევრში შევაჭენე და ავტეხე ყვირილი, მღერა, ტაშისცემა. პლატერო დაფეთდა და აყროყინდა. გამყივანად და ომახიანად შემოსძახა კიდევ და კიდევ. ექო გამოეპასუხა საიდანდაც, თითქოს შორეული უღრმესი ჭიდან. ჩიტებს ჟრიამული არ შეუწყვეტიათ, ისე აიშალნენ და მახლობელი ჭალაკისკენ გაფრინდნენ.

ანცი ბაღდების ბუზღუნი უკან მოვიტოვეთ. პლატერომ თავისი გაბურძგნილი დრუნჩი მადლიერებით ისე მომიცაცუნა მკერდზე, რომ გული შემეკუმშა.

გააანალიზეთ მოცემული ტექსტი შემდეგი მითითებების მიხედვით:

- განმარტეთ, რა არის ამ ტექსტის მთავარი სათქმელი;
- ჩამოაყალიბეთ, რა მხატვრულ საშუალებებს იყენებს ავტორი დასახული მიზნის მისაღწევად. **თქვენი თვალსაზრისი დაასაბუთეთ!**

(ნაშრომი, რომელიც 50 სიტყვაზე ნაკლებს შეიცავს, არ გასწორდება).

V. ლიტერატურის სწავლების მეთოდика

(გაითვალისწინეთ, თუ ნაშრომში დაშვებული იქნება სამზე მეტი ენობრივი შეცდომა ან/და სტილისტური ხარვეზი, დაგაკლდებათ 1 ქულა).

(14) 36. წარმოიდგინეთ, რომ თქვენი მიზანია დაეხმაროთ მოსწავლეებს ამოიცნონ და გაიაზრონ შესასწავლი ტექსტების მხატვრული თავისებურებები.

შეარჩიეთ ქვემოთ ჩამოთვლილ ტექსტთაგან ერთ-ერთი:

შოთა რუსთველის „ვეფხისტყაოსნის“ დასაწყისი (პროლოგი);

ალექსანდრე ყაზბეგის „ხევისბერი ვოჩა“;

ვაჟა-ფშაველას „გველის მჭამელი“;

გურამ დოხანაშვილის „კაცი, რომელსაც ლიტერატურა ძლიერ უყვარდა“.

ლიტერატურული ნაწარმოების არჩევის შემდეგ შეასრულეთ მოცემული დავალება:

ა) გამოყოფით და აღწერეთ ამ ნაწარმოების *ერთი ძირითადი* თავისებურება, რომელიც, თქვენი აზრით, უმნიშვნელოვანესია მთელი ტექსტის გაგებისა და გააზრებისათვის. ეს თავისებურება გულისხმობს (თუმცა მხოლოდ ამით არ შემოიფარგლება) თემატურ თუ იდეურ პრობლემატიკას, კულტურულ-ისტორიულ კონტექსტს, ქვეტექსტსა თუ აღუზიას, კომპოზიციურ თავისებურებას (ნაწარმოების არქიტექტონიკას), პერსონაჟთა დახასიათებისა თუ თხრობის მეთოდებს, სტილს, ჟანრულ მახასიათებლებს, მხატვრულ საშუალებებს, პოეტურ ოსტატობას.

მსჯელობისას დაიმოწმეთ სათანადო მაგალითები შერჩეული ნაწარმოებიდან.

(*პასუხი, რომელიც 50 სიტყვაზე ნაკლებს შეიცავს, არ გასწორდება*).

ბ) ვინაიდან თქვენ გამოყოფით შერჩეული ნაწარმოების ძირითადი თავისებურება, უკვე შეგიძლიათ დაასახელოთ და გააანალიზოთ ის *ერთი პრობლემა*, რომელსაც თქვენ მიერ აღწერილი თავისებურებისა და, შესაბამისად, მთელი ტექსტის გაგებისა და გააზრებისას შეიძლება წააწყდნენ მოსწავლეები.

ანალიზის დროს:

- მოიხმეთ ტექსტიდან ის მაგალითები, რომლებიც თვალსაჩინოს გახდის თქვენ მიერ გამოყოფილი პრობლემის არსებობას;
- ახსენით, რა მიზეზით (მიზეზებით) შეიძლება შეექმნათ ეს პრობლემა მოსწავლეებს ამ კონკრეტული ნაწარმოების შესწავლისას.

(*პასუხი, რომელიც 50 სიტყვაზე ნაკლებს შეიცავს, არ გასწორდება*).

გ) თქვენ უკვე დაასახელებთ და გააანალიზებთ ის პრობლემა, რომელსაც ტექსტის გაგებისა და გააზრებისას შეიძლება წააწყდნენ მოსწავლეები.

ამჯერად აღწერეთ ის *ერთი სასწავლო ქმედება*, რომელიც დაგეხმარებათ დაანახვით და გაააზრებინოთ მოსწავლეებს თქვენი მსჯელობის I ნაწილში გამოყოფილი თავისებურება და დააძლევინოთ ამავე მსჯელობის II ნაწილში აღნიშნული პრობლემა.

მსჯელობისას ახსენით, როგორ (რა გზით) დაეხმარება ეს სასწავლო ქმედება მოსწავლეებს ამ ნაწარმოების თავისებურების გაგებასა და გააზრებაში და როგორ (რა გზით) დააძლევინებს ტექსტის შესწავლისას წამოჭრილ პრობლემას.

(*პასუხი, რომელიც 50 სიტყვაზე ნაკლებს შეიცავს, არ გასწორდება*).

2011 წლის სასერტიფიკაციო ტესტის შეფასების სქემა

I. წაკითხულის გააზრება (დავალებები №№ 1-10)

- 1. ბ) -----1ქ. 2. გ) -----1ქ. 3. ა) -----1ქ. 4. დ) -----1ქ. 5. ა) -----1ქ.
- 6. ბ) -----1ქ. 7. გ) -----1ქ. 8. დ) -----1ქ. 9. ბ) -----1ქ. 10. ა) -----1ქ.

II. ქართული ენა (დავალებები №№ 11-22)

- 11. ა) ქართული ანბანის რეფორმა გულისხმობდა ორთოგრაფიის გამარტივებას (ანბანიდან ამო-
იდეს რამდენიმე ასო: **ჲ ჳ ჴ ჵ ჶ ჷ ჸ ჹ**). -----1ქ.
ბ) XIX საუკუნის 60-იანი წლებისათვის ამ ასოებს დანიშნულება დაკარგული ჰქონდათ. ---1ქ.
- 12. ა) გამოთქმა – *სიზიფეს შრომა* ნიშნავს მძიმე და ფუჭ, ამას გარჯას. -----1ქ.
ბ) ა) ანტიკური მითოლოგიიდან. -----1ქ.
- 13. სიტყვასთან **ხასიათი** მსაზღვრელად **დადებითი** შეუფერებელია. ხასიათი შეიძლება იყოს კარ-
გი და არა დადებითი. -----1ქ.
- 14. ა) **მამაშვილურად** იწერება დეფისის გარეშე. -----1ქ.
ბ) ორცნებიანი (დეფისით შეერთებული) კომპოზიტისაგან წარმოქმნილი სიტყვა უდეფისოდ
იწერება. -----1ქ.
- 15. ა) ამ სიტყვის მხოლოდობითი რიცხვის ნათესაობითი ბრუნვის ფორმაა **გოგონას**. -----1ქ.
ბ) ამ ტიპის სახელებში -ა სიტყვათმწარმოებელი სუფიქსია, ამიტომ ეს სახელები მხოლო-
დობითში უკვეცვლია. -----1ქ.
- 16. ა) ზმნას **მოწყვიტა** აკლია პირის ნიშანი, უნდა იყოს **მოსწყვიტა**. -----1ქ.
ბ) ზმნა **მოსწყვიტა** ამ წინადადებაში სამპირიანია, ამიტომ ირიბი ობიექტური პირის ნიშანი
აუცილებელია. -----1ქ.
- 17. ა) **გილამაზებს** არის მოქმედებითი გვარის სასხვისო ქცევის ფორმა. **ი- პრეფიქსი** ზმნის ამ
ფორმაში სასხვისო ქცევის ნიშანია და არა ვნებითი გვარისა. -----1ქ.
ბ) გვარი არის ზმნის ფორმა, რომელიც გვიხვენებს, როგორც სუბიექტური პირის მიმართება
ზმნით აღნიშნული მოქმედებისადმი. -----1ქ.
- 18. ამ წინადადებაში **არა** ნაწილაკი სახელის მნიშვნელობით არის გამოყენებული, ამიტომ იგი
წინადადების წევრია. -----1ქ.
- 19. მიზეზის გარემოებით დამოკიდებულ წინადადებას მთავართან აერთებს **რადგან** კავშირი, **რა-**
თა კი გამოიყენება მიზნის გარემოებით დამოკიდებულ წინადადებასთან. -----1ქ.
- 20. I. ა) მიწოდებული ინფორმაცია არსებითია. -----2ქ.
ბ) ინფორმაცია ზერელეა. -----1ქ.
გ) ინფორმაცია დავალების პირობას არ შეესაბამება. -----0ქ.
- II. ა) სრულყოფილად არის აღწერილი სასწავლო ქმედება. -----2ქ.
ბ) სასწავლო ქმედების აღწერა სრულყოფილი არ არის. -----1ქ.
გ) სასწავლო ქმედება მხოლოდ დასახელებულია. -----0ქ.
- III. ა) სასწავლო ქმედების ეფექტიანობის დასაბუთება არგუმენტირებულია. -----1ქ.
ბ) სასწავლო ქმედების ეფექტიანობის დასაბუთება არგუმენტირებული არ არის. -----0ქ.
არ არის დაშვებული არც ერთი ენობრივი შეცდომა და/ან სტილისტური ხარვეზი. ---1ქ.
დაშვებულია ერთი ენობრივი შეცდომა და/ან სტილისტური ხარვეზი. -----0ქ.
- 21. I. ა) დასაბუთება არგუმენტირებულია. -----1ქ.
ბ) დასაბუთება არ არის არგუმენტირებული ან არგუმენტები არაადამაჯერებელია. -----0ქ.
- II. ა) ჩამოყალიბებულია სადისკუსიო თემა და არგუმენტები. -----3ქ.
ბ) ჩამოყალიბებულია სადისკუსიო თემა და ერთ-ერთი არგუმენტი მაინც ან ჩამოყალიბებუ-
ლია მხოლოდ არგუმენტები. -----2ქ.
გ) ჩამოყალიბებულია მხოლოდ სადისკუსიო თემა ან ერთ-ერთი არგუმენტი. -----1ქ.
დ) არაადეკვატურად არის ჩამოყალიბებული სადისკუსიო თემა და/ან არგუმენტები. -----0ქ.
არ არის დაშვებული არც ერთი ენობრივი შეცდომა და/ან სტილისტური ხარვეზი. ---1ქ.
დაშვებულია ერთი ენობრივი შეცდომა და/ან სტილისტური ხარვეზი. -----0ქ.
- 22. I. **შეფასება**
შინაარსობრივი მხარე (I კრიტერიუმი)
ა) *მასწავლებელმა სწორად შეაფასა თხზულება პირველი კრიტერიუმის მიხედვით და არ-
გუმენტირებული კომენტარი დაურთო მავალითების მოხმობით* -----2ქ.

- ბ) მასწავლებელმა სწორად შეაფასა თხზულება პირველი კრიტერიუმის მიხედვით და არგუმენტირებული კომენტარი დაურთო, მაგრამ მაგალითები არ მოიხმო -----1ქ.
- გ) გადმოწერილია მხოლოდ კრიტერიუმის მითითებები -----0ქ.
- ენობრივი მხარე (II – III კრიტერიუმები)**
1. ა) მასწავლებელმა სწორად შეაფასა თხზულება II და III კრიტერიუმების მიხედვით ----1ქ.
- ბ) თუ მასწავლებელმა სწორად შეაფასა თხზულება მხოლოდ II ან III კრიტერიუმის მიხედვით -----0ქ.
2. ა) მასწავლებელს გამორჩა ერთი ენობრივი შეცდომა ან ხარვეზი -----3ქ.
- ბ) მასწავლებელს გამორჩა ორი ენობრივი შეცდომა ან ხარვეზი, ანდა არასწორად ამოიწერა ერთი -----2ქ.
- გ) მასწავლებელს გამორჩა სამი ენობრივი შეცდომა ან ხარვეზი, ანდა არასწორად ამოიწერა ორი -----1ქ.
- დ) მასწავლებელს გამორჩა სამზე მეტი ენობრივი შეცდომა ან ხარვეზი, ანდა არასწორად ამოიწერა სამი -----0ქ.
3. ა) სწორია ხუთი ენობრივი შეცდომისა და ხარვეზის კვალიფიკაცია -----3ქ.
- ბ) სწორია ოთხი შეცდომისა ან ხარვეზის კვალიფიკაცია -----2ქ.
- გ) სწორია სამი შეცდომისა ან ხარვეზის კვალიფიკაცია -----1ქ.
- დ) სწორია მხოლოდ ორი შეცდომისა ან ხარვეზის კვალიფიკაცია -----0ქ.
- II. მასწავლებლის რეკომენდაციები**
- ა) რეკომენდაციები მეთოდურად სწორია და მსჯელობა არგუმენტირებულია. -----2ქ.
- ბ) რეკომენდაციები მეთოდურად სწორია, მაგრამ მსჯელობა ნაწილობრივ არის არგუმენტირებული. -----1ქ.
- გ) რეკომენდაციები მეთოდურად გაუმართავია და მსჯელობა არ არის არგუმენტირებული. -----0ქ.
- არ არის დაშვებული არც ერთი ენობრივი შეცდომა და/ან სტილისტური ხარვეზი. -----1ქ.
- დაშვებულია ერთი ენობრივი შეცდომა და/ან სტილისტური ხარვეზი. -----0ქ.

III. ქართული ლიტერატურა (დავალებები №№ 23-34)

23. ბ) -----1ქ. 24. გ) -----1ქ. 25. გ) -----1ქ. 26. დ) -----1ქ.
27. ბ) -----1ქ. 28. დ) -----1ქ. 29. ა) -----1ქ. 30. დ) -----1ქ.
31. გ) -----1ქ. 32. ა) -----1ქ. 33. ბ) -----1ქ. 34. გ) -----1ქ.

IV. მხატვრული ტექსტის ანალიზის (დავალება № 35) შეფასების კრიტერიუმები

№	კრიტერიუმები	ქულები
1.	<i>ორივე</i> მითითება ადეკვატურადაა გააზრებული, მსჯელობა <i>ლოგიკური და თანამიმდევრულია; ჩანს</i> დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი.	6
2.	<i>ორივე</i> მითითება ადეკვატურადაა გააზრებული, მაგრამ <i>ცალკეულ შემთხვევებში</i> დარღვეულია მსჯელობის თანამიმდევრულობა ან <i>არ ჩანს</i> დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი.	5
3.	<i>ორივე</i> მითითება ადეკვატურადაა გააზრებული, მაგრამ <i>ცალკეულ შემთხვევებში</i> დარღვეულია მსჯელობის თანამიმდევრულობა და, აგრეთვე, <i>არ ჩანს</i> დამოუკიდებელი აზროვნების უნარიც.	4
4.	<i>ერთი</i> მითითება ადეკვატურადაა გააზრებული, მსჯელობა <i>ლოგიკური და თანამიმდევრულია, ჩანს</i> დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი, ხოლო <i>მეორე</i> მითითება <i>არ არის</i> ადეკვატურად გააზრებული.	3
5.	<i>ერთი</i> მითითება ადეკვატურადაა გააზრებული, მაგრამ <i>ცალკეულ შემთხვევებში</i> დარღვეულია მსჯელობის თანამიმდევრულობა ან/და <i>არ ჩანს</i> დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი, ხოლო <i>მეორე</i> მითითება <i>არ არის</i> ადეკვატურად გააზრებული.	2
6.	<i>ერთი</i> მითითება ადეკვატურადაა გააზრებული, მაგრამ <i>ცალკეულ შემთხვევებში</i> დარღვეულია მსჯელობის თანამიმდევრულობა ან/და <i>არ ჩანს</i> დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი, ხოლო <i>მეორე</i> მითითება საერთოდ <i>არ არის</i> შესრულებული.	1
7.	მითითებები <i>არ არის</i> ადეკვატურად გააზრებული, ან პასუხი ენობრივად <i>გაუმართავია</i> , ან <i>50 სიტყვაზე</i> ნაკლები მოცულობისაა, ანდა დაშვებულია <i>უხეში ფაქტობრივი</i> შეცდომა.	0

V. ლიტერატურის სწავლების მეთოდის (დავალება № 36) შეფასების კრიტერიუმები

დავალების მაქსიმალური ქულაა 14.
 აღნიშნული დავალება სამი ნაწილისაგან შედგება. თუ **რომელიმე** მითითების (შემადგენელი ნაწილის) პასუხი ენობრივად გაუმართავი იქნება ანდა **50 სიტყვაზე** ნაკლები მოცულობისა აღმოჩნდება, **ამ კონკრეტული** მითითების (მონაკვეთის) პასუხი არ შეფასდება და დაიწერება **0** ქულა.

დავალების ყოველი ნაწილი ამგვარად უნდა შეფასდეს:

I მითითების შეფასების კრიტერიუმი:

№	კრიტერიუმები	ქულები
1.	ადეკვატურადაა წარმონიღი ნაწარმოების ძირითადი მხატვრული თავისებურება და დასაბუთებულია სათანადო მაგალითებით; აზრი თანამიმდევრულად და ლოგიკურადაა ჩამოყალიბებული; ჩანს დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი; არ არის დაშვებული ფაქტობრივი შეცდომა; მსჯელობა შეესაბამება მოსწავლეთა ცოდნის დონეს.	5
2.	ადეკვატურადაა წარმონიღი ნაწარმოების ძირითადი მხატვრული თავისებურება და დასაბუთებულია სათანადო მაგალითებით; ცალკეულ შემთხვევებში დარღვეულია მსჯელობის თანამიმდევრულობა; ჩანს დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი; არ არის დაშვებული ფაქტობრივი შეცდომა; მსჯელობა შეესაბამება მოსწავლეთა ცოდნის დონეს.	4
3.	ადეკვატურადაა წარმონიღი ნაწარმოების ძირითადი მხატვრული თავისებურება, მაგრამ არ არის დასაბუთებული სათანადო მაგალითებით; ცალკეულ შემთხვევებში დარღვეულია მსჯელობის თანამიმდევრულობა; არ ჩანს დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი; არ არის დაშვებული ფაქტობრივი შეცდომა; მსჯელობა შეესაბამება მოსწავლეთა ცოდნის დონეს.	3
4.	ადეკვატურადაა წარმონიღი ნაწარმოების ძირითადი მხატვრული თავისებურება, მაგრამ არ არის დასაბუთებული სათანადო მაგალითებით; დაშვებულია ფაქტობრივი შეცდომა; ჩანს დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი; მსჯელობა შეესაბამება მოსწავლეთა ცოდნის დონეს. ანდა ადეკვატურადაა წარმონიღი ნაწარმოების ძირითადი მხატვრული თავისებურება, მაგრამ არ არის დასაბუთებული სათანადო მაგალითებით; არ ჩანს დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი; არ არის დაშვებული ფაქტობრივი შეცდომა; მსჯელობა ნაწილობრივ შეესაბამება მოსწავლეთა ცოდნის დონეს.	2
5.	ადეკვატურადაა წარმონიღი ნაწარმოების ძირითადი მხატვრული თავისებურება, მაგრამ არ არის დასაბუთებული სათანადო მაგალითებით; დაშვებულია ფაქტობრივი შეცდომა; არ ჩანს დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი; მსჯელობა ნაწილობრივ შეესაბამება მოსწავლეთა ცოდნის დონეს. ანდა ადეკვატურადაა წარმონიღი ნაწარმოების ძირითადი მხატვრული თავისებურება, მაგრამ არ არის დასაბუთებული სათანადო მაგალითებით; არ ჩანს დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი; დაშვებულია ფაქტობრივი შეცდომა; მსჯელობა ნაწილობრივ შეესაბამება მოსწავლეთა ცოდნის დონეს.	1
6.	არაადეკვატურადაა წარმონიღი ნაწარმოების ძირითადი მხატვრული თავისებურება. ან ადეკვატურადაა წარმონიღი ნაწარმოების ძირითადი მხატვრული თავისებურება, მაგრამ არ არის დასაბუთებული სათანადო მაგალითებით; დაშვებულია ფაქტობრივი შეცდომა და არ ჩანს დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი. ანდა მსჯელობა არ შეესაბამება მოსწავლის ცოდნის დონეს.	0

II მითითების შეფასების კრიტერიუმი:

<i>№</i>	<i>კრიტერიუმები</i>	<i>ქულები</i>
1.	<i>გამოკვეთილია</i> ტექსტის გააზრების დამაბრკოლებელი პრობლემა და <i>დამაჯერებლად</i> განმარტებული მისი გამომწვევი მიზეზი (მიზეზები); მსჯელობა <i>დასაბუთებულია</i> სათანადო მაგალითებით.	4
2.	<i>გამოკვეთილია</i> ტექსტის გააზრების დამაბრკოლებელი პრობლემა და <i>დამაჯერებლად</i> განმარტებული მისი გამომწვევი მიზეზი (მიზეზები), მაგრამ <i>არ არის</i> დასაბუთებული სათანადო მაგალითებით.	3
3.	<i>გამოკვეთილია</i> ტექსტის გააზრების დამაბრკოლებელი პრობლემა, <i>მოხმობილია</i> მაგალითები, მაგრამ <i>არ არის</i> დამაჯერებლად განმარტებული პრობლემის გამომწვევი მიზეზი (მიზეზები).	2
4.	<i>გამოკვეთილია</i> ტექსტის გააზრების დამაბრკოლებელი პრობლემა, მაგრამ დამაჯერებლად <i>არ არის</i> განმარტებული მისი გამომწვევი მიზეზი (მიზეზები) და <i>არ არის</i> დასაბუთებული სათანადო მაგალითებით.	1
5.	<i>არ არის</i> გამოკვეთილი ტექსტის გააზრების დამაბრკოლებელი პრობლემა. ანდა გამოკვეთილია ტექსტის გააზრების დამაბრკოლებელი იმგვარი პრობლემა, რომელიც ლოგიკურად <i>არ უკავშირდება</i> პირველი მითითების პასუხს.	0

III მითითების შეფასების კრიტერიუმი:

<i>№</i>	<i>კრიტერიუმები</i>	<i>ქულები</i>
1.	<i>ადეკვატურადაა</i> შერჩეული ის სასწავლო ქმედება, რომელიც დაეხმარება მოსწავლეს აღნიშნული ძირითადი მხატვრული თავისებურების გააზრებასა და გამოკვეთილი პრობლემის დაძლევაში; <i>დამაჯერებლად</i> დასაბუთებული, <i>რა გზით</i> უზრუნველყოფს ეს სასწავლო ქმედება დასახული მიზნის მიღწევას.	4
2.	<i>ადეკვატურადაა</i> შერჩეული ის სასწავლო ქმედება, რომელიც დაეხმარება მოსწავლეს აღნიშნული ძირითადი მხატვრული თავისებურების გააზრებასა და გამოკვეთილი პრობლემის დაძლევაში, მაგრამ <i>არ არის</i> დამაჯერებლად დასაბუთებული, <i>რა გზით</i> უზრუნველყოფს ეს სასწავლო ქმედება დასახული მიზნის მიღწევას.	3
3.	<i>ადეკვატურადაა</i> შერჩეული ის სასწავლო ქმედება, რომელიც დაეხმარება მოსწავლეს აღნიშნული ძირითადი მხატვრული თავისებურების გააზრებასა და გამოკვეთილი პრობლემის დაძლევაში, მაგრამ <i>არ არის</i> ნაჩვენები, <i>რა გზით</i> უზრუნველყოფს ეს სასწავლო ქმედება დასახული მიზნის მიღწევას.	2
4.	<i>ნაწილობრივ</i> ადეკვატურადაა შერჩეული ის სასწავლო ქმედება, რომელიც დაეხმარება მოსწავლეს აღნიშნული ძირითადი მხატვრული თავისებურების გააზრებასა და გამოკვეთილი პრობლემის დაძლევაში, მაგრამ <i>არ არის</i> ნაჩვენები, <i>რა გზით</i> უზრუნველყოფს ეს სასწავლო ქმედება დასახული მიზნის მიღწევას.	1
5.	<i>არ არის</i> აღწერილი ის სასწავლო ქმედება, რომელიც დაეხმარება მოსწავლეს აღნიშნული ძირითადი მხატვრული თავისებურების გააზრებასა და გამოკვეთილი პრობლემის დაძლევაში.	0

თუ ნაშრომში დაშვებული არ არის სამზე მეტი ენობრივი შეცდომა ან/და სტილისტური ხარვეზი, ქულათა ჯამს დაემატება 1 ქულა.

2011 წლის სასერტიფიკაციო გამოცდაზე შესრულებული ნამუშევრები

გთავაზობთ ორ ნიმუშს 2011 წლის გამოცდაზე პედაგოგთა მიერ შესრულებული ნამუშევრებიდან:

მხატვრული ტექსტის ანალიზი (იხ. დავალება № 35)

ამ ტექსტის მთავარი სათქმელია, გაუღვივოს ადამიანებს ბუნების სიყვარული. ეპითეტებით: „თვალისმომჭრელი“ (ჩიტი), „ცვარწაყრილი“ (მოლი), „სხივნათელი და კამკამა“ (დილა), „ნაზი“ (სიო) – ავტორი ბუნების მშვენიერებას, სილამაზეს, უბიწოებას, განუმეორებლობას უსვამს ხაზს. ავტორი ცდილობს ადამიანებს გაგვაგებინოს, რომ ღმერთმა ჩვენ, „კაცთა მოგვცა ქვეყანა, გვაქვს უთვალავი ფერთა“ (შოთა რუსთაველი) და გვასწავლოს კიდევ ამ ღვთით ნაბოძები საჩუქრის გაფრთხილება. შემთხვევითი არც ის უნდა იყოს, რომ ნაწარმოებში ბავშვები არღვევენ ბუნების ჰარმონიას – ეს ის ასაკია, როცა, საბედნიეროდ, ჯერ კიდევ შეიძლება ყველაფრის გამოსწორება...

ბუნებას არ უნდა ვუყუროთ როგორც მხოლოდ და მხოლოდ ჩვენთვის გამოსადეგსა და გამოსაყენებელს. ჩიტიც ისეთივე სულიერია, როგორც ყოველი ჩვენგანი. მასაც სტკივა, მასაც სწყურია სიცოცხლე: „ამ საცოდავს ყოველ შეფრთხილებაზე სტკივა და უნებურად ეძახის, უხმობს თავის ზეციურ თანამოძმეთ“. ავტორს სწორედ ამ აზრის (ჩიტიც ჩვენნაირი სულიერია) მკითხველის გულამდე მიტანა სურს ფრაზით: „ხედ მახესთანაა მიამიტ მგალობელთა საბრალო გუნდი!“ და ეს ფრაზა, იმავდროულად, მკითხველში საფრთხის განცდასაც აღძრავს.

მშვენიერი დილის სურათის ფონზე ბავშვების სისასტიკე განსაკუთრებულ კონტრასტს ქმნის. პერსონაჟის პატარა გამარჯვება კი (ჩიტებს საფრთხე ააცილა) პლატეროს მიერ მადლიერების გამოსატყობით მთავრდება, რაც, თავის მხრივ, ნათლად მიანიშნებს, რომ ბუნებასა და ადამიანს შორის ჰარმონიული ურთიერთობა უნდა სუფევდეს.

ლიტერატურის სწავლების მეთოდოლოგია (იხ. დავალება № 36)

ა) გურამ დოჩანაშვილის ამ ნაწარმოებში ყურადღება უნდა მიექცეს პერსონაჟთა ხატვის თავისებურებას. მოთხრობის უდავო ღირსებაა ის, რომ ავტორი ქმნის პერსონაჟთა მეტად საინტერესო, თუმცა აშკარად დაპირისპირებულ სახეებს, რომელთა ურთიერთობებიც გამოკვეთს ნაწარმოების იდეას. ერთ მხარეს დგას თავიდან ფეხებამდე მოწესრიგებული, სპორტული აღნაგობის, ყოველთვის მოღურად ჩაცმული ხელმძღვანელი, რომელმაც „კარგად დაიწყო“, ხოლო მეორე მხარეს – ცოტა მოუწესრიგებელი, ოდნავ დაბნეული და მეოცნებე კაცი, რომელსაც ლიტერატურა ძლიერ უყვარს, მოლის შესახებ კი მხოლოდ ის იცის, რომ ღიღობებიანი სამოსი უკეთესია, რადგან წიგნები კარგად ჩაგეტყვა.

ამ ორი ცენტრალური გმირის ორბიტაზე მოძრაობენ თამაზი და კლიმი, რომლებიც არანაკლებ საინტერესო სახეებს ქმნიან. ისინი ავსებენ და ამთლიანებენ მთავარ პერსონაჟებს. განათლებული, თავმდაბალი და საქმიანი კლიმი სახეა საზოგადოების იმ მცირე ნაწილისა, რომელსაც ცხოვრებაში სწორი გზა უპოვია, ხოლო ხელმძღვანელის სიტყვას „დაწაფებული“ თამაზი უფერული და ნერვიულობისაგან მთქნარებაატეხილი ახალგაზრდაა. იგი სახეა იმ პრაგმატული საზოგადოებისა, რომელიც უფროს-უმცროსობით გამიჯნულა და „ჩამოლაბორანტების“ შიშს აუტანია.

ბ) პერსონაჟთა ხატვის თავისებურება დაკავშირებულია გარკვეულ პრობლემებთან. მოსწავლეებს არ ესმით, თუ რატომ შეიძლება ჩაითვალოს უარყოფით გმირად ადამიანი, რომელმაც საკმაოდ ახალგაზრდამ მიაღწია წარმატებას, ხელმძღვანელობს სამეცნიერო განყოფილებას და ხელქვეითთა სიმპათიაც დაიმსახურა. მათთვის შეიძლება გაუგებარი დარჩეს ავტორის ის ირონიაც, რომელსაც იგი იჩენს თამაზის მიმართ. ახალგაზრდა მეცნიერ-მუშაკი გულმოდგინედ ასრულებს დაკისრებულ მოვალეობას და უფრთხილდება თანამდებობას, რომელიც ახლახან მიიღო.

მკითხველისათვის შეიძლება არც იყოს გასაგები, როგორი ადამიანია კეჟერაძე. იგი უწიგნურობის გამო „მისალოცს“ გიწოდებს, შენი გულწრფელად შურს, სამაგიეროდ შენს სამსახურებრივ მიღწევებს არაფრად თვლის, რადგან ახსოვს, რომ „ბეტანკურმაც კარგად დაიწყო“. პერსონაჟის ხატვა ნაწარმოებში მრავალ ასპექტთანაა დაკავშირებული. მოსწავლემ ავტორის თვალთაც უნდა დაინახოსა და შეაფასოს გმირი, პერსონაჟისავე ქმედებითა თუ საუბრითაც და სხვა პერსონაჟების თვალთაც. ერთ-ერთიც რომ გამოჩნეს, შეიძლება ვეღარ ჩასწვდეს ავტორის მიზანდასახულობას და ესა თუ ის პერსონაჟი მისთვის ბოლომდე ამოუცნობი დარჩეს.

გ) კლასს გავეყოფ ორ ჯგუფად და დავავალებ, რომ ერთმა ტექსტიდან ამოიწეროს კეჟერაძის დამახასიათებელი ადგილები, მეორემ – ხელმძღვანელისა. ვთხოვ, რომ შეადგინონ ორმხრივ ჩანაწერთა დღიური: ყოველ დამახასიათებელ ადგილს მიუწერონ ემოციური კომენტარი. პრეზენტაციის დროს ყურადღებას გავამახვილებინებ იმაზე, რომ პერსონაჟები დაახასიათონ სამივე კუთხით: ა) როგორია ავტორის შეხედულება და აზრი მათ შესახებ; ბ) როგორ გამოხატავენ ისინი საკუთარ თავს ქმედებით და გ) რას ფიქრობენ მათზე სხვა პერსონაჟები. შემდეგ შევაჯამებთ მსჯელობას და მოსწავლეები მივლენ დასკვნამდე, რომ ამ ნაწარმოებში პედანტიზმი და პრაგმატულობა (ხელმძღვანელი) უპირისპირდება თავისუფალ და მოაზროვნე საზოგადოებას (კეჟერაძე), მაგრამ ამ კოლიზიიდან გამარჯვებული გამოდის ზნეობრივად ამადლებული და კეთილშობილი ადამიანი, რომლისთვისაც ლიტერატურა არსებობის ტოლფასია, სიკვდილისა კი არ ეშინია იმის გამო, რომ სრულყოფილი და სისხლსაგსე ცხოვრებით იცხოვრა.

მოსწავლეებს შინ კლიმისა და თამაზის მოკლე დახასიათებების დაწერას დავავალებ. ამ ხერხით ისინი ისწავლიან ტექსტზე მუშაობას, თავად მიაგნებენ იმას, რაც მასწავლებლისაგან მზამზარეული ფორმით უნდა მიეღოთ. გამოუმუშავდებთ ანალიტიკური აზროვნების უნარი. ეს კი, თავის მხრივ, სხვა ტექსტების ადეკვატურ გაგებასა და გააზრებაში დაეხმარებათ.

IV. 2013 წლის სასერტიფიკაციო გამოცდაზე გამოყენებული ტესტი შეფასების სქემითურთ

ი ნ ს ტ რ უ ქ ც ი ა

თქვენ წინაშეა ტესტის ბუკლეტი და პასუხების ფურცელი.
გაითვალისწინეთ, გასწორდება მხოლოდ პასუხების ფურცელი!
პასუხების ფურცლის გაკეცვა დაუშვებელია!
ტესტის ბუკლეტი შეგიძლიათ გამოიყენოთ შავი სამუშაოსათვის!

ტესტის მაქსიმალური ქულაა – 80.

№№ 1-10 და 23-34 დავალებების პასუხები შეგიძლიათ ტესტის ბუკლეტში შემოხაზოთ და გადაიტანოთ პასუხების ფურცელში შემდეგნაირად: ყოველი დავალების ნომრის ქვეშ განთავსებულ უჯრედებში **X** ნიშანი უნდა დასვათ იმ უჯრედში, რომელიც, თქვენი აზრით, სწორ პასუხს შეესაბამება.

პასუხების გადატანისას არ უნდა აგერიოთ დავალებების ნომრები!

პასუხების ფურცელში დაშვებული შეცდომის შემთხვევაში მთლიანად გააშავეთ ის უჯრედი და იმავე ნომრის გასწორვ მონიშნეთ სხვა (ეს ეხება მხოლოდ №№ 1-10 და 23-34 დავალებებს).

№№ 11-22 და 35-36 დავალებების პასუხები შესაბამისი ნომრების ქვემოთ უნდა გადაიტანოთ პასუხების ფურცელში.

№ 36 დავალება სამი ნაწილისაგან შედგება: ა), ბ) და გ). პასუხების ფურცელშიც ამგვარადაა მითითებული.

სავალდებულოა, რომ № 36 დავალების ა), ბ) და გ) ნაწილები პასუხების ფურცელში საგანგებოდ ამ ა), ბ) და გ) ნაწილებისათვის გამოყოფილ ადგილებში გადაიტანოთ.

№ 36 დავალების თითოეული ნაწილი (ა, ბ, გ) ცალ-ცალკე სწორდება შეფასების სხვადასხვა სქემის მეშვეობით და, ამდენად, ამ დავალების შემადგენელი ნაწილების ერთმანეთში არევა **დაუშვებელია**.

გახსოვდეთ: აუცილებელია ყველა პასუხის გადატანა პასუხების ფურცელში!

ბაითვალისწინეთ, არ გასწორდება ის დავალება, რომელიც პასუხების ფურცელში საგანგებოდ ამ დავალებისათვის გამოყოფილ ადგილას არ იქნება ბადატანილი!

არსად მიუთითოთ თქვენი სახელი და გვარი და არც პიროვნების იდენტიფიცირების სხვა საშუალება, წინააღმდეგ შემთხვევაში ნაშრომი არ გასწორდება!

ტესტის შესასრულებლად გეძლევათ 5 საათი.

ვისურვებთ წარმატებას!

I. წაკითხულის გააზრება

ყურადღებით გაეცანით ტექსტს. კითხვებზე პასუხების გაცემა მაშინ დაიწყო, როდესაც ტექსტის შინაარსი მოლიანად გასაგები იქნება. მოცემული ოთხ-ოთხი პასუხიდან აირჩიეთ მხოლოდ ერთი და შემოხაზეთ. მონიშნული პასუხი გადაიტანეთ პასუხების ფურცელში ამგვარად: პასუხის შესაბამის უჯრედში გააკეთეთ აღნიშვნა – X (თუ პასუხების ფურცელში შეცდომას დაუშვებთ, შეგიძლიათ მოლიანად გააშავოთ ის უჯრედი და მის ნაცვლად სხვა მონიშნოთ).

დავალების მაქსიმალური ქულაა – 10.

მამული გულით გიხმობთ შორეთიდან ახალგაზრდებო! თუ ჩემი მწერლური ნაქმი უცნობია თქვენთვის, სახელი მაინც გაგეგონებათ ჩემი. შემეკითხებით: რატომ დავტოვე საქართველო, ჩვენი მამული და დედული ეგზომ მშვენიერი და ტკბილი? მოგიხსრობთ. ბოლშევიკები გაჰყვირიან: „ხალხურ დემოკრატია“ ვამყარებთო. სიყალბე მათი ამ სახელდებაშიც ჩანს: „დემო“ ნიშნავს ბერძნულად ხალხს; მაშასადამე, „ხალხური დემოკრატია“ ასე უნდა იკითხებოდეს: „ხალხური, ხალხო-კრატია.“ ვამყარებთ დემოკრატიათ, უფრო მართალი იქნებოდა ეთქვათ: „ვამყარებთ დემონოკრატიათ.“ ეს არაა ხუმრობა. ადამიანისათვის უკანასკნელი საყრდენი უზენაესია – **ღმერთი**. საბჭოეთში ყოველი რწმენა ზებუნებრივისა დადაგულია ლენინის ქებაფის სიტყვებით: „ტრუ-პოლოესტვა“. ყურები გვაქვს გამოჭედილი, ხალხთა კეთილდღეობისათვის ვიბრძვით, ამავე დროს, ხალხს როგორც ცოცხალ კრებულს ბასრი დანით სახსრებს უხსნიან. ხალხის ალაგს მასაა გამეფებული, რომელშიაც პიროვნება, ეს უხვთიერესი მოვლენა, სრულიად ითქვიფება. არავითარი სახე აქ არაა და მაშასადამე არავითარი სახიერი. დილითგან შუაღამემდე გაისმის: „დავეწოთ, გაეუსწროთ!“ ხალხი წელზე ფეხს იდგამს და ჭაპანწყვეტაშია. ყოველი ცალკეული ნუმერია მხოლოდ და ნუმერი – ნაკელი, ეგრედ წოდებულ: „სოციალისტური მშენებლობისათვის.“ ვამეტებ? დღევანდელი მოდგმა ნაკელად ეფინება ხვალინდელს, ხვალინდელი ასევე უნდა ეფინებოდეს მომავალს და ასე დაუსრულებლად. რაც ნოყიერდება ნაკელით, არის მხოლოდ კოლექტივი – ბნელი და უსახელო. ხალხისთვის რჩეული თავისთავს სწირავდა და როგორც გმირი, სახელი მისი ნათელით იფინებოდა მთელი ისტორიის კიდევანით. საბჭოეთში ქანცმორეული „სტახანოვეცი“, კოლექტივისათვის განწირული, ამოტივტივდება ხოლმე გაზეთების ფურცლებზე და ამ ფურცლებთან ერთად, რომელთაც სხვა მიზნისთვის ხმარობენ, ივიწყება ისე, რომ მისი სახსენებელიც აღარ რჩება.

მცენარე იზრდება; ქართველთა გენია იტყვის: მცენარე ხარობს. არის სიხარული საბჭოეთის მშენებლობაში? ძველად გლეხი, თითქოს მზის თესლებით სავსე, სიყვარულით უახლოვდებოდა მიწას, ვითარ ქმარი, რათა გაენაყოფიერებია მისი საშო. მიწა ნაყოფს გამოიღებდა მადლით, გლეხი სიხარულით თვრებოდა. თუ მონახავთ ასეთ გლეხს რომელიმე კოლმეურნეობაში, თუ გინდ ერთადერთს სიტყვა უკან წამიღია. ვერ მონახავთ. ადამიანი მხოლოდ და მხოლოდ მაშინაა ადამიანი, როცა იგი **თავის-უფალია; თ ა ვ ი ს უ ფ ლ ე ბ ა ა** სხივური ელემენტი ადამიანში. ვინაა თავისუფალი საბჭოეთში? არავინ. იქ ყველაფერი აკრძალულია, რაიც არაა ბრძანებული. დღეს რომ ერთი ბრძანებლობს ხვალ იგი დასახვერეტად მიჰყავთ. ბერიას ხვედრი საბჭოეთში გამონაკლისი არაა. იქ იგი ყოველდღიური მოვლენაა. დამხვერეტ გუშინდელი მბრძანებლისა შიშის ქარი ურბენტ სახსრებში; ფიქრობენ: მათაც არ ხვდეთ ეს ბედი. არის ეს დემოკრატია? შესაძლოა შემედართ ამ დებულების გამო, გარნა ვიცი სადღაც მიმაღულ კუნჭულში თქვენი არსისა დამეთანხმებით. თანხმობას მყისვე მიჩქმალავთ, რადგან შიში აგიყვანთ, მალული აზრი თქვენი, რომ არ იქნას ყურადღებული. საბჭოეთში კაცს შიშის გამო მოსვენებით ვერც კი დაუძინია. ეშინია სიზმარში ბოდვით არ წამოსცდეს გულნადები აზრი რაიმე. ასეთია საბჭოეთის სამოთხე. ეს სამოთხე მივატოვე და არა ნამდვილი სამოთხე, შეუდარებელი სამშობლო ჩვენი. მოწყვეტილი ვარ ჩვენს დედამიწას, ხოლო შორეული ფესვებით მაინც მასთან ვარ. ეს ფესვებია უცხოეთში რომ მაცოცხლებენ. ქალნო და ვაჟნო, ახალგაზრდებო! დღე არაა თქვენზე და თქვენთვის არ ვფიქრობდე გულანუყვებული და თვალცრემლიანი. ვფიქრობ, თქვენში შეჭრილია ბოლშევიზმის გამხრწნელი ძალა. თანვე ამასაც ვიგულვებ, რომ ეს შეჭრა ძირა ფენებს თქვენი არსისა ჯერ კიდევ არ წვდენია. თუ რაა ეს ფენები ამას ერთი მაგალითი ნათლივ დაგისახავთ. იყო ერთი ქართველი, თავადი, ანარქისტი და თავდადებული მამულიშვილი ვარლამ ჩერქეზიშვილი. ქართული მას არ ემარჯვებოდა. საქართველოს ბავშვობიდან იყო მოწყვეტილი. იცოდა რუსული, ფრანგული და ინგლისური. სიკვდილის წუთებში, როცა ადამიანის მთელი არსი შეირხევა საუკუნეთგან მოშვებული ფესვებით, მას უეცრად რუსულიც დაავიწყდა, ფრანგულიც და ინგლისურიც. მომაკვდავმა ქართულად იწყო ლულული. აი რა ძალისა არიან ძირა ფენები ადამიანისა, განსაკუთრებით ქართველისა. ეს რომ არ ვიცოდეთ ამ სიტყვითაც არ მოგმართავდით.

გულწრფელ იღეთ ყურად სიტყვა ესე, სიტყვა, რომელიც წრფელი გულიდანაა წარმოშობული და მამური გრძნობებით თქვენკენ მოშვებული. დაენდეთ მხოლოდ და მხოლოდ ღრმა სიტყვას ამ ძირა ფენებიდან; იქაა გულის ძვერა და მაჯის ცემა საქართველოსი; იქაა განმეტყველება მისი. ისმინეთ ამ ხმას, თქვენში წამოიჭრებიან წმინდა ნინო, რომელმაც ვაზის ჯვარით გვაზიარა ქრისტეს მცნებას, დავით აღმაშენებელი – ფუძემდებელი საქართველოს ხელმწიფებისა, მეფე თამარ, მზიური შარავანდი იმ ხელმწიფებისა, ქეთევან დედოფალი – წმინდა ნინოს დობილი, წამებული ვაზის ჯვარისათვის, მესიტყვენი დიდი კარდუსი, ჩვენი მითიური თაურმდგენისა: იაკობ ხუცესი, გიორგი მერჩული, შოთა, საბა სულხან ორბელიანი, ილია, აკაკი, ვაჟა; წამოიჭრებიან თქვენში ძღვევამოსილებით და მხრებში ამართულთ თქვენ ვერა გძღვეთ რა, იყვეს იგი თუგინდ დემონური ძალა ბოლშევიზმისა. დაიმყენით სიტყვა ესე თქვენ ყმაწვილნო გულებში, ახალგაზრდებო! ხალასო ნერგებო საქართველოს მომავლისა! გესმით? გიხმობთ ქართველი მწერალი, რომელსაც მწერლური გეზით ჯერ კიდევ მარდათ აქვს ამართული მარჯვენათი მეწამული ალამი საქართველოსი. ისმინეთ ხმა ჩემი და ჩემთან ერთად გადასძახეთ მშობლიურ მთა-ველებს: მზეგრძელი იყავ საქართველო!

გრიგოლ რობაქიძე. მიმართვა ახალგაზრდობისადმი. *წიგნი V: გრიგოლ რობაქიძე. ნაწერები. წიგნი V. თბ.: 2012, გვ. 387-389.*

- (1) **1. რას გაექცა მწერალი, როდესაც სამშობლო დატოვა?**
 - ა) სიკვდილის შიშს.
 - ბ) უაზრო ჭაპანწყვეტას.
 - გ) უსახელო კოლექტივს.
 - დ) უღმერთო რეალობას.

- (1) **2. რომელ ფრაზაში ჩანს პიროვნების მიმართ ბოლშევიკური რეჟიმის დამოკიდებულების ავტორისეული შეფასება?**
 - ა) „დილითგან შუადამემდე გაისმის: „დავეწოთ, გავუსწროთ!“
 - ბ) „ხვალინდელი ასევე უნდა ეფინებოდეს მომავალს“.
 - გ) „ყოველი ცალკეული ნუმერია მხოლოდ...“
 - დ) „ხალხი წელზე ფეხს იდგამს და ჭაპანწყვეტაშია“.

- (1) **3. რა კონკრეტული დანაშაული მიუძღვის, ავტორის აზრით, საბჭოთა სისტემას გლეხობის წინაშე?**
 - ა) კოლმეურნეობამ გლეხს წაართვა საზოგადოებრივი სოლიდარობის განცდის სიხარული.
 - ბ) კოლმეურნეობამ გლეხს წაართვა საკუთარი შრომით მოგვრილი ბედნიერების განცდა.
 - გ) კოლმეურნეობამ გლეხს წაართვა საკუთარი შრომით ოჯახის რჩენის საშუალება.
 - დ) კოლმეურნეობამ გლეხს წაართვა ქვეყნის მშენებლობაში მონაწილეობის შესაძლებლობა.

- (1) **4. რას ნიშნავს ავტორის სიტყვები: „იქ ყველაფერი აკრძალულია, რაიც არაა ბრძანებული“?**
 - ა) საბჭოთა კავშირში აკრძალულია სახელმწიფოებრივ მშენებლობაში მონაწილეობა.
 - ბ) საბჭოთა კავშირში აკრძალულია პიროვნებებს შორის ადამიანური ურთიერთობა.
 - გ) საბჭოთა კავშირში შეზღუდულია ადამიანის პიროვნული თავისუფლება.
 - დ) საბჭოთა კავშირში შეუძლებელია საზოგადოებრივ ცხოვრებაში მონაწილეობა.

- (1) **5. რატომ შეიძლება ქართველი ახალგაზრდობა შეედავოს ავტორს დემოკრატიის გაგებაში?**
 - ა) იმიტომ, რომ არ ესმის დემოკრატიის მნიშვნელობა.
 - ბ) იმიტომ, რომ არ იცის თავისუფლების ფასი.
 - გ) იმიტომ, რომ ეშინია თავისუფალი აზრის გამოთქმისა.
 - დ) იმიტომ, რომ სძულს საბჭოთა პოლიტიკური რეჟიმი.

- (1) **6. რა მხატვრულ საშუალებას იყენებს ავტორი, როცა წერს: „ასეთია საბჭოეთის სამოთხე“?**
 - ა) ალუზიას.
 - ბ) გროტესკს.
 - გ) სარკაზმს.
 - დ) ჰიპერბოლას.

- (1) **7. კონკრეტულად რომელი მოსაზრების დასასაბუთებლად იმოწმებს ავტორი ვარლამ ჩერქეზიშვილის მაგალითს?**
- ა) „ეს სამოთხე მივატოვე და არა ნამდვილი სამოთხე, შეუდარებელი სამშობლო ჩვენი“.
 - ბ) „ეს შეჭრა ძირა ფენებს თქვენი არსისა ჯერ კიდევ არ წვდენია“.
 - გ) „ფეიქრობ, თქვენში შეჭრილია ბოლშევიზმის გამსრწნელი ძალა“.
 - დ) „საბჭოეთში კაცს შიშის გამო მოსვენებით ვერც კი დაუძინია“.
- (1) **8. რა აკავშირებს მეორე აბზაცს წინა აბზაცთან?**
- ა) მეორე აბზაცი იმეორებს წინა აბზაცში გამოთქმულ მოსაზრებებს.
 - ბ) მეორე აბზაცი აფართოებს წინა აბზაცში გამოთქმულ მოსაზრებებს.
 - გ) მეორე აბზაცი აკონკრეტებს წინა აბზაცში გამოთქმულ მოსაზრებებს.
 - დ) მეორე აბზაცი უარყოფს წინა აბზაცში გამოთქმულ მოსაზრებებს.
- (1) **9. რა ძირითად მიზანს ისახავს ავტორი ისტორიულ პირთა მოხსენიებით?**
- ა) გააძლიეროს ქართველ ახალგაზრდებში ისტორიისადმი მოწიწებული დამოკიდებულება.
 - ბ) გააძლიეროს ქართველ ახალგაზრდებში რეჟიმის საწინააღმდეგო სულითკვეთება.
 - გ) გააძლიეროს ქართველ ახალგაზრდებში საკაცობრიო ღირებულებების პატივისცემა.
 - დ) გააძლიეროს ქართველ ახალგაზრდებში ქართული სიტყვიერების სიყვარული.
- (1) **10. რომელი ფრაზა გამოხატავს ტექსტის ძირითად სათქმელს?**
- ა) „ადამიანი მხოლოდ და მხოლოდ მაშინაა ადამიანი, როცა იგი თავის-უფალია“.
 - ბ) „დაენდეთ მხოლოდ და მხოლოდ ღრმა სიტყვას ამ ძირა ფენებიდან“.
 - გ) „მოწყვეტილი ვარ ჩვენს დედამიწას, ხოლო შორეული ფესვებით მაინც მასთან ვარ“.
 - დ) „რაც ნოყიერდება ნაკელით, არის მხოლოდ კოლექტივი – ბნელი და უსახელო“.

II. ქართული ენა

- (2) 11. უძველეს წერილობით ტექსტებს „ხანმეტ ძეგლებს“ უწოდებენ. რას ნიშნავს ტერმინი „ხანმეტი“ და რა გრამატიკულ მოვლენას უკავშირდება იგი?

- (3) 12. მოსწავლემ ომონიმის მაგალითად ლექსიკონიდან ამოიწერა შემდეგი:
ხელი – ადამიანის ზედა კიდურის ნაწილი მაჯიდან თითების ბოლომდე.
ხელი – იგივეა, რაც სახელური.
აუხსენით მოსწავლეს, რა შეცდომა დაუშვა.
განუმარტეთ, რას ეწოდება ომონიმები (მიუთითეთ მაგალითები).

- (1) 13. მოსწავლემ დაწერა: *მასწავლებელმა დაგვაგალა მთავარი საკვანძო საკითხების გამოყოფა.*
აუხსენით მოსწავლეს, რა ხარვეზი აქვს ამ წინადადებას.

- (2) 14. მოსწავლემ თქვა: *დეფისით იწერება კომპოზიტები, რომელთა შემადგენელ ფუძეთა შორის არის ან ივარაუდება და კავშირი.*
აუხსენით მოსწავლეს, რა შეცდომა დაუშვა, კერძოდ, მიუთითეთ, რა შემთხვევაში იწერება კომპოზიტები დეფისით და რა შემთხვევაში – ერთად.

- (1) 15. მოსწავლემ დაწერა: *მთარა და ტომარა ფუძეკვეცადი სახელებია.*
დააზუსტეთ მოსწავლის პასუხი.

- (1) 16. მოსწავლემ დაწერა: *ვახუშტიმ შეძლო აღწერა იმ პერიოდის თბილისის გარეუბნები, მათ შორის, კალაც.*
განუმარტეთ მოსწავლეს, რა უნდა იცოდეს, რომ არ დაუშვას ანალოგიური შეცდომა.

- (2) 17. მოსწავლემ დაწერა: *ათენელებმა ქვებზე წარწერები ამოკვეთეს და ამ გზით დაუტოვეს შეტყობინება მოწინააღმდეგეს.*

მიუთითეთ მას, რა შეცდომა დაუშვა.

განუმარტეთ მოსწავლეს, რა უნდა იცოდეს, რომ არ დაუშვას ანალოგიური შეცდომა.

- (1) 18. მოსწავლემ დაწერა: *ის, რომ ტურისტული სეზონი დაიწყო, სარეკლამო სააგენტო იტყობინებოდა.*
მიუთითეთ მოსწავლეს, რა შეცდომა დაუშვა.

- (1) 19. მოსწავლემ დაწერა: *მოტიტკლებულ ფერდობზე ალვის ხე იდგა ცისკენ ტოტებაწვდილი.*
განუმარტეთ მოსწავლეს, რა უნდა იცოდეს, რომ არ დაუშვას ანალოგიური შეცდომა.

(6) 20. თქვენი მიზანია აუხსნათ მოსწავლეებს **ზმნისწინის ფუნქციები**.

(2) I. მოკლედ ჩამოაყალიბეთ, რა ინფორმაცია უნდა მიაწოდოთ მოსწავლეებს (მიუთითეთ ორი ფუნქცია მაინც).

(2) II. აღწერეთ ერთ-ერთი სასწავლო ქმედება, რომელიც დაგეხმარებათ ამ მიზნის მიღწევაში.

(1) III. დაასაბუთეთ თქვენ მიერ შერჩეული სასწავლო ქმედების ეფექტიანობა.

(გაითვალისწინეთ, თუ ამ დავალების პასუხში დაშვებული იქნება ერთი ენობრივი შეცდომა ან/და სტილისტური ხარვეზი მაინც, დაგაკლდებათ 1 ქულა).

(6) 21. თქვენი მიზანია მოსწავლეებს გამოუმუშაოთ არგუმენტირებული მსჯელობის უნარი. წაიკითხეთ ნაწყვეტი უმბერტო ეკოს ესედან „ინტერნეტიდან გუტენბერგამდე“.

(1) I. რა არის ამ ტექსტის მთავარი სათქმელი?

(2) II. ჩამოაყალიბეთ თითო არგუმენტი ავტორის თვალსაზრისის როგორც გასამყარებლად, ისე უარსაყოფად.

(2) III. მოკლედ აღწერეთ, როგორ წარმართავთ დისკუსიას ამ ტექსტის დახმარებით.

(გაითვალისწინეთ, თუ ამ დავალების პასუხში დაშვებული იქნება ერთი ენობრივი შეცდომა ან/და სტილისტური ხარვეზი მაინც, დაგაკლდებათ 1 ქულა).

„შეუძლია თუ არა კომპიუტერს წიგნის შევიწროება? – აი, ესაა საკითხავი. ასევე შეუძლია თუ არა შეცვალოს საკითხავად განკუთვნილი ნაწარმოების ბუნება?

როდესაც თორმეტ საათს კომპიუტერთან გავატარებ და თვალები ჩოგბურთის ბურთებით გამიხდება, საარსებო მოთხოვნილებას ვგრძნობ, რომ ჩავეგდო ნებისმიერ სავარძელში და ჩავეფლო გაზეთში ან საყვარელ ლექსებში. ვიტყვი ასე: კომპიუტერები წიგნიერების ახალ ფორმას ავრცელებენ, მაგრამ მათ არ შეუძლიათ იმ ინტელექტუალური მოთხოვნილებების დაკმაყოფილება, რომლებსაც თვითონვე აძლევენ სტიმულს“.

(12) 22. გაასწორეთ მოსწავლის ნამუშევარი ქვემოთ მოცემული სქემის მიხედვით და დაწერეთ კომენტარი.

- (9) I. დაწერეთ ქულა თითოეული კრიტერიუმის მიხედვით და დაუსაბუთეთ მოსწავლეს თქვენი შეფასება: I კრიტერიუმით შეფასების კომენტარებისას მოიხმეთ სათანადო მაგალითები თხზულებიდან; II და III კრიტერიუმებით შეფასების კომენტარებისას კი ამოიწერეთ ყოველი შეცდომა და ხარვეზი (მხოლოდ მცდარი ფორმები და შესიტყვებები). თითოეულ მათგანს მიუწერეთ, რა ტიპს მიეკუთვნება – ორთოგრაფიულს, მორფოლოგიურს, სინტაქსურს ან თუ სტილისტურს.
- (2) II. ჩამოაყალიბეთ სათანადო რჩევები, რომელთა გათვალისწინებაც დაეხმარება მოსწავლეს ანალოგიური დავალების უკეთ შესრულებაში.

შეფასების სქემა

№	კრიტერიუმები	კრიტერიუმების განმარტება	ქულები
I	მსჯელობის დასაბუთება (არგუმენტირება და ციტირება)	ა) მსჯელობა მკაფიოა, არგუმენტირებულია, არგუმენტები გამყარებულია შესაბამისი მაგალითებით;	2
		ბ) მსჯელობა ნაწილობრივ არგუმენტირებულია, არ არის გამყარებული შესაბამისი მაგალითებით ან დაშვებულია ფაქტობრივი შეცდომა;	1
		გ) ტექსტი არაადეკვატურადაა გაგებული, მსჯელობა არაადამაჯერებელია, მაგალითებიც არაადეკვატურად არის მოხმობილი.	0
II	ლექსიკა და სტილი	ა) აზრი ზუსტად და მკაფიოდ არის გამოხატული, ნაწერი სტილისტურად გამართულია;	2
		ბ) აზრი ზუსტად არის გამოხატული, მაგრამ ლექსიკა მწირია ან გვხვდება სტილისტური ხარვეზები;	1
		გ) აზრი ძირითადად გასაგებია, მაგრამ სტილისტურად გაუმართავია, გვხვდება არაადეკვატური ლექსიკა.	0
III	ორთოგრაფია-მორფოლოგია, სინტაქსი და პუნქტუაცია	ა) არ არის ამ ტიპის <i>სამზე მეტი</i> შეცდომა;	2
		ბ) არ არის ამ ტიპის <i>ექვსზე მეტი</i> შეცდომა;	1
		გ) ამ ტიპის შეცდომა <i>ექვსზე მეტია</i> .	0

მოსწავლისათვის შეთავაზებული დავალება:

საზოგადოების ნაწილი ზოლოპარკების წინააღმდეგია, რადგან მიიჩნევს, რომ ბუნებრივი გარემოსაგან ცხოველების მოწყვეტა არაპუმანურია.

არგუმენტირებული მსჯელობით დაეთანხმეთ ამ მოსაზრებას ან უარყავით იგი.

მოსწავლის ნამუშევარი:

თითქმის ყველა სახელმწიფოში ერთი ზოლოპარკი მაინც არსებობს. ზოლოპარკებში სხვადასხვა სახეობის ცხოველის, ფრინველისა და ქვეწარმავალის ნახვა შეგვიძლია. როდესაც ჩვენ ამ ცხოველებს ვათვალისწინებთ, არ ვფიქრობთ იმაზე, რომ მათაც სურთ თავისუფლება. ისევე როგორც ადამიანებს, ცხოველებსაც აქვთ თავისი საცხოვრებელი გარემო, სადაც ისინი თავისუფლებას გრძნობენ და არ არიან ტყვეობაში.

არ შეიძლება ცხოველები მოვწყვიტოთ ბუნებრივ გარემოს მხოლოდ იმიტომ, რომ ადამიანებისათვის ზოლოპარკში მათი თვალსაზრისით ერთგვარი გართობაა. მათი ნახვა შეიძლება სხვადასხვა ნაკრძალებში და დაცულ ტერიტორიაზე, ისე, რომ არ წავართვათ თავისუფლება.

ცხოველების დასაჭერათ სხვადასხვა გზას იყენებენ. ზოგჯერ ამ დროსაც შეიძლება რამე დაუშავდეს ცხოველს. მათ ტრანსპორტირების დროსაც შეიძლება დაუშავდეთ რამე. მათ ჭირდებათ დრო, რომ შეეგუონ ახალ გარემო პირობებს. ყველაზე რთული ეს ზოლოპარკის შემთხვევაშია ალბათ, რადგან ჰკარგავენ თავისუფლებას და ახლა მათ უწევთ ცხოვრება მათთვის პატარა ადგილზე. ისინი ხომ შეჩვეულნი არიან ბუნებრივ გარემოში ცხოვრებას და არა ისეთ გარემოში, რაც ზოლოპარკშია. ზოგიერთი ცხოველი ვერ ახერხებს ადაპტაციას ახალ გარემოში და ამის გამო შეიძლება დაიღუპოს კიდევაც.

ამ საფრთხის თავიდან ასაცილებლად უმჯობესია არ მოვწყვიტოთ ცხოველები ბუნებრივ გარემოს და არ გამოვიჩინოთ არა ჰუმანურობა მათ მიმართ, რადგან მათი ზოლოპარკში ყოფნა იგივეა, რაც ადამიანისათვის ტყვეობა.

(გაითვალისწინეთ, თუ ამ დავალების პასუხში დაშვებული იქნება ერთი ენობრივი შეცდომა ან/და სტილისტური ხარვეზი მაინც, დაგაკლდებათ 1 ქულა).

III. ქართული ლიტერატურა

- (1) 23. მოსწავლემ დასვა შეკითხვა: „შუშანიკი სასახლიდან ისე წავიდა, რომ მეუღლეს არ დაელოდა. რატომ დატოვა დედოფალმა სასახლე ვარსკენთან მოლაპარაკების გარეშე?“
რომელი წინადადება გამოგადგებათ მოსწავლის შეკითხვის პასუხად?
- ა) ვარსკენი დედოფლის გამაზდენებას აპირებდა.
 - ბ) ვარსკენი სპარსეთის პოლიტიკური მოკავშირე გახდა.
 - გ) ვარსკენმა უარყო ქრისტიანული სარწმუნოება.
 - დ) ვარსკენმა შუშანიკის მიტოვება გადაწყვიტა.
- (1) 24. მოსწავლემ იკითხა: „რა მიზნით შეიძლება შეეცანა გიორგი მერჩულეს თავის ჰაგიოგრაფიულ თხზულებაში აშოტ კურაპალატის გამიჯნურების ეპიზოდი?“
რომელი შეხედულება დაგეხმარებათ მოსწავლისათვის პასუხის გასაცემად?
- ა) პერსონაჟის ხასიათი სტატიკური კი არ არის, არამედ – ვითარდება.
 - ბ) სასულიერო წოდება იმდენად გავლენიანია, რომ მეფეთა ცხოვრებაშიც ერევა.
 - გ) ხორციელი ცდუნების საფრთხე ძირითადად საერო წოდების წარმომადგენლებს ემუქრებათ.
 - დ) ჰაგიოგრაფიულ ნაწარმოებში არატიპური მოტივების ასახვა სავსებით შესაძლებელია.
- (1) 25. მოსწავლემ იკითხა: „რატომ ტოვებს „ვეფხისტყაოსანში“ უცხო მოყმე ბრძოლის ველს ასე მოულოდნელად?“ („რა ცნა, მეფე მოვიდაო, ჰკრა მათრახი მისსა ცხენსა“).
პოემის რომელი ციტატი გაანუმარტავთ მოსწავლეებს პერსონაჟის ამგვარ ქმედებას?
- ა) „ადრე სცნობ, არის იგი ყმა შობილი თუ უშობელი“.
 - ბ) „ვინცა მოკვდეს მეფეთათვის, სულნი მათნი ზეცას რბიან“.
 - გ) „კაცთა ხორცისად ვით ითქმის ისრე თვალთაგან ფარული?“
 - დ) „ხელმწიფობით შემებრალნეს, ამაღ ხელი არ შევახე“.
- (1) 26. „ვეფხისტყაოსნის“ რომელი მონაკვეთიდან ჩანს აშკარად, რომ ავტორი კარგად იცნობს არეოპაგიტულ მოძღვრებას?
- ა) „ბოროტიმცა რად შეექმნა კეთილისა შემოქმედსა!“
 - ბ) „ვინ საზღვარსა დაუსაზღვრებს, ზის უკვდავი ღმერთი ღმერთად“.
 - გ) „იტყვის: ჰე, მზეო, ვინ ხატად გთქვეს მზიანისა ღამისად...“
 - დ) „რაცა ღმერთსა არა სწადდეს, არა საქმე არ იქმნების...“
- (1) 27. დავით გურამიშვილის პოეზიის შესახებ საუბრისას კლასში დაისვა შეკითხვა: „რას გულისხმობდა ილია ჭავჭავაძე, როდესაც წერდა, რომ დავით გურამიშვილმა უარყო ალეგორიულობა?“
რომელ დებულებას გამოიყენებთ ამ კითხვაზე პასუხის გასაცემად?
- ა) დავით გურამიშვილმა გადააფასა ტრადიციული ქრისტიანული ალეგორიული სახეები.
 - ბ) დავით გურამიშვილმა განაახლა ტრადიციული აღმოსავლური ალეგორიული სახეები.
 - გ) დავით გურამიშვილმა უარყო ტრადიციული აღმოსავლური ალეგორიული სახეები.
 - დ) დავით გურამიშვილმა უარყო ტრადიციული ქრისტიანული ალეგორიული სახეები.
- (1) 28. რა თვალსაზრისით შეიძლება ითქვას, რომ ილია ჭავჭავაძის პოეზია ენათესავება ქართველი რომანტიკოსი პოეტების შემოქმედებას?
- ა) რომანტიკოსთა შემოქმედებაში ისტორიულ თემატიკას არსებითი მნიშვნელობა ენიჭება.
 - ბ) რომანტიკოსთა შემოქმედებაში კეთილხმოვანებას უპირველესი მნიშვნელობა ენიჭება.
 - გ) რომანტიკოსთა შემოქმედებაში სოციალურ თემატიკას გადამწყვეტი მნიშვნელობა ენიჭება.
 - დ) რომანტიკოსთა შემოქმედებაში ძველი ქართული პოეზიის ზეგავლენა იგრძნობა.
- (1) 29. მოსწავლემ გამოთქვა მოსაზრება: „ოთარაანთ ქვრივი და მისი შვილი ხშირად ერევიან სხვების საქმეებში, რაც გამაღიზიანებელია. ისინი არ უნდა ცდილობდნენ შეცვალონ ადამიანების ცხოვრების წესი“.
რომელი მწერლის თვალსაზრისს შეახსენებთ მოსწავლეს, რომ ამ შეხედულებას განსხვავებული პოზიციიდან შეხედოს?
- ა) გრიგოლ ხანძთელის შეხედულება ადამიანის ზნეობის შესახებ.

- ბ) დავით გურამიშვილის შეხედულება მართლის თქმის შესახებ.
- გ) სულხან-საბა ორბელიანის შეხედულება მემკვიდრის აღზრდის შესახებ.
- დ) შოთა რუსთველის შეხედულება მართალი სამართლის შესახებ.

(1) 30. რითმის *რომელი* სახეობაა გამოყენებული აკაკი წერეთლის ლექსში „აღმართ-აღმართ“?

- ა) ზმნური.
- ბ) კალამბურული.
- გ) მაჯამური.
- დ) ჯვარედინი.

(1) 31. მოსწავლემ იკითხა: „თეიმურაზ ხევისთავი ხომ განათლებული, მაღალი კულტურის, კეთილშობილი ადამიანია. რატომ იყენებს ავტორი მის მიმართ ისეთ დამცინავ გამოთქმებს, როგორებიცაა: „ქაჩალი თაგვი“, „ხევისთავთა მონაჩხრეკი“, „წიგნის ჩრჩილი“, „განათლებული ქათამი“?

რომელ წინადადებას გამოიყენებთ ამ კითხვაზე პასუხის გასაცემად?

- ა) თეიმურაზის ცოდნა გამოუსადეგარი აღმოჩნდა ნაშინდარის გლეხობისათვის.
- ბ) თეიმურაზის ცოდნა უსარგებლოა მისთვისაც და ქვეყნისთვისაც.
- გ) თეიმურაზმა ვერ შეძლო, დაემსახურებინა მარგოს პატივისცემა.
- დ) თეიმურაზმა ფეხი ვერ მოიკიდა ახალ საქართველოში.

(1) 32. „დიდოსტატის მარჯვენის“ შესახებ საუბრისას კლასში დაისვა შეკითხვა: „რატომ გაიხარა დედოფალმა, როდესაც ამცნეს – „მეფემ და კათალიკოსმა ახალგაზრდა, ქრისტიანი ლაზი დააწინაურესო“?

რომელ წინადადებას გამოიყენებთ ამ კითხვაზე პასუხის გასაცემად?

- ა) ახალგაზრდა ლაზი დედოფალმა კათალიკოსის ერთგულ მოკავშირედ მიიჩნია.
- ბ) ახალგაზრდა ლაზი დედოფალმა კოლონკელიძის ასულის სატრფოდ იგულა.
- გ) ახალგაზრდა ლაზი დედოფალმა საძულველი ფარსმანის მეტოქედ იგულა.
- დ) ახალგაზრდა ლაზი დედოფალმა სვეტიცხოვლის ტაძრის ამგებად მიიჩნია.

(1) 33. კლასში დაისვა შეკითხვა: „როგორ უნდა გავიგოთ ტიციან ტაბიძის სიტყვები: „ლექსი თვითონ მწერს“?

რომელ შეხედულებას გამოიყენებთ ამ კითხვაზე პასუხის გასაცემად?

- ა) მიუხედავად ავტორის სულიერი შეჭირვებისა, პოეტური შემოქმედება მუდამ ზეციური მაღლითაა შთაგონებული.
- ბ) პოეტს შთაგონება იმის მიუხედავად ეწვევა, მზადაა თუ არა ის ლექსის შექმნისათვის.
- გ) შემოქმედებითი პროცესის ნაყოფი დამოკიდებული არაა ავტორის ნიჭსა და პოეტურ ოსტატობაზე.
- დ) შთაგონება ის ძალაა, რომელიც მთლიანად იპყრობს და იმორჩილებს პოეტის არსებას.

(1) 34. ანა კალანდაძის ლექსის „მკვდართა მზე ვარ...“ განხილვისას მოსწავლემ დასვა შეკითხვა: „რას გულისხმობს „მკვდართა მზე“?

როგორ უპასუხებთ მოსწავლის ამ შეკითხვას?

- ა) მკვდართა მზე გულისხმობს ამომავალ კაშკაშა მზეს.
- ბ) მკვდართა მზე გულისხმობს გარდაცვლილთა სამყაროს მზეს.
- გ) მკვდართა მზე გულისხმობს ზამთრის მკრთალ მზეს.
- დ) მკვდართა მზე გულისხმობს უცხო გალაქტიკის მზეს.

IV. მხატვრული ტექსტის ანალიზი

(6) 35. ყურადღებით წაიკითხეთ ტერენტი გრანელის მინიატურა „გულიდან სისხლის წვეთები“: მე ვწერ ამ სტრიქონებს ქარიან ღამეში, როდესაც წვიმის წვეთები ეცემიან მინას და როცა სიშორეზე ტირის როიალი.

მე ახლა მაგონდება ჩემი ცხოვრების ქარიშხლიანი დღეები და სინანულის ჟრუნტელი მივლის.

თანაც მიხარია, რომ ვარ ტერენტი გრანელი.

წინ უფსკრულია და შავი ნისლი მახვევია ირგვლივ.

მე ქვეყნის გაჩენიდან ნელა მოვდიოდი სინათლისაკენ, რომ მეხილა მზე.

ალბათ მიზიდავდა შორეული და უხილავი.

მოვედი ადრე.

და ახლა ისევ ვუახლოვდები სიბნელეს, როგორც ზღვას, სადაც სამუდამოდ ჩაიძირება ჩემი სხეული.

ყოველ ღამეს მოაქვს ფიქრი სიკვდილზე და სიშორეზე.

და მეშინია...

ფიქრობ: მოვა წამი, როცა არ ვიქნები ცოცხალი. მაინც მჯერა ჩემი უკვდავება.

მე პოეზიამ მაგრძნობინა, რომ სადღაც შორს არსებობს უკვდავების ცისფერი მხარე, სადაც დაფრინავს ჩემი მწუხარე სული.

ქარიშხლიანი ღამეა და მინდა ვიყო სხვაგან.

პოეზიამ იცის უცვარი სიხარული, რომელიც უდრის გაფრენას.

მე არ მინდოდა სიცოცხლე.

არც სიკვდილი.

მე რაღაც სხვა მსურდა.

ახლა ვფიქრობ და მწამს მესამე გზის არსებობა, როგორც იდუმალების.

მე ისევ ვდგავარ მარადისობის გარინდებულ საზღვართან ვით მგლოვიარე სერაფიმი და ველი ქრისტეს ღანდს, რომელიც დამიხსნის მე განსაცდელისაგან.

და მჯერა სიცოცხლე სხეულის გარეშე.

მე მივმართავ მთელ მსოფლიოს შემდეგი სიტყვებით:

მე მინდა გაფრენა.

მე მინდა ყველგან ვიყო, როგორც ღმერთი.

ჩარჩენილი ვარ ბავშვივით ამ ცოდვილ მიწაზე და არ ვიცი, როგორ ამოვიღო იმ ტალახიდან, რომელსაც ეწოდება მიწა.

არა სიცოცხლე.

არა სიკვდილი.

არამედ რაღაც სხვა.

ვამბობ: არ არიან სიტყვები გრძნობისათვის. გარეთ ისევ ქარიშხალია, წვიმის წვეთები ისევ ეცემიან მინას და ისევ სიშორეზე ტირის როიალი.

გაანალიზეთ მოცემული ტექსტი შემდეგი მითითებების მიხედვით:

- განმარტეთ, რა არის ამ ტექსტის მთავარი სათქმელი;
- ჩამოაყალიბეთ, რა მხატვრულ საშუალებებს იყენებს ავტორი დასახული მიზნის მისაღწევად. *თქვენი თვალსაზრისი დაასაბუთეთ!*

(ნაშრომი, რომელიც 50 სიტყვაზე ნაკლებს შეიცავს, არ გასწორდება).

V. ლიტერატურის სწავლების მეთოდთა

(გაითვალისწინეთ, თუ ნაშრომში დაშვებული იქნება სამზე მეტი ენობრივი შეცდომა ან/და სტილისტური ხარვეზი, დაგაკლდებათ 1 ქულა).

(14) 36. წარმოიდგინეთ, რომ თქვენი მიზანია დაეხმაროთ მოსწავლეებს ამოიცნონ და გაიაზრონ შესასწავლი ტექსტების მხატვრული თავისებურებები.

შეარჩიეთ ქვემოთ ჩამოთვლილ ტექსტთაგან ერთ-ერთი:

შოთა რუსთაველის „რჩევა ნესტან-დარეჯანის გათხოვებისა“, „ტარიელისა და ნესტან-დარეჯანის თათბირი და გამორჩევა“ და „ხვარაზმშას შვილის ინდოეთს მოსლვა საქორწილოდ და მისი მოკლვა“;

„დავით გურამიშვილისაგან საწუთოს სოფლის სამდურავი“;

ნიკოლოზ ბარათაშვილის „ბედი ქართლისა“;

ვაჟა-ფშაველას „ბახტრიონი“;

გურამ რჩეულიშვილის „ალავერდობა“.

ლიტერატურული ნაწარმოების არჩევის შემდეგ შეასრულეთ მოცემული დავალება:

ა) გამოყავით და აღწერეთ ამ ნაწარმოების ერთი ძირითადი თავისებურება, რომელიც, თქვენი აზრით, უმნიშვნელოვანესია მთელი ტექსტის გაგებისა და გააზრებისათვის. ეს თავისებურება გულისხმობს (თუმცა მხოლოდ ამით არ შემოიფარგლება) თემატურ თუ იდეურ პრობლემატიკას, კულტურულ-ისტორიულ კონტექსტს, ქვეტექსტსა თუ ალუზიას, კომპოზიციურ თავისებურებას (ნაწარმოების არქიტექტონიკას), პერსონაჟთა დახასიათებისა თუ თხრობის მეთოდებს, სტილს, ჟანრულ მახასიათებლებს, მხატვრულ საშუალებებს, პოეტურ ოსტატობას.

მსჯელობისას დაიმოწმეთ სათანადო მაგალითები შერჩეული ნაწარმოებიდან.

(პასუხი, რომელიც 50 სიტყვაზე ნაკლებს შეიცავს, არ გასწორდება).

ბ) ვინაიდან თქვენ გამოყავით შერჩეული ნაწარმოების ძირითადი თავისებურება, უკვე შეგიძლიათ დაასახელოთ და გააანალიზოთ ის ერთი პრობლემა, რომელსაც თქვენ მიერ აღწერილი თავისებურებისა და, შესაბამისად, მთელი ტექსტის გაგებისა და გააზრებისას შეიძლება წააწყდნენ მოსწავლეები.

ანალიზის დროს:

- მოიხმეთ ტექსტიდან ის მაგალითები, რომლებიც თვალსაჩინოს გახდის თქვენ მიერ გამოყოფილი პრობლემის არსებობას;
- ახსენით, რა მიზეზით (მიზეზებით) შეიძლება შეექმნათ ეს პრობლემა მოსწავლეებს ამ კონკრეტული ნაწარმოების შესწავლისას.

(პასუხი, რომელიც 50 სიტყვაზე ნაკლებს შეიცავს, არ გასწორდება).

გ) თქვენ უკვე დაასახელეთ და გააანალიზეთ ის პრობლემა, რომელსაც ტექსტის გაგებისა და გააზრებისას შეიძლება წააწყდნენ მოსწავლეები.

ამჯერად აღწერეთ ის ერთი სასწავლო ქმედება, რომელიც დაგეხმარებათ დაანახვით და გააზრების მოსწავლეებს თქვენი მსჯელობის I ნაწილში გამოყოფილი თავისებურება და დააძლეინოთ ამავე მსჯელობის II ნაწილში აღნიშნული პრობლემა.

მსჯელობისას ახსენით, როგორ (რა გზით) დაეხმარება ეს სასწავლო ქმედება მოსწავლეებს ამ ნაწარმოების თავისებურების გაგებასა და გააზრებაში და როგორ (რა გზით) დააძლეინებს ტექსტის შესწავლისას წამოჭრილ პრობლემას.

(პასუხი, რომელიც 50 სიტყვაზე ნაკლებს შეიცავს, არ გასწორდება).

2013 წლის სასერტიფიკაციო ტესტის შეფასების სქემა

I. წაკითხულის გააზრება (დავალებები №№ 1-10)

1. -----დ) 2. -----გ) 3. -----ბ) 4. -----გ) 5. -----გ)
6. -----გ) 7. -----ბ) 8. -----ბ) 9. -----ბ) 10. -----ა)

II. ქართული ენა (დავალებები №№ 11-22)

11. ა) ამ ტექსტებში გამოიყენებოდა პრეფიქსი ხ-, რომელიც მოგვიანებით (IX-XI სს.) სალიტერატურო ენისათვის ზედმეტი გახდა. -----1ქ.
ბ) პრეფიქსი ხ- გამოიყენებოდა II სუბ. და III ობიექტ. პირის ნიშნად (აგრეთვე ზედსართავის ხარისხის საწარმოებლად). -----1ქ.
12. ა) მოსწავლემ არ იცის, რა განსხვავებაა ომონიმისა და პოლისემიას შორის. სახელური სიტყვა ხელის ერთ-ერთი მნიშვნელობაა, ხოლო მისი ომონიმი იქნება: ხელი – გიჟი, შმაგი. ----1ქ.
ბ) ომონიმები ეწოდება სხვადასხვა წარმოშობისა და განსხვავებული მნიშვნელობის სიტყვებს, რომლებიც ბგერითი შემადგენლობით სრულად ემთხვევა ერთმანეთს. -----1ქ.
გ) მაგ., ბარი – დაბლობი, ბარი – სასოფლო-სამეურნეო იარაღი, ბარი – პატარა რესტორანი და სხვ.; ბალი – ხილი, ბალი – მეჯლისი, ბალი – რაიმეს შეფასების ციფრული გამოხატულება. -----1ქ.
13. საკვანძო ნიშნავს მთავარს, არსებითს; ამიტომ მთავარი საკვანძო ტავტოლოგიური შესიტყვებაა, უნდა იყოს მთავარი საკითხები ან საკვანძო საკითხები. -----1ქ.
14. ა) კომპოზიტები, რომელთა შემადგენელ ფუძეთა შორის ივარაუდება და კავშირი, იწერება დეფისით (მაგ., დედ-მამა); -----1ქ.
ბ) და კავშირით შეერთებული კომპოზიტები (ფუძეაორკეცებული სიტყვები და რიცხვითი სახელები) იწერება ერთად (მაგ., ფეხდაფეხ, ოცდასამი). -----1ქ.
15. სიტყვა ტომარა კუმშვად-კეცვადი სახელია. -----1ქ.
16. მოსწავლემ უნდა იცოდეს, რომ აღ- ზმნისწინის გათიშვა დაუშვებელია, სწორი ფორმაა – აღეწერა. -----1ქ.
17. ა) უნდა იყოს ამოკვეთეს. -----1ქ.
ბ) ამოკვეთეს არის ორპირიანი გარდამავალი ზმნა, ამიტომ პირის ნიშანი 3 ზედმეტია. ----1ქ.
18. ამ წინადადებაში დარღვეულია მართვა, კერძოდ, ზმნა იტყობინებოდა მოითხოვს ნაცვალსახელს მიცემითი ბრუნვის ფორმით – იტყობინებოდა იმას (რას?). -----1ქ.
19. განკერძოებული სიტყვები ან გამოთქმები ტექსტში გამოიყოფა მძიმეებით. ცისკენ ტოტებაწვდილი არის განკერძოებული განსაზღვრება, ამიტომ უნდა გამოიყოს მძიმით. -----1ქ.

20. I. ა) დასახელებულია ორი ფუნქცია მაინც (მიმართულების ჩვენება, ასპექტის წარმოება, სიტყვაწარმოება, მომავალი დროის წარმოება). -----2ქ.
- ბ) დასახელებულია მხოლოდ ერთი ფუნქცია. -----1ქ.
- გ) არ არის დასახელებული არც ერთი ფუნქცია ან დასახელებულია არასწორად. -----0ქ.
- II. ა) სრულყოფილად არის აღწერილი სასწავლო ქმედება. -----2ქ.
- ბ) სასწავლო ქმედების აღწერა სრულყოფილი არ არის. -----1ქ.
- გ) სასწავლო ქმედება მხოლოდ დასახელებულია. -----0ქ.
- III. ა) სასწავლო ქმედების ეფექტიანობა დასაბუთებულია. -----1ქ.
- ბ) სასწავლო ქმედების ეფექტიანობა დასაბუთებული არ არის. -----0ქ.
- არ არის დაშვებული არც ერთი ენობრივი შეცდომა და/ან სტილისტური ხარვეზი. -----1ქ.
- დაშვებულია ენობრივი შეცდომა და/ან სტილისტური ხარვეზი. -----0ქ.
21. I. ა) სწორად არის ჩამოყალიბებული მთავარი სათქმელი. -----1ქ.
- ბ) არასწორად არის გაგებული მთავარი სათქმელი. -----0ქ.
- II. ა) ჩამოყალიბებულია თითო არგუმენტი ავტორის თვალსაზრისის როგორც გასამყარებლად, ისე უარსაყოფად. -----2ქ.
- ბ) ჩამოყალიბებულია მხოლოდ ერთი არგუმენტი. -----1ქ.
- გ) არგუმენტი (არგუმენტები) არაადეკვატურია. -----0ქ.
- III. ა) დისკუსიის პროცესის აღწერა სრულყოფილია. -----2ქ.
- ბ) დისკუსიის პროცესის აღწერა სრულყოფილი არ არის. -----1ქ.
- გ) დისკუსიის პროცესი აღწერილი არ არის. -----0ქ.
- არ არის დაშვებული არც ერთი ენობრივი შეცდომა და/ან სტილისტური ხარვეზი. -----1ქ.
- დაშვებულია ერთი ენობრივი შეცდომა და/ან სტილისტური ხარვეზი. -----0ქ.
22. I. შეფასების დასაბუთება
შინაარსობრივი მხარე (I კრიტერიუმი)
- ა) მასწავლებელმა სწორად შეაფასა თხზულება პირველი კრიტერიუმის მიხედვით და დაურთო არგუმენტირებული კომენტარი შესაბამისი მაგალითებით. -----2ქ.
- ბ) მასწავლებელმა სწორად შეაფასა თხზულება პირველი კრიტერიუმის მიხედვით და დაურთო არგუმენტირებული კომენტარი, მაგრამ მაგალითები არ მოიხმო. -----1ქ.
- გ) მხოლოდ კრიტერიუმის მითითებებია გადმოწერილი. -----0ქ.
- ენობრივი მხარე (II – III კრიტერიუმები)
1. ა) მასწავლებელმა სწორად შეაფასა თხზულება II და III კრიტერიუმების მიხედვით. -----1ქ.
- ბ) მასწავლებელმა სწორად შეაფასა თხზულება მხოლოდ II ან III კრიტერიუმის მიხედვით. -----0ქ.
2. ა) მასწავლებელს გამორჩა ერთი ენობრივი შეცდომა ან ხარვეზი. -----3ქ.
- ბ) მასწავლებელს გამორჩა ორი ენობრივი შეცდომა ან ხარვეზი და/ან არასწორად ამოიწერა ერთი. -----2ქ.
- გ) მასწავლებელს გამორჩა სამი ენობრივი შეცდომა ან ხარვეზი და/ან არასწორად ამოიწერა ორი. -----1ქ.
- დ) მასწავლებელს გამორჩა სამზე მეტი ენობრივი შეცდომა ან ხარვეზი და/ან არასწორად ამოიწერა სამი. -----0ქ.
3. ა) სწორია ხუთი ენობრივი შეცდომისა და ხარვეზის კვალიფიკაცია. -----3ქ.
- ბ) სწორია ოთხი შეცდომისა ან ხარვეზის კვალიფიკაცია. -----2ქ.
- გ) სწორია სამი შეცდომისა ან ხარვეზის კვალიფიკაცია. -----1ქ.
- დ) სწორია მხოლოდ ორი შეცდომისა ან ხარვეზის კვალიფიკაცია. -----0ქ.
- II. მასწავლებლის რეკომენდაციები
- ა) რეკომენდაციები მეთოდურად გამართულია და მსჯელობა არგუმენტირებულია. -----2ქ.
- ბ) რეკომენდაციები მეთოდურად გამართულია, მაგრამ მსჯელობა ნაწილობრივ არის არგუმენტირებული. -----1ქ.
- გ) რეკომენდაციები მეთოდურად გაუმართავია და მსჯელობა არ არის არგუმენტირებული. -----0ქ.
- არ არის დაშვებული არც ერთი ენობრივი შეცდომა და/ან სტილისტური ხარვეზი. -----1ქ.
- დაშვებულია ენობრივი შეცდომა და/ან სტილისტური ხარვეზი. -----0ქ.

III. ქართული ლიტერატურა (დავალბები №№ 23-34)

23. ----- გ) 24. ----- ბ) 25. ----- დ) 26. ----- ა)
 27. ----- ვ) 28. ----- ა) 29. ----- ბ) 30. ----- გ)
 31. ----- ბ) 32. ----- ვ) 33. ----- დ) 34. ----- ბ)

IV. მხატვრული ტექსტის ანალიზის (დავალეზა № 35) შეფასების კრიტერიუმები

დავალეზების მაქსიმალური ქულაა 6.
 თუ ნაშრომი ენობრივად გაუმართავი იქნება ან 50 სიტყვაზე ნაკლები მოცულობისა აღმოჩნდება, ანდა მასში უხეში ფაქტობრივი შეცდომები იქნება დაშვებული, დავალეზა არ შეფასდება და დაიწერება 0 ქულა.

დავალეზების ყოველი ნაწილი ამგვარად უნდა შეფასდეს:

I მითითების შეფასების კრიტერიუმი:

№	კრიტერიუმები	ქულები
1.	მითითება ადეკვატურადაა გააზრებული, მსჯელობა ლოგიკური და თანამიმდევრულია; ჩანს დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი.	3
2.	მითითება ადეკვატურადაა გააზრებული, მაგრამ ცალკეულ შემთხვევებში დარღვეულია მსჯელობის თანამიმდევრულობა ან არ ჩანს დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი.	2
3.	მითითება ადეკვატურადაა გააზრებული, მაგრამ ცალკეულ შემთხვევებში დარღვეულია მსჯელობის თანამიმდევრულობა და, აგრეთვე, არ ჩანს დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი, ან/და მსჯელობა ზერელეა.	1
4.	მითითება არ არის შესრულებული, ან არ არის ადეკვატურად გააზრებული, ან პასუხი ენობრივად გაუმართავია, ანდა დაშვებულია უხეში ფაქტობრივი შეცდომა.	0

II მითითების შეფასების კრიტერიუმი:

№	კრიტერიუმები	ქულები
1.	დახასიათებულია მწერლის სტილი (ტექსტის სტილისტიკა), გამოყოფილია ტექსტის მხატვრული თავისებურებები და მსჯელობა დასაბუთებულია ერთზე მეტი შესაფერისი მაგალითით.	3
2.	დახასიათებულია მწერლის სტილი (ტექსტის სტილისტიკა), გამოყოფილია ტექსტის მხატვრული თავისებურებები, მაგრამ მსჯელობა დასაბუთებულია მხოლოდ ერთი შესაფერისი მაგალითით.	2
3.	დახასიათებულია მწერლის სტილი (ტექსტის სტილისტიკა), მაგრამ არ არის გამოყოფილი ტექსტის მხატვრული თავისებურებები ანდა არ არის დახასიათებული მწერლის სტილი (ტექსტის სტილისტიკა), თუმცა გამოყოფილია ტექსტის მხატვრული თავისებურებები და დასაბუთებულია ერთი შესაფერისი მაგალითით მაინც.	1
4.	არ არის დახასიათებული მწერლის სტილი (ტექსტის სტილისტიკა) და არ არის გამოყოფილი ტექსტის მხატვრული თავისებურებები ან არ არის დახასიათებული მწერლის სტილი (ტექსტის სტილისტიკა), თუმცა გამოყოფილია ტექსტის მხატვრული თავისებურებები, მაგრამ არ არის დასაბუთებული შესაფერისი მაგალითებით, ან პასუხი ენობრივად გაუმართავია, ანდა დაშვებულია უხეში ფაქტობრივი შეცდომა.	0

V. ლიტერატურის სწავლების მეთოდის (დავალება № 36) შეფასების კრიტერიუმები

დავალების მაქსიმალური ქულაა 14.
 აღნიშნული დავალება სამი ნაწილისაგან შედგება. თუ რომელიმე მითითების (შემადგენელი ნაწილის) პასუხი ენობრივად გაუმართავი იქნება ანდა 50 სიტყვაზე ნაკლები მოცულობისა აღმოჩნდება, ამ კონკრეტული მითითების (მონაკვეთის) პასუხი არ შეფასდება და დაიწერება 0 ქულა.

დავალების ყოველი ნაწილი ამგვარად უნდა შეფასდეს:

I მითითების შეფასების კრიტერიუმი:

№	კრიტერიუმები	ქულები
1.	ადეკვატურადაა წარმონიშნული ნაწარმოების ძირითადი მხატვრული თავისებურება და დასაბუთებულია სათანადო მაგალითებით; აზრი თანამიმდევრულად და ლოგიკურადაა ჩამოყალიბებული; ჩანს დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი; არ არის დაშვებული ფაქტობრივი შეცდომა; მსჯელობა შეესაბამება მოსწავლეთა ცოდნის დონეს.	5
2.	ადეკვატურადაა წარმონიშნული ნაწარმოების ძირითადი მხატვრული თავისებურება და დასაბუთებულია სათანადო მაგალითებით; ცალკეულ შემთხვევებში დარღვეულია მსჯელობის თანამიმდევრულობა; ჩანს დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი; არ არის დაშვებული ფაქტობრივი შეცდომა; მსჯელობა შეესაბამება მოსწავლეთა ცოდნის დონეს.	4
3.	ადეკვატურადაა წარმონიშნული ნაწარმოების ძირითადი მხატვრული თავისებურება, მაგრამ არ არის დასაბუთებული სათანადო მაგალითებით; ცალკეულ შემთხვევებში დარღვეულია მსჯელობის თანამიმდევრულობა; არ ჩანს დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი; არ არის დაშვებული ფაქტობრივი შეცდომა; მსჯელობა შეესაბამება მოსწავლეთა ცოდნის დონეს.	3
4.	ადეკვატურადაა წარმონიშნული ნაწარმოების ძირითადი მხატვრული თავისებურება, მაგრამ არ არის დასაბუთებული სათანადო მაგალითებით; დაშვებულია ფაქტობრივი შეცდომა; ჩანს დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი; მსჯელობა შეესაბამება მოსწავლეთა ცოდნის დონეს. ანდა ადეკვატურადაა წარმონიშნული ნაწარმოების ძირითადი მხატვრული თავისებურება, მაგრამ არ არის დასაბუთებული სათანადო მაგალითებით; არ ჩანს დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი; არ არის დაშვებული ფაქტობრივი შეცდომა; მსჯელობა ნაწილობრივ შეესაბამება მოსწავლეთა ცოდნის დონეს.	2
5.	ადეკვატურადაა წარმონიშნული ნაწარმოების ძირითადი მხატვრული თავისებურება, მაგრამ არ არის დასაბუთებული სათანადო მაგალითებით; დაშვებულია ფაქტობრივი შეცდომა; არ ჩანს დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი; მსჯელობა ნაწილობრივ შეესაბამება მოსწავლეთა ცოდნის დონეს. ანდა ადეკვატურადაა წარმონიშნული ნაწარმოების ძირითადი მხატვრული თავისებურება, მაგრამ არ არის დასაბუთებული სათანადო მაგალითებით; არ ჩანს დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი; დაშვებულია ფაქტობრივი შეცდომა; მსჯელობა ნაწილობრივ შეესაბამება მოსწავლეთა ცოდნის დონეს.	1
6.	არაადეკვატურადაა წარმონიშნული ნაწარმოების ძირითადი მხატვრული თავისებურება. ან ადეკვატურადაა წარმონიშნული ნაწარმოების ძირითადი მხატვრული თავისებურება, მაგრამ არ არის დასაბუთებული სათანადო მაგალითებით; დაშვებულია ფაქტობრივი შეცდომა და არ ჩანს დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი. ანდა მსჯელობა არ შეესაბამება მოსწავლის ცოდნის დონეს.	0

II მითითების შეფასების კრიტერიუმი:

<i>№</i>	<i>კრიტერიუმები</i>	<i>ქულები</i>
1.	<i>გამოკვეთილია</i> ტექსტის გააზრების დამაბრკოლებელი პრობლემა და <i>დამაჯერებლად</i> განმარტებული მისი გამომწვევი მიზეზი (მიზეზები); მსჯელობა <i>დასაბუთებულია</i> სათანადო მაგალითებით.	4
2.	<i>გამოკვეთილია</i> ტექსტის გააზრების დამაბრკოლებელი პრობლემა და <i>დამაჯერებლად</i> განმარტებული მისი გამომწვევი მიზეზი (მიზეზები), მაგრამ <i>არ არის</i> დასაბუთებული სათანადო მაგალითებით.	3
3.	<i>გამოკვეთილია</i> ტექსტის გააზრების დამაბრკოლებელი პრობლემა, <i>მოხმობილია</i> მაგალითები, მაგრამ <i>არ არის</i> დამაჯერებლად განმარტებული პრობლემის გამომწვევი მიზეზი (მიზეზები).	2
4.	<i>გამოკვეთილია</i> ტექსტის გააზრების დამაბრკოლებელი პრობლემა, მაგრამ დამაჯერებლად <i>არ არის</i> განმარტებული მისი გამომწვევი მიზეზი (მიზეზები) და <i>არ არის</i> დასაბუთებული სათანადო მაგალითებით.	1
5.	<i>არ არის</i> გამოკვეთილი ტექსტის გააზრების დამაბრკოლებელი პრობლემა. ანდა გამოკვეთილია ტექსტის გააზრების დამაბრკოლებელი იმგვარი პრობლემა, რომელიც ლოგიკურად <i>არ უკავშირდება</i> პირველი მითითების პასუხს.	0

III მითითების შეფასების კრიტერიუმი:

<i>№</i>	<i>კრიტერიუმები</i>	<i>ქულები</i>
1.	<i>ადეკვატურადაა</i> შერჩეული ის სასწავლო ქმედება, რომელიც დაეხმარება მოსწავლეს აღნიშნული ძირითადი მხატვრული თავისებურების გააზრებასა და გამოკვეთილი პრობლემის დაძლევაში; <i>დამაჯერებლად</i> დასაბუთებული, <i>რა გზით</i> უზრუნველყოფს ეს სასწავლო ქმედება დასახული მიზნის მიღწევას.	4
2.	<i>ადეკვატურადაა</i> შერჩეული ის სასწავლო ქმედება, რომელიც დაეხმარება მოსწავლეს აღნიშნული ძირითადი მხატვრული თავისებურების გააზრებასა და გამოკვეთილი პრობლემის დაძლევაში, მაგრამ <i>არ არის</i> დამაჯერებლად დასაბუთებული, <i>რა გზით</i> უზრუნველყოფს ეს სასწავლო ქმედება დასახული მიზნის მიღწევას.	3
3.	<i>ადეკვატურადაა</i> შერჩეული ის სასწავლო ქმედება, რომელიც დაეხმარება მოსწავლეს აღნიშნული ძირითადი მხატვრული თავისებურების გააზრებასა და გამოკვეთილი პრობლემის დაძლევაში, მაგრამ <i>არ არის</i> ნაჩვენები, <i>რა გზით</i> უზრუნველყოფს ეს სასწავლო ქმედება დასახული მიზნის მიღწევას.	2
4.	<i>ნაწილობრივ</i> ადეკვატურადაა შერჩეული ის სასწავლო ქმედება, რომელიც დაეხმარება მოსწავლეს აღნიშნული ძირითადი მხატვრული თავისებურების გააზრებასა და გამოკვეთილი პრობლემის დაძლევაში, მაგრამ <i>არ არის</i> ნაჩვენები, <i>რა გზით</i> უზრუნველყოფს ეს სასწავლო ქმედება დასახული მიზნის მიღწევას.	1
5.	<i>არ არის</i> აღწერილი ის სასწავლო ქმედება, რომელიც დაეხმარება მოსწავლეს აღნიშნული ძირითადი მხატვრული თავისებურების გააზრებასა და გამოკვეთილი პრობლემის დაძლევაში.	0

თუ ნაშრომში დაშვებული არ არის სამზე მეტი ენობრივი შეცდომა ან/და სტილისტური ხარვეზი, ქულათა ჯამს დაემატება 1 ქულა.

ტესტი ქართულ ენასა და ლიტერატურაში

2014

ინსტრუქცია

თქვენ წინაშეა ტესტის ბუკლეტი და პასუხების ფურცელი.

**გაითვალისწინეთ, გასწორდება მხოლოდ პასუხების ფურცელი!
პასუხების ფურცლის გაკაცვა დაუშვებელია!
ტესტის ბუკლეტი შეგიძლიათ გამოიყენოთ შავი სამუშაოსათვის!**

ტესტის მაქსიმალური ქულაა - 80.

№№ 13-34 დავალებების პასუხები შეგიძლიათ ტესტის ბუკლეტში შემოხაზოთ და გადაიტანოთ პასუხების ფურცელში შემდეგნაირად: ყოველი დავალების ნომრის ქვეშ განთავსებულ უჯრედებში **X** ნიშანი უნდა დასვათ იმ უჯრედში, რომელიც, თქვენი აზრით, სწორ პასუხს შეესაბამება.

პასუხების გადატანისას არ აგერიოთ დავალებების ნომრები!

პასუხების ფურცელში დაშვებული შეცდომის შემთხვევაში მთლიანად გააშაგეთ არასწორად მონიშნული უჯრედი და იმავე ნომრის გასწვრივ მონიშნეთ სხვა.

№№ 1-12 და 35 დავალებების პასუხები შესაბამისი ნომრების გასწვრივ უნდა გადაიტანოთ პასუხების ფურცელში.

№ 35 დავალება სამი ნაწილისაგან შედგება: ა), ბ) და გ). პასუხების ფურცელშიც ამგვარადაა მითითებული.

სავალდებულოა, რომ № 35 დავალების ა), ბ) და გ) ნაწილები პასუხების ფურცელში სავანგებოდ ამ ა), ბ) და გ) ნაწილებისათვის გამოყოფილ ადგილებში გადაიტანოთ.

№ 35 დავალების თითოეული ნაწილი (ა, ბ, გ) ცალ-ცალკე სწორდება შეფასების სხვადასხვა სქემის მეშვეობით და, ამდენად, ამ დავალების შემადგენელი ნაწილების ერთმანეთში არევა **დაუშვებელია**.

გახსოვდეთ: აუცილებელია ყველა პასუხის გადატანა პასუხების ფურცელში!

გაითვალისწინეთ, არ გასწორდება ის დავალება, რომელიც პასუხების ფურცელში საგანგებოდ ამ დავალებისათვის გამოყოფილ ადგილას არ იქნება გადატანილი!

არსად მიუთითოთ თქვენი სახელი და გვარი და არც პიროვნების იდენტიფიცირების სხვა საშუალება, წინააღმდეგ შემთხვევაში ნაშრომი არ გასწორდება!

ტესტის შესასრულებლად გეძლევათ 5 საათი.

გისურვებთ წარმატებას!

I. ქართული ენა

(2) 1. XVIII საუკუნეში იყო მცდელობა სალიტერატურო ენაში დამკვიდრებულიყო სასულიერო მწერლობის ნორმები.

ვის სახელს უკავშირდება ეს მცდელობა და რა სახელწოდებით არის ცნობილი თეორია, რომელიც ამ პროცესს დაედო საფუძვლად?

(2) 2. განმარტეთ, რას ეწოდება კალკი (მოიყვანეთ მაგალითი).

(1) 3. მოსწავლემ დაწერა: *ეს მოვლენა სრულიად გააშუქა ადგილობრივმა ტელეარხმა.*
აუხსენით მოსწავლეს, რა ხარვეზი აქვს ამ წინადადებას.

(1) 4. მოსწავლემ დაწერა: *დიდრონი ფიფქები ნარ-ნარად ეშვებოდნენ ციდან.*
განუმარტეთ მოსწავლეს, რა უნდა იცოდეს, რომ არ დაუშვას ანალოგიური შეცდომა.

(2) 5. მოსწავლემ დაწერა: *იმათმა შემოგვითვალეს, რომ მალე გვესტუმრებოდნენ.*
მიუთითეთ მას, რა შეცდომა დაუშვა.
განუმარტეთ მოსწავლეს, რა უნდა იცოდეს, რომ არ დაუშვას ანალოგიური შეცდომა.

(1) 6. მოსწავლემ დაწერა: *საღამოობით ბუხართან ვიჯექით და ვმუსაიფობდით.*
განუმარტეთ მოსწავლეს, რა უნდა იცოდეს, რომ არ დაუშვას ანალოგიური შეცდომა.

(2) 7. მოსწავლემ დაწერა: როდესაც ვხელოფთ ბუნებას, ამით მისი განადგურების თანამონაწილენი ვხდებით.
მიუთითეთ მას, რა შეცდომა დაუშვა.
განუმარტეთ მოსწავლეს, რა უნდა იცოდეს, რომ არ დაუშვას ანალოგიური შეცდომა.

(2) 8. მოსწავლემ დაწერა: პატივი მიაგეს იმ ოჯახს, ვინც ასეთი სასახელო შვილი გაზარდა.
მიუთითეთ მას, რა შეცდომა დაუშვა.
განუმარტეთ მოსწავლეს, რა უნდა იცოდეს, რომ არ დაუშვას ანალოგიური შეცდომა.

(1) 9. მოსწავლემ დაწერა: ტყე, მთა და მინდორი ყველაფერი მდუმარებს.
განუმარტეთ მოსწავლეს, რა უნდა იცოდეს, რომ არ დაუშვას ანალოგიური შეცდომა.

(6) 10. თქვენი მიზანია გაახსენოთ მოსწავლეებს ის საკითხები, რომლებიც დაეხმარება მათ გარდასვლობის არსის უკეთ გაგებაში.

(2) I. ჩამოთვალეთ ეს საკითხები;

(2) II. აღწერეთ ერთ-ერთი სასწავლო ქმედება, რომელიც დაგეხმარებათ ამ მიზნის მიღწევაში.

(1) III. დაასაბუთეთ თქვენ მიერ შერჩეული სასწავლო ქმედების ეფექტიანობა.

(გაითვალისწინეთ, თუ ამ დავალების პასუხში დაშვებული იქნება ერთი ენობრივი შეცდომა ან/და სტილისტური ხარვეზი მაინც, დაგაკლდებათ 1 ქულა).

- (6) **11.** თქვენი მიზანია მოსწავლეებს გამოუმუშაოთ არგუმენტირებული მსჯელობის უნარი.
- (2) **I.** წაიკითხეთ ნაწევრტი ვაჟა-ფშაველას ესედიან „PRO DOMO SUA“ და დაასაბუთეთ, რომ ეს ტექსტი დაგეხმარებათ დისკუსიის წარმართვაში.
- (3) **II.** ჩამოაყალიბეთ სადისკუსიო თემა და თითო არგუმენტი ავტორის თვალსაზრისის როგორც გასამყარებლად, ისე უარსაყოფად.
(*გაითვალისწინეთ, თუ ამ დავალების პასუხში დაშვებული იქნება ერთი ენობრივი შეცდომა ან/და სტილისტური ხარვეზი მაინც, დაგაკლდებათ 1 ქულა*).

ჩვენში ძალიან სათაკილოდ და ვითომ ნიჭის დამამცირებლად მიიჩნიათ მწერალზე სხვისი გავლენა. მე კი ეს წესიერ, საღ, ნორმალურ და აუცილებელ მოვლენად მიცნია იმ კანონის ძალით, რომელსაც ჰქვიათ კანონი თანდათანობისა. აქ საკვირველი არა არის რა... ზემოქმედება მწერალზე აუცილებლად საჭიროა, უამისოდ მწერალი ცარიელი, უშინაარსო არსება იქნებოდა, თუ ამასთანავე იგი ცოცხლად გამომსახავი არ იყოს შთაბეჭდილებათა. რამ უნდა ააუღეროს მისი ჩანგი, თუ ან ამბავი არ გაიგონა, ან ლექსი, ან საქმე, გარემოება ცხოვრებისა არა ნახა ამაღლელებელი, ან ბუნების მოვლენათ მიუყრუა ყური? აი ეს გარეგანი ფაქტორებია, ხოლო შინაგანი გული გახლავთ, რომელიც ამათ ითვისებს, ყალიბში ასხამს.

ზღვაში ბევრი წყალი ერევა, მაგრამ ზღვას მაინც ზღვა ჰქვიათ და ზღვაც იმიტომ არის, რომ ყველა იმ მდინარეთ იტევს, ისისხლხორცებს და საკუთარს დიდებულს სახელს არა ჰკარგავს.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- (12) **12.** გაასწორეთ მოსწავლის ნამუშევარი ქვემოთ მოცემული სქემის მიხედვით და დაწერეთ კომენტარი.
- I.** დაწერეთ ქულა თითოეული კრიტერიუმის მიხედვით და დაუსაბუთეთ მოსწავლეს თქვენი შეფასება: I კრიტერიუმით შეფასების კომენტირებისას მოიხმეთ სათანადო მაგალითები თხზულებიდან; II და III კრიტერიუმებით შეფასების კომენტირებისას კი *ამოიწერეთ* ყოველი შეცდომა და ხარვეზი (მხოლოდ მცდარი ფორმები და შესიტყვებები). თითოეულ მათგანს *მიუწერეთ*, რა ტიპს მიეკუთვნება – ორთოგრაფიულს, მორფოლოგიურს, სინტაქსურსა თუ სტილისტურს.
- II.** ჩამოაყალიბეთ სათანადო რჩევები, რომელთა გათვალისწინებაც დაეხმარება მოსწავლეს ანალოგიური დავალების უკეთ შესრულებაში.

შეფასების სქემა

№	კრიტერიუმები	კრიტერიუმების განმარტება	ქულები
I	მსჯელობის დასაბუთება (არგუმენტირება და ციტირება)	ა) მსჯელობა მკაფიოა, არგუმენტირებულია, არგუმენტები გამყარებულია შესაბამისი მაგალითებით;	2
		ბ) მსჯელობა ნაწილობრივ არგუმენტირებულია, არ არის გამყარებული შესაბამისი მაგალითებით ან დაშვებულია ფაქტობრივი შეცდომა;	1
		გ) ტექსტი არაადეკვატურადაა გაგებელი, მსჯელობა არაადამაჯერებელია, მაგალითებიც არაადეკვატურად არის მოხმობილი.	0
II	ლექსიკა და სტილი	ა) აზრი ზუსტად და მკაფიოდ არის გამოხატული, ნაწერი სტილისტურად გამართულია;	2
		ბ) აზრი ზუსტად არის გამოხატული, მაგრამ ლექსიკა მჭირია ან გვხვდება სტილისტური ხარვეზები;	1
		გ) აზრი ძირითადად გასაგებია, მაგრამ სტილისტურად გაუმართავია, გვხვდება არაადეკვატური ლექსიკა.	0
III	ორთოგრაფია-მორფოლოგია, სინტაქსი და პუნქტუაცია	ა) არ არის ამ ტიპის <i>სამზე მეტი</i> შეცდომა;	2
		ბ) არ არის ამ ტიპის <i>ექვსზე მეტი</i> შეცდომა;	1
		გ) ამ ტიპის შეცდომა <i>ექვსზე მეტია</i> .	0

მოსწავლისათვის შეთავაზებული დავალება:

საზოგადოების ნაწილი მიიჩნევს, რომ ახალგაზრდების მსოფლმხედველობის ჩამოყალიბებაში უმნიშვნელოვანეს როლს ასრულებს ტელევიზია.

არგუმენტირებული მსჯელობით დაეთანხმეთ ამ მოსაზრებას ან უარყავით იგი.

მოსწავლის ნამუშევარი:

პიროვნებად ჩამოყალიბების პროცესის უმნიშვნელოვანესი ეტაპია მსოფლმხედველობის ჩამოყალიბება, რომელიც ინდივიდის სამოქმედო არეალისა და თვალსაწიერის მიხედვით იქმნება. მსოფლმხედველობას უმეტესწილად განსაზღვრავს გარემო, რომელშიც ვცხოვრობთ, ეს კი, უპირველეს ყოვლისა, არიან ოჯახი ან ადგილი, სადაც ინდივიდი იზრდება, პირველ შთაბეჭდილებებს იღებს სამყაროზე. უფრო მოგვიანო პერიოდში საზოგადოება ზემოქმედებს თავისი იდეებითა და მისწრაფებებით. დღევანდელ სამყაროში კი მასის აზრს ძირითადად მას მედიის საშუალებები და სოციალური ქსელები გამოხატავს, შესაბამისად ტელევიზიას უცილობლად აქვს გარკვეული გავლენა ინდივიდის მსოფლმხედველობის ჩამოყალიბებაზე.

დღევანდელი ახალგაზრდები მიჯაჭვულნი არიან ინფორმაციის მიღების, გავრცელებისა და გაზიარების ინტერნეტსაშუალებებს. ტელევიზია დღეს ახალგაზრდებში სოციალურმა ქსელებმა ჩაანაცვლა, თუმცა ის მაინც ინფორმაციის მიღების ძირითად წყაროდ რჩება. რა გასაკვირია, რომ ახალგაზრდებზე განსაკუთრებით ზემოქმედებს ტელევიზია. ისინი ხომ გამოუცდელები არიან, ემოციებსა და გრძნობებს აყოლილნი. ტელევიზიაც ხშირად მანიპულირებს ამით და არასწორად ან მხოლოდ ცალმხრივად გაშუქებული ინფორმაციით უეცარ აღშფოთებას ან აღტაცებას იწვევს მათში, რაც უკარგავს ახალგაზრდებს საღ, კრიტიკული აზროვნების უნარს.

როგორც აღვნიშნე, რაც უფრო მწვავედ იქნება მოვლენა გაშუქებული, მით უფრო მძაფრი რეაქცია მოყვება მას ახალგაზრდების მხრიდან. ასე რომ, სხვა მრავალ ფაქტორებთან ერთად, ტელევიზია უდიდეს გავლენას ახდენს ახალგაზრდებზე, თუმცა უმრავლეს შემთხვევაში ამ საშუალებით მიღებული მოსაზრებები უარყოფითად აისახება ჯანსაღი მსოფლმხედველობის ჩამოყალიბებაზე.

(გაითვალისწინეთ, თუ ამ დავალების პასუხში დაშვებული იქნება ერთი ენობრივი შეცდომა ან/და სტილისტური ხარვეზი მაინც, დაგაკლდებათ 1 ქულა).

A series of 30 horizontal dashed lines spanning the width of the page, providing a template for handwriting practice.

II. ქართული ლიტერატურა

- (1) **13. მოსწავლემ დასვა შეკითხვა:** „ჰონებთან საბრძოლველად მიმავალი ვარსკენი ხუცესს აგალებს, შუშანიკს სამკაულები გამოართვას, რადგან მას ცოლად აღარ მიიჩნევს. ბრძოლიდან დაბრუნებული კი ეპისკოპოსს მიუვარდება და მოსთხოვს: „გამომეც ცოლი ჩემი, რად განმაშორებ ჩემგან?!“ რით უნდა აიხსნას ვარსკენის ამგვარი საქციელი?“

რომელი მოსაზრება გამოგადგებათ მოსწავლისათვის პასუხის გასაცემად?

- ა) ვარსკენი მისთვის საძულველ ეპისკოპოსთან ჩხუბის მიზეზს ეძებს და საბაბად დედოფლის ეკლესიაში ყოფნას იყენებს.
- ბ) ვარსკენს სძულს მეუღლე, რომელიც არ ემორჩილება, მაგრამ შვილების კეთილდღეობისათვის ცდილობს მის დაბრუნებას სასახლეში.
- გ) პიტიახში გულგრილი არ არის დედოფლის მიმართ და სამკაულების მოთხოვნა მხოლოდ ხერხია შუშანიკის გასაღიზიანებლად.
- დ) პიტიახსს უნდა, რომ ქვეშევრდომების დასანახავად ჰყავდეს ცოლი და ამ მიზნის მიღწევას ეპისკოპოსზე ძალადობით ცდილობს.

- (1) **14. მოსწავლემ დასვა შეკითხვა:** „რატომ მიმართავს გრიგოლ ხანძთელი აშოტ კურაპალატს ასე: „დავით წინასწარმეტყველისა და უფლისა მიერ ცხებულისა შვილად წოდებულთ ხელმწიფეთ?“

რომელი მოსაზრება გამოგადგებათ მოსწავლისათვის პასუხის გასაცემად?

- ა) აშოტი პირდაპირი შთამომავალი იყო დავით წინასწარმეტყველისა და ამიტომაც კურაპალატს გრიგოლ ხანძთელი მის შვილად მოიხსენიებს.
- ბ) ბაგრატიონთა სამეფო დინასტიას ქართული ტრადიცია უკავშირებდა ბიბლიურ მეფეებს, კერძოდ, დავითს – ებრაელთა მეფესა და წინასწარმეტყველს.
- გ) გიორგი მერჩულე ყველა პერსონაჟს ბიბლიურ არქეტიპს უძებნის, იგი ხანძთელს მაცხოვარს ადარებს, კურაპალატს კი – დავითს.
- დ) გრიგოლ ხანძთელი ამ სიტყვებით ვერ მიმართავდა კურაპალატს, ამიტომ უნდა ვივარაუდოთ, რომ ავტორის სურვილია – განადიდოს ბაგრატიონთა დინასტია.

- (1) **15. მოსწავლემ დასვა შეკითხვა:** „რატომ ვერ ივიწყებს თინათინი უცხო მოყმეს და რატომ ავალებს ავთანდილს მის მოძებნას, როცა მეფემაც და სპასპეტმაც დაივიწყეს ეს ამბავი?“

რომელი მოსაზრება გამოგადგებათ მოსწავლისათვის პასუხის გასაცემად?

- ა) თინათინი ვარაუდობს, რომ უცნობი რაინდი ხორციელი ადამიანი იყო, ამიტომ სურს გაიგოს, ვინ იყო ის, ვინც არ დაემორჩილა მეფის ბრძანებას.
- ბ) თინათინი შეურაცხყოფილია უცნობი რაინდის დაუმორჩილებლობით, ამიტომაც სურს მისი მოძებნა და სამაგალითოდ დასჯა, რომ სხვამ არაეინ მიბაძოს.
- გ) თინათინს იმ უძლეველი რაინდის გაცნობა სურს, რომელმაც არაბთა ჯარი დაამარცხა, რათა თავის სამსახურში ჩააყენოს.
- დ) თინათინს სურს მამას დაუმტკიცოს, რომ მასზე ძლიერია და იმ პრობლემასაც კი მოაგვარებს, რომლის გადაჭრა როსტევეანმა ვერ შეძლო.

- (1) **16. რომელი ფილოსოფიური კონცეფცია აისახა „ვეფხისტყაოსანში“?**

- ა) ეპიკურიზმი.
- ბ) ნეოთომიზმი.
- გ) ნეოპლატონიზმი.
- დ) სოფიზმი.

(1) 17. გრიგოლ ორბელიანისადმი მიწერილ ერთ-ერთ წერილში ნიკოლოზ ბარათაშვილი ასახელებს მიზეზს, რამ უბიძგა დაეწერა ლექსი „მერანი“.
რა იყო ეს მიზეზი?

- ა) ადამ მიცკევიჩის პოემა „ფარისის“ წაკითხვა.
- ბ) აუხდენელი სურვილი, გასცლოდა დამთრგუნველ ყოფას.
- გ) ბიძის, ილია ორბელიანის, ტყვედ ჩავარდნა.
- დ) უიმედო სიყვარული ეკატერინე ჭავჭავაძის მიმართ.

(1) 18. გაიხსენეთ ილია ჭავჭავაძის „მგზავრის წერილები“. ლელთ ღუნას რომელ გამონათქვამს მიემართება უშუალოდ ავტორის ფრაზა: „რალაც უეცარმა ტკივილმა ტვინიდან გულამდე ჩამირბინა, იქ, გულში გაითხარა სამარე და დაიმარხა“.

- ა) „ადრიდა ერი ერობდის, გული გულობდის“.
- ბ) „ადრიდა... ჩვენ ჩვენი თავნი ჩვენადვე გვეყუდნეს“.
- გ) „ერი დავარდნილ, გალახულ არნ, ვრდომილ-ერთომილ“.
- დ) „წარხდა ქართველთა სახელი, ქართველთა წესთ-წყობაი“.

(1) 19. გავრცელებული თვალსაზრისით, აკაკი წერეთლის შემოქმედებაში შეინიშნება რომანტიზმისათვის დამახასიათებელი მოტივები.

აკაკის რომელ ლექსს გამოიყენებთ ამ თვალსაზრისის დასასაბუთებლად?

- ა) „ვაჟა-ფშაველას“.
- ბ) „პოეტი“.
- გ) „ქებათა-ქება“ („სხეებმა სვან ღვინო...“).
- დ) „ჩანგური“.

(1) 20. ვაჟა-ფშაველას „აღუდა ქეთელაურის“ შესახებ მსჯელობისას მოსწავლემ დასვა შეკითხვა: „თუკი აღუდა მკლავის მოჭრის ტრადიციის წინააღმდეგი იყო, რატომ მოაჭრა მარჯვენა მუცვალის ძმას“?

რომელი მოსაზრება გამოგადგებათ მოსწავლისათვის პასუხის გასაცემად?

- ა) აღუდა ამ დრომოჭმული ტრადიციის წინააღმდეგი იყო, თუმცა დათმობაზე წავიდა და მუცვალის ძმას ხევესურთა გულის მოსაგებად მოაჭრა მკლავი.
- ბ) ქისტების მიერ ჩადენილი ქურდობით განრისხებული აღუდა შეპყრობილი იყო შურისძიების გრძნობით და მუცვალის ძმისთვის მკლავის მოჭრით რისხვა დაიცხრო.
- გ) მუცვალის ძმას რომ მოაჭრა მარჯვენა, მაშინ აღუდას ჯერ კიდევ არ ჰქონდა გაცნობიერებული – რამდენად მიუღებელი იყო ეს ადათი.
- დ) მუცვალის ძმისთვის მკლავის მოჭრით აღუდას სურდა, ხევესურებისთვის ეჩვენებინა, რამდენად შემზარავია ეს ტრადიცია და აემხედრებინა ისინი ადათის წინააღმდეგ.

(1) 21. დავით კლდიაშვილის შემოქმედების შესწავლის დროს მოსწავლემ დასვა შეკითხვა: „რატომ გაუჭირდა ქართველ თავადაზნაურობას ახალ რეალობასთან – კაპიტალისტური ცხოვრების წესთან – შეგუება და მისთვის აღდოს აღება?“

რომელი მოსაზრება გამოგადგებათ მოსწავლისათვის პასუხის გასაცემად?

- ა) ბატონყმობის გაუქმების შემდეგ არისტოკრატია მიწებისა და სახლ-კარის მოვლა-პატრონობას შეუდგა და ახალი რეალობის აღსაქმელად საჭირო დრო აღარ ჰქონდა.
- ბ) თავადაზნაურობა, რომელიც ისტორიულად ქვეყანას მტრებისაგან იცავდა, ფიზიკურ შრომასა და პრაქტიკულ საქმიანობას თავისი ღირსებისათვის შეუფერებლად მიიჩნევდა.
- გ) ქართველ თავადაზნაურობას არ ჰქონდა უნარი მიეღო შესაბამისი სწავლა-განათლება, რაც ახალი რეალობის ადეკვატური აღქმისათვის იყო საჭირო.
- დ) ქართველი თავადაზნაურობა ხვდებოდა, რომ კაპიტალიზმი დროებითი მოვლენა იყო და არ ღირდა მის არსში საფუძვლიანად გარკვევა.

(1) **22. მიხეილ ჯავახიშვილის „ჯაყოს ხიზნების“ შესწავლის დროს მოსწავლემ იკითხა:** „რას გულისხმობს თეიმურაზი, როცა ამბობს: „ქეჩოდან მოყოლებული ფეხის ფრჩხილებამდე აზნაურები ვართ“?

რომელი მოსაზრება გამოგადგებათ მოსწავლისათვის პასუხის გასაცემად?

- ა) აზნაურობა ამ შემთხვევაში არა წოდებრივი მდგომარეობის, არამედ ზოგადად ქართველის გამორჩეულობისა და არისტოკრატიზმის აღმნიშვნელია.
- ბ) აზნაურობა ამ შემთხვევაში არა წოდებრივი მდგომარეობის, არამედ ზოგადად ქართველთა უმოქმედობისა და ამპარტაგნობის გამოხატულებაა.
- გ) აზნაურული თვითშეგნების შენარჩუნება საჭირო იყო იმდროინდელი საზოგადოებისათვის, რათა ერს ტრადიციული ფასეულობები არ დაეკარგა.
- დ) აზნაურული თვითშეგნების ჩამოყალიბება იმდროინდელი საზოგადოების გადარჩენის ერთადერთი გზა იყო და თეიმურაზი ამ იდეას ამკვიდრებდა.

(1) **23. პოლიკარპე კაკაბაძის „ყვარყვარე თუთაბერის“ შესწავლის დროს კლასში დაისვა შეკითხვა:** „მართალია, ნაცარქექია შრომისმოყვარეობით არ გამოირჩევა, მაგრამ მოხერხებულობითა და გონიერებით დევს, ბოროტებას, ამარცხებს და რამდენად სწორია ყვარყვარეს შეღებვა ნაცარქექიასთან?“

რომელ მოსაზრებას გამოიყენებთ ამ კითხვაზე პასუხის გასაცემად?

- ა) ზღაპრული ნაცარქექიაც, ყვარყვარეს მსგავსად, უარყოფითი პერსონაჟია და საზოგადოების დამორჩილებაზე ზრუნავს.
- ბ) ყვარყვარეს ზღაპრულ ნაცარქექიასთან არაფერი აკავშირებს და ამ მეტსახელს მას უმართებულოდ უწოდებენ.
- გ) ყვარყვარეც ნაცარქექიასავით უსაქმურია, თუმცა ეშმაკობისა და ალღოს წყალობით ახერხებს საკუთარი მიზნის მიღწევას.
- დ) ყვარყვარეც მოხერხებუელი, გონიერი და უსაქმურია, თუმცა ქვეყნის კეთილდღეობაზე ფიქრობს და არავის აზარალებს.

(1) **24. ნიკო ლორთქიფანიძის მოთხრობის („შელოცვა რადიოთი“) შესახებ მსჯელობისას მოსწავლემ გამოთქვა მოსაზრება:** „ელი გორდელიანის დაკავშირება ნიკოლოზ ბარათაშვილთან არალოგიკურია, რადგან ელიმ, ბარათაშვილის „მერანის“ ლირიკული გმირისაგან განსხვავებით, სამშობლო დატოვა არა მაღალი იდეალების, არამედ მატერიალური კეთილდღეობის გამო“.

რომელი მოსაზრება გამოგადგებათ ავტორის პოზიციის ასახსნელად?

- ა) ელი გორდელიანი, მსგავსად ბარათაშვილისა, არისტოკრატთა ფენას ეკუთვნის და აგრძელებს წინაპართაგან საფუძველჩაყრილ „საერთო განვითარების შენელებულ მხედრულ სულს“.
- ბ) ელი გორდელიანი, მსგავსად ბარათაშვილის თანამედროვე ქალებისა, ფიქრობს: „ჯანი გავარდეს აწ შვილსაც, მამულს, ოღონდ ვაამოთ ჩვენს საკუთარს გუღს...“
- გ) ელი გორდელიანი, მსგავსად ბარათაშვილისა, არ აღიარა თანამედროვე საზოგადოებამ და იგი სამშობლოსათვის გაწეული დეაწლის დაუფასებლად წავიდა ამ ქვეყნიდან.
- დ) ელი გორდელიანი ტრაგიკული პიროვნებაა, რომელსაც, მსგავსად ბარათაშვილისა, აუხდა სიტყვები: „ნუ დავიმარხო ჩემსა მამულში, ჩემთა წინაპართ საფლავებს შორის...“

III. წაკითხულის გააზრება და ლიტერატურის სწავლების მეთოდოლოგია

ყურადღებით წაკითხეთ რევაზ ინანიშვილის მოთხრობა „ომის ნამდვილი სუნი“ (შემოკლებული ვარიანტი):

მარტის ამ ჩამოღუშულ დღეებში ჩვენი ნათესაობა დასტიროდა ფრონტზე დაღუპულ ყველაზე უფროსს ჩემს ბიძაშვილებს შორის, ქალაქელ ბიჭს, რომლის დასახასიათებლად დღემდე გვაქვს შემორჩენილი ასეთი თქმა: ომამდე, სპარტაკ ბაღაშვილი რომ გამოვიდოდა საღამოობით, მარჯვენა მხარეს ცეზარს მოიყოლებდა, თავისზე სამი წლით უმცროსსო. მეც მასსოვს ისინი ერთად – თეთრპერანგიანები, შავკისერდაღერებულები, ჯიუტქონრიანები და სახეგანათებულნი.

ორმოცდარის ოქტომბერში რაღაც უცნაურად გაშაგებულ და გაფითრებული ცეზარი, ორ ყავარჯენზე დაყრდნობილი, თითქმის თვენახევრით ჩამოვიდა შინ. კონტუზირებულიც ხომ არ არისო – არავისთან არაფერს ამბობდა ომის სიძნელეებზე, იღიმებოდა სულ ოდნავ და გვერდზე, ხანდახან თუ გამოაჩენდა ბაგის ბოლოზე ოქროს კბილს. გვეფერებოდა, გვეკოცნიდა უმცროს ბიძაშვილებს, გვჩუქნიდა წითელ ტიციანა სამთუშნიანებს.

მხოლოდ ერთხელ ვნახე გულიანად გაცინებული – შვიდ ნომბერს, ქვემოთ, პლესანოზე. ისა და მისი მეგობარი, ისიც ლეიტენანტი, ისიც ორ ყავარჯენზე დაყრდნობილი, ერთმანეთს მიჰყვებოდნენ და ისე იცინოდნენ. ეცინებოდათ ყალბ მხარბუჭიან კოსტუმებში გამოწყობილ ნაპატიებ ძიებზე, რომლებიც თოჯინური სიბეჯითით გადადიოდნენ ქუჩაზე. „ჯერ ნამდვილი მხარბუჭისა... და მერე...“ იბახდა ცეზარი. „გუშინ მეკითხება ერთი მანდილოსანი, – თქვა მისმა მეგობარმაც. – რატომ ხართ ყველანი ხელში და ფეხში დაჭრილებიო?!“ „კრეტინკა!“ იცინოდა ცეზარი.

ადრე ხშირად გამბრაზებული დედისა, ცეზარი ახლა სულ თავდახრილი იდგა მის წინაშე. აი, ვხედავ ფალანგასავით შემზარავ მისი ხელის შავ მტევანსაც დედის შევერცხლილ საფეთქელთან გატვრენილს...

ორჯერ ვნახე გამწყვრალიც. ერთხელ, პატრულს რომ უყვირა: «Я тебе покажу «кацо», сопляк несчастный». მეორედ, ღვინოს რომ სვამდნენ, ჭიქა ჭახანით დადგა მაგიდაზე, შუბლზე მიიჭირა მჯიღი და კბილების კრაჭუნით თქვა, – „ძმაკაცის ტვინი!“

შეგებულების ბოლომდე არ დარჩენილა შინ. რაღაცნაირად გუნებაარეული, ხუთი დღით ადრე ბრუნდებოდა ნაწილში, ცოტა ხნით მოდგა ვაგონის კართან. მატარებელი დაიძრა. ცეზარმა ოდნავ აიწია მაღლა, ჯერ თითქოს უფრო გაუმკაცრდა სახე, მერე გაეღიმა, გაუბრჭყინდა ოქროს კბილიც ბაგის ბოლოზე... და მე დავინახე: ერთი მაღალი, ბეწვის თეთრსაყელოიანი, თეთრბერეტიანი ქალი აშკარად მოეფარა სადგურის რკინის ბოძს, მერე შუბლიც მიაჭირა ამ რკინის ბოძს.

ორმოცდასამის მარტის დასაწყისის მოღუშულ დღეს გერმანელი სნაიპერის ტყვიამ მუზარადი შეუნგრია უფროს ლეიტენანტ ცეზარს. მისმა შემზარავამდე ძლიერმა ხელებმა დურბინდის შეკავებაც კი ვეღარ შესძლეს. – Командир! Командир! – ამოდ აჭანჭყარებდნენ გულადმა გადავარდნილს. უფროსი ლეიტენანტი ცეზარი დიდებულად იწვა, მარცხენა წარბთან სისხლჩამომდინარი, თითქოს სიხარულითაც კი უბრწყინავდა ოქროს კბილი ბაგის ბოლოზე...

ორმოცდასამის ჩამოღუშული მარტის შუა რიცხვებში, ერთ შებინდებულზე, ჩვენი კარი შემოაღო იმ მაღალმა ქალმა, მე რომ დავინახე სადგურში ცეზარის გაცილებისას. თითქოს შეაკრთო ჩვენი ოთახის სიპატარავემ, სიბნელემ. კართანვე შეჩერდა და ზურგით მიეყუდა მიხურულს. ჩვენ ორნი ვიყავით შინ, მე და ჩემი და, მასთან შედარებით პატარები, – დედა სამუშაოდან დაბრუნდებოდა ათის მერე, – გვენთო მთლად პატარა ლამპა, შუშის მაგივრად მრგვალად მოხვეული რვეულის ფურცელი გვედგა ზედ, გვენთო ნავთქურაც, იქიდანაც ამოდიოდა შუქი, მაგრამ ახალშემოსულისთვის, სანამ თვალს შეაჩვევდა, მაინც საკმაოდ ბნელოდა. შემოვიდა თუ არა, მე ის მაშინვე ვიცანი. ისევ ის პალტო ეცვა, საყელოზე თეთრბეწვშემოვლებული, ბერეტიც თეთრი ეხურა, წინწამოწეული. მერე, წლების შემდეგ, მივხვდი, რომ მაშინ ის ძალიან ჰგავდა ფრანგ მსახიობ ქალს მიშელ მორგანს. ჩემი დაც შემფოთებული იდგა. უთუოდ მასაც აღელვებდა ჩვენი პაწაწინა ოთახისათვის უჩვეულოდ ელეგანტური სტუმარი, თან შემოყოლილი მისი აშკარა ქალური კეთილსურნელება. ვერც ერთი ვერ ვიღებდით ხმას. მაშინ ქალმა თქვა, – „მე ელისო ვარ!“ მოვიდა ჩვენთან, ერთად მოგვხვია გრძელი ხელები, მოგვეფერა სახეზე საფეთქლით, და იქვე, ჩვენს სახეებთან აუვარდა ქვითინი, ქვითინებდა ჯერ ასე, ჩვენთან ჩამოსრილი, მერე სკამზე მჯდარი, ნაწვევტ-ნაწვევტ ამბობდა სიტყვებს: „რა დაგვემართა, პატარებო! როგორღა მოვიქცე მე. დღეს თქვენთან ვტირი, მერე სადღა ვტირო, ვისთან ვტირო, ყველაზე დიდი სატირალი ხომ მე მაქვს, მე, მე...“

ჩვენც ვტიროდით, მეცა და ჩემი დაც.

ბოლოს შეიკავა თავი, შეიმშრალა ცრემლები, ისევ მოგვეფერა, პატივაც ითხოვა ამგვარი შეშფოთებისთვის და წავიდა. წავიდა აშკარად წონასწორობა დაკარგული, მთვარეულივით მიქანობდა ქვაფენილზე და სიბნელეში.

როცა შემოვბრუნდით, მაშინ შევნიშნეთ, რომ პატარა ტუმბოზე რაღაც შეხვეული იდო. აღმოჩნდა ორი ფილა შოკოლადი. ორი ფილა შოკოლადი ორმოცდასამის მარტში!..

1) წაკითხულის გააზრება

დავალების შესასრულებლად ყურადღებით გაეცანით ტექსტს. კითხვებზე პასუხების გაცემა მაშინ დაიწყეთ, როდესაც ტექსტის შინაარსი მთლიანად გასაგები იქნება. მოცემული ოთხ-ოთხი პასუხიდან აირჩიეთ მხოლოდ ერთი. მონიშნული პასუხი გადაიტანეთ პასუხების ფურცელში ამგვარად: პასუხის შესაბამის უჯრედში გააკეთეთ აღნიშვნა – **X**.

(1) 25. რომელ ლიტერატურულ მიმართულებას ეკუთვნის ეს ტექსტი?

- ა) პოსტმოდერნიზმს.
- ბ) რეალიზმს.
- გ) რომანტიზმს.
- დ) სიმბოლიზმს.

(1) 26. ტექსტის რომელ მონაკვეთშია გამოყენებული კონტრასტი მხატვრული ეფექტის მისაღწევად?

- ა) „კონტუზირებულიც ხომ არ არისო – არავისთან არაფერს ამბობდა ომის სიბნელებზე, იღიმებოდა სულ ოდნავ და გვერდზე...“
- ბ) „ორმოცდაორის ოქტომბერში რაღაც უცნაურად გაშავებული და გაფითრებული ცეზარი... თითქმის თვენახევრით ჩამოვიდა შინ“.
- გ) „ორ ყავარჯენზე დაყრდნობილი, ერთმანეთს მიჰყვებოდნენ... ეცინებოდათ ყალბ მხარბეჭიან კოსტუმებში გამოწყობილ ნაპატიებ ძიებზე...“
- დ) „რადაცნაირად გუნებაარეული, ხუთი დღით ადრე ბრუნდებოდა ნაწილში, ცოტა ხნით მოდგა ვაგონის კართან“.

(1) 27. რის თქმა სურს ავტორს ტექსტის ამ მონაკვეთით: „ადრე ხშირად გამბრაზებელი დედისა, ცეზარი ახლა სულ თავდახრილი იდგა მის წინაშე“?

- ა) ომმა ცეზარი დაუნდობელ და შეუწყნარებელ ადამიანად აქცია.
- ბ) ომმა ცეზარის ხასიათი რადიკალურად შეცვალა და გააუხეშა.
- გ) ომმა ცეზარს ადამიანის დაფასება და შეწყალება ასწავლა.
- დ) ომმა ცეზარს ახლობლების სიბრალული და დაფასება ასწავლა.

(1) 28. სავარაუდოდ, რა შეიძლებოდა ყოფილიყო იმის მიზეზი, რომ ცეზარი „შვებულების ბოლომდე არ დარჩენილა შინ“?

- ა) ოჯახში შექმნილმა გაჭირვებამ აიძულა დროზე ადრე შეეწყვიტა შვებულება.
- ბ) პირადი ურთიერთობის სირთულეებმა აიძულა დროზე ადრე შეეწყვიტა შვებულება.
- გ) სამშობლოს დაცვის სურვილმა აიძულა დროზე ადრე შეეწყვიტა შვებულება.
- დ) სახელის მოხვეჭის სურვილმა აიძულა დროზე ადრე შეეწყვიტა შვებულება.

- (1) **29. რაზე მიანიშნებს ავტორი ფრაზით:** „მაღალი, ბეწვის თეთრსაყელოიანი, თეთრბერეტიანი ქალი აშკარად მოეფარა სადგურის რკინის ბოძს, მერე შუბლიც მიაჭირა ამ რკინის ბოძს“?
- ა) ცეზარი ამ ქალის გულის მოსაკლავად აპირებდა თავის გაწირვას.
 - ბ) ცეზარი ამ ქალისათვის სიყვარულის დასამტკიცებლად მიდიოდა ფრონტზე.
 - გ) ცეზარის ფრონტზე გამგზავრება ტრაგედია იყო ამ ქალისათვის.
 - დ) ცეზარის ფრონტზე გამგზავრება ტრაგედია იყო მთელი ქვეყნისათვის.

(1) **30. რომელი ფრაზა მიანიშნებს ომისდროინდელ გაჭირვებაზე?**

- ა) „გვენთო მთლად პატარა ლამპა, შუშის მაგივრად მრგვალად მოხვეული რვეულის ფურცელი გვედგა ზედ“.
- ბ) „ისევ ის პალტო ეცვა, საყელოზე თეთრბეწვშემოვლებული, ბერეტიც თეთრი ეხურა“.
- გ) „ჩვენი კარი შემოაღო იმ მაღალმა ქალმა, მე რომ დავინახე სადგურში ცეზარის გაცილები-სას“.
- დ) „მხოლოდ ერთხელ ვნახე გულიანად გაცივებული – შვიდ ნოემბერს“.

(1) **31. მთავარი პერსონაჟი არის:**

- ა) ამპარტავანი.
- ბ) დაუნდობელი.
- გ) მამაცი.
- დ) მეოცნებე.

(1) **32. როგორ შეიძლება დაგახასიათოთ, სტილის თვალსაზრისით, ეს მხატვრული ტექსტი?**

- ა) ლაკონიური, ემოციური და ქვეტექსტებით მდიდარი.
- ბ) ლაკონიური, სიმბოლოებითა და მეტაფორებით მდიდარი.
- გ) რთულად აღსაქმელი, ალეგორიებით გადატვირთული ტექსტი.
- დ) სტატიკური სურათი, სადაც მოქმედება არ ვითარდება.

(1) **33. რის შესახებ არ არის საუბარი ამ ტექსტში?**

- ა) მატერიალური გაჭირვების.
- ბ) ტრაგიკული სიყვარულის.
- გ) სამშობლოსთვის თავდადების.
- დ) უცხოეთიდან დაბრუნების.

(1) **34. რა აზრს გამოხატავს ავტორი ტექსტის უკანასკნელი წინადადებით:** „ორი ფილა შოკოლადი ორმოცდასამის მარტში!“?

- ა) საყოველთაო გაჭირვების გამო ადამიანები ზნეობრივ კომპრომისს არ ერიდებოდნენ.
- ბ) საყოველთაო გაჭირვების გამო ბავშვებზე სათანადოდ ვერავინ ზრუნავდა.
- გ) საყოველთაო გაჭირვების ფონზე ეს საოცარი საჩუქარი იყო ბავშვებისთვის.
- დ) საყოველთაო გაჭირვების ფონზე საზოგადოება გულგრილი იყო ბავშვების მიმართ.

2) სწავლების მეთოდთა (დავლება № 35)

ა) იმსჯელეთ, რა არის ამ ტექსტის მთავარი სათქმელი და რა მხატვრული საშუალებებითაა იგი რეალიზებული.

(პასუხი, რომელიც 50 სიტყვაზე ნაკლებს შეიცავს, არ გასწორდება).

ბ) გაანალიზეთ *პრობლემა*, რომელსაც ტექსტის გაგებისა და გააზრებისას შეიძლება წააწყდნენ მოსწავლეები.

ანალიზის დროს:

- მოიხმეთ ტექსტიდან მაგალითები, რომლებიც თვალსაჩინოს გახდის თქვენ მიერ გამოყოფილი პრობლემის არსებობას;
- ახსენით, რა მიზეზით (მიზეზებით) შეიძლება შეექმნათ ეს პრობლემა მოსწავლეებს ამ კონკრეტული ნაწარმოების შესწავლისას.

(პასუხი, რომელიც 50 სიტყვაზე ნაკლებს შეიცავს, არ გასწორდება).

გ) დასახეთ შექმნილი პრობლემის დაძლევის გზები.

- აღწერეთ ის **სასწავლო ქმედება**, რომელსაც გამოიყენებთ კლასში მუშაობის დროს;
- ახსენით, როგორ დაეხმარება ეს **სასწავლო ქმედება** მოსწავლეებს ამ ნაწარმოების თავისებურების გაგებასა და გააზრებაში;
- ახსენით, როგორ დააძლევინებს ეს **სასწავლო ქმედება** მოსწავლეებს ტექსტის შესწავლისას წამოჭრილ პრობლემას.

(პასუხი, რომელიც 50 სიტყვაზე ნაკლებს შეიცავს, არ გასწორდება).

შ ე ფ ა ს ე ბ ი ს ს ქ ე მ ა
(ქართული ენა და ლიტერატურა – მასწავლებელთა სასერტიფიკაციო გამოცდა)

I. ქართული ენა

1. ა) ანტონ კათალიკოსის -----1ქ
 ბ) სამი სტილის თეორია -----1ქ
 2. ა) კალკი ეწოდება სხვა ენის მიხედვით ნაწარმოებ სიტყვას ან გამოთქმას, რომელიც ქართულისათვის (მსესხებელი ენისათვის) ბუნებრივი არ არის. / კალკი ეწოდება ახალი სიტყვის, შესიტყვების წარმოქმნას უცხო ენის სტრუქტურის გავლენით. -1ქ.
 ბ) აწარმოეს თოხნა, მოახდინეს ძარცვა, ადგილი ჰქონდა განთავისუფლებას. / რკინიგზა, თვითმფრინავი. -----1ქ
 3. **სრულიად** ნიშნავს „მთლიანად, სულ, სავსებით“, ამ კონტექსტში კი საუბარია ჩემპიონატის „კარგად, სრულყოფილად“ გაშუქებაზე, ამიტომ უნდა გამოეყენებინა ზმნიზე და **სრულად** (სრულად და სრულიად პარონიმებია). -----1ქ
 4. ფაქტობრივად კომპოზიტები, რომელთა შემადგენელი ნაწილები მნიშვნელობას მოკლებული მარცვლებია, იწერება ერთად. უნდა იყოს ნარნარად. -----1ქ
 5. ა) **მათმა** არის მცდარი ფორმა, რადგან **მათ** არის პირის ნაცვალსახელის (ისინი) თანხანი მრავლობითის მოთხრობითი ბრუნვის ფორმა და ბრუნვის ნიშანი (-მან) ზედმეტია. -----1ქ
 ბ) მოსწავლემ უნდა იცოდეს პირისა და კუთვნილებითი ნაცვალსახელების გარჩევა და მათი ბრუნება. -----1ქ
 6. მოსწავლემ უნდა იცოდეს რიცხვში მონაცვლე ზმნები და მათი უღლება. -----1ქ
 7. ა) შეცდომაა ვსელყოფთ. -----1ქ
 ბ) მოსწავლემ უნდა იცოდეს რთულფუძიან ზმნებში პირის ნიშნის სწორად გამოყენება. -----1ქ
 8. ა) არასწორად გამოიყენა წევრ-კავშირი **ვინც**. -----1ქ
 ბ) მოსწავლემ უნდა იცოდეს, რომ განსაზღვრებით დამოკიდებულ წინადადებაში უნდა გამოიყენოს წევრ-კავშირი **რომელიც**. -----1ქ
 9. მოსწავლემ უნდა იცოდეს, რომ თუ ერთგვარ წევრებს განმარტავადი სიტყვა მოსდევს, ამ სიტყვის წინ იწერება ტირე. -----1ქ
 10. I ა) თუ ჩამოთვლილია ორი საკითხი მაინც. -----2ქ
 ბ) თუ დასახელებულია მხოლოდ ერთი საკითხი. -----1ქ
 II. ა) სრულყოფილად არის აღწერილი სასწავლო ქმედება. -----2ქ
 ბ) სასწავლო ქმედების აღწერა სრულყოფილი არ არის. -----1ქ
 გ) სასწავლო ქმედება მხოლოდ დასახელებულია. -----0ქ
 III. ა) სასწავლო ქმედების ეფექტიანობა დასაბუთებულია. -----1ქ
 ბ) სასწავლო ქმედების ეფექტიანობა დასაბუთებული არ არის. -----0ქ
- არ არის დაშვებული არც ერთი ენობრივი შეცდომა და/ან სტილისტური ხარვეზი. ---1ქ.
 დაშვებულია ენობრივი შეცდომა და/ან სტილისტური ხარვეზი. -----0ქ.
11. I. ა) დასაბუთება არგუმენტირებულია. -----2ქ
 ბ) დასაბუთება ნაწილობრივ არის არგუმენტირებული. -----1ქ
 გ) დასაბუთება არ არის არგუმენტირებული ან არგუმენტები არაადამაჯერებელია. -----0ქ
 - II. ა) ჩამოყალიბებულია სადისკუსიო თემა და არგუმენტები. -----3ქ
 ბ) ჩამოყალიბებულია სადისკუსიო თემა და ერთ-ერთი არგუმენტი მაინც ან ჩამოყალიბებულია ორივე არგუმენტი. -----2ქ
 გ) ჩამოყალიბებულია მხოლოდ სადისკუსიო თემა ან ერთ-ერთი არგუმენტი. ---1ქ
 დ) არაადაეკვატურად არის ჩამოყალიბებული სადისკუსიო თემა და არგუმენტები. -----0ქ
- არ არის დაშვებული არც ერთი ენობრივი შეცდომა და/ან სტილისტური ხარვეზი. ---1ქ.
 დაშვებულია ენობრივი შეცდომა და/ან სტილისტური ხარვეზი. -----0ქ.

12. I. შეფასება

შინაარსობრივი მხარე (I კრიტერიუმი)

- ა) მასწავლებელმა სწორად შეაფასა თხზულება პირველი კრიტერიუმის მიხედვით და არგუმენტირებული კომენტარი დაურთო მაგალითების მოხმობით. -----2ქ.
- ბ) მასწავლებელმა სწორად შეაფასა თხზულება პირველი კრიტერიუმის მიხედვით და არგუმენტირებული კომენტარი დაურთო, მაგრამ მაგალითები არ მოიხმო. --1ქ.
- გ) გადმოწერილია მხოლოდ კრიტერიუმის მითითებები. -----0ქ.

ენობრივი მხარე (II – III კრიტერიუმები)

- 1. ა) მასწავლებელმა სწორად შეაფასა თხზულება II და III კრიტერიუმების მიხედვით. -----1ქ.
- ბ) მასწავლებელმა სწორად შეაფასა თხზულება მხოლოდ II ან III კრიტერიუმის მიხედვით. -----0ქ.
- 2. ა) მასწავლებელს გამორჩა ერთი ენობრივი შეცდომა ან ხარვეზი. -----3ქ.
- ბ) მასწავლებელს გამორჩა ორი ენობრივი შეცდომა ან ხარვეზი, ან/და არასწორად ამოიწერა ერთი. -----2ქ.
- გ) მასწავლებელს გამორჩა სამი ენობრივი შეცდომა ან ხარვეზი, ან/და არასწორად ამოიწერა ორი. -----1ქ.
- დ) მასწავლებელს გამორჩა სამზე მეტი ენობრივი შეცდომა ან ხარვეზი, ან/და არასწორად ამოიწერა სამი. -----0ქ.
- 3. ა) სწორია ხუთი ენობრივი შეცდომისა და ხარვეზის კვალიფიკაცია. -----3ქ.
- ბ) სწორია ოთხი შეცდომის ან ხარვეზის კვალიფიკაცია. -----2ქ.
- გ) სწორია სამი შეცდომის ან ხარვეზის კვალიფიკაცია. -----1ქ.
- დ) სწორია მხოლოდ ორი შეცდომის ან ხარვეზის კვალიფიკაცია. -----0ქ.

II. მასწავლებლის რეკომენდაციები

- ა) რეკომენდაციები მეთოდურად სწორია და მსჯელობა არგუმენტირებულია. -----2ქ.
- ბ) რეკომენდაციები მეთოდურად სწორია, მაგრამ მსჯელობა ნაწილობრივ არგუმენტირებულია. -----1ქ.
- გ) რეკომენდაციები მეთოდურად გაუმართავია და მსჯელობა არ არის არგუმენტირებული. -----0ქ.

არ არის დაშვებული არც ერთი ენობრივი შეცდომა და/ან სტილისტური ხარვეზი. ---1ქ.
დაშვებულია ერთი ენობრივი შეცდომა და/ან სტილისტური ხარვეზი. -----0ქ.

II. ქართული ლიტერატურა

- 13. გ) -----1ქ. 14. ბ) -----1ქ. 15. ა) -----1ქ. 16. გ) -----1ქ. 17. გ) -----1ქ. 18. ბ) -----1ქ.
- 19. გ) -----1ქ. 20. გ) -----1ქ. 21. ბ) -----1ქ. 22. ბ) -----1ქ. 23. გ) -----1ქ. 24. დ) -----1ქ.

III. წაკითხულის გააზრება და ლიტერატურის სწავლების მეთოდოლოგია

1) წაკითხულის გააზრება

- 25. ბ) -----1ქ. 26. გ) -----1ქ. 27. დ) -----1ქ. 28. ბ) -----1ქ. 29. გ) -----1ქ.
- 30. ა) -----1ქ. 31. გ) -----1ქ. 32. ა) -----1ქ. 33. დ) -----1ქ. 34. გ) -----1ქ.

2) ლიტერატურის სწავლების მეთოდოლოგიის შეფასების კრიტერიუმები (№ 35)

დავალების მაქსიმალური ქულაა 20.
თუ რომელიმე მითითება არაადეკვატურად იქნება გააზრებული ან დაშვებული იქნება ერთზე მეტი ფაქტობრივი შეცდომა, ან პასუხი 50 სიტყვაზე ნაკლები მოცულობისა აღმოჩნდება, იგი არ შეფასდება და დაიწერება 0 ქულა.

დავალების ყოველი ნაწილი (მითითება) ამგვარად უნდა შეფასდეს:

I კრიტერიუმი

№	<i>I მითითება (შინაარსობრივი მხარე)</i>	<i>ქულები</i>
1.	დავალების პირობა და ნაწარმოების ტექსტი ადეკვატურადაა გააზრებული; ზუსტად არის წარმოდგენილი ტექსტის მთავარი სათქმელი; აზრი თანამიმდევრულად და ლოგიკურადაა ჩამოყალიბებული; ჩანს დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი; არ არის დაშვებული ფაქტობრივი/ტექსტუალური ხასიათის შეცდომა.	5
2.	დავალების პირობა და ნაწარმოების ტექსტი ადეკვატურადაა გააზრებული; ზუსტად არის წარმოდგენილი ტექსტის მთავარი სათქმელი; ზოგჯერ დარღვეულია მსჯელობის თანამიმდევრულობა ან არ ჩანს დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი; არ არის დაშვებული ფაქტობრივი/ტექსტუალური ხასიათის შეცდომა.	4
3.	დავალების პირობა და ნაწარმოების ტექსტი ადეკვატურადაა გააზრებული; ზუსტად არის წარმოდგენილი ტექსტის მთავარი სათქმელი; ზოგჯერ დარღვეულია მსჯელობის თანამიმდევრულობა და არ ჩანს დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი; არ არის დაშვებული ფაქტობრივი/ტექსტუალური ხასიათის შეცდომა.	3
4.	დავალების პირობა და ნაწარმოების ტექსტი ადეკვატურადაა გააზრებული; ზუსტად არის წარმოდგენილი ტექსტის მთავარი სათქმელი; აზრი თანამიმდევრულად და ლოგიკურადაა ჩამოყალიბებული; ჩანს დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი, მაგრამ დაშვებულია ფაქტობრივი შეცდომა.	2
5.	დავალების პირობა და ნაწარმოების ტექსტი ადეკვატურადაა გააზრებული; ზუსტად არის წარმოდგენილი ტექსტის მთავარი სათქმელი; ზოგჯერ დარღვეულია მსჯელობის თანამიმდევრულობა ან არ ჩანს დამოუკიდებელი აზროვნების უნარი და დაშვებულია ფაქტობრივი/ტექსტუალური ხასიათის შეცდომა.	1
6.	დავალების პირობა ან/და ნაწარმოების ტექსტი არაადეკვატურადაა გააზრებული, ან/და არ არის წარმოდგენილი ტექსტის მთავარი სათქმელი, ან/და დაშვებულია ერთზე მეტი ფაქტობრივი/ტექსტუალური ხასიათის შეცდომა.	0

II კრიტერიუმი

№	<i>I მითითება (ტექსტის მხატვრული ანალიზი)</i>	<i>ქულები</i>
1.	ნაშრომის პირველ ნაწილში მკაფიოდაა წარმოდგენილი ნაწარმოების მხატვრული მხარე; დამაჯერებლადაა ნაჩვენები, რა მხატვრული საშუალებებით ახერხებს ავტორი ტექსტის მთავარი სათქმელის გამოხატვას; მოხმობილია სათანადო მაგალითები.	3
2.	ნაშრომის პირველ ნაწილში წარმოდგენილია ნაწარმოების მხატვრული მხარე; ნაჩვენებია, რა მხატვრული საშუალებებით ახერხებს ავტორი ტექსტის მთავარი სათქმელის გამოხატვას, თუმცა ზოგჯერ მოხმობილია არასათანადო მაგალითები.	2
3.	ნაშრომის პირველ ნაწილში სუსტადაა წარმოდგენილი ნაწარმოების მხატვრული მხარე; მთლიანობაში ნაჩვენებია, რა მხატვრული საშუალებებით ახერხებს ავტორი ტექსტის მთავარი სათქმელის გამოხატვას, თუმცა მოხმობილია არასათანადო მაგალითები ან/და მაგალითები საერთოდ არ არის მოხმობილი.	1
4.	ნაშრომის პირველ ნაწილში არ არის წარმოდგენილი ნაწარმოების მხატვრული მხარე ან/და არ არის ნაჩვენები, რა მხატვრული საშუალებებით ახერხებს ავტორი ტექსტის მთავარი სათქმელის გამოხატვას.	0

ნაშრომის ენობრივი მხარის შეფასების კრიტერიუმები

V კრიტერიუმი:

№	ლექსიკა, სტილი	ქულები
1.	ნაშრომში აზრი ენობრივად (ლექსიკურად) ზუსტად და მკაფიოდაა გამოხატული; შერჩეულია დასმული ამოცანის შესაფერისი სტილი გვხვდება ერთი-ორი უმნიშვნელო სტილისტური ხავეზი.	1
2.	ნაშრომში აზრი <i>გასაგებია</i> , თუმცა ლექსიკა <i>მწირია</i> ან/და <i>გვხვდება</i> სტილისტური ხარვეზები.	0

VI კრიტერიუმი:

№	სინტაქსი	ქულები
1.	ნაშრომში არ არის დაშვებული სინტაქსური შეცდომა.	1
2.	ნაშრომში დაშვებულია სინტაქსური შეცდომა.	0

VII კრიტერიუმი:

№	მორფოლოგია, ორთოგრაფია, პუნქტუაცია	ქულები
1.	ნაშრომში არ არის დაშვებული <i>ერთზე მეტი</i> მორფოლოგიური, ორთოგრაფიული ან პუნქტუაციური შეცდომა.	2
2.	ნაშრომში დაშვებულია <i>ორი</i> მორფოლოგიური, ორთოგრაფიული ან პუნქტუაციური შეცდომა.	1
3.	ნაშრომში დაშვებულია <i>ორზე მეტი</i> მორფოლოგიური, ორთოგრაფიული ან პუნქტუაციური შეცდომა.	0

ს ა რ ჩ ე ვ ი

1.	შესავალი -----	3
2.	საგამოცდო პროგრამა -----	4
	ა) ქართული ენა -----	4
	ბ) ქართული ლიტერატურა -----	7
3.	ტესტურ დავალებათა ნიმუშები -----	12
	ა) ქართული ენა და ენის სწავლების მეთოდოლოგია -----	12
	ბ) ქართული ლიტერატურა -----	21
	გ) მხატვრული ტექსტის ანალიზი -----	31
	დ) ლიტერატურის სწავლების მეთოდოლოგია -----	34
	ე) წაკითხულის გააზრება -----	42
	ვ) წერითი დავალება -----	47
4.	დანართი -----	52
I.	აპრობაციაზე გამოყენებული ტესტი შეფასების სქემითურთ -----	52
	ა) აპრობაციაზე გამოყენებული ტესტი -----	52
	ბ) სააპრობაციო ტესტის შეფასების სქემა -----	60
II.	2010 წლის სასერტიფიკაციო გამოცდაზე გამოყენებული ტესტი შეფასების სქემითურთ -----	65
	ა) 2010 წლის სასერტიფიკაციო ტესტი -----	52
	ბ) 2010 წლის სასერტიფიკაციო ტესტის შეფასების სქემა -----	74
	გ) რეკომენდაციები მასწავლებლებისათვის -----	81
	დ) 2010 წლის სასერტიფიკაციო გამოცდაზე შესრულებული ნამუშევრები -----	83
III.	2011 წლის სასერტიფიკაციო გამოცდაზე გამოყენებული ტესტი შეფასების სქემითურთ -----	85
	ა) 2011 წლის სასერტიფიკაციო ტესტი -----	85
	ბ) 2011 წლის სასერტიფიკაციო ტესტის შეფასების სქემა -----	94
	გ) 2011 წლის სასერტიფიკაციო გამოცდაზე შესრულებული ნამუშევრები -----	99
IV.	2013 წლის სასერტიფიკაციო გამოცდაზე გამოყენებული ტესტი შეფასების სქემითურთ -----	101
	ა) 2013 წლის სასერტიფიკაციო ტესტი -----	101
	ბ) 2013 წლის სასერტიფიკაციო ტესტის შეფასების სქემა -----	113
V.	2014 წლის სასერტიფიკაციო გამოცდაზე გამოყენებული ტესტი შეფასების სქემითურთ -----	118
	ა) 2014 წლის სასერტიფიკაციო ტესტი -----	118
	ბ) 2014 წლის სასერტიფიკაციო ტესტის შეფასების სქემა -----	132